

КАРЛ МАЙ

НЕПОЗНАТИЯ ОТ ИНДИЯ

Част 2 от „Блудния син“

Превод от немски: Веселин Радков, 1996

chitanka.info

1. ЗАГАДКАТА НА ХЕЛФЕНЦАЙН

В саксонската Ерцгебирге, между отделните планински купени и проточилите се недалеч вериги от хълмове, между самотни гори и планински мочурища, недалеч от малкото село Хелфенщайн се издигаше едноименен замък, разположен в старо аристократично имение. Откакто се водят църковни книги и местни хроники, тук е живял родът фон Хелфенщайн, здраво свързан със земята, която прадедите на рода са получили някога като ленно феодално владение, а по-късно са я превърнали изцяло в своя собственост. Тъй като този разказ започва в шейсетте години на деветнадесети век, по онова време замъкът даваше подслон само на един преждевременно състарил се самотник, господаря Бернхард фон Хелфенщайн, както и на двете му деца — осемнайсетгодишната Улрике и тригодишния Роберт, най-свежата издънка и продължителя по права линия на рода Хелфенщайн. Това малобройно семейство се допълваше от Нора фон Хелфенщайн, млада безимотна роднина от четвърто или пето коляно. Тя бе намерила подслон като компаньонка на Улрике и възпитателка на малкия Роберт, малко след като господарката на замъка: бе умряла почти веднага след раждането на детето в доста напреднала възраст. Оттогава Нора се бе посветила на тази своя задача със себеотрицание и голяма енергия.

Загубата на нежно обичаната съпруга бе направила от Бернхард фон Хелфенщайн тих, самовглъбен и уморен човек, който изпитваше боязън от другите хора и ги избягваше. Посрещането на гости престана да му носи удоволствие, не се интересуваше вече от събитията във външния свят, както по-рано. Не без връзка с това в Хелфенщайн и в околностите му нещата се бяха променили и не бяха повече такива, каквито всъщност трябваше да бъдат.

Почти на един час път от Хелфенщайн минаваше границата, пресичаше горите и прехвърляше планината. В самото село живееха предимно бедни хора, чиято мизерия бе позаглушила гласа на съвестта им, а сърцата им се бяха поддали на изкушението за бърза, добра, макар и незаконна печалба. С други думи, в планините се въртеше

контрабанда и беше обществена тайна, че голям брой от жителите на селото Хелфенщайн се числяха към контрабандистите. Обаче повече подробности никой не знаеше и усилията на компетентните чиновници да сложат край на тази тъмна дейност, да заловят някой от престъпниците, или пък цяла тяхна група, си оставаха безрезултатни.

Най-накрая в провинциалната столица, където се събираха нишките на всички усилия и начинания на властите, стигнаха до идеята да поверят борбата срещу контрабандистите на човек, който добре познава планините, всички области наоколо и техните особености, както и местните хора. Този човек произхождаше от самия Хелфенщайн. Казваше се Герхард Бург, беше син на хелфенщайнския лесничей и отскоро бе постъпил на служба в столицата в държавната тайна полиция. Образованието си дължеше на Бернхард фон Хелфенщайн, който енергично и великодушно бе подпомагал и насърчавал във всяко отношение трудолюбивия и усърден син на своя лесничей.

Времето щеше да покаже дали назначаването на младия Бург бе успешен ход или не. В селото Хелфенщайн, където новината много скоро се разнесе, можеха да се чуят различни мнения по въпроса. Някои казваха, че Герхард не бил нищо друго освен надут хлапак и протеже на господаря на замък. Той не можел да върши чудеса и през целия си живот нямало да залови нито един контрабандист. Навярно това бяха хора, които потвърждават думите, че никой не става пророк в собствената си родина, но можеше и да са прикрити контрабандисти, врагове на всеки полицейски служител, тъй като от друга страна не липсваха гласове, които говореха само хубави неща за Герхард Бург и му възлагаха големи надежди.

Дали едните имаха право или другите, било писано да се разбере съвсем скоро, и то по един съвсем изненадващ начин.

От няколко дни в околностите на Хелфенщайн тайно се събираха значителни сили на митничари, граничари и полиция. Една нощ жителите на малкото планинско селище стреснато наостриха слух, изскочиха от креватите и показаха глави от прозорците. Някои дори побързаха да навлекат дрехите си, възбудено изтичаха на улицата и там завързаха оживени разговори.

— Чухте ли изстрелите? Това са граничарите! Сигурно стрелят по контрабандистите!

— И те им отговарят! Та това си е истинска престрелка!

— Значи все пак Герхард Бург е надушил истинските следи!

— Но никак не е ясно как ще приключи цялата работа —
подхвърли друг, който вероятно не желаше победата да е на страната
на властите.

Това продължи още известно време, докато накрая стрелбата се
отдалечи в посока към границата. Нощният шум започна да отслабва и
накрая заглъхна. Жителите на Хелфенщайн отново се пъхнаха под
завивките. Само неколцина от най-упоритите и любопитните не си
легнаха. Те останаха будни, за да научат първи, ако пристигнат някакви
вести.

И тези хора наистина бяха възнаградени за упоритостта си. Още
в ранни зори узнаха, че под ръководството на Герхард Бург
служителите на реда успели да изненадат цяла група контрабандисти и
им отнели какви ли не стоки, само не могли да пленят нито един от
тях. След енергична съпротива контрабандистите избягали през
границата. Без съмнение те претърпели значителни загуби и би могло
да се предположи, че в бъдеще ще се откажат от опасния си занаят.

Това беше една толкова важна случка, достатъчен материал за
разговори на добрите селски хорица в продължение на дълги седмици,
ако почти веднага не беше засенчена и изтикана на заден план от далеч
по-важни и значими събития. Тези събития засегнаха не само замъка и
неговите обитатели; преди всичко те засегнаха Герхард Бург и с един
удар, безславно, превърнаха прехваления герой на деня в един презрян
и безчестен човек.

Една вечер в замъка Хелфенщайн бяха отседнали гости —
голяма рядкост след смъртта на господарката му.

Единият от тях беше Франц фон Хелфенщайн, племенникът на
Бернхард, и глава на семейството, което оставаше единственото
разклонение от родословното дърво на старата им благородническа
фамилия. Той имаше много внушителна външност и по това време все
още не беше женен. Нарушил семейната традиция да постъпи на
служба в кралската войска като офицер или да обработва бащините
земи, той се беше преселил в столицата, където се занимаваше
успешно с какви ли не парични сделки и операции, така че в крайна
сметка беше успял да създаде собствена банка. Предприятието му
процъфтяваше и непрекъснато се разширяваше, заедно с това

нарастваше и престижът му. За времето си Франц фон Хелфенщайн бе изключително прогресивен човек, превъзмогнал и загърбил навиците и традициите на своите прадеди. Такава бе оценката на всички хора. Той беше дошъл в замъка Хелфенщайн, за да се види с роднините си след една по-продължителна раздяла и, възползвайки се от случая, да си отдъхне от грижите на всекидневието сред тишината и спокойствието на планинския пейзаж. А тук съществуваха богати възможности за отмора — имаше къде да се разхожда с часове, от време на време можеше да се отдаде на благородното занимание, наречено лов.

Вторият гост на дома беше ротмистър фон Тифенбах. По скрити причини той се радваше на благосклонността, проявявана от господаря на замъка, и хората от селото приказваха какви ли не работи във връзка с неговите посещения. С най-голяма сигурност твърдяха, че при всеки удобен случай Тифенбах енергично се стараел да спечели сърцето и ръката на красивата Улрике. Но мненията по въпроса дали той има изгледи да постигне целта си или не доста се различаваха.

— Господин ротмистърът е много хубав мъж — уверяваше жената на селския бръснар, която, придружавана от по-голямата си дъщеря, бе останала при бакалина да си побъбри петнайсетина минути. — Едва ли има девойче, което да не го хареса!

— И е толкова приветлив и любезен! — добави дъщерята, която предишния ден бе срещнала ротмистъра в селото и го беше поздравила, а той ѝ отвърна много дружелюбно.

Но жената на бакалина надменно поклати глава и възрази:

— Всичко е хубаво, но вкусовете на хората са различни и аз знам: госпожицата от замъка няма да вземе ротмистъра. Между нас казано, госпожо съседке, тя поддържа тайно връзка с един друг!

— Да, да — въздъхна другата жена, — трудно е с младите! Не е никаква тайна нещото, което подхвърлихте. Не разбирам само милостивия господар. Той буквално глези тоя Герхард Бург, сякаш му е роднина от първо коляно.

— Тогава хич не е чудно — ехидно допълни дъщерята, — че този тип се е осмелил да хвърли око на госпожица Улрике вместо да се огледа за някоя почтена жена сред равните нему хора.

— Е — обади се жената на бакалина, — хайде да не се ядосваме и за това! Но работата няма да свърши добре. Който хвърчи високо,

пада ниско. Милостивият господар ще преживее страшно голямо разочарование с този Герхард Бург!...

После дойде схватката с контрабандистите. На сутринта след престрелката в Боровата клисура (така се казваше местността, където граничарите и полицаите се сблъскаха с контрабандистите) злобните приказки и подмятания срещу Герхард Бург замлъкнаха, за да избухнат веднага след това с удвоена сила.

На сутринта, за която стана дума, Улрике фон Хелфенщайн изяви желание да разгледа мястото на нощната престрелка. Тъй като този ден баща ѝ спа по-дълго от обикновено и не се яви на закуска, Тифенбах ѝ предложи да я придружи. Дватама тръгнаха на път. Още в началото на Боровата клисура Улрике почувства болки в крака. Тя седна в мъха под клоните на едно дърво, за да си почине няколко минути. Междувременно Тифенбах продължи навътре в клисурата, търсейки следи от схватката с контрабандистите. Преди да се отдалечи, той я увери:

— Ей сега ще се върна да ви взема, или пък ще ви повикам.

Но той нито се върна, нито я повика. Нещо повече, след известно време Улрике чу два изстрела. Разтревожена, тя скочи на крака и се втурна след ротмистъра. Намери го да лежи на земята, облян в собствената си кръв. Очевидно бе извършено страшно престъпление — убийство! А при убийтия с пушка в ръка, надвесен над трупа му, стоеше... Герхард Бург.

Какво се случи после, по-късно и самата Улрике не бе в състояние да разкаже, защото тя изгуби съзнание и се наложи да я отнесат обратно в замъка. Двата изстрела бяха чути от вахмистъра и другарите му, оставени на пост в Боровата клисура. Те намериха Тифенбах и Герхард Бург, който макар и странно, изглежда не мислеше за бягство и бе изцяло погълнат от грижи за изпадналата в несвяст Улрике. Пушката му лежеше встрани на земята.

Вахмистърът, с посивели коси и голям опит от дългогодишната служба, с един поглед схвана положението на нещата. Наистина, струваше му се чудовищно новоназначеният полицейски служител Бург, изправен пред блестящо бъдеще, да се е превърнал в убиец, ала в годините на своята кариера той бе преживял не едно и две загадъчни неща, освен това за него над всичко друго стоеше дългът.

Та този случай бе кажи-речи ясен като бял ден!

Със сериозно лице той си направи изводите и ги сподели с Герхард Бург, като сложи предупредително длан върху ръката му.

— Но чуйте ме най-последно! — избухна Бург. — Подозренията ви граничат с безумие.

— Безупречен изстрел точно в сърцето — обясни другият жандарм, който се беше надвесил над трупа на Тифенбах, и се изправи. — Мъртъв е... твърде късно е да му се помогне!

Герхард Бург не обърна внимание на думите му, а продължаваше да увещава вахмистъра:

— Бог ми е свидетел... стана така, както ви го описах! Докато разговарях с Тифенбах, изстрелите се разнесоха нейде отстрани.

— Ами вашата двуцевка?

— Веднага се втурнах към дървото, където бях оставил пушката си, докато почивах...

— И...?

— Ами точно там е загадката я! Оръжието лежеше на земята и с него току-що бе стреляно!

Двамата жандарми вдигнаха рамене.

— Самият вие сте полицейски служител! Сигурно знаете на какво може да се повярва и на какво не. Откакто се разнесоха изстрелите, изминаха броени секунди — престъпникът не би могъл да излезе. Би трябвало да го видите или поне да го чуете.

С дълбока въздишка Герхард Бург отпусна ръцете си, вдигнати в моментна възбуда.

— Нали ви казах, никого не видях. Сигурно тайнственият стрелец веднага е избягал. Нямах никакво време да го търся, защото ротмистър фон Тифенбах лежеше в кръв и вярвах, че още има надежда да му се помогне!

Вахмистърът кимна с непроницаемо изражение на лицето.

— Добре, добре. Значи взехте пушката си и се втурнахте обратно насам с все още димящите цеви в ръка... а тук заварихте милостивата госпожица наведена над мъртвеца.

— Да, така беше.

— И после тя припадна, нали?... Бург, сам ще признаете... това ни стига.

— За да ме арестувате ли? — избухна Герхард.

— Няма как да не държим сметка за фактите и обстоятелствата — гласеше отговорът, а после в резултат на трепнали в него човешки чувства вахмистърът добави: — Не правете неприятната ни задача още по-тежка!

След този кратък разговор вахмистърът претърси един подир друг всичките джобове на Герхард Бург, който, примирил се с участието си, не се възпротиви с нито една дума. Само когато от джоба му измъкнаха някакъв ключ, той трепна и ги увери, че го вижда за пръв път и няма никаква представа как е попаднал в него.

Вахмистърът мълчаливо прибра ключа. После поведоха Бург към замъка.

Щом стигнаха, вахмистърът незабавно отиде при господаря на замъка, за да го уведоми за случилото се.

На почукването си обаче той не получи отговор. Вратата бе заключена, а ключът липсваше. От слугата узна, че този ден възрастният господин все още не се е появявал, а подобно нещо не се е случвало до този момент.

На вахмистъра му се видя особено странно, че ключът не може да се намери, и неволно се сети за открития в джоба на Бург ключ. Веднага го извади и ето виж... той много добре пасна в ключалката, превъртя се плавно и вратата рязко се отвори.

Старият управител на замъка, който напразно бе дошъл със своята връзка ключове, нададе вик на ужас. В средата на помещението с прерязано гърло сред локва кръв лежеше... Бернхард фон Хелфенщайн.

Вахмистърът попречи на прислугата да влезе в стаята и отново заключи вратата, за да изчакат идването на съдебната комисия. В съсирената кръв, позакрит от ниско провисналия край на покривката на масата, откриха бръснач с дръжка от слонова кост, на която бяха гравирани инициалите Г. Б. По острието все още си личаха следите от ужасното злодеяние.

Бръсначът бе собственост на Герхард Бург. Беше го получил от фон Хелфенщайн като подарък за рождения си ден.

Господата от комисията се спогледаха слисани. Нима беше възможно? Бург, техния колега, на когото въпреки младостта бяха поверили толкова важна задача, да е убиец, и то двоен убиец?

Съдебният лекар установи, че убийството е извършено около полунощ. А по същото това време, няколко минути преди дванайсет часа, Бург беше посетил господаря на замъка. Тогава слугата го видя да излиза от стаята на стария човек и по дрехите му имало съвсем ясни кървави следи.

Герхард Бург най-откровено призна, че това е истина.

Според показанията му той действително е бил около полунощ при Хелфенщайн, за да го предупреди да се пази от контрабандистите. По време на схватката в Боровата клисура чул как един от контрабандистите подвикнал на друг: „Смърт на Хелфенщайн! Той е виновен за всичко! Да си получи заслужения куршум!“ Точно затова Бург веднага се отправил към замъка, за да предупреди Хелфенщайн за надвисналата опасност. Кървавите петна по дрехите му били от престрелката. Той заварил господаря на замъка фон Хелфенщайн в цветущо здраве.

Обясненията му бяха посрещнати с невярващо вдигане на рамене, защото не даваха разрешение на загатката как бе попаднал ключът в неговия джоб, нито как бръсначът се беше озовал в стаята на убития. Вярно, Бург изрази предположението, че контрабандистите, които съвсем естествено били както негови врагове, така и врагове на господаря на замъка, по някакъв необясним начин са се добрали до бръснача и незабелязано са пъхнали ключа в джоба му, за да прехвърлят подозренията за отмъщението си върху техния омразен противник. Обаче това обяснение не задоволи господата от съда. Преди да се впуснат в безсмислено и безплодно търсене на „пословичния непознат“ те решиха все пак да не изпускат човека, който по силата на здравия човешки разум беше единственият извършител на престъплението — Герхард Бург. Ето как най-сетне се разнесоха съдбовните думи: „Герхард Бург, вие сте арестуван!“ Само едно нещо оставаше неизяснено — мотивът за престъплението. Ротмистър фон Тифенбах не познаваше Герхард Бург, с когото господарят на замъка открай време се държеше като бащински загрижен благодетел. Надяваха се все пак скоро да намерят липсващите брънки във веригата от доказателства.

Започналото предварително следствие доведе до изненадващ резултат. И ако дотогава имаше хора, които още да вярват в невинността на обвиняемия, то тяхната убеденост скоро бе силно

разклатена. Внезапно и мотивът за двойното убийство стана ясен. Той се наричаше просто... отмъщение.

Бург и Улрике фон Хелфенщайн, израснали заедно почти като брат и сестра, от две години не се бяха виждали, макар че от известно време Бург се навърташе из околността в изпълнение на служебните си задължения. Следобед в деня, предхождащ ужасните събития, двамата се срещнаха при оградата в най-отдалечения край на обширния ловен парк на замъка. Дали поради някаква тайна взаимна симпатия, дали от радост да се видят отново след толкова продължителна раздяла, накратко, техният поздрав бе тъй сърдечен, че някой нежелан свидетел би могъл да направи извод, че между тях съществува нещо повече от братско-сестринска обич.

А на тази среща действително имаше свидетел. Ротмистър фон Тифенбах беше тръгнал подир Улрике и се беше появил тъкмо на време, за да стане неволен зрител на сърдечния им поздрав. Взел бързо решение, той се изправи пред тях и изрече няколко думи, които синът на лесничея отхвърли като голяма обида. Ако Улрике не беше там, навярно щеше да се стигне до много неприятно спречкване. Тифенбах се оттегли дълбоко обиден и разказа на господаря на замъка случилото се.

И когато малко по-късно Улрике и Бург се върнаха в замъка, старият фон Хелфенщайн не посрещна своя любимец Герхард Бург особено милостиво. Дори го упрекна в неблагодарност и Бург напусна замъка с мрачно изражение на лицето.

Това ново развитие на нещата затвърди у съдия-следователя убеждението, че обвиняемият е извършил двете престъпления от най-долна отмъстителност. Най-напред беше убил стария Хелфенщайн, когото беше посетил през нощта в замъка уж за да го предупреди, но всъщност, за да му отмъсти. После бързо е избягал, като в моментно объркване е забравил бръснача си, но е прибрал в джоба си ключа от стаята на убийството. А още рано сутринта в Боровата клисура му се разкрива удобен случай да извърши и второто престъпление.

На всичко това Бург решително възрази и обясни, че и дума не може да става за някакво сериозно скарване с Тифенбах. Напротив, още при втората им среща в Боровата клисура ротмистърът му се извинил за поведението си от предишния ден, защото се бил убедил, че той, Бург, във всяко отношение е човек на честта и по никакъв начин

не е обидил Улрике фон Хелфенщайн. Тифенбах дори предложил да поговори с господаря на замъка, за да се сложи край на това недоразумение. Точно в този миг се разнесли онези два изстрела, навярно от ръката на контрабандист, който, вземайки светкавично решение, си послужил с чуждата пушка, за да насочи всички подозрения към омразния „шпионин“ и така да си отмъсти за понесеното поражение. А може би дори куршумът да е бил предназначен за самия него, за Бург, и само по погрешка да е улучил Тифенбах.

Тези обяснения на Бург предизвикаха единствено съжалителни усмивки. Все пак беше невероятно по това време някой от контрабандистите да се е навъртал наоколо, изложен на опасността да бъде заловен и предаден за наказание от закона. А свидетелите за всички други твърдения на Бург бяха мъртви и завинаги занемели. Те не можеха да помогнат, липсваше и всякакъв доказателствен материал.

Пред съда защитата напразно се опита да използва добрата репутация на Бург като изключващо вината обстоятелство. Адвокатът напразно обясняваше, че веществените доказателства само привидно потвърждавали неговата вина. В действителност те представлявали и доказателствен материал за невинността му. Именно тези предмети говорили в негова полза и не било възможно той да е извършителят, защото един полицейски служител с такива всепризнати качества и способности като Бург е естествено да отстрани уликите за вината си, ако наистина се бе забъркал в нещо противозаконно, и в никакъв случай не би ги мъкнал в джобовете си.

Защитната реч на адвоката сякаш бе произнесена пред глухи. Решението на всички съдебни заседатели гласеше „виновен“. Въз основа на това решение Бург бе осъден на смърт, но все пак му се оставяше възможността да бъде помилван от краля.

Смъртната присъда на Бург предизвика повсеместно голяма сензация и за отбелязване е, че в селото Хелфенщайн никой не изрече добра дума за осъдения. Всеобщото мнение се изразяваше най-често с думите: „Така е, когато някой лети много нависоко“. Ето как дребните душици по свой начин си отмъщаваха на човека, който се беше опитал да се издигне над тях.

Малцина продължиха да вярват в невинността на Бург. Между тях бяха родителите му и Улрике фон Хелфенщайн.

С Улрике бе станала неочаквана промяна. Отначало и тя бе повярвала, че някогашният ѝ другар в детските игри е убил Тифенбах, и се беше отдръпнала от него, като от болен от чума. Ужасната смърт на баща ѝ толкова силно я съкруши, че дълго време не бе в състояние да мисли свързано. Но след като траурните церемонии отминаха, събудила се сякаш от страшен кошмар, тя лека-полека започна да се връща към действителността и тогава нейният здрав разум се възбунтува срещу мисълта, че Герхард Бург, нейният другар от детинство, любимецът и протежето на баща ѝ, е долен убиец. Тя не можеше да повярва във вината му, дори съдът да разполагаше с нови и нови „доказателства“!

Тези чувства и размисли ѝ дадоха сили да превъзмогне злите приказки на хората и да направи всичко възможно да спаси заплашения от смъртно наказание Бург. Тя беше човекът, който осигури на обвиняемия способен защитник. На собствени разноски Улрике повика от главния град на областта един хитър и изпечен детектив, като му възложи задачата да започне издирвания, които биха обезсилили обвинението. Но това не донесе никакъв успех. Доказателствата срещу Герхард Бург оставаха убедителни и неопровержими.

После дойде денят, когато бе произнесена присъдата над Бург, един страшен ден за Улрике, която пребиваваше в главния град на областта. Тя имаше чувството, че сърцето ѝ ще се пръсне от чуждата мъка. Точно тогава съдбата ѝ нанесе тежък удар, донасяйки ѝ нова лична болка и нови страдания. В последвалата нощ замъкът Хелфенщайн бе обхванат от пламъци. Цялото господарско крило се превърна в пепел. Успяха да спасят само някои набързо грабнати скъпоценни предмети. Но пък благодарение на храбрата и самоотвержена намеса на прислугата и на жителите на селото стопанските сгради бяха пощадени от огъня. Но никой не можа да спаси малкия Роберт, братчето на Улрике. От изпепелените развалини извадиха овъгленото му тяло.

Кой беше подпалил замъка? От различните факти и обстоятелства полицията си направи недвусмисления извод, че става въпрос за умишлен палеж. Този път Герхард Бург отпаднаше като извършител, макар че хората го смятаха способен да извърши и подобно престъпление. Той се намираше в ареста на предварителното

следствие. Господата от съда се стъписаха. Върху кого ли друг можеха да паднат подозренията? Дали не бяха контрабандистите, които по време на защитата си Бург непрекъснато обвиняваше за смъртта на Тифенбах, както и за убийството на стария Хелфенщайн? Започнаха най-старателни издирвания, дори бяха извършени многобройни арести, но всичко остана без резултат. Заподозрените успяха да докажат невинността си и трябваше да бъдат освободени. Накрая следствието стигна до задънена улица.

И въпреки всичко този случай донесе благоприятни последици за Бург. Надигнаха се гласове, които настояваха за възобновяване на процеса срещу осъдения. Нима опожаряването на замъка не беше брънка от затворената верига от злодеяния? А за този палеж Бург нямаше вина, може би бе невинен и за другите престъпления, за извършването на които беше осъден. Ако кралят не го помилваше, съществуваше вероятност да се извърши съдебно убийство!

Но добрата воля на тези хора се оказа излишна, защото в един хубав ден Герхард Бург изчезна. При прехвърлянето му от предварителния арест на следствието в областния затвор той избяга. Когато влакът пристигна в Бланкенверда, намериха вахмистъра, натоварен с конвоирането му, вързан и със запушена уста. Той беше помолил един пътник да остане с него при арестанта в служебното купе, защото си мислеше, че по този начин затворникът ще е по-охраняван. Въпросният пътник, вероятно търговец на добитък, представил се за някогашен вахмистър, изглежда е бил съучастник на Бург, тъй като по средата на пътуването се нахвърлил върху полицейския служител и освободил затворника. Издирването както на беглеца, тъй и на „търговеца на добитък“ не доведе до никакъв резултат. Сигурно Бург беше офейкал през границата. Нищо повече не се чу за него.

Ако между хората в селото Хелфенщайн, които познаваха Герхард Бург още от дете, имаше един или двама, проявили известна склонност да вярват в невинността на сина на лесничея, то това най-ново събитие накара и тях да преминат към другия лагер.

— Избягал е — казваха те, — освободили са го! Кой друг може да го е направил освен негови приятели? Неговите приятели, неговите съучастници, контрабандистите! Те бяха наблизко, когато беше убит Тифенбах. Те бяха наблизко и когато старият Хелфенщайн умря под

бръснача. Те подпалиха замъка. Но техните действия не бяха насочени срещу Герхард Бург, чиято задача бе да ги залови, и който действително им нанесе удар в Боровата клисура. Този удар излезе безобиден, защото бяха направили вълка пастир. Бург бе в съюз с контрабандистите. И именно защото той бе заловен след отмъщението на Тифенбах и на стария Хелфенщайн заради един съвсем заслужен укор, неговите съучастници запалиха замъка веднага след произнасянето на присъдата му. А ето че сега го изтръгнаха от ръцете на правосъдието. Наистина много прозрачна игра! И какъв изпечен негодник излезе този Герхард Бург! Срам и позор за него! Човек може да съжалява единствено неговите почтени родители.

Тъй говореха хората тук и там в Хелфенщайн и не се намери нито един, който да възрази срещу тази толкова ясна констатация за положението на нещата.

Улрике узна за бягството на Бург много по-късно. В резултат на силното вълнение тя бе обзета от нервна треска, която я докара до ръба на гроба. Когато след месеци оздравя, веселата жизнена девойка се бе превърнала в тихо, затворено и сериозно същество. С майчиното си състояние (поради липса на мъжки наследник според семейното право голямото имение със замъка Хелфенщайн се падна като майорат^[1] на единствената странична родова линия) тя се премести в главния град на областта, където заживя самотно и уединено.

Заради голямото нещастие нейната компаньонка Нора фон Хелфенщайн също загуби новия си дом. Тя се пресели да живее в областния град, за да си потърси там някакво друго занимание. Но не след дълго жителите на селото пак взеха да се събират и да си шушукат, защото един от тях бе донесъл от града новината, че Нора се била омъжила за братовчеда Франц фон Хелфенщайн, с когото се запознала в замъка. Хората си говореха за някакъв романтичен каприз на богатия млад господар.

Но какво се случи и след вълнуващите събития, свързани с Герхард Бург, скоро жителите на селото се върнаха към своето всекидневие и малкото планинско селце отново потъна в предишния си кротък и тих начин на живот, от който за кратко време се беше отърсило.

[\[1\]](#) Имение, владение, наследувано само от най-стария в рода. —
Б. пр. [↑](#)

2. В КВАРТАЛА НА МИЗЕРИЯТА

Изминаха години.

Беше в края на ноември. Дълбок сняг покри страната. После времето се изясни и вечерта настана режещ студ.

В главния областен град започнаха коледните базари. Магазините бяха ярко осветени, по улиците и площадите изникнаха безброй будки и павилиончета, в които можеше да се намери всичко необходимо за приближаващите празнични дни. Бедни и богати в помирителна задружност газеха в дълбокия сняг, за да разгледат всички тези лакомства, полезни вещи и лъскави предмети.

Но и тук имаше места, където само предпочетените от съдбата можеха да купуват. В отдалечените и мрачни ъгълчета и затъntenите улички на града се бяха оттеглили онези, чиито стоки бяха пригодени повече за изтънелите кесии на бедняците.

В едно от тези забутани кварталчета на мизерията, пред слабо осветения от два фенера щанд стоеше продавачка на плодове. На съседна масичка с разклатени крака едно единайсетгодишно момиченце търгуваше с изплетени от камъш фигурки на птичета, каквито често се срещат да висят от тавана на бедняшките стаи. Народът ги нарича „свещени духове“. Редом с тях лежаха различни човешки фигурки от дърво с подвижни ръце и крака, грубо издялани и оцветени с водни бои. Момичето трепереше от студ. То бе облечено с тънка рокличка, а раменете и главата си бе загърнало с изпокъсана кърпа.

В края на тясната уличка, там, където тя излизаше на главната улица, се виждаха да преминават файтони, както и шейните на богатите господа. Светлините на витрините блестяха примамливо, но тук, в това затънтено място влизаха само хора, които едва ли някога са седели в такава шейна, а кракът им никога не е прекрачвал прага на някой от скъпите магазини. Но затова пък толкоз по-ожесточена беше борбата в страничната уличка за всеки появил се купувач.

— Ябълки, хубави коледни ябълки, дами и господа! — викаше продавачката на плодове. — Сладки и сочни, истинска захар, истински мед!

— Свещени духове, красиви свещени духове! Съвсем нови! — с тънко гласче хвалеше момичето скъпоценностите си. — Палячовци и дървени човечета! Вижте само, вижте как размахват ръце и крака, когато дръпнете връвчицата!

Детето не бе спечелило нито един пфениг. И от време на време тихичко плачеше от студ и мъка.

И ето че отново се появи закъснял посетител на коледния базар. Този път това бе добре облечен господин.

— Ябълки!

— Свещени духове! Дървени човечета!

Човекът се заслуша в жалното детско гласче. Обзет от съжаление, той се приближи и започна да разглежда палячовците и свещените духове. В същото време зададе въпроса:

— Как се казваш, детето ми?

— Ани.

Отговорът прозвуча боязливо и преди всичко — учудено. Малката не бе свикнала да ѝ обръщат внимание.

— Живи ли са твоите родители?

— Само татко.

— И какъв е той?

Очите на момичето веднага се напълниха със сълзи.

— Беше железничар, но откакто при нещастен случай колелата му отрязаха част от едната ръка и единия крак, той не може вече да работи както трябва и... и... — ...и сега прави такива свещени духове и палячовци, а?

— Да.

— Имаш ли братя или сестри?

— Имам по-голям доведен брат. Но той все е болен и нищо не може да припечели. Ах, моля ви, купете нещичко от мен! Вече нямаме нищо за ядене!

— За съжаление не се нуждая от твоите играчки, но тъй като си мило момиче, искам да ти подаря нещо.

Човекът ѝ подаде една монета. Тя я огледа недоверчиво. Беше ѝ непонятно как така някакъв непознат ѝ прави толкова голям подарък.

— Ами къде живееш, детето ми? — продължи да я разпитва непознатият.

— На улица Васерщрасе номер десет.

— Та това съвсем не е далеч — изглежда мъжът беше взел някакво решение. — Момиче, я си събери нещата и ме заведи при твоя баща! Искам да разбера дали мога да ви помогна.

Малката не чака да я подканят повторно. Тя набързо събра свещените духове и дървените човечета в престилчицата си и заприпка до любезния господин. По пътя се отбиха в един магазин за хранителни стоки и той поиска да му напълнят кошница с хляб, масло, колбаси и плодове. Кошницата стана доста тежка, ала само за броени минути двамата стигнаха до Васерщрасе — една от онези тесни печални улички, където трайно се бяха настанили мизерията и мъката.

Къщата на номер десет не оставяше ведро впечатление. Тя беше разкривена, имаше три етажа и мансарда. Като минаха през едно преддверие, слабо осветено от мъждукащо газениче, те се озоваха в двор, а оттам стигнаха до тесен и тъмен коридор. Момичето отвори една врата. В помещението зад нея цареше дълбок мрак.

— Ани, ти ли си? — попита нечий глас. — Продаде ли нещо?

— Да, татко, почакай малко, ще запали лампата!

— Добре, запали я! Гладен съм.

— Гладен! — обади се някакъв рязък глас откъм ъгъла.

Припламна кибритена клечка и скоро се разгоря фитилът на малко газениче. Непознатият още стоеше пред отворената врата. Беше сложил кошницата на земята до себе си и оглеждаше осветената стая или по-скоро студеното влажно сводесто помещение. В един от ъглите бяха нахвърляни няколко парцаливи постелки и малко слама. Върху тях се виждаше изпънато тялото на еднокрак човек. В другия ъгъл се беше свило някакво създание, което едва ли можеше да се вземе за човешко същество. Това беше малоумният доведен брат на малката.

На светлината от лампата инвалидът забеляза непознатия.

— Кой е този там? Кого си ни довела?

— Той е един добър човек, татко, който ми подари цял талер и пълна кошница с...

— Остави дете! — прекъсна я непознатият, като влезе и затвори вратата зад гърба си. — Да се погрижим първо за най-необходимото!

Сковаващ студ властваше в помещението, което приличаше повече на обор, отколкото на човешко жилище. В ъгъла се виждаше малко кюмбе, до стената — една маса, а под единственото миниатюрно прозорче имаше два разнебитени стола и... това бе всичко.

С един поглед непознатият схвана положението и веднага разбра какво трябва да се направи. Той извика гладуващите хора на масата и без много приказки изпразни кошницата от съдържанието ѝ. С кратко движение на ръката пресече учудените им въпроси.

— По-късно ще говорим! Преди всичко заповядайте и добре се нахранете!

Малоумният и момичето незабавно се отзоваха на поканата му, но инвалидът дълбоко въздъхна и каза:

— Мили Боже, имам чувството, че днес сме получили коледни подаръци!

После и той посегна към храната, която в по-голямата си част представляваше отдавна забравени лакомства. Яденето толкова погълна вниманието и на тримата, че те вдигнаха глави от масата едва когато чуха вратата да се отваря и затваря. Непознатият беше изчезнал.

Ала не след дълго той се върна, а зад него се появи помощникът на търговеца на въглища, чиито магазин се намираше наблизо. Човекът влачеше тежък чувал и снопче нацепени трески. След като ги остави, той бързо се отдалечи.

— Тъй — каза непознатият, — а сега хубавичко затоплете стаята! Утре ще ви донесат още въглища. Те са поръчани и платени.

Тримата продължиха да дъвчат, докато цялата храна изчезна. После запалиха огън в печката и едва тогава инвалидът се изправи пред своя благодетел и каза:

— Благодаря ви господине, хиляди благодарности! Мога ли да попитам кой сте и...

— Името ми няма никакво значение. Нека по-добре да поговорим за вас! Как изпаднахте в такава голяма мизерия?

— След злополуката ми с влака отпреди шест години. Преди това разполагах с достатъчно средства за сносен живот, а докато бях вахмистър в местния затвор, имах още по-малко причини да се оплаквам.

— А защо не си останяхте на тази служба?

— Да остана ли? — изсмя се горчиво старият. — С удоволствие бих останал, но ме уволниха. Имах лошия късмет да ми избяга един двоен убиец, когото трябваше да прехвърля в друг затвор. Ето защо ме изгониха! Това се случи преди двайсет години.

— Двоен убиец ли? Преди двайсет години?

— Да. Казваше се Герхард Бург и беше син на лесничей. Беше убил господаря на замъка Хелфенщайн, както и ротмистъра фон Тифенбах.

— Хм — замисли се непознатият. — И този човек ви избяга?

— Имал е съучастник, който го освободи. А после аз трябваше да плащам сметката.

— Но нали след това сте получили пак работа в железниците?

— Да, и там злата участ ме върхлетя с още по-страшна сила. Превърнах се в инвалид. Вярно, дадоха ми безплатна лекарска помощ, както и едно малко обезщетение... но това бе всичко. Оттогава живеем тук в тази дупка.

— Лошо — кимна непознатият, — но нещата ще се променят. — Аз ще се погрижа за това.

— Вие ли? — последва удивен въпрос. — Също и в бъдеще? Господине, не ми се сърдете за прямите думи! Как и защо обаче стигнахте до това решение? Не знам дори името ви и не мога да разбера защо вземате толкова присърце съдбата на бедни хора като нас.

— В такъв случай не вярвате в естествената доброта на човешкото сърце, в най-обикновения порив да помогнеш на ближния си?

— Вярвам в това, господине, но рядко се срещат толкова благородни сърца. Наистина... сега се сетих нещо...

— Какво?

— Казват, че в нашия град имало някакъв непознат, който полагал трогателни грижи за потиснатите, унизените и изпадналите в беда хора. Никой не знае кой е той. Никой не е в състояние да каже защо прави добрините си. Идва съвсем незван и си отива непознат, без да изчака някой да му благодари. Да не би вие да...

Непознатият посетител бързо прекъсна инвалида:

— Приемете, че аз съм пратеник на този неизвестен благодетел на бедните!

— Негов пратеник? — възкликна старият със съмнение в гласа.
— Не се шегувайте с нас, господине! — Но изглежда после той възприе тази мисъл, защото каза: — Негов пратеник... господине, ако това е вярно, значи той и занапред ще ни помага!

— Да, сигурно.

Подскачайки на един крак, инвалидът се приближи до непознатия и сложи длан върху ръката му.

— Истината ли казвате? Той познава ли ни?

— Да. Известно му е, че не по своя вина сте изпаднали в мизерия и ще се погрижи вашето положение изцяло да се подобри. Ето... — непознатият извади кесията си и остави няколко монети върху масата — вземете засега тези пари! Ще ви стигнат за известно време. Скоро пак ще ви се обадя.

Стария издаде дрезгав звук и хвана ръката на непознатия.

— Господине, който и да сте, вие сте като ангел, изпратен ни от небето! Нека то ви се отплати... ние не можем!

— Добре, добре! — махна с ръка непознатият. — Приберете парите! Така! Бъдете уверен, че в този час не само вие се чувствате щастлив! Радвам се, че съм в състояние да ви помогна. Ах, кой ли би могъл да облекчи всичката мъка по тази земя и да отнеме страданията на клетниците!

— Вече вярвам, че действително сте пратеник, а може би и приятел на онзи благороден човек, за когото говори целият град — каза стария. — Прав сте, сигурно е много хубаво да можеш да се появяваш и да помагаш на изпадналите в беда. Мизерията сред хората е страшно голяма. Тъкмо ние на Васерщрасе от собствен опит много добре го знаем, и особено обитателите на тази сграда. Ние сме от онези, които щастието не е дарило с материални блага, а собственикът на къщата, един заможен банкер, е груб, недостъпен човек, без жал към изпадналите в беда. Той е назначил един домоуправител, който не познава снизхождението. Тежко и горко на онзи, който закъснее с наема! В предната част на къщата живее семейство Бертрам. По-рано бащата шиеше униформи. Освен това беше отличен валдхорнист. Печелеше много пари и добре я караше. Но после се разболя, не можеше повече да работи и изгуби клиентелата си. Жена му отдавна не е жива. Сега той живее в голяма бедност с дъщеря си Мари и още две по-малки деца, както и с осиновеното си момче, всъщност

подхвърлено дете, което той прие в семейството си в добрите си дни, Често богатият собственик тормози тези хорица така, че да ти се приплаче. Момичето шие и бродира ден и нощ, а момчето, казва се Рихард, върши на хората какви ли не писарски услуги. Също и писателства, прилежен е и неуморим като никой друг, ала не напредва в живота, не му върви.

— Хмм — обади се непознатият, който очевидно се чувстваше задължен още малко да остане при този приказлив човек, — в повечето случаи писателстването не е доходен занаят. Така рядко някой се сдобива със слава и богатство. Може би този млад човек е трябвало да захване друга професия.

— Мм-да, но я му го кажете! Той твърди, че не можел да живее иначе. Как точно се изразяваше? Аха, ето как: някакъв вътрешен подтик го карал да грабне перото. И няма как да не му се вярва. Особен човек е този Рихард Бертрам. Вече ви разказах, че е подхвърлено дете. Кой знае къде се е родил!

— Неизвестни ли са истинските му родители? — попита непознатият.

— Никой не ги познава. Всичко е забулено в непрогледен мрак. Но може би с моите истории карам господина да скучае?

— Как така да скучая? Слушам внимателно. При това тъкмо размислях дали не би могло да се помогне и на тези хора. Ще разкажа за Бертрам на онзи, чиито пратеник съм. Но вече трябва да си вървя. Довиждане и бъдете сигурен, че и в бъдеще ще се грижа за вас!

Изпроводен с горещи благодарности на стария и неговите деца, неочакваният гост напусна жилището им. Докато преминаваше през къщата, той замислено огледа предната ѝ част, за която бе споменал инвалидът. Тъкмо в този момент по стълбите се спускаше млад човек, когото непознатият успя добре да огледа. Той бе висок и строен, добре развит, но много бледен. Както чертите на лицето му, тъй и неговото облекло издаваха бедност.

Неволно у непознатия се промъкна мисълта, че това беше Рихард Бертрам, който припряно излезе от къщата, свърна зад близкия ъгъл и се насочи към оживения търговски квартал. Най-сетне изчезна в една от големите книжарници.

Непознатият не се колеба дълго и също прекрачи прага ѝ. На продавача, който го попита какво желае, заяви, че иска да разгледа най-

новите книги. След като му ги донесоха, започна необезпокоявано да ги разлиствай Междувременно наостри слух, за да долови какво ще каже другият, когото смяташе за Рихард Бертрам. В един ъгъл на магазина младият човек завърза разговор със собственика и непознатият можеше ясно да долавя всяка дума.

— Какво желаете, господин Бертрам? — попита книжарят и въпросът му не прозвуча особено дружелюбно.

— Извинете, че отново ви досаждам с моята молба, но... буквално гладувам! Не, не, нямам намерение да прося... само ми се иска да ви помоля за една малка допълнителна сума към моя хонорар!

— Но какво искате още? Знаете, че откупих вашето томче със стихове единствено за да ви направя услуга. При това досега само доплащам. Че кой купува в днешно време стихове? Никой! Колко ви дадох за ръкописа?

— Шейсет марки.

— И това е много! Направо нечувано за сборник със стихове на начинаещ поет. А хонорарът е най-дребното, което плаща един издател. Хартията, наборът, печатницата, както и други разходи струват стотици и стотици марки. Нямате ли готов втори том?

— О-о, как ми се иска да го напиша! Но трябва да работя за насъщния. Да бях получил поне някаква малка допълнителна сума за първия том!

— Млади човече, щастливият и охолен живот е гибел за гения. Той се калява само в борба с лишенията. Известно ми е това. Ако реша да ви изплатя най-лекомислено извънреден хонорар, така само ще ви напакостя.

— Но това би било спасение за мен!

— Духът укрепва в нуждата. Сериозно говоря, господин Бертрам.

Опазил ме Бог да взема най-безотговорно да ви лиша от вашата енергия, от вашия порив за творчество! Изключено! Виждате, че съм много зает. Елате пак, щом завършите втория том! Тогава при случай ще прочета ръкописа ви и, ако ми хареса, може би ще ви платя седемдесет и пет марки. Но само заради вас, защото с лирика лошо се търгува. А сега ме извинете, господин Бертрам!

Той му обърна гръб.

Рихард стоеше сред многобройните клиенти с пламнало от срам лице. Струваше му се, като че ли всеки миг ще потъне в земята. Олюля се и неволно потърси с ръка около себе си опора. Непознатият се притече и подпря с длан раменете му.

— Но вие ще паднете, млади човече! Какво ви е?

— Моля ви, господин Бертрам, не досаждайте на клиентите ми! — процеди през зъби собственикът на книжарницата. — Бъдете тъй добър да се стегнете!

Но непознатият му направи знак с ръка, за да го успокои, и каза на младежа:

— Свежият въздух ще ви се отрази добре. Ще ви придружа навън. На улицата от студеното силите на Рихард се възвърнаха. Той промърмори тихо няколко благодарствени думи и тръгна да си върви.

— Не, приятелю — добродушно се усмихна непознатият. — Първо се съвземете! — И като хвърли поглед на неговите тънки бедняшки дрехи, го попита: — С какво се занимавате?

— Писател съм.

— Защо бяхте дошли в книжарницата?

— За... за малък аванс или по-скоро допълнително заплащане. Книжарят издаде мои стихове, а аз се каня да напиша и втори сборник.

— Ах, писателстването е наистина твърде недоходна работа. Далече ли живеете? Как се казвате?

— Рихард Бертрам. Живея на Васерщрасе 10, на третия етаж.

— Да, поетите обичат да живеят по-нависоко — кимна непознатият, — още повече когато са принудени да се прехранват със суми, дадени в аванс. Позволете ми да поговоря с книжаря за вашия случай! Аз... аз имам известно влияние над него. Той ще ви плати сумата, за която го молите. Но за да не ви се налага да го чакате, на първо време ще ви заема въпросните пари. Ето, вземете! Нямам нужда от разписка. Всичко е уредено. Оставете ме само да действам!

Той сложи в ръката на Бертрам монети и побърза да се върне в магазина.

Изплашен и все пак изпълнен с чувство на най-гореща благодарност към непознатия заради неговото съчувствие, Рихард разтвори дланта си — в шепата му светеха две златни монети. За миг-два той се видя принуден да се облегне на стената на къщата, но после изведнъж всичките му сили се възвърнаха. Той забърза напред като в

някакъв сън. Изобщо не помисли да изчака непознатия да се върне, а с окрилені стъпки прекоси пазарния площад и се насочи право към магазина за хранителни стоки.

След като пристигна у дома си и извади всичко каквото беше донесъл за ядене, баща му и Мари се разплакаха от радост. С вълчи апетит цялото семейство се нахвърли върху неочаквано появилата се на масата им храна. Едва когато донякъде задоволиха огромния си глад, те накараха Рихард да им разкаже всичко.

— И кой е този непознат господин? — попита накрая Мари.

— Той е... ах, изобщо не знам! Не го попитах, а дори ми се струва, че не успях и да му благодаря както трябва. Съвсем се бях объркал... от глад, гняв и срам!

Рихард се оттегли мълчаливо в съседната стая. Вълнението от последния час все още не бе отзвучало в него и той се нуждаеше от няколко минути усамотение, докато силно разтуптяното му сърце се успокои. Рихард Бертрам знаеше едно добро средство, с което да възстанови душевното си равновесие и да се сдобие с нови сили, за да продължи да се бори с този суров живот. Той посегна към книга, подвързана с марокен, на която имаше заглавие със златни букви „Картини от родината и тропиците, стихове от Алмансор“. Само след броени минути той бе потънал в красивия свят на собствената си поезия и бе забравил заобикалящата го грозна действителност.

Междувременно Мари, заварената сестра на Рихард, беше слязла на долния етаж с част от неочаквано получените богати покупки. Стара истина е, че най-щедри сърца имат тези, които сами познават лишения и мизерия.

На една врата на по-долния етаж се четеше на малка табелка: „Вилхелм Фелс, техник“. Отвореше ли човек вратата, веднага попадаше в бедняшка стаичка, където на пейката до печката неизменно седеше и плетеше сляпа жена. По цял ден тя бе сама, синът ѝ Вилхелм се връщаше от работа едва вечер, за да продължи да се занимава с някаква машина, чиято изработка му бе поръчана от богат англичанин.

Вилхелм, любимият помощник на майстора, припечелваше с честен труд оскъдната си надница. Ала след смъртта си баща му остави дългове и Вилхелм искаше да запази паметта на покойния чиста. Затова жертваше половината от спечеленото и погасяваше бащините си дългове.

И този път, когато Мари влезе в стаята, той седеше на работната си маса, размисляше и пиеше, пиеше и размисляше.

Мари извади своите дарове. Въпреки съпротивата на сляпата жена, накрая донесеното бе възприето с благодарност. След което старата жена отиде да спи.

Тогава Вилхелм остави пилата настрани и седна до Мари на канапето, което бе изработил собственоръчно.

— Изглеждаш ми много отпаднала! — каза той и погали ръката ѝ.

— А ти днес си по-блед от вчера.

— Би трябвало повече да се щадиш!

— И ти също.

— Да, да — усмихна се той. — Все си даваме взаимно добри съвети.

— Как върви работата с твоята машина?

— Напредва бавно, но сигурно. Трябва да правя много изчисления.

— Кога ще е готова?

— Преди Коледа.

— Колко хубаво! В празничните дни ще можеш да си отпочинеш.

— Ай онзи куп пари, Мари! Двеста марки, че и повече.

От смайване тя плесна ръце.

— Двеста марки! Тези англичани сигурно са страшно богати хора! Какво ще правиш с парите?

— Ще ти го прошепна на ухото.

Той хвана главата ѝ, придърпа я по-близо, целуна я по устните и шепнешком каза:

— Ще се оженим.

Тя се изчерви, в очите ѝ се появи щастлив, замечтан израз и попита:

— А сигурно ли е, че твоят англичанин ще плати?

— Разбира се! Та нали сключихме договор.

— Ами къде живее той?

— В Лийдс. Но на всеки три месеца пристига тук.

— Дано не те разочарова.

Изведнъж лицето му стана сериозно. Той се загледа, замислен в една точка пред себе си.

— Би било лошо — въздъхна. — И то в две отношения.

— Защо?

— Ах, остави! Да говорим за нещо друго!

Той изрече тези думи рязко и с явно нежелание да продължи темата. Ала любовта има остро зрение и остър слух.

— Вилхелм, имаш грижи, нали? — попита тя. — Моля те, сподели ги с мен!

— Няма смисъл!

— О, има! Възможно е да ти помогна.

— Изключено!

— Тогава поне облекчи сърцето си, като споделиш!

— Е добре, след като толкова настояваш! Мари, я ме погледни, погледни ме в очите! Тъй! И сега ми кажи дали ме смяташ за почтен човек!

— Естествено! — простишко отвърна тя. Вилхелм поклати глава.

— И все пак не съм такъв — призна той, тъжно усмихнат. Тя го прегърна и се засмя.

— Първо ме изслушай — каза той, като се освободи от ръцете ѝ, — и после сама ще прецениш! Когато англичанинът ми възложи да му изработя тази машина, аз проявих твърде голяма гордост, за да измоля от него сума в аванс. Както разбирам едва сега, това е било голяма глупост от моя страна. Нуждаех се от различни неща, ала няха необходимите средства, за да ги платя. В крайна сметка моят майстор сигурно щеше да ми помогне, но той не бива да узнае нищо за машината. Ето защо при един или друг повод от време на време си измолвах по някое парче стомана или месинг от него. Обаче това се оказа недостатъчно, тъй че се видях принуден без знанието му да вземам онова, от което се нуждаех.

— Не си постъпил правилно, Вилхелм. Ще трябва всичко да му признаеш и допълнително да му платиш за взетото.

— Естествено. Ами ако англичанинът се откаже от машината? Би било ужасно! При годишната инвентаризация през януари всичко ще излезе на бял свят. И тогава майсторът ще ме обвини в кражба. Само ние двамата имаме достъп до склада с материали.

— Ох, в такъв случай наистина са те налегнали тежки грижи! И те са особено потискащи, понеже не съзнаваш, че поведението ти не е било съвсем безукорно. Но аз мисля, че англичанинът ще плати за

труда ти. Иначе изобщо не би ти поръчвал машината. После ще обезщетиш майстора си и най-открито ще му признаеш всичко, с което ще се оправдаеш и пред собствената си съвест.

— Права си. Прости ми, че те обременявам с невесели неща! Ти самата си имаш достатъчно грижи!

— Наистина е така! От ден на ден татко става все по-зле и ми се струва, като че ли всеки час трябва да съм готова да посрещна неговата кончина. На всичко отгоре не сме в състояние да облекчим поне мъничко страданията му... ох, голяма е мъката ни!

Двамата се изправиха, сякаш в безмълвно признание за неприятното и тягостно чувство, предизвикано от края на разговора им.

— Кога излиза за последен път навън, Мари? — попита Вилхелм.

— Днес преди обяд... за пет минути.

— Видя ли пак онзи изискан господин, когото толкова често срещаш?

— Не, този път не, ала завчера го зърнах на пазара. И отново тръгна подир мен.

— Докъде те следва?

— До пътната врата.

— Но не те заговори, нали?

— Само да беше посмял! Щях да му дам да се разбере!

В очите на младежа проблеснаха искри на нескрита гордост.

— Ти си смело момиче — каза той. — Само така! Все пак те съветвам да бъдеш предпазлива! Знаеш какво се говори из града за чудовището в човешки образ, което не се спира пред никаква дързост, пред никакъв риск и пред никакво престъпление. Дори почтените мъже се боят от него.

Мари се стъписа. Обхвана я боязън.

— Да не би да искаш да кажеш, че човекът, който без да пророни дума тръгва по петите ми, щом ме зърне на улицата, е онзи злокобен тип, наричан Капитана, че той е предводителят на тайнствената банда от престъпници? — Не изключвам тази възможност, Мари. Никой не го познава. Властите са безпомощни срещу него. Ръката му е много дълга. Той поема всякакъв риск, може всичко, налага се във всичко,

постига всичко. Никой не съумява да прозре плановете му. Затова човек трябва много да внимава.

— Ах, Вилхелм, сърцето ми съвсем се сви!

— Недей така, Мари! Предупредих те само за всеки случай, за да избегнем някое нещастие. Самият аз се питам защо ли пък един престъпник ще хвърли око тъкмо на теб. Не се тревожи напразно, но внимавай!

На сбогуване двамата си подадоха ръка.

— Лека нощ, Мари!

— Лека нощ, Вилхелм!

Една целувка, после тя тръгна и забърза нагоре по стълбите, за да седне пак пред своята бродерия, с която, влагайки много труд, се надяваше да припечели няколко гроша.

3. ЧОВЕКЪТ С МАСКА

През Рингплац крачеше един добре облечен мъж на около шейсет години с голяма сива брада. Той леко провлачваше левия си крак и се подпираше тежко на бастун със сребърна дръжка. Бавно и с отмерени крачки мъжът свърна в горния край на Васерщрасе. На номер четири на същата улица се намираше едноетажна мизерна къща, до чиято входна врата на дървена табелка бе написано, че там Соломон Розенбаум имаше вехтошарски магазин и зложна къща.

Вратата беше заключена. Мъжът почука. След доста време тя се откряна и в пролуката се появи женско лице с гърбав остър нос.

— Какво желаете?

— Да купя нещо.

Гласът на жената стана по-дружелюбен.

— Влезте и почакайте! При моя мъж има клиент.

Тя пусна посетителя да влезе, после заключи вратата и го въведе в една стая, където можеха да се видят какви ли не вехтории. Докато той седнаше на малко столче без облегалка, жената отвори водещата към съседното помещение врата.

— Соломоне, живот мой, дошъл е тук един господин, дето иска с теб търговия да прави. Накарай да си върви оназ' жена, от която не можеш изкара и пфениг печалба!

След това тя отново се върна на своя пост зад входната врата.

Старо мъждукащо газениче осветяваше помещението. Лицето на купувача не се различаваше много ясно, но въпреки това той премести столчето си на по-тъмно място.

След известно време вратата на съседната стая отново се отвори и оттам излезе разплакана млада жена, болнава на вид. Мършавата и малко приведена фигура на Розенбаум се появи в рамката на вратата.

— И тъй, кажете — подвижна той подир жената, — че мога дам пари срещу зложени неща, кои са в мои ръце! Ако той иска задържи маса и легла, че му трябвали, нищо няма получи.

Новият посетител кимна с глава като на себе си, сякаш някакво негово предположение се бе потвърдило.

— Уважаеми господине, моля ви да влезете! — Розенбаум направи подканящо движение с ръка, сочейки съседната стая, обаче купувачът не помръдна от мястото си.

— Добре, добре! — рече той. — Каквото имаме да обсъждаме, може да се уреди и тук. Затворете вратата, господин Розенбаум!

Тези думи бяха изречени с тон, който не допускаше възражения.

— На жена ви казах — продължи непознатият, — че искам да купя някои неща. Но преди всичко ми се ще да получа едни сведения и се надявам да ми отговорите честно, според истината.

Бавно-бавно Розенбаум седна върху стар сандък и прекара ръка по посивялата си къса, къдрава коса.

— Навярно сте таен полицай... някой детектив, а? — попита той с невъзмутимо спокойствие.

— Ще узнаете кой съм едва след като ми отговорите на въпросите.

— Как да ви отговоря, щом не ви познавам?

— Ще ми отговорите, защото ви уверявам, че от това зависят много неща, може би дори и животът ви!

Старият вехтошар му хвърли бдителен и лукав поглед от своя сандък, като попита:

— Моят живот? Господи Аврааме! Та туй звучи много страшно! Кажи-речи тъй, сякаш ми говори тайнственият Капитан.

— Тайнственият Капитан ли? Кой е той?

— Ако сте човек на полицията, господине, ще го знаете много по-добре от мен!

— Не става въпрос за това, кой съм, а за това, какво знаете за Капитана.

— К'во знам за него ли? Нищо не знам, драги господине!

— Стига глупости, Соломон Розенбаум! Заповядвам ви да ми кажете какво ви е известно за Капитана! И говорете така, като че пред вас се намира чужд човек, който нищо не е чувал за живота и порядките в този град и неговите околности!

Острият му тон не направи впечатление на евреина. Той се усмихна видимо подигравателно. И ако въпреки всичко даде исканото сведение, то очевидно така се харесваше на самия Розенбаум.

— Е, сигурно сте чували, че по тези места се случват всякакви престъпления, и то трикратно повече отпреди.

— Нищо не съм чувал.

— И не знаете също, че една разбойническа банда се е пръснала из целия район?

Дебнещият поглед на Розенбаум се мъчеше да различи в тъмнината чертите на посетителя.

— И това не го знам! — прозвуча резкият му отговор. — Продължавайте!

— Ама вие нищо не знаете! Изглежда членовете на бандата разполагат с отлични разузнавачи и много добри връзки навсякъде. Има ли някъде по-голяма сума пари — научават. Знаят с кой пощенски влак се пренасят пари. Щом някой си получи изплатено наследството, те веднага го прибират. Казват, че били обучени и разделени на отделни отряди — направо по военному.

— От кого?

— Ами... именно от Капитана!

— Кой е той?

— Знам ли? Нима някой знае? Знае ли го полицията? Никой не го знае. Той е навсякъде и никъде. Потърсиш ли го тук, той ще е там, а потърсиш ли го там, той ще е тук. Ту се превръща в просяк, ту в княз. Появява се като офицер, като обушар или пък като търговец. Той има стотици лица и хиляди външности. За него е обявена награда, но не могат да го заловят.

— А не залавят ли човек от бандата му?

— И да заловят. Хващат някои, за които мислят, че са членове на бандата, но те или пак избягват, или пък никой не може да докаже вината им.

— Странно.

— Да, много странно. Та нима нищо не сте чували за великана Борман? Бил е атлет в някакъв цирк, но го пъхнали зад решетките за няколко месеца заради нанасяне на телесна повреда. Оттогава той е станал най-прочутият крадец, който влиза с взлом.

— Ами нека тогава пак го тикнат зад решетките!

— Така и правят, обаче всеки път се виждат принудени да го освободят. Все се намират свидетели, които се кълнат в невинността му.

— Е, ами в такъв случай може би действително е бил невинен!

— О не! Знае се много добре, че винаги Капитана го измъква. Не е тайна, че Борман е член на бандата.

— Тогава си имате превъзходна полиция и блестящо правосъдие!
— подигра се непознатият.

— Какво ми говорите за властите?! Нали и сред техните служители се намират членове на бандата!

— Не е възможно!

— Разбира се, че е възможно!... Но сега най-последно са го хванали и са го затворили на сигурно място, за да не избяга.

— Кого са хванали? Капитана?

— Не. Великана Борман.

— И защо са го задържали?

— Заради взломна кражба при един бижутер. Заловили са го, когато продавал плячката си в една заложна къща. Собственикът ѝ го е издал.

— И кой е бил този собственик?

Евреинът се поколеба. Дебнещият му поглед все още не се откъсваше от посетителя. Тогава последният повтори въпроса си, като особено наблегна на думите:

— Е? Кой е бил този смел човек?

— Аз — отвърна Розенбаум, повишавайки глас. Непознатият поглади брадата си.

— Винаги ли сте толкова... честен?

— К'ва ли ни е ползата от честността, ако тя се забрави макар и един-единствен път? За к'во ли ни е тенджерата с една дупка на дъното? Йехова ми е свидетел, че няма ни едно тъмно петно върху името на Соломон Розенбаум!

— Ами Борман не е ли едно такова петно? При този въпрос вехтошарят само се ухили.

— Да назова ли още стотина други имена? — с безразличие в глава продължи непознатият. — Да се изкача ли горе в задната ви стаичка и да отмества встрани стенния часовник? Не е ли скрито там всичко необходимо за изработването на фалшиви паспорти и всевъзможни легитимации, които продавате на съмнителни лица?

Въздействието на тези думи беше поразително. Розенбаум пребледня като платно. Първо подскочи от изненада, а после, останал

сякаш без сили, бавно се отпусна на мястото си.

— О, драги мой високоуважаем господине от тайната полиция — започна той, — мога да ви докажа...

— Мълчете! Да не би да отричате, че от дълго време помагате и укривате бандата на тайнствения Капитан?

— Да, отричам го! Не е вярно! — силно извика Розенбаум.

— Страхливец! — презрително рече посетителят. — Защо не издадохте друг, а великана Борман?

— Щото той бе единственият от хората на капитана, който дойде при мен. Щях да издам и всеки друг!

— Човече, не лъжете! Аз ще ви кажа как стоят нещата. Вие имате дъщеря, нали?

— Да. Една дъщеря ми даде Бога на Израел. Казва се Лена, красива е като Суламит и... — ...в тази Лена великанът се е влюбил до уши. Започнал е да ви досажда и за да се отървете от него веднъж завинаги, сте направили донесение в полицията, макар да е един от най-добрите ми хора.

При тези думи непознатият извади от джоба си черна маска и я постави на лицето си. Заплашително се надигна от мястото си в тъмния ъгъл, приближи се към Розенбаум и му показва едно кокалено копче със странна форма.

— Господи, Боже на моите деди! — извика вехтошарят. — Капитана!

— Да, аз съм — кимна посетителят. — Дойдох, за да си разчистя сметките с теб, Соломон Розенбаум!

Междувременно вратата се бе отворила тихо и в стаята влязоха две жени — Лена и майка ѝ. По тона на разговора те бяха разбрали, че Розенбаум е изпаднал в притеснено и опасно положение, и идваха да му помогнат. Лена бе запазила достатъчно присъствие на духа, за да затвори веднага вратата зад гърба си.

— Капитана ли? — попита тя със зловещо спокойствие. — Значи вие сте тайнственият Капитан, така ли?

Непознатият се обърна, ала освен очите, носа и устата нищо друго не успя да види от лицето на Лена, понеже тя носеше на главата си голяма кърпа, която беше увила около врата и брадичката си.

— Теб какво те засяга? — грубо ѝ се сопна той.

— Искате да си разчистите сметките със Соломон Розенбаум, така ли? — невъзмутимо продължи момичето.

— Да! Удари последният му час!

— Е, ами тогава е дошъл и вашият час! Непознатият неволно направи крачка назад.

— Празни приказки!

— Не са празни приказки. Ние познаваме много от вашите хора. А който общува с подобни типове, той трябва да умее и да се пази от тях. Ако причините и най-малкото зло на баща ми, няма да излезете жив от тази къща!

Тя изрече думите си със студен тон, в който личеше спокойна самоувереност.

— Една жена не може да ме сплаши — изсмя се той. — Трябва щ си разчистя сметките с него и ще го направя. Значи вие предадохте Борман?

— Да, и защо не?

— Не биваше да го правите. Добре знаете, че е от най-добрите ми хора.

— Той не дойде тук по ваше поръчение, а на своя глава и за лична изгода.

— Така е. Грешка от негова страна. Въпреки всичко искам да го спася. Затова ви призовавам да ми помогнете да докажем невинността му.

— Да помогнем ли? — подигравателно се обади Лена. — След като имате намерение на убиете баща ми?

— Той може да си спаси живота и вие можете да го спасите, ако ми съдействате да измъкна Борман от опасното положение, в което е изпаднал.

— Невъзможно е! Никой не е в състояние да го направи! Капитана се изсмя пренебрежително.

— Познавам един човек, който е в състояние да го извърши, и това съм аз.

— Правете каквото искате! Ние обаче не желаем да имаме нищо общо с тази работа!

— Но той е един от най-способните ми хора, трябва да го спасим!

— Защо не го спасите, щом можете?

— Без вас няма да стане.

— Но ние нямаме никакво желание за това. Тогава човекът с маската избухна и властно извика:

— Аз ви заповядвам! За последен път: настоявам да помогнете за освобождаването на Борман! Да или не! Нямате повече време за размисъл! Добре съм запознат с всички гешефти и незаконни трикове на достопочтената фирма Соломон Розенбаум. Ако чрез някой от моите хора направя донесение в полицията, тогава край на вашия безгрижен и весел живот! Самият аз най-спокойно ще си остана в сянка. Мен никой няма да ме залови, но вас ви очаква въжето. Тъй, това е последната ми дума! А сега — искам отговора!

Лена понечи да отвърне нещо, ала баща ѝ направи знак да мълчи. Беше се изплашил много.

— Какво можем да направим, за да спасим Борман? — малодушно попита той.

— Ще ви кажа. На кого от вас е предложил задигнатото при грабежа?

— На мен и на жена ми.

— Разпитваха ли ви вече?

— Да.

— Бяхте ли вече на очна ставка с него?

— Още не.

— Това е добре. Скоро ще ви повикат. Тогава просто ще заявите, че не разпознавате в негово лице престъпника.

— Но ние вече дадохме показания, че е той!

— Заблудили сте се! Има един човек, с когото си приличат като две капки вода. Именно този двойник на Борман ви е донесъл плячката си.

— Щом можете да намерите такъв човек...

— Ще се погрижа. Борман е невинен. С истинския престъпник си приличат удивително, сякаш са близнаци, но престъпникът има червен белег на дясната си буза. Хайде, решавайте!

Соломон Розенбаум се обърна нерешително към дъщеря си:

— Е, Лена, ти какво ще кажеш? Девојката вдигна рамене.

— Какво ще кажа ли? Имам две условия — заяви тя. — Условия ли? — изсмя се Капитана. — Госпожице Розенбаум, не сте наясно с положението на нещата. Условия мога да поставям само аз.

— Първото от тях е — невъзмутимо продължи Лена — писмено признание за вината на Борман, подписано от самия него. И второто условие е великанът да не ми досажда повече.

— От мен да мине — каза Капитана и махна надменно с ръка — и без това смятам да го използвам на друго място. Той изобщо не бива да остава в града.

— Въпреки това по-късно може да го открият и пак да го задържат, в случай че да речем някой друг... разбирате ме, нали... издрънка нещо във вреда на Соломон Розенбаум.

Капитана хвърли изпод маската си зъл, но леко развеселен поглед към своята хитра и упорита противничка и каза:

— Ще се погрижа исканото от вас признание да бъде изготвено и подписано.

— И предадено в ръцете на баща ми!

— И това ще стане. — Капитана им обърна гръб, но се разколеба и попита: — Впрочем, Розенбаум, коя беше жената, която отпратихте преди малко?

— Жената на ключаря от затвора на предварителния арест, тъй наречената „бастилия“.

— Какво искаше тя?

— Да заложи две легла и една маса. Но тъй като настояваше тези неща да останат при семейство Арнолд, не можех да ѝ дам абсолютно нищо.

— Нима нямаше нещо друго за залагане?

— Че кво да има? Всички по-ценни вещи на Арнолдови са отдавна при мен.

— Е, това не ме засяга. И така, Розенбаум, какви показания ще дадете, когато ви изправят за очна ставка срещу Борман?

— Ще кажа, че той не е търсеният престъпник. Истинският крадец му прилича поразително, но на дясната си буза има голям червен белег.

— Добре. И няма да се отмятате от тези показания. Евентуално неподчинение ще е гибелно за вас. Знаете, че познавам и най-дълбоко скритите тайни във вашия дом. Денонощно ще бъдете под зорко наблюдение. Внимавайте, Розенбаум! Следващият път няма да съм толкова снизходителен!

Човекът с маската си тръгна. Евреинът го изпрати до пътната врата, след което се върна:

— Ама че неприятна вечер! — промърмори на себе си. — Лена, все още се учудвам на поведението ти към този човек.

— Ами! Ако не удържи думата си, ще преживее и много по-неприятни неща. Но стига сме говорили за това! Качвам се на горния етаж — чака ме моята приятелка Зелма Тал, ще четем стихове.

— Стихове ли? — смая се баща ѝ. — Ами да, стихове от Алмансор!

— Алмансор? Не съм го чувал — навъсено отвърна Розенбаум.

— Наскоро си купих книгата... от книжарницата на пазара, от книжаря Щрикрод. О-о, уверявам те, че авторът ѝ е прекрасен човек! Възхищавам му се.

— Чети, чети си, дъще, живот мой! Лена Розенбаум може да си го позволи: да чете стихове, с които само си губиш времето и нищо не печелиш. Ти трябва да си умна и образована, за да идват тук графове и барони и да искат ръката ти!... К'во безумие от страна на Борман, да се осмели да помисли за богатата Лена... и колко е досадно, че трябва да помогнем на този безсрамен тип да се измъкне от кашата, в която се е забъркал!

Тишината на зимната нощ се възцари над Васерщрасе с нейните бедняшки къщици, над покривите, притиснати от тежки снежни преспи, над безбройните осветени прозорчета. Сякаш напук на цялата мизерия в тези домове се беше вселил мир и покой. Но това бе само привидно. В действителност зад блесналите стъкла на прозорците живееха хора с много грижи и тревоги, в немотия, мъка и угнетеност, водейки объркано съществуване.

Едно-единствено изключение бе може би Лена, дъщерята на вехтошаря и собственика на заложената къща Розенбаум, която заедно със Зелма Тал седеше на чаша чай в стая, където личеше повече лукс и блясък, отколкото вкус, и с възторжен тон четеше на приятелката си стихове от Алмансор. Всеки, наблюдавал как преди малко същата Лена се държеше с Капитана и как накрая неотстъпчиво, хитро и безстрашно му постави условията си, не би казал, че това е същата девойка. Лена имаше способността да се възторгва и духът ѝ да витае в по-висшите сфери на човешкото битие. Сигурно в нея се криеха две души, иначе тази загадка изглеждаше неразрешима.

Междувременно родителите ѝ останаха в неуютната задна стаичка на магазина и шепнешком се съвещаваха, разговаряха за Капитана, за великана Борман и за други нерадостни неща. В същото време самият Капитан, тайнственият непознат, отново преследваше тъмните си гешефти.

След като се раздели със Соломон Розенбаум и с бързо движение свали маската си, той свърна наляво и навлезе на известно разстояние във Васерщрасе, но после се върна обратно, за да установи дали някой го преследва, и понеже не забеляза нищо обезпокоително с умерена крачка продължи напред, тежко се подпираше на своя бастун и леко провлачваше левия си крак.

Изглеждаше, че той е добре запознат с Васерщрасе, защото внезапно хлътна в някакъв тъмен коридор, където с помощта на специални очила силно промени външността си. После без да пали светлина, опипом и с голяма сигурност се заизкачва в тъмнината нагоре по стълбите. Очевидно се ориентираше по звука на долитащия до него женски плач.

Почука на една врата, зад която вероятно се стъписаха и се позабавиха преди да кажат „влез!“.

Мъжът прекрачи прага на бедната, но чиста стаичка. Освен маса и двете легла, които се виждаха през отворената врата на съседното спално помещение, тук нямаше други мебели. На пода си играеха две момченца, до прозореца стоеше жена с разплакани очи, а върху сандък до масата седеше мъж, който сърбаше обикновена супа, приготвена от хляб и вода.

Това беше жената, която Соломон Розенбаум бе отпратил безсърдечно.

Щом зърна посетителя, тя се изчерви. Изглежда, че въпреки очилата го позна. Той учтиво поздрави и се извини за безпокойството.

— Познахте ли ме, мила жено? — попита. — Аз бях при вехтошаря Розенбаум и узнах за вашето тежко положение. Няма защо да се срамувате! Идвам, за да ви помогна.

Мъжът остави лъжицата си настрана, а жената избърса насълзените си очи с престилката.

— Не е необходимо децата да слушат какво си говорим — каза посетителят. — Изведете ги оттук и ги сложете да си легнат!

Жената се подчини. Когато се върна, тя затвори зад гърба си вратата на стаята. Върху лицето ѝ се беше появил израз на нова надежда. Тя и мъжът ѝ зачакаха мълчаливо и с голямо напрежение да чуят за какво беше дошъл непознатият посетител.

— Повтарям въпроса си дали ме познахте? Тя кимна. — Искате да заложите тази маса и двете легла при Розенбаум, нали?

Кръвта нахлу в главата ѝ и тя безмълвно погледна мъжа си.

— Защо питате? — с несигурен глас се обади Арнолд.

— Защото ви съчувствам.

— Но кой сте вие?

— Малко по-късно ще ви кажа. Но преди това имайте добрината да ми обясните защо не се обърнахте към други хора, а към този безсърдечен евреин?

— Не знам кой друг би могъл да ни помогне.

— Кое ви докара до нерадостното положение да оставяте имуществото си в заложна къща?

— Нуждата и мизерията.

— И защо изпаднахте в такава нужда? Мъжът се навъси.

— Не ми се сърдете, господине, — но въпросите ви стигат твърде далече!

— Не е така! Доверете ми се само! Нали вече ви казах, че искам да ви помогна! — Не ви вярвам. След като при всички приятели и познати съм ударил на камък, едва ли сред непознатите ми ще се намери някой, който да помогне. Впрочем именно мой познат ме докара до това плачевно положение.

— Как така?

— Предпочитам да мълча по този въпрос.

— Е, тогава аз ще го кажа. Вашият познат, чието име е Менерт, ви помоли да му станете гарант.

— Господине, откъде знаете? С никого не съм го споделял, а той има всички основания да си мълчи!

— Все едно е откъде го знам. Вие сте се поддал на неговите увещания да му направите услуга!

— За съжаление!

— И ето че сега Менерт ви е натопил. Въз основа на поетата гаранция се налага да плащате, а не сте в състояние. Притискат ви и очакват неприятности от вашите началници, възможно е дори да

изгубите и мястото си като надзирател в затвора, защото ще се опитат така да извъртят нещата, че да изглежда сякаш сте приели лекомислено да станете гарант, ще ви изкарат неблагонадежден и безсъвестен човек. Така ли е?

Жената се разплака.

— Господине — възкликна мъжът, — повторно ви питам, как сте успели да узнаете всичко?

— По-добре първо ми кажете дали виждате спасителен изход!

— Не! Освен... смъртта!

— Глупости! Ще избавите ли по този начин семейството си? Случайно научих за вашето отчайващо положение и реших да ви помогна, но искрено ви признавам, че намерението ми не е съвсем безкористно.

Помръкналото лице на мъжа се проясни. Очите му заблестяха:

— Боже мой, та аз ще направя всичко.

— Колко пари ви трябват?

— Точно сто марки.

— Нищо не ми струва да ви дам и няколкостотин, в случай че проявите готовност да ми направите една услуга. Не съществува опасност за живота ви, не е необходима смелост, а най-много само едно нещо — великодушие.

Човекът бързо вдигна очи.

— Великодушие ли? Не ви разбирам.

— Става въпрос за един затворник.

— В такъв случай за съжаление не мога да направя нищо за вас.

— Тогава и аз няма да ви помогна.

Непознатият си даде вид, че се кани да излезе от стаята.

— Почакайте! Какво искате от мен? — с мъка продума изпадналият в беда човек. — Може би ще трябва да предам вест или пък писмо, а?

— Не — усмихна се посетителят. — Нещо друго. При вас има един затворник, който е невинен. Само че това може да се докаже единствено с ваша помощ.

— Щом е така, навярно ще мога да изпълня исканата от вас услуга, без да правя компромиси със съвестта си, а?

— Да, ще можете. Тази нощ ще бъдете ли в затвора?

— Да, днес съм на служба.

— Тогава е лесно. Необходимо ми е само от полунощ до три часа да ми поверите един от вашите затворници. Направите ли го, ще ви платя триста марки!

— Господине, нямам право да пускам нито един затворник!

— А също и в случай, че със сигурност ще се върне?

— Едва ли е толкова глупав сам да се върне!

— Напротив, би постъпил много глупаво, ако не пожелае да се върне! Избяга ли, трябва да изчезне завинаги. Ще бъде обявен извън закона, всеки ще го преследва и ще остане виновен за престъплението, в което го обвиняват. А ако се върне, ще докажа невинността му и той ще излезе от затвора напълно оправдан.

— А какво ще прави през тези три часа? — предпазливо попита ключарят.

— Ще се срещне и ще поговори с един адвокат.

— Адвокатът може да го посети през деня в килията му.

— По-особените обстоятелства в случая не го разрешават.

— Кой е той?

— Борман, който по погрешка е заподозрян в извършването на взломна кражба.

— За Бога! — извика надзирателят. — Този опасен човек? Тогава съвсем нямам право да поема подобен риск!

— И въпреки всичко, можете да го направите, без да се тревожите. Ще се уверите, че имам честни намерения към вас. Но преди това ми кажете дали изобщо е възможно да доведете незабелязано до вратите на затвора някой от задържаните!

— До главната порта едва ли, но до задната врата — мисля, че да.

— Чудесно. Смятам ви за почтен човек, на когото мога да се доверя. Ето защо ви правя следното предложение: ще ви подаря триста марки, за да уредите задълженията си по поетата от вас гаранция. Освен това ви оставям още хиляда марки, за да сте сигурен, че в три часа сутринта затворникът ще е пред вратата, от която е излязъл.

— Хиляда марки? — възкликна жената.

— Хиляда марки? — повтори мъжът.

— Да. Аз самият ще доведа Борман обратно. И тогава ще ми върнете сумата. Той ще се прибере в килията си, бъдете сигурен! Каквото и да стане, никой не може да каже каквото и да било срещу

вас. Залогът остава във ваша полза и ако се стигне чак дотам, ще имате възможност да си намерите друго препитание.

Жената хвърли на мъжа си окуражителен поглед. Той поклати глава и каза:

— Хиляда марки! Разбира се, това е страшно много, но за мен чистата съвест има по-висока стойност. Не продавам душевното си спокойствие.

По лицето на непознатия пробягна лека подигравателна усмивка.

— Нима вече не сте го продали? Не сте ли го прахосали заради някаква си приятелска услуга? Не забравяйте, че помощта ми зависи от това как ще ми се отплатите!

Ключарят погледна измъчено своя изкусител, който явно нямаше намерение да отстъпи.

— Изобщо да не бяхте идвали при мен! Вие не сте добър човек!

— Много ви моля, бъдете по-сдържан! — енергично възрази възрастният господин. — Нима искате да се отплатите за доброжелателството ми с обиди? Тогава ще си вървя...

— Останете! — припряно извика жената. После се обърна към мъжа си с думите: — Не бъди толкова груб! Бъди по-разумен! Опитай се да помогнеш на господина! Че той не иска от теб нищо незаконно. Само да оправдае един човек, който несправедливо е изпратен в затвора.

— Несправедливо ли? Не мога да го повярвам. Борман действително е престъпник.

— Но понастоящем изтърпява незаслужено наказание — намеси се непознатият посетител.

— Дори и така да е! Той е от бандата на Капитана и това е достатъчно!

Тези думи бяха силен коз срещу тайнствения непознат. Той обаче най-спокойно кимна и каза:

— Щом го знаете, тогава би трябвало още по-добре да размислите и да приемете предложението ми. Не на всеки Капитана предлага толкова изгодни условия като на вас.

Ключарят подскочи:

— Капитана? На мен ли?

— Разбира се. Чрез мен.

— Това... това май е нещо като заплаха, а? — заекна ключарят, а жена му разтреперана се оттегли в ъгъла на стаята.

— Приемете го както искате — кратко и сурово отвърна посетителят. — Решавайте! Съгласите ли се с предложението ми, незабавно ви подарявам сто марки, за да се отървете на първо време от грижите си за вашето поръчителство. А другите обещани двеста марки като обезщетение за преживяния страх дали Борман ще се върне или не, ще получите веднага щом ви го доведе обратно. После ще можете да приспаднете тази сума от онези хиляда марки, които още в полунощ ще ви оставя, ако доведете затворника при задната порта на „Бастилията“ и ми го предоставите за три часа. Гарантирам ви, че ще го върна. Иначе губя залога от хиляда марки. Струва ми се, че това е добра сделка. Но ако откажете, ще си навлечете неприятни последици. Моят поръчител Капитана има навик тежко да наказва всяко неподчинение — дори и със смърт.

При тези думи зловещият посетител напълно спечели играта. Ключарят се предаде. С треперещи ръце той взе банкнотата от сто марки, заеквайки, благодари за нея, обеща в уреченото време да доведе Борман до задната врата на затвора, и най-сетне взе една лампа, за да освети пътя на тайнствения посетител надолу по стълбите. После се върна при жена си, която го очакваше с изплашено и въпросително изражение на лицето. С тежка въздишка мъжът ѝ се отпусна върху сандъка до масата:

— Дано Господ даде всичко да мине добре! Междувременно непознатият беше излязъл от къщата. Най-спокойно свали очилата и ги прибра в джоба си. После на ъгъла на следващата пресечка спря файтон и каза на кочияша да го откара до един отдалечен квартал на града. Там слезе от файтона и мина по няколко тесни улички, докато стигна до проточил се надалеч зид. След като се убеди, че никой не го наблюдава, извади джобното си ножче, пхна острието му в цепнатината между два камъка, единият от които бе подвижен, и хоросанът от фугите около него беше отстранен.

Без особен труд човекът го извади. После бръкна в отвора, измъкна три железа с формата на длета и върна камъка на старото му място. После напъха железата в три равномерно пробити една над друга дупки, така че краищата им останаха да стърчат навън на около десетина сантиметра. Също толкова те се подаваха и откъм другата

страна на зида и можеха да се използват за стъпала. По този начин сивобрадият лесно се покатери горе и също тъй лесно се спусна на земята отвъд зида. Катереше се ловко, сякаш бе на не повече от четирийсет години, а от осакатяването на левия му крак не бе останала и следа.

От другата страна на зида той се озова в занемарен и бурениясал парк. Извади железата от зида, скри бастуна и шапката си в един храст, свали сивата си брада и смени сивата перука с червенокоса. После все между дърветата се промъкна до задната страна на една къща. Там се виждаше каменна външна стълба, а от двете ѝ страни личаха прозорци на изба. Единият от тях бе лекичко притворен. Тайнственият непознат предпазливо го бутна, вмъкна се вътре, затвори го след себе си и се озова в тъмно помещение, което изглежда познаваше много добре, и веднага продължи да крачи нататък, без да чувства нужда от светлина.

Скоро стигна до няколко тесни стъпала, изкачи две от тях, свали резето от един капак на тавана и тихо го повдигна.

Отгоре нахлу светлина. Човекът извади маската от джоба и я постави на лицето си. После бавно продължи дач се изкачва. През капака се излизаше в обширно помещение, подобно на зала със сводест таван, и според изчисленията непознатият трябваше да се озове зад широк ораторски пулт.

Човекът с маската безшумно затвори отвора на пода зад себе си. Известно време остана скрит зад пулта. После рязко се изправи. Долу пред пулта бяха насядали около трийсетина маскирани души, но всичките бяха с гръб към него. Никой не разговаряше със съседа си. Цареше пълна тишина. Помещението се осветяваше оскъдно от висяща на тавана лампа.

Маскираният взе един приготвен на пулта звънец и звънна. Всички станаха, обърнаха се към загадъчния непознат, който като изникнал изпод земята се беше изправил зад пулта, поклониха се и отново насядаха, но този път с маскираните си лица към него.

По даден от тайнствения мъж знак един от тях се приближи и шепнешком му докладва нещо, след което пак шепнешком получи заповеди и напусна сводестото помещение. Така един подир друг се приближаваха-втория, третия... След получаването на указанията всеки незабавно излизаше навън. Накрая останаха неколцина, с които непознатият поведе разговор:

- Какво става с писаря Рихард Бертрам?
— Утре вечер ще ми донесе нотите.
— Но ти няма да му дадеш пари.
— Няма да съм вкъщи. Хазаинът ще получи нотите.
— Доволен съм от теб. Знаете какво ни предстои днес, нали?
— Да.
— Ключовете готови ли са?
— Да, ето ги.

Един от хората даде на Капитана няколко восъчни отпечатъка и ключове, за да ги разгледа.

— Ще станат — каза той, след като грижливо ги сравни. — Този път ще работим заедно с Борман.

Маскираните нищо не казаха, но учудено вдигнаха глави. Не очакваха да чуят, че с тях ще бъде другарят им, за когото мислеха, че е под строг надзор. Капитана отново се обърна към първия от тях, който изглежда му беше помощник.

— Имаш ли грим?

— Разбира се!

— Точно в дванайсет ще се срещнете при дърветата срещу затвора на предварителния арест. Двамата с Борман ще се присъединим и ти ще му направиш върху дясната буза голям синкаво-червен белег. След като си свършите работата, ще го доведете обратно. Той ще се върне в килията си. Но не забравяйте преди това да изтриете белега му!

Отново настъпи мълчание, предизвикано от безмълвното им смайване.

— Капитане, защо трябва да се връща в затвора? — попита неговият помощник.

— За да бъде оправдан. Старият евреин Соломон Розенбаум ще каже, че онзи, който е искал да му продаде часовниците, е имал на дясната си буза червено петно по рождение, но иначе много прилича на Борман. Розенбаум ще заяви, че едва сега си е спомнил за белега. Борман ще се покаже на днешната си жертва. Тя, жертвата, ще даде по-късно показания, и тъй като Борман ще е на сигурно място в „Бастилията“, всички ще се съгласят с версията, че той има двойник и е хвърлен вместо него в затвора съвсем невинен. Нашият адвокат ще си свърши добре работата.

— А как ще проведем удара, Капитане?

— Между дванайсет и един ще дойдете на въпросното място. Вземете тези ключове. С тях се отваря входната порта, вратата на преддверието, както и другите врати. Залавяте се на работа веднага щом светлините угаснат! Впрочем още вчера ви съобщих по-важните неща. Утре ще се срещнем пак тук. Можете да вървите!

Той направи знак с ръка и мъжете се отдалечиха.

Капитана остана сам в сводестото помещение. Откъм входа се разнесе тихо подвикване: — Всичко е наред! — след което вратата се затвори.

Капитана слезе от пулта и изгаси лампата. Възцари се пълна тишина и той се върна по същия път, по който беше дошъл — през парка, зида и оттам на улицата. При това не забрави още зад оградата на парка да се превърне в предишния достопочтен господин на шейсет години, както и да прибере служещите за стъпала железа в скривалището им.

4. ПО ПОРЪЧЕНИЕ НА ПРИЯТЕЛЯ

Задните дворове на къщите на Васерщрасе граничеха с градините на домовете, намиращи се на друга улица, която като пълна противоположност на онзи квартал на мизерията бе обитавана от заможни хора.

Първият етаж на сградата, чиито двор граничеше с парцела на Васерщрасе номер 10, беше празнично и ярко осветен. Пред входа спираха шейна подир шейна, слизаха хора, загърнати в скъпи кожени палта. Вътре прислугата посрещаше гостите и ги отвеждаше в салона, за да ги поздрави господарката на дома, жената на полковник фон Тифенбах.

Нейният съпруг, полковникът, беше по-големият брат на ротмистър фон Тифенбах, паднал от ръката на убиеца. Двамата имаха единствено дете, осемнайсетгодишна дъщеря Хедвиг.

Гостите непринудено сядаха тук-там или пък се събираха на групички и бъбреха, разменяйки си новините на деня, докато изчакваха домакинята да даде знак за вечерята.

— А аз пък твърдя, че този зловец Капитан се числи към кръговете на отбраното общество — казваше жената на съветника от апелативния съд.

— По какво съдите? — попита Нора фон Хелфенщайн, жената на онзи племенник Франц, чийто брак бяха нарекли „романтичен каприз“. Някогашната компаньонка на Улрике фон Хелфенщайн въпреки своите четирийсет години все още беше истинска красавица.

— Та това е много просто, скъпа — обади се жената на съдебния съветник. — Как би могъл иначе да има подробни сведения за имотното състояние на своите жертви? Капитана никога не си губи времето с дреболии. Впрочем и моят съпруг е на същото мнение.

— В такъв случай наистина няма какво да се възрази — язвително каза жената на банкера.

— Точната информация, която има този престъпник за всички възможни случки, както и за подробности от живота на хората,

граничи направо със свръхестественото — продължи госпожа съветничката, без да обръща внимание на леката ирония. — Той сигурно има свои шпиони навсякъде.

— Вероятно дори и в полицията! — добави друга жена.

— Какви ги приказвате! — възмути се госпожа съдебната съветничка. — Нашата полиция е извън всяко подозрение!

— Във всеки случай изглежда, че той е изключителен човек — опита се четвърта жена да помири спорещите.

— Изключителен ли? — госпожа съдебната съветничка учудено вдигна вежди. — Струва ми се, че е твърде силно казано, скъпа! Не бива всеки човек, обгърнат от тайнственост, да бъде наричан „изключителен“, а пък за един разбойнически капитан — съвсем не подхожда!

— Все пак тайнствеността си има своя чар и е напълно възможно да обгърне човека в привлекателна светлина — опита се госпожа Нора да смени темата. — Сещам се за един друг тайнствен мъж, за онзи индиец, за когото говори целият град, макар че лично не го познават повече от десетина души.

— Имате предвид княза Ван Зом? — попита госпожа съветничката. — Тук наистина сте права. Само названието „индиец“ не е съвсем вярно. Доколкото се знае, той не е истински индиец, а е холандец, дълги години живял в колонии.

— Действително ли е толкова богат, както се приказва? Разправят, че къщата му криела какви ли не редки скъпоценности.

— Че кой може да каже? — вдигна рамене жената на съдебния съветник. — Никой от нашите кръгове не е прекрачвал неговия праг. Той пребивава в града вече над шест месеца, но нито е направил посещение, нито пък е канил гости.

— Намирам го твърде неучтиво от негова страна — намеси се по-млада жена в разговора. — Човек като него е задължен да се среща с хора и да отвори дома си за светското общество.

— А може би тъкмо днес той ще наруши своя уединен начин на живот — обърна се един господин от съседната група към дамите.

Всички погледи учудено се спряха на него.

— Как така? Какво искате да кажете?

— Полковник фон Тифенбах се е запознал с княза преди няколко дни.

— И е разговарял с него?

— Да. Той уверява, че князът бил много любезен събеседник. Накрая полковникът го поканил да му дойде днес на гости.

— Ето това се казва събитие! — възкликна Нора фон Хелфенщайн. — Но ако князът се появи тук, не може да избегне други запознанства. Ето защо си мисля, че няма да дойде.

В същия момент двукрилата врата се отвори и човекът в ливрея извика към салона:

— Негова светлост княз Ван Зом!

Всички погледи светкавично се обърнаха към входа.

Князът беше красив мъж на възраст не много над четирийсетте. Известно беше, че е дошъл от Индия, но лицето му нямаше онзи силен слънчев загар, а беше бяло, сякаш винаги е живял в Северна Европа. На лицето му се виждаха два белега. Единият минаваше през челото му над основата на носа, а другият започваше от дясното ухо и през бузата стигаше чак до мустаците му. Той носеше обичайното официално облекло. На единствения пръстен на дясната му ръка проблясваше диамант с изключително висока стойност.

Полковник фон Тифенбах се приближи, за да го посрещне и поздрави. След като княз Ван Зом се запозна със семейството, той се оттегли в една ниша с прозорец и така потъна в мислите си, че никой не посмя да го безпокои. Ала той само даваше вид, че е зает със своя вътрешен мир. В действителност внимателно наблюдаваше около себе си и нищо не можеше да му се изплъзне. Не му убягна и всеобщото внимание, с което бе обградена дъщерята на домакините. Тъкмо в този момент тя отстъпи пред настоятелното желание на всички, седна пред рояла и с плътния си алт изпълни кратка ария.

Възнаградиха я с бурни аплодисменти и княз Ван Зом призна, че са напълно заслужени. А Хедвиг скромно побърза да изчезне в съседното помещение. Ван Зом я последва.

Тя бе застанала до прозореца и гледаше в светлата снежна нощ, навън към двора, граничещ с градина, зад която високите къщи на Васерщрасе се издигаха като тъмни декори. Изведнъж тя долови стъпки зад гърба си. Обърна се и се озова лице в лице с Ван Зом.

— Обичам музиката, госпожице — простичко каза той. — Знам много песни, но не бях чувал досега изпълнената от вас песен. Можете ли да ми кажете от кого е?

— Текстът е от Алмансор.

— Алмансор?... Сигурно е псевдоним. Ами композиторът? Харесват ми тези обикновени мелодии, които по-силно завладяват сърцето от изкуственото композиторстване, изпълнено с какви ли не волности.

Тя леко се изчерви.

— Композиторът ли?... Ами той стои пред вас, ваша светлост.

— Какво? Правилно ли чух? Вие самата сте написали музиката към това стихотворение?

— Плах опит само!

Той хвана ръката ѝ и целуна върховете на пръстите ѝ.

— Тогава още повече се радвам, че преди да зная ви казах мнението си. Иначе бихте го възприели за ласкателство.

Откритият и сърдечен начин, по който господинът изразяваше чувствата си, я обърка.

— Колко жалко — ловко смени той темата на разговор, — че не познавам лично поета, вдъхновил вашата музикална композиция.

— Ето неговата книга, ваше сиятелство.

Тя взе от масичката томче, подвързано с марокен, подаде му го и князът го заразливта.

— О, госпожице, колко добре стана, че ви е под ръка!... Кажете ми какво четеш, и аз ще ти кажа какъв си? — усмихна се той. — Оттам идва и любопитството ми.

Тя не отговори и търпеливо зачака да прочете някое стихотворение. Не след дълго князът затвори книгата и я върна на Хедвиг.

— Доколкото виждам, стиховете наистина са хубави. Този Алмансор има талант.

— Обичам го! — каза тя в естествен изблик.

— Него или стиховете му? — пошегува се князът.

— И него също. Как е възможно да отделяме поета от неговите произведения?

На прага се появи Нора фон Хелфенщайн. Ван Зом се поклони учтиво и се приближи до нея, за да ѝ бъде представен. После се върна в салона и потърси домакията.

До госпожа фон Тифенбах седеше Улрике фон Хелфенщайн. Тя имаше сериозен вид и бе облечена в черно, сякаш още носеше траур

заради своите баща и брат.

Макар че от дните на ужасните събития в Боровата клисура и в замъка Хелфенщайн бяха изминали близо двацет години, тя почти не се беше състарила. Явно беше от онези жени, които успешно устояват на времето до дълбока старост. Със своите трийсет и осем години тя лесно минаваше за двацет и осем годишна. Само дето върху по младежки свежото ѝ лице бе легнала сянката на лека меланхолия.

Госпожа фон Тифенбах ѝ представи княз Ван Зом. Приблжиха се и други хора и скоро се завърза оживен разговор, който продължи и след като насядаха на масата, за да вечерят. Приказваха за Ориента и за онази тайнствена страна на Изтока, наречена Индия. Князът вземаше участие в разговора и всички с голямо внимание слушаха неговите живописни описания.

Така Ван Зом бе въведен в светското общество на града. Само че в този първи път той посвети на новия си кръг познати твърде кратко време. Малко след като вечерята приключи, князът напусна дома на полковник фон Тифенбах. Отказа се да вземе шейна и тръгна бавно из гъстата плетеница на малките улички. Насочи се към района, където се намираше къщата на Улрике фон Хелфенщайн. Пред все още незаклучената врата на една нова сграда князът се спря и постоя малко, наострил слух, докато отвътре се дочу едно полувисоко „пссст!“ — Кой е там? — попита.

— Шлосерът.

Светкавично князът се озова във входа.

— Съвещанието приключи ли?

— Отдавна.

— Промениха ли нещо в плана от вчера?

— Да.

— Какво?

— В нападението ще участва още един човек.

— Добре. Дадохте ли ключовете на Капитана?

— Да. Вашите са в мен.

Човекът подаде на Ван Зом връзка ключове. После попита:

— Какво решихте, господине? Всички ли, които попаднат в ръцете ви, ще бъдат задържани и предадени на властите?

— Капитана ще участва ли лично?

— Не.

— Имам ви доверие и вече ви казах, че преди всичко искам да разбера кой е този Капитан.

— Никой от нас не знае.

— Вярвам ви. Струва ми се, че ще постигна по-бързо целта си, ако не се държа враждебно към хората му. Дали ще задържа някой от тях или не, зависи единствено от поведението им. Как е узнал Капитана, че най-новата му жертва разполага с толкова много пари?

— Нямам представа.

— А кой ще получи плячката?

— Половината Капитана, другата половина — ние.

— Какви указания имате относно госпожица фон Хелфенщайн?

— Няма да ѝ се случи нищо лошо, тя ни е необходима като свидетел.

— И как ще стане това?

— Ще направим така, че да види един от нас. Когато я разпитват, ще каже, че го познава.

— Хмм — замислено промърмори Ван Зом. — Става дума за алиби. Днес ли определихте човека, който ще участва в провеждането на удара?

— Да.

— И кой е той?

— В името на неговата безопасност няма да го издам.

— Значи госпожицата ще трябва да види този човек, за да може по-късно да даде показания, че е бил между нападателите? Объркана работа... А къде ще се съберете?

— При дърветата недалеч от „Бастилията“, затвора на предварителния арест.

— Там ли ще се присъедини към вас новият човек, за когото споменахте?

— Не мога да ви дам сведения по този въпрос.

— Кога започвате?

— Събираме се между дванайсет и един, но започваме, когато в къщата угаснат всички светлини.

— Сега е единайсет. Ще изгубите вашата част от днешната плячка. Елате утре преди обяд, преоблечен, на известното ви място! Ще получите обезщетение. Имате ли да ми казвате друго?

— Не.

— И все пак — не може ли да ми дадете по-подробни сведения за Капитана?

— И да исках, не бих могъл. Лицето му е винаги маскирано. Не знаем дори дали е с брада, или не.

— Добре, за днес друго няма.

Ван Зом излезе на улицата и спокойно и бавно продължи по пътя си. Разполагаше с достатъчно време. Капитана нямаше да предприеме нищо преди Улрике фон Хелфенщайн да се върне у дома си, защото, както беше издал шлосерът, присъствието ѝ бе необходимо, за да може по-късно да даде желаните свидетелски показания.

Точно срещу жилището на Улрике князът се шмугна в сводестата арка на един открит вход за коли. В мрака пред него изникна човек.

— Случило ли се е нещо, Фридрих? — попита го Ван Зом.

— Нищо, милостиви господарю!

— Носиш ли моята „лахиялаки“?

Лажиялаки е арабска дума и означава „боя за брада“. Но индийските фокусници и магьосници наричат с нея оцветители и гримове, с чиято помощ са в състояние за броени секунди да променят външността си до неузнаваемост.

Слугата му подаде калъф, който много приличаше на портфейл. Ван Зом го пхна в джоба си.

— Химическия фенер!

— Ето го! Къде да чакам?

— Можеш да си вървиш. Днес нямам повече нужда от теб. Лека нощ!

Оттук нататък на Ван Зом му предстоеше да се въоръжи с търпение. От близката църква удари единайсет и половина, а скоро след това дванайсет без четвърт и накрая полунощ. Когато заглъхна и последният удар, една шейна се появи и спря пред входа. От нея слезе жена и влезе в къщата, а шейната продължи. Улрике се беше върнала от посещението си при полковник фон Тифенбах.

За Ван Зом настъпи времето за действие. Той изчака още пет минути, после извади ключовете, дадени му от „шлосера“, пипнешком избра един, който би могъл да пасне в ключалката и предпазливо се опита да отключи. И успя — врата се отвори безшумно.

Той влезе вътре и заключи след себе си. Извади химическия фенер, малко шишенце от кристално стъкло, напълнено със смес от

фосфор и растително масло. Извадена на въздух, под въздействието на кислорода тази смес излъчва светлина със силата на малко газениче. С нейна помощ човекът намери стълбите. Горѐ на една врата прочете: Улрике фон Хелфенщайн. Опита да отвори с един от подобраните ключове и успя без никакъв шум.

Улрике фон Хелфенщайн още не беше легнала да спи. Колебавеше се дали да извика момичето, което ѝ помагаше да се съблича, и известно време остана така, мечтателно припомняйки си преживяното през изминалата вечер. Мислеше за загадъчния непознат, княза Ван Зом, с когото бе разменила само няколко думи и който въпреки това ѝ беше направил впечатление... Едно необикновено приятно впечатление, за чиято причина тя не намираше конкретно обяснение.

В момента, когато прекъсна мечтанията си и се изправи, за да позвъни на момичето, на вратата тихо се почука.

— Влез! — извика тя.

Улрике беше сигурна, че това е камериерката. Но когато вратата се отвори, тя видя човека, за когото току-що си беше мислила — княз Ван Зом. Улрике отстъпи няколко крачки назад.

Мъжът бавно затвори вратата зад гърба си и предупредително доближи показалеца на лявата си ръка до устните си. Въпросителни ят поглед на Улрике, в който се четеше боязън, не падаше от лицето му. Тогава той се усмихна и каза:

— Не викайте! Не се плашете! Не съм крадец, не съм злодей, макар че неканен нахълтах при вас в полунощ. Идвам като приятел, искам да ви предупредя и да ви помогна. Изработени са подправени ключове за всички врати на вашето жилище, за да...

— Подправени ключове! — възкликна Улрике, посъзвела се от вцепенението, в което бе изпаднала. — Да не би някой да е решил да влиза тук с взлом?

— Съществува такъв план. Узнали са, че разполагате в дома си със значителна парична сума.

— За кого говорите! Кой иска да ме ограби?

— Капитана, който разполага със свои шпиони във всички обществени кръгове.

Тя уплашено притисна ръце към гърдите си.

— Капитана ли?

— Да. Неговите хора са вече долу пред къщата. Чакат само да изгасите светлината.

Зави ѝ се свят. Тя се олюля и се отпусна в крайчеца на канапето. Ван Зом придърпа един стол и седна.

— Няма защо да се страхувате. Докато светлината е запалена, никой от обесниците няма да прекрачи прага на къщата ви.

Улрике помоли за глътка вода.

Ван Зом посегна към чашата и гарафата, поставени в ъгъла на масичката, наля вода и ѝ даде да пие. Видимо ободрена, Улрике вдигна глава и каза:

— Благодаря ви, ваша светлост. А сега ми разкажете всички подробности! Как попаднахте тук?

— Да предположим, че имам шперц, който отваря всички врати!

— Защо не ме предупредихте още докато бяхме в дома на Тифенбах?

— За да не се тревожите ненужно. Освен това исках да разговарям с вас на спокойствие. Щяхте да се изплашите, а това щеше да направи впечатление. Нямам намерение да давам поводи за подозрение, че сте предупредена за нападението.

— Значи злото не може да се предотврати, така ли?

— Може.

— Тогава сигурно сте изпратили човек да отиде в полицията?

— Не.

— Боже мой, та нали това е първата работа!

— Само ако човек иска да прогони крадците, но аз нямам подобно намерение. Моят план предвижда бандитите спокойно да влязат в къщата, а може би да стигнат и до спалнята... Улрике се сепна.

— Боже мой! Но защо? — възкликна тя, обхваната от подозрение.

— Веднага ли трябва да ви го обясня? Или мога да изчакам докато цялата работа приключи?

— Господине — каза Улрике бавно и резервирано, — наистина ви имам доверие, ала вашето нахлуване тук при мен... е тъй загадъчно, че... че...

— Добре тогава! — усмихна се той. — Ще трябва да се легитимирам. С тези думи князът извади от джоба си полицейска

значка, дадена му от съответните власти след пристигането му в Германия, когато се представи и обясни целта на пребиваването си в Европа. После продължи:

— Както виждате, госпожице, аз действам със съгласието на полицията, макар и изцяло по собствена инициатива и по лична преценка. А сега ще ви назова едно име, което може би ще ви накара безрезервно да ми се доверите.

— Едно име ли? И кое е то?

— Герхард Бург.

Нервното напрежение я бе накарало да стои полуизправена на мястото си, ала при произнасянето на това име, Улрике се отпусна назад върху възглавниците на канапето. Гъста руменина покри лицето и шията ѝ.

— Герхард... Бург! — повтори тя. — Боже мой! Познавате ли го? Още ли е жив? Или е мъртъв? Говорете!

— Срегнах го в Индия... там станахме приятели.

— Приятели? Значи е жив?

— Да. Той е... управител на моите имения.

Тази вест преобрази Улрике фон Хелфенщайн като с магическа пръчица.

— Каква новина! Колко се радвам! — възкликна тя. После смирено склочи ръце сякаш за молитва. Изглежда напълно бе забравила дебнещата я опасност.

— Герхард Бург!... Почти двацет години не бях чувала нищо за него! Дали си спомня за мен?

— Често.

— Наистина ли? Разказа ли ви по каква причина му се наложи да напусне родината си? И какви подозрения хранех отначало към него?

— Всичко ми разказа. Това е хвърлило мрачна сянка върху целия му живот.

— Скоро след това се разкаях, но когато разбрах колко несправедлива съм била към него, вече беше твърде късно. Осъдиха го, а после... после повече не го видях... А днес... сега ми казвате: той е жив! Ами говорете де! Как живее? Щастлив ли е? Успя ли да превъзмогне миналото? Той... той... женен ли е?

— Да — отвърна Ван Зом.

Улрике трепна. По лицето ѝ плъзна бледност, но успя да се овладее.

— Има ли деца?

— Да, четири мили деца, две момичета и две момчета.

— Каква е... неговата жена?

— Холандка.

— Аз... аз... много се радвам на неговото щастие... че как бих могла иначе! Щом действително е щастлив.

— О, убеден съм, че в момента е много щастлив.

— Как се срещнахте с него? Ван Зом вдигна вежди.

— Госпожице, позволете ми да ви напомня, че долу пред вашата къща стоят хора и само чакат да им се даде знак, за да нахълтат тук. С това има исках само да се легитимирам. Постигнах ли целта си?

— Напълно. Изцяло ви се доверявам!

— Тогава ви моля да не вземате никакви защитни мерки, а да се преструвате, че най-спокойно си лягате да спите. Преди това само ми покажете разположението на всички помещения! До тази стая стигнах през някакво преддверие и вестибюл. Накъде води вратата вляво?

— Към стаята на камериерката.

— А после?

— След това се стига до моята спалня.

— А нататък?

— Нататък няма нищо. Спалнята ми е ъглово помещение.

— И двете спални ли имат врати към коридора?

— Само стаята на камериерката.

— Тогава затворете нейната врата отвътре с резето!

— О, елате вие! Ще трябва сам да го направите! Камериерката ми още не е легнала.

Момичето много се учуди, когато видя господарката си да развежда из жилището си в среднощен час съвършено чужд човек. Без много заобикалки и съвсем накратко Улрике ѝ обясни всичко.

— Берта, тази нощ няма да се спи! Господинът току-що ми съобщи, че у нас с взлом ще нахлуят крадци.

Камериерката ужасено подскочи.

— Боже Господи!... Взлом?... У нас?

— Да, но положението не е чак толкова страшно. Този господин ще ни закриля.

Междувременно Ван Зом се убеди, че в това помещение е невъзможно да се проникне, когато вратата е затворена с резето.

— Моля ви — обърна се той към Улрике, — да отидем отново във вашата всекидневна! Колко души живеят в къщата?

— Заедно с камериерката шестима.

— Тогава момичето да съобщи на останалите, че трябва здраво да се заключат, за да не се излагат на опасност.

Улрике даде нареждане, Берта бързо се отдалечи.

— А какво да правя самата аз? — попита Улрике.

— Ще останете в стаята на камериерката, чиято врата ще подлостим с резето. Аз ще посрещна крадците във всекидневната.

— Не бива, ваша светлост. Излагате се на голяма опасност!

— Не се тревожете! Зная как да се разправям с подобни хора.

— Въпреки това! — енергично се възпротиви Улрике. — Изобщо не разбирам защо искате бандитите да ви поставят в опасно положение. Защо е всичко това?

— Искам да разоблича Капитана, който стои зад посегателството срещу вас, или по-скоро срещу вашата собственост.

— Да разобличите Капитана?

Улрике помисли малко, после вдигна глава и продължи:

— Тогава навярно сте детектив и работите съвместно с тайната полиция, нали ваша светлост?

Ван Зом се усмихна по своя особен начин.

— Не. Както вече споменах преди малко, преследвайки Капитана, аз действам сам за себе си и по-точно казано, действам от името и в полза на нашия общ приятел Герхард Бург.

Повторното споменаване на това име бе достатъчно, за да накара Улрике отново да наостри слух.

— Герхард Бург ли? — попита тя. — Че какво общо има той с тази работа?

— Ще ви загатна само. В момента нямаме време за по-продължителни обяснения. Знаете, че на времето Герхард Бург беше осъден като най-долен престъпник. Знаете, че вината за злодеянията, които му бяха приписани, все още тегне върху него. Ала Бург ме увери, че е невинен, и че не е извършил онова, в което са го обвинили на времето, а го обвиняват и до ден днешен. Самият аз опознах Бург

като благонадежден и искрен човек, като истински мъж на честта, така че нямам никаква причина да се съмнявам в неговите уверения и...

— Ваша светлост... аз... аз ви благодаря!

В очите на Ван Зом се появи особена светлина. Явно той се зарадва на благодарствените думи, изречени от Улрике, макар че видимо не им обърна внимание и продължи:

— Затова смятам за свой човешки дълг да направя всичко, което е по силите ми, за да очистя името на Герхард Бург от позора, с който е покрито. За тази цел дойдох да се запозная с положението на нещата, проследих всички възможни дири и стигнах до заключението, че тук има хора, които много добре знаят, че Бург е невинен. Но си мълчат. И както силно подозирам — сега идва най-важното — тези хора до един са членове на бандата на Капитана или негови съюзници.

— О, вече схващам, колкото и тъмна да изглежда цялата история на пръв поглед! Продължавайте, ваша светлост!

— Не остана кой знае колко за казване. Целта на моите думи бе само да ви обясня защо преследвам Капитана, защо сега искам да се видя с хората му, които се канят да ви направят посещение. Разбрахте ме и се надявам, че сте моя съюзничка.

— С удоволствие ще направя всичко каквото пожелаете.

— Тогава моля! Заключете се в стаята заедно с камериерката. Нищо друго. Останалото е моя работа.

Ван Зом приготви двата си револвера.

— И как ще постъпите с крадците? — попита Улрике.

— Зависи от самите тях. Моля ви, не бива да губим повече време! След изпълненото поръчение камериерката се върна и Улрике се заключи заедно с нея, като повторно закле своя спасител да се пази. Ван Зом извади подобната на портфейл плоска кутия, която получи от слугата си. Върху нея със златни арабски букви бе изписана думата „лахиялаки“. Отвори я. Надиплиха се малки пребрадки с различни предмети и течности. Князът пристъпи към огледалото. С бързо движение на малката четчица белезите му изчезнаха. После прекара по лицето си късче памук и незабавно то придоби по-тъмен тен. С друго памуче натри косата и брадата си, придавайки им сив цвят. Към всичко това прибави очила с дебела рогова рамка и... от огледалото го гледаше мъж на около шейсет години.

Огънят в камината беше угаснал. Ван Зом остави една свещ на камината, силно намали пламъка на лампата със светилен газ и затвори вратата. В помещението стана почти тъмно.

Камината заемаше голяма част от стаята. Ван Зом придърпа един стол и се скри зад нея. Така не можеха да го видят и освен това оттам беше лесно да засилва пламъка на лампата.

Спокойно зачака развитието на събитията. Изминаха десет... двадесет минути, половин час и ето че най-после князът долови тихо скърцане.

Бандитите идваха.

Той чу предпазливите опити на взломаджиите да отключат вратата.

— Отворено е! — прошепна някакъв глас.

— Накъде води тази врата?

— Към всекидневната.

— Апо-нататък?

— Първо към стаята на камериерката, а после се стига до стаята на господарката. Капитана така ни каза. Сигурно е идвал тук.

— Напред! Светни, за да видим дали наоколо е чисто!

Лъчът на маскировъчен фенер се плъзна по стените и пода на стаята.

— Няма никой!

— Тогава да отворим следващата врата!

Човекът, който изговори тези думи, беше недодялан, едър и як тип. При краткото проблясване на светлината от фенера Ван Зом успя да види лицето и фигурата му.

„Мътните го взели“! помисли си той. „Великанът Борман! Но нали той е затворен в «Бастилията» Значи са го измъкнали, а онова измислено алиби се отнася за него! Но какъв е този белег на бузата му?“ В ключалката издрънка ключ. Сега вече и двете жени щяха да усетят, че престъпниците са тук и са се заловили за работа.

— По дяволите! — измърмори човекът, който човъркаше в бравата.

— Какво, ключът не става ли?

— Моите ключове винаги стават, но вратата е залостена отвътре с резе!

— Проклятие! — изруга Борман. — Тогава ще я разбия с ритник. Той разбута другите настрани и вдигна крак.

— Какви непредпазливи хора! С вратата са свързани самострелни устройства — разнесе се в този миг глас зад тях.

Изплашените крадци се извърнаха назад.

Осветен от лампата, чиято светлина отново беше засилил, в дъното се беше изправил Ван Зом с револвер във всяка ръка.

— Дяволска история! — изрева великанът и се приведе, за да се хвърли към гърлото на неочаквания противник.

Но не осъществи своя скок.

— Назад! — с гръмовен глас му викна Ван Зом. — Назад, ако ти е мил животът!

Тези думи бяха изречени с такъв тон, че и другарите на Борман не посмяха да се помръднат.

— Който направи съмнително движение, ще получи куршум! Планът ви се провали. Виждате, че съм осведомен за посещението ви и съм взел предохранителни мерки!

Борман извади ножа си.

— Мерзавецо, мен няма да ме заловиш!

— Преди да вдигнеш ножа си, ще бъдеш вече мъртъв, Борман! — заплаши го князът и насочи дулото между очите на противника си.

— Мътните го взели! Тоя ме познава!

— Всичките ви познавам, момчета! Сядайте ей там на онези столове! Ако сте разумни, ще си отидете здрави и читави!

Те явно се колебаеха.

— Едно... две... т...!

Изригвайки проклетия, те се натръшкаха на тапицираните с коприна столове така, че краката и облегалките им изпращяха.

— Браво — похвали ги Ван Зом.

— Затваряй си плювалника! — изруга Борман. — Ето седнахме... и какво по-нататък?

— Най-напред искам да разберете, че плановете ви са ми известни. Нека Борман ми отговаря! Дойдохте тук, за да извършите кражба с взлом, нали?

— Тъп въпрос! — язвително се подигра Борман. — И слепец ще го види!

— Да отмъкнете парите, които, както сте научили, в момента госпожица фон Хелфенщайн държи тук.

— Ще изпотроша кокалите на онзи гад, който ни е изпортил!

— Дръж се прилично, Борман! Тук в тези пушкала имам дванайсет оловни късчета... нищо няма да ми струва да ти забия едно от тях между ребрата!

— Само дяволът може да е спокоен при подобно предателство! Ако спипам този мерзавец...

— Мълчи! Нима непременно трябва да е предателство, Борман? Ще ти кажа друго — вашият Капитан за нищо не го бива! Въобразявате си, че знаел всичко... е добре, щом като знае всичко, защо тогава допусна да влезете в този капан, а? Натисна ли спусъците, всички до един сте загубени. И къде е вашият Капитан? Сврял се е някъде и си живее живота от плячката, която му поднасяте наготово, като рискувате и здравето, и живота си! Мислите се за истински мъже? Страхливци сте, страхливци, които треперят пред черната маска на някакъв си непознат!

Откъм столовете се разнесе ядно ръмжене и мърморене.

— Ще ви го докажа, момчета. Сега здравата сте загазили. А защо самият той не е тук? Защото винаги стои по-надалеч от опасните неща и ги оставя на вас да ги вършите! Но защо правите всичко това? Просто ви заповядва като на покорни роби. Или както се подсвирва на някое псе!

Откъм столовете отново се разнесе недоволното мърморене и ръмжене.

— Да, ръмжете колкото си искате! Но това е истината. И когато докопате нещо, кой взема лъвския пай, макар че не си е помръднал и малкото пръстче? Вашият Капитан! Пфу, по дяволите, ако бях на мястото ви, щях да си умра от срам да пълня гушата на този страхливец!

Борман издаде напред долната си челюст и троснато каза:

— Стига си дрънкал! По-добре махни този пищов, дето си го заврял под носа ми, и ни обясни най-сетне какво искаш от нас! Ако мислиш, че ще седим тук само да слушаме твоето конско евангелие...

— Не — не принудено се засмя Ван Зом. — Целта ми е друга. Искам да ви направя предложение и ако го приемете, ще ви оставя да

си отидете здрави и читави, както сте дошли. Освен това никой няма да научи за тази история.

— Тогава побързайте, господине! — каза Борман с по-учтив тон. — Един такъв револвер може сам да гръмне. Хич не е удоволствие цял четвърт час да седиш пред заредената му цев!

— Добре. И тъй, слушайте! Ако продължавате този начин на живот, един ден всички ще свършите под секирата на палача. Ще ви дам възможност да станете почтени хора. Защо ви трябва да си рискувате главите заради някакъв си страхливец, когото дори не познавате?

— Ако престанем да му се подчиняваме, той ще ни унищожи! — обади се друг.

— Ами! Я не го вярвайте! Така мислят само слуги, но не и истински мъже! Не, момчета, кажете му на вашия Капитан, че ще го смажа като червей, ако само още един-единствен път дръзне да вдигне ръка срещу този дом или срещу неговата собственичка! За днес ще му се размине, но втория път с него ще е свършено, както и с всеки друг на негова страна! Това е, което исках да ви кажа. Сега си вървете, спестявам на всекиго от вас по няколко години строг тъмничен затвор... ако не и нещо по-лошо. Не го забравяйте и се съобразявайте с предупреждението ми! Изчезвайте! Но един по един и тихичко един подир друг.

Никой от мъжете не пророни дума, великанът се надигна и рече:

— Да ме вземат дяволите, ама на тоз' човек не мога да не му дам право. Хайде, тръгвайте преди да се е започнал някой нов танц!... В таз' проклета къща кракът ми повече няма да стъпи!

В индианска нишка, както им беше наредил Ван Зом, бандитите се измъкнаха през вратата. После князът извади своята плоска кутия и след минута-две пак си върна предишния вид. След това взе свещта от камината, запали я и предпазливо ги последва. Чу как отключиха и заключиха пътната врата и разбра, че опасността е отминала.

Когато се върна във всекидневната, видя, че Улрике бе отворила вратата и се оглеждаше.

— Наистина ли си отидоха?

— Да — отвърна Ван Зом. — Чухте ли разговора ни?

— Чух всяка дума! Господи, Боже мой, каква опасност само е била надвиснала над главата ми! За спасението си трябва да благодаря

единствено на вас!

Тя протегна ръце към него, а той ги пое и сърдечно ги стисна.

— Не беше чак толкова опасно, колкото изглеждаше.

— Искате само да ме успокоите. Мисля, че още при първото невнимание от ваша страна, щяха да ви убият. И после? Какво щеше да стане с нас? Защо пуснахте тези опасни хора да си отидат?

— Преследвам особена цел, но ще ви обясня по-късно. Мога ли да изкажа една молба?

— За вас ще направя всичко, което е във възможностите ми.

— Чухте какво обещах на взломаджиите. Ще ми помогнете ли да удържа дадената дума?

— Ще мълча, щом това е желанието ви.

— А камериерката и другите хора в къщата?

— Ще направя каквото мога.

— В такъв случай съм доволен и навярно ще ми разрешите вече да си тръгна, нали?

Улрике се изплаши.

— Искате да ме оставите сама? — попита тя. — Наложително ли е?

— Не е наложително, но е желателно. Първо ми се иска да видя какво ще предприемат онези типове, второ, вие сте извън всякаква опасност и трето, не бива повече да ви досаждам.

— Едва ли ще успеете да ги проследите — възрази Улрике, — защото навярно отдавна са изчезнали. А що се отнася до мен, то аз цялата треперя от уплаха и напрежение. Не бих могла да заспя. Моля ви, останете още малко!

— Щом това е волята ви!

— Това е само моя сърдечна молба! Позволете ми да се отдалеча за няколко минути!

Тя бързо излезе, но скоро се върна заедно с камериерката, която поднесе вино, сладкиши и плодове.

Улрике напълни чашите.

— Знаете ли защо ви задържах? — подхвана разговора тя. — Малко от страх, че не е изключено бандата отново да се върне, но всъщност повече от любопитство. Искане ми се да ми разкажете още нещичко за Герхард Бург. Вие сте се заели да възстановите неговата чест и може би ме осъждате, загдето отначало бях сред тези, които

вярваха във вината му. Но ви уверявам, че се усъмних в Герхард Бург само при първоначалното си объркване, смазана от огромната тежест на онези ужасни събития! Та аз изобщо не бях в състояние да мисля самостоятелно! Но веднага щом се поуспокоих, разбрах колко много съм се провинила пред него. И до ден днешен ме измъчва упрекът, че макар и само в първите няколко седмици съм се съмнявала в неговата почтеност.

— Сигурно той не е толкова злопамятен, че още да ви се сърди — рече Ван Зом.

— Едва ли моето мнение го е интересувало чак толкова много.

— Защо? Какво искате да кажете?

— Е, ами аз му бях твърде безразлична, за да може да се чувства кой знае колко потиснат и огорчен от моето становище.

— Защо стигнахте до такова заключение, госпожице?

— Защото ме е забравил!

— Забравил ви е? Никога!

Тези въпроси и отговори бързо последваха един подир друг, без паузи и вероятно под влияние на вълнението, завладяло Улрике в резултат на среднощното приключение.

— И все пак ме е забравил — повтори тя разпалено. — Иначе не би се оженил за друга, за някаква хо...

Улрике внезапно млъкна и след кратка пауза дълбоко смутена продължи:

— Моля, извинете ме! Винаги когато си припомня онези злощастни времена, ме обзема силно вълнение!

Ван Зом хвана ръката ѝ, поставена върху покривката на масата до чашата с вино.

— Позволявате ли ми да говоря като ваш приятел? Вие сте го... обичали много, нали?

Улрике сведе поглед и се изчерви, но нищо не каза.

— Несъзнателно сте таили тази любов в сърцето си и едва покъсно сте осъзнали вашето силно влечение.

— Изглежда е било така — промълви тя. — Дълги години останах в плен на тези чувства...

— И затова житейският ви път е останал самотен?

Тя бе освободила ръката си от неговите пръсти и държеше ръцете си склучени като за молитва. По миглите ѝ заблестяха сълзи.

Гледаше втренчено пред себе си, без да вижда. А когато заговори, сякаш приказваше сама на себе си и напълно забравила присъствието на непознатия.

— Да, през всичките тези дълги години бях самотна и самотна ще остана. Но така е справедливо. Не се оплаквам. Нека той бъде щастлив, аз ще се примиря със съдбата си.

После в стаята настъпи тишина. Ван Зом я наруши, връщайки се на последните думи на Улрике.

— Ще се примирите ли? Защо? Та вие нямате вина за злата участ на Герхард Бург!

— Наистина ли нямам? — дойде в отговор. — Можете да го кажете, защото е невъзможно да се вживеете в душевното състояние на човек, който е причинил непоправима несправедливост на друг. Вярно, на времето осигурих един способен адвокат като защитник на моя приятел от детинство, върху когото бе паднало толкова тежко подозрение. Освен това наредих да наемат изпечен и хитър детектив, за да събере доказателства за невинността на Бург. Но резултатите доказаха само колко напразни са били усилията ми. Накрая трябваше да се явя самата аз пред съдията, за да свидетелствам с пламенни думи за невинността на обвиняемия... Това, точно това не направих. Бях...

Улрике не можа да продължи. Ван Зом я прекъсна:

— Щадете се! Не се самообвинявайте! Така ще извършите само нова неправда. Не забравяйте колко млада сте била тогава, млада и съвсем неподготвена за трудните битки със суровия живот! Освен това не забравяйте, че всичко е говорело срещу Герхард Бург! Струва ми се и вие е нямало да успеете да промените мнението на съдиите. Сега обаче съществуват по-добри изгледи за успех. Вече съм извършил доста подготвителна работа за спасяването на неговата чест и съм съвсем близо до целта си да събера конкретни доказателства за невинността на Бург. Помогнете ли ми сега, десетократно ще поправите всичко, което на времето сте сбъркали или сте пропуснали да направите.

Погледът на Улрике фон Хелфенщайн не се отделяше от устните на княза. В очите ѝ се появиха искри на надежда. Но съвсем скоро угаснаха и тя попита нерешително:

— Десетократно да поправа всичко? Казвате го ей така. Аз съм на друго мнение. Знам, че едно нещо никога няма да мога да постигна.

— И какво е то?

— Да залича горчивината, която Герхард Бург болезнено изпитва всеки път когато си припомни, че и аз се бях отказала от него.

Ван Зом поклати глава със сериозно изражение.

— Имате грешна представа за него. Той не ви се сърди.

— Защото ме е забравил!

— Не — каза Ван Зом тихо, сякаш да придаде на думите си още по-голяма настойчивост. — Не, той не ви е забравил. Мога да го докажа. Даже ми е дал такова поръчение.

Тя го зяпна невярващо.

— Да докажете?... Поръчение ли? — каза със заекване.

Ван Зом извади от портфейла си плик и ѝ го подаде. Вътре имаше... снимка на Герхард Бург в холандско-индийска офицерска униформа.

— Герхард! — възкликна Улрике. — Герхард!

Тя забрави всичко около себе си. Засмя се, после заплака. Стана от мястото си и, дълбоко развълнувана, започна да се разхожда нагоре-надолу из стаята. — Герхард! — шепнеше тя. — Герхард... любими!

Потънала в размисли, Улрике продължи да крачи насам-натам, после изведнъж спря, безсилно се отпусна на стола и скри длани в обляното си в сълзи лице.

Ван Зом не помръдваше. Той деликатно чакаше да премине избликът на болка и не смущаваше с присъствието си. Внезапно Улрике вдигна глава и го погледна в очите.

— Ако не се беше оженил за холандката... да, още днес бих отишла при него, за да му кажа колко много го обичам! Но това е невъзможно. Само едно нещо мога и искам да направя — да очистя от позора спомена за него. Герхард беше невинен и ще помогна да докажем невинността му!

— Наистина ли имате такова намерение?

— Да! — решително отвърна тя. — Болката по него ме беше заше-метила. Предполагах дори, че отдавна вече не е между живите. Но сега се опомних и... добре знам дълга си!

— Искате ли да станете мой съюзник?

— Да.

— Добре. Тогава ще ви посветя в положението на нещата. Как мислите, каква причина ме накара да напусна Индия и, купувайки имот, да се заселя тук?

— Да се запознаете с предимствата на западния свят. Той се усмихна.

— Не, не съм чак толкова любопитен. Ръководех се от други цели. Герхард Бург е мой приятел. Той копнее да се завърне в родината си, а все още не може. Ето защо тръгнах на път, за да вадя на бял свят свидетелства за неговата невинност, каквото и да ми струва това. Богат съм и съм напълно в състояние да направя необходимата жертва.

С блеснали очи Улрике попиваше всяка дума, излязла от устата му, а накрая му подаде двете си ръце.

— Щом е така, о, тогава нека станем съюзници! Ван Зом сърдечно ѝ стисна ръцете.

— С радост приемам вашето приятелство. Но ви предупреждавам да не храните прекалено големи надежди за бърз и лесен успех. Имате ли понятие какво значи да търсиш и да откриваш следи, които почти са заличени... следи отпреди двайсет години?

— Мога да си представя.

— Ако искаме да докажем невинността на нашия общ приятел, това означава да открием истинския престъпник. Имате ли някакво предположение къде да го търсим?

— Предположение ли? Имам! Герхард смяташе всичко за акт на отмъщение от страна на контрабандистите, на чиято дейност беше сложил край.

— Никой друг ли не подозирате?

— Не.

— Така и очаквах — кимна Ван Зом. — Но се заблуждавате, също както и Бург се е лъгал през цялото време. Контрабандистите се изключват като извършители.

Улрике го погледа изненадано.

— Как можете да го твърдите с такава сигурност?

— Мога, чуйте моите основания. В града всички хора вярват, че тайнственият княз Ван Зом е дошъл тук едва от шест месеца. Но на вас, като на моя приятелка и доверено лице ще издам, че девет месеца преди това напълно непознат за всички и без да бия на очи обикалям

областта, за да търся следи, водещи към тайнствените престъпления и към техните извършители.

— Също като в приключенски роман — каза тя с възхищение. — И какво открихте?

— Нищо, което по какъвто и да било начин да свързва контрабандистите с двойното убийство и с палежа. Посетих селските чифлици, разпитвах в къщурките на бедните тъкачи от Ерцгебирге, обиколих самотните колиби на въглищарите. Резултатът беше равен на нула. Повярвайте ми, ако имаше нещичко за научаване от тези хора, които повече или по-малко са в роднински или приятелски отношения с контрабандистите, щях да го узная от тях. Възрастта прави хората бърбиви, а аз притежавам заложи и може би от мен щеше да излезе добър детектив.

— Но ако не са контрабандистите, тогава кой за Бога би могъл да бъде?

Ван Зом не обърна внимание, продължи:

— Разбрах, че ако искам да постигна резултат, ще трябва да дам друга насока на моите издирвания. Най-напред си зададох въпроса: кой е бил човекът, който е помогнал на Герхард Бург да избяга от влака, когато са го прехвърляли в другия затвор?

— Това не се е изяснило и до ден днешен — обади се Улрике. — Може за обществеността да е загадка, аз обаче го знам от самия Бург. Бил е селският ковач от Хелфенщайн заедно със своя син. Улрике погледна учудено княза.

— Двамата?

— Да. Това изненадва ли ви?

— Разбира се. Не съм забелязала Герхард да е в приятелски отношения с някой от тях. — Действително не е. Но въпреки това те са му помогнали. Бащата, предрешен като търговец на добитък, повалил вахмистъра, а синът натрупал камъни върху релсите пред един от тунелите, тъй че влакът е бил принуден да спре. Тогава Бург и неговият спасител се възползвали, скочили от вагона и без никой да ги забележи, изчезнали в гората.

— Но как пък точно тези двамата са решили да...?

— Според мен има само една причина — разкаянието, угризенията на съвестта са ги накарали да спасят Бург.

— Как да го разбирам?

— Вероятно са познавали истинските престъпници. Знаели са, че Бург е невинен, но не са могли да свидетелстват в негова полза. Така той е бил осъден. Ала съвестта им е проговорила. И за да намерят душевен покой, те са помогнали на невинно осъдения да избяга.

— Бога ми! Това би било едно чудесно обяснение!

— Когато ми хрумна тази мисъл, предприех и други стъпки. Разсъждавах така: защо ковачите не са могли да се явят в съда като свидетели на защитата в полза на Бург? Отговорът е: защото по този начин или са щели самите себе си да разобличат като престъпници, или пък биха издали някой друг, наистина извършил престъпленията, когото обаче от страх или от привързаност са искали да пощадят и прикрият. Следите ли мисълта ми, госпожице?

— Разбира се — припряно кимна Улрике. — Страшно съм любопитна да чуя докъде са ви довели вашите изводи. Продължете нататък!

— Установих — поде отново разказа си Ван Зом, — че ковачите отпадат като убийци на Тифенбах и на вашия уважаван баща. Различни мои допитвания до не една и две служби го доказаха недвусмислено. И така оставаше само подозрението, че са знаели кой е истинският извършител. Но кой ли е бил този човек? Така се питах, а и до ден днешен все още търся отговора на този въпрос.

— Постигнахте ли някакъв резултат?

— Половинчат успех и всички изгледи за пълен. Установих, че един непознат тайно посещава ковачите. Смятам, че този човек... — ...е истинският престъпник от онова време? — попита Улрике, останала без дъх от огромното напрежение.

— Да.

— О-о, де да можете да докажете вината му!

— Неуморно се занимавам точно с това, като полагам усилия да извадя на бял свят неговото „аз“ и да го покажа пред цялата общественост, за да се види, че той е професионален престъпник. Цялата ми дейност е насочена към тази цел, както и странното ми появяване среднощ във вашия дом.

Ван Зом изрече последните думи с особено наблягане. Улрике се стъписа.

— Сега ли? — попита тя. — Тук? Какво искате да кажете? Ван Зом се усмихна многозначително.

— Искам да кажа, че човекът, вместо когото е бил осъден невинен нашият общ приятел Герхард Бург, човекът, истинският убиец на Тифенбах, на вашия баща и на вашия брат, човекът, когото навярно по принуда двамата ковачи прикриват, оттогава е вършил престъпление след престъпление. И цялата общественост, която се страхува от него, го нарича... Капитана!

5. СТАРИЯ И МЛАДИЯ ВОЛФ

Събитията от последната нощ — приемът в дома на полковник фон Тифенбах, после приключението с бандата на Капитана, както и последващият продължителен разговор с Улрике фон Хелфенщайн в нейното жилище — принудиха Ван Зом да си легне да спи много късно. Независимо от това на следващото утро той рано-рано бе на крак. Слугата му Фридрих, който се ползваше от изключителното доверие на своя господар, донесе закуската. Ван Зом се хранеше с голям апетит. С няколко кратки думи той задържа Фридрих, който се канеше мълчаливо да се измъкне от стаята.

— Погрижи се да запрегнат шейната, ама старата, вземи и старите кранти! Ще предприемем пътуване до Хелфенщайн.

— Много добре. Да предупредя ли кочияша?

— Не. Самият ти ще караш. Не е нужно да се знае къде отиваме.

— Значи ще се маскираме?

Ван Зом се усмихна. Винаги се радваше да види и чуе колко полезен човек е неговият Фридрих. Слугата бързо разбираше за какво става въпрос. Не беше нужно да му се дават подробни указания. Самият той поемаше грижата за всичко необходимо.

— Точно така — кимна Непознатия от Индия. — Направи се малко тю-възрастен, отколкото си! Облечи се прилично, но не по градски! Ти си моят кочияш. Самият аз ще изглеждам като човек, който има много пари, но не дотам изискан външен вид, да речем ще се опитам да приличам на посредник на недвижими имоти или нещо подобно.

— А иначе! Искам да кажа — някакви по-особени указания за поведение?

— Зависи от случая. Отивам да посетя гостилничаря Кристиан Волф в Хелфенщайн и неговия син, ковача.

— Аха! Вече ми е ясно.

— Днес ще се опитам да вляза в по-близки отношения с двамата.

— С тях и с онзи непознат, нали?

— Ако се появи, да. Инак се надявам да понауча нещичко за него.

Фридрих изчезна. Ван Зом посегна към пощата, която слугата донесе заедно със закуската: куп писма и печатни издания, няколко пощенски картички. Набързо ги прегледа, тук-там направи кратки бележки върху тях, а после прехвърли всичко на своя секретар, като с няколко кратки думи му даде необходимите указания.

После Ван Зом стана и се оттегли в специална гардеробна. Там имаше два големи гардероба, а на вратите им — огледала. Когато застанеше между тях, можеше да се огледа от всички страни. Това беше специално направено, защото Непознатия от Индия играеше ролята на детектив и почти всеки ден му се налагаше да се предрешва по различен начин и естествено — да изглежда безукорно от глава до пети.

Не след дълго Ван Зом напусна помещението с толкова променена външност, че в пълничкия тронав човечец със старомоден кожух и груб безформен астраганен калпак, с ботушите с високи кончови, с гарвановочерната брада и коса никой не би могъл да разпознае княз Ван Зом.

Долу шейната вече го чакаше, но не пред самата къща, а една пресечка по-нататък. Ван Зом напусна своя дом и градината през един заден изход от никого незабелязан. Когато се качваше в шейната, това вече не беше княз Ван Зом.

— Знаеш какво да правиш, Йохан — каза той на своя Фридрих в превъзходна маскировка — широкоплещест, дебел, добродушен човек, който на мравката прави път. Слугата подходеше идеално на господаря си и на шейната с грубите тежки коне.

Щом Ван Зом се обърна към него с „Йохан“, Фридрих разбра, че това ще е името му за този ден. Подкара конете и с умерено бърз ход минаха по няколко улици, излязоха от града и поеха през заснежения зимен пейзаж. Шейната нямаше капра и по време на пътуването господар и слуга можеха несмущавано да разговарят помежду си. Не беше нужно да приказват високо, тъй че хората, минаващи по пътя, не можеха да разберат за какво става дума.

Ван Зом накратко осведоми Фридрих за събитията през последната нощ, разбира се дотолкова, доколкото това засягаше неговия доверен слуга. Разказа му как се е справил с хората на

Капитана и как ги е отпратил, как все още не е успял да се добере до по-конкретни сведения за личността на тайнствения човек и как в борбата си за честта на Герхард Бург е спечелил нов съюзник в лицето на Улрике фон Хелфенщайн.

— Тя знае — добави той, — защо съм решил да се заема с двамата Волф и е готова да ни помага, доколкото това е по силите ѝ.

— А знае ли за днешното пътуване? — осведоми се „Йохан“.

— Не. Няма никакъв смисъл да я занимаваме с това предварително. Постъпвам според стария изпитан принцип, че в случай на колебание по-добре е да предпочетеш мълчанието.

— Особено когато става дума за жени. Князът се усмихна.

— Йохан!

— Така е, господарю! — рече слугата, бързо се огледа и продължи с приглушен глас: — Сега се сещам, че за всеки случай е добре да знам името, под което пътувате днес.

— Прав си. И без друго щях да ти го кажа. Сега съм Шулце, Леберехт Шулце, живущ в Бухвалде. Както споменах, съм агент по покупко-продажба на недвижими имоти. Целта на пребиваването ми в тази област е... има да се чудиш, Йохан!... от тихото бедняшко селище Хелфенщайн да направя богат курорт с минерални бани.

„Йохан“ наистина остана дълбоко изненадан.

— Какво? Минерални бани ли?

— Да. Открих, че водата от изворите на Хелфенщайн е лековита.

— Ама че измама!

— Не е! Не бих допуснал някой да докаже, че върша безобразия. Неотдавна взех проба от водата, която ми направи впечатление със съдържанието си на желязо, и я занесох за химически анализ. Водата си я бива и има качества. Така че твърдението ми не е изсмукано от пръстите.

— Но цялата работа ще е все пак само стръв, нали? — попита хитрият Фридрих.

— Да. Стръв, с която искам да подмамня и заловя не само двамата Волф, но може би и един друг човек... Е, сега знаеш как стоят нещата.

— Напълно, господин Шулце.

Както вече нееднократно отбелязвахме, Хелфенщайн бе разположено високо в планините. Пътят дотам непрестанно се изкачваше нагоре и бе лесно обяснимо, че тромавите коне, впрегнати в

шейната на предрешения Ван Зом, почти не се решаваха да преминат в лек и краткотраен тръс. През повечето време се движеха ходом. Придружавана от звъна на звънчетата, шейната се катереше по хлъзгавия път и Непознатия от Индия имаше достатъчно време да оглежда пейзажа наоколо.

Виждаха се хълмове и склонове, голи откоси, гористи купени, широки долини, тесни падини, пред очите му ту се откриваха обширни места, ту на дълги разстояния се изпречваха гъсти гори, а между тях от време на време изникваше едно или друго селце, чиито ниски, най-обикновени къщици бяха пръснати надалеч, понякога само се събираха в по-гъста група около малка църквица. В тези населени места бе тихо и спокойно. Зимата задържаше хората затворени в своите стаи, където с обичайното си търпение те чакаха настъпването на по-благоприятно годишно време, което щеше да им спести разходите по отопление и осветление, защото и без друго планинците водеха изпълнен с лишения живот. Добивите от малките им ниви мяха мизерни, а иначе в планините нямаше други по-доходни възможности за препитание.

Погледът на Непознатия от Индия се спираше на заснежените ниви, гори и селца с ведро, радостно, нежно изражение. Този човек или притежаваше много силна способност да се вживява, или пък го привличаше и възхищаваше всичко ново и необичайно. Там, където се простираха неговите внушителни имения под лъчите на горещото южно слънце, нещата изглеждаха много по-различно! Там природата с щедра ръка даряваше на хората всичко необходимо, всяка година имаше по няколко реколти, и то срещу сравнително малко усилия и труд.

Наистина (и Ван Зом го знаеше много добре) там също имаше голяма бедност и госпожа Грижа бе честа гостенка в не една и две от мизерните къщурки на слънчевия юг. Да живееш в света на тропиците не означава, че си попаднал в рая. На тази земя я няма Едемската градина. Онова, което хората наричат щастие, може да се постигне навсякъде, но само с неуморен труд, който носи в себе си и наградата да се чувстваш щастлив.

Мислите на Ван Зом се лутаха ту в една, ту в друга посока. Разговорът със слугата отдавна беше секнал. По едно време Фридрих, който вече няколко пъти придружаваше господаря си из планините, посочи напред с камшика и каза:

— Ей там отсреща се намира Хелфенщайн! След половин час ще стигнем целта си. Пред странноприемницата ли да спра?

— Да — потвърди Ван Зом. — Единствената гостилница в селото е на двамата Волф, които същевременно работят и в ковачницата. Както узнах, странноприемницата е собственост на бащата, а ковачницата е на сина.

— Ще разпрегнем ли?

— На първо време не. Ще се престоря, че нямам намерение да останем там по-дълго.

Скоро пристигнаха в Хелфенщайн. Шейната мина бавно през селото и спря пред странноприемницата. Ван Зом влезе в коридора, а оттам и в помещението за посетители, Фридрих остана да се занимава с конете.

Князът се огледа в помещението. То бе доста голямо, ала ниско и голо, масите нямаха покривки, столовете бяха издялани грубо от дърво и седалките им твърди. Покрай стените се проточваха пейки. Вдясно се виждаше дълъг тезгях, а зад него врата, която вероятно водеше към кухнята. По-нататък имаше висока кахлена печка, излъчваща приятна топлина. Забележителното по стените бяха дебели пердета на прозорците, едно огледало, календар, две евтини репродукции в най-обикновени рамки, както и няколко куки за дрехи.

Ван Зом окачи на една от тях кожуха и астраганения си калпак, после седна близо до печката.

Откъм кухнята се разнесоха стъпки. Появи се гостилничарят, някогашният майстор-ковач и сегашен собственик на странноприемницата в Хелфенщайн. Волф беше средно висок човек на петдесет и няколко години, но все още як и държелив. Откакто не работеше в ковачницата, беше понапълнял. От тъглчетата на устата му плачевно бяха провиснали крайчетата на неговите татарски мустаци. Изпод рунтавите му вежди лукаво блестяха малките му очи. Силно посивялата му коса беше застрашително оредяла. Общо взето правеше впечатление на хитър, но добродушен човек.

— Какво обичате? — попита той след учтив поздрав и огледа непознатия с нескрито любопитство.

— Да пийна нещо топло — отвърна Ван Зом, потривайки ръце, и с учудващо умение придаде на гласа си несвойствена за него грубовата

нотка. — Страшно измръзнах в шейната.

— В такъв случай мога да препоръчам на господина едно хубаво кафе. Или може би предпочитате силен грог? Или пък топла бира? Всичко ще стане бързо.

— Донесете ми кафе! С две чаши! И моят кочияш ще пие.

— Готово.

Волф изчезна, но скоро пак се появи. Очевидно се чувстваше длъжен да не оставя госта си да скучае в чакане и да го поразвлече с разговор. Ван Зом точно това искаше.

Първо стана дума за времето. Да, било студено, но така и трябвало да бъде — истинска зима. Само че тук горе в планината мъчно се понасяло, особено от бедните хора.

— Изглежда по това годишно време тук няма кой знае какво оживление, а? — опита се Ван Зом да насочи разговора към своята цел.

Волф разбра, че компанията му е желана, и се настани на съседната маса.

— Тук никога няма особено оживление — отвърна той, — дори и през лятото.

— От какво живеят хората?

— Добър въпрос! — важно кимна Волф като на себе си. — При тази неплодородна почва земеделието почти нищо не носи. За животновъдството едва ли заслужава да се говори. Повечето хора работят като тъкачи, други — в лесничейството, някои пък дялкат различни предмети и фигурки от дърво, но това не са сериозни източници за прехрана. Общо взето добрите хелфенщайнци гладуват — така я карат.

— Долу в града — обади се Ван Зом несприетно, — и изобщо в равнината, хората приказват, че тук край границата процъфтява контрабандата.

Волф вдигна вежди.

— Тъй ли? — попита провлачено. — Е, онези долу сигурно знаят по-добре.

Ван Зом се засмя.

— Не се сърдете, драги. Не исках да обидя жителите на вашата община. Хората приказват какво ли не.

— Да, приказва се какво ли не, и то най-безотговорно. Но по-добре би било онези там, гражданите, да си гледат своята работа и да

не се бъркат на другите. Боже мили, какви измами и мошеничества се вършат в градовете! В сравнение с тях планинците, които някой път прехвърлят през границата без мито по някой килограм брашно, пакет тютюн, захар или месо или пък нещо друго, са чисти и невинни като новородени. И на всичко отгоре те не го правят от вродена склонност към престъпност или от някаква поквареност, а само от глад и немотия. Тъй стоят нещата, драги ми господине! Кажете го на хората от града, които толкоз лекомислено се нахвърлят върху планинците и ги охуват! Разкажете им го и им обяснете още, че тук в планините има не по-малко почтени и порядъчни християни, отколкото долу в равнината, а може би дори и по-свестни и по-достойни хора. Нека всеки сам се оправя в живота и сам да отговаря пред съвестта си и пред своя Бог!

Старият Волф много се беше разпалил и с приказките си сам се докара до състояние на искрено възмущение. Ван Зом бе доволен от насоката, която взе разговорът им. Емоционалното избухване на ковача му даде подробна информация за характера на този човек.

Като че ли Волф не беше нито по-лош, нито по-добър от повечето хорица от неговия сой. Той приемаше нещата такива, каквито бяха. Не беше мошеник или измамник, но и не притежаваше кой знае колко чувствителна и придилична съвест. Признаваше законите и се съобразяваше с тях, но когато му пречеха и досаждаха, той явно търсеше път през вратичките, които оставяха. Вярваше в Бога и в сътворения от него нравствен порядък в света и може би тъкмо заради това смяташе горещата молитва в подходящия час за ефикасно средство, за да му бъде простено, че е кривнал встрани от правия път.

Ван Зом тайно в себе си се размисляше за тези неща и стигна до следната кратка преценка: безспорно е, че не е от безукорните и достойни за подражание морал и поведение поданици на държавата, но за съжаление това беше обичайният начин на мислене на широките слоеве от местното население. Дано Бог даде след време да настъпят по-добри времена, времена когато хората ще са в състояние да решават социалните проблеми, които толкова крещящо се нуждаят от уреждане! Тогава хората от сорта на стария Волф щяха да изчезнат от само себе си.

Впрочем Ван Зом разполагаше с достатъчно време за размишления, понеже след дългата си реч, без да изчака отговор, Волф

стана и отиде в кухнята, за да види какво става с кафето на непознатия. Преди да се е върнал, в помещението влезе Фридрих и по знак на господаря си седна до него на пейката. Ван Зом си сипа, напълни и чашата на слугата си.

— Да, да — подхвана той прекъснатия разговор, а Волф стоеше зад тезгяха, — може и да сте прав, вие познавате тукашните хора по-добре от всеки друг. Нали всеки ден общувате с тях.

Волф поклати глава.

— Всеки ден ли? Какво говорите! Жителите на Хелфенщайн нямат пари да посещават пивницата всеки ден. Малцина са онези, които си позволяват в неделя да пийнат по чашка. Ако няхахме ковачницата, където отвреме навреме припечелваме нещо, изобщо нямаше да можем да съществуваме.

— Винаги ли е било така? — попита Ван Зом.

— В някои отношения преди беше по-добре. Тогава господарите живееха горе в замъка и раздаваха на хората по някоя пара.

— В замъка ли? Онези развалини в посока към гората?

— Точно така. На времето имението бе опожарено, после никой не го възстанови. Беше преди двайсетина години.

— Смътно си спомням за тази история. Ако не ме лъже паметта, ставаше дума за умишлен палеж и убийство.

Изведнъж лицето на Волф придоби тъжно изражение. Той с въздишка каза:

— Да, наистина много ни се насъбра. Нашето малко и затънтено селце Хелфенщайн си спечели тогава лоша слава.

Гостилничарят млъкна. Доста шумно Фридрих остави празната си чашка от кафе върху чинийката и се изправи.

— С ваше разрешение, господин Шулце! Искам да попитам какво да правя с конете. Ако ще се бавим тук по-дълго, те не могат да останат на студа.

— Хмм — Ван Зом си даде вид, че размисля. — Всъщност имам да обсъдя още нещо със съдържателя...

— Господинът спокойно може да разпорежи да разпрегнат конете — намеси се Волф. — За две животни в обора ни има предостатъчно място — и като се обърна към Фридрих, продължи: — Синът ми е в съседната ковачница. Обадете му се и той ще ви помогне да ги подслоните.

Кочияшът погледна господаря си в очакване. Ван Зом мълчеше замислен. Накрая погледна часовника си и попита:

— Можем ли да получим обяд за двама души?

— Ха, ами разбира се! Винаги има с какво да нахраним хората. Сигурно ще останете доволен.

— Добре. Йохан, разпрегни и се погрижи за животните! — Слушам, господин Шулце. Тъкмо ще помоля да видят подковите на десния кон. Струва ми се, че не са съвсем наред, а щом сме f дошли в ковачницата... — делово допълни той.

Ван Зом кимна. Разбра намерението на Фридрих. Хитрият слуга си търсеше някакъв повод, за да остави за известно време господаря си и стария Волф насаме. А може би искаше да завърже разговор с младия Волф в съседната ковачница.

И така Фридрих излезе. Съдържателят поръча в кухнята обяд за двама души и се върна с думите, че господинът трябвало малко да почака. Разговорът в помещението за посетители продължи:

— Казвате, че заради палежа и свързаните с него преди години събития вашето село и цялата околност са си спечелили лоша слава — поде Ван Зом. — Е, защо тогава не отстранихте поне видимия споч мен? Имам предвид развалините на замъка. Останалите след пожара голи зидове е трябвало или да бъдат съборени или пък сградата да бъде възстановена.

— Да, така е — съгласи се Волф. — Но това беше работа на господин банкера, който наследи имението, а той не искаше и да чуе подобно нещо. Казал, че развалините ще си останат там за вечни времена като спомен за онова отвратително злодеяние, извършено от безбожни престъпници. И без друго кракът му никога повече нямало да стъпи на хелфенщайнска земя, за да не преживява отново случилото се. Така че не му е бил нужен замък. Ето как всичко си остана, както си беше.

— Жалко — измърмори непознатият. — Останките от пожара загрозяват пейзажа, а околностите на Хелфенщайн са красиви и привлекателни.

— И аз мисля така.

— Дали настоящият собственик на земята, където е старият замък, не би искал да я продаде?

— Да я продаде ли? — учудено попита Волф. — Че кой ще пожелае да купи тук имот?

— Искате да кажете в местност с толкова лоша слава? Е, ами аз може би знам един, дето има желание.

— Не думайте! Да не би да сте дошли тук специално по този въпрос?

— Искях да поогледам някои неща — призна Ван Зом. — Също и да знам дали тук не може да се купят и други земи.

— Какви други земи?

— Част от гората и преди всичко мочурището между гората и развалините на замъка.

— Мо... мо... мочурището ли? — заекна Волф видимо слисан. — Какво ще правите с него?

— Искам да го имам — засмя се Ван Зом.

— Не се продава — отвърна гостилничарят с тон, който изведнъж беше станал груб и недружелюбен. — Чужди хора няма какво да търсят там.

Но тъй като забеляза, че неочакваната му грубост стъписа непознатия, помирително добави: — Че за какво ви е безполезното блато? То за нищо не става.

Охо, помисли си Ван Зом, май неочаквано направих откритие! Ако за теб, стара лисицо, мочурището беше безполезно, нямаше толкова да се впрягаш от това, че искам да го купя. Значи нещо криеш и искаш да ме преметнеш, но ще ти разкрия тайните!

Преследвайки тази цел, Ван Зом реши да налее масло в огъня и да ядоса стария Волф, за да го принуди в гнева си да изпусне някоя необмислена дума.

— Не говорете така! — каза той спокойно, сякаш грубостта на съдържателя не му беше направила впечатление. — Някои хора не знаят какво да правят с дадена вещ и я захвърлят, тогава идва друг вдига я от земята и ето виж, че излязло нещо полезно. Може би и положението с мочурището, или както казвате вие „блатото“, е същото.

Гостилничарят буквално опули очи и личеше, че му иде да скочи от мястото си и енергично да отвърне или пък да зададе припрян въпрос. Но той положи усилия да се овладее. Вродената му хитрост победи надигналата се в него буря от чувства. Изпод полуспуснатите си клепки, чието потрепване издаваше силно вълнение, той хвърли

дебнешт поглед на своя посетител. После направи опит да се усмихне, и след като кимна сякаш на себе си, каза:

— Да, да, прав сте! Възможно е да имате някаква идея за използване на мочурището. Сигурно е така. Само се питам, какво целите и накъде биете.

— Имам идея — лаконично потвърди Ван Зом.

— Ако не бихте имали нещо против да чуя, за какво става въпрос... Волф не довърши. Неговият гост невъзмутимо го гледаше право в очите.

— Какво тогава? — попита го той.

— Тогава... тогава при определени обстоятелства не е изключено да направя нещо за вас.

Отговорът бе толкова колеблив, че Ван Зом незабавно разбра как стоят нещата. Волф нямаше намерение да помага на мнимия кандидат за мочурището. Той искаше само да узнае за плановете му и за това, какво преследваше с покупката на земя. Но Ван Зом нямаше нищо против да сподели с него плановете си. Та нали точно те бяха стръв, с която смяташе да улови Волф и неговия загадъчен приятел.

Изпълнен с тези мисли, Ван Зом отправи поглед през прозореца към затрупаната със сняг селска улица. Изведнъж се стъписа. Забеляза нещо, което предизвика блясък в очите му. И нищо повече. Непознатият от Индия беше човек, който умее да се владее.

Привидно разсеяно той продължи да гледа навън. Газейки снега, някакъв човек мина пред прозореца, погледна към вратата на странноприемницата и свърна, но не към пивницата, а към ковачницата. Имаше вид на селянин или изобщо на човек от простолудията. За това говореха както дрехите му, тъй и неговата походка и поведение. Във външността му не се забелязваше нищо особено или странно. Но за Ван Зом появяването му беше огромна изненада — това бе същият непознат тип, който толкова често се отбиваше при двамата Волф и провеждаше среднощни разговори с тях, и накратко казано, човекът, когото Ван Зом подозираше, че е спечелилият си зловеща слава Капитан.

Волф също забеляза човешкия силует на улицата и Ван Зом със задоволство установи, че съдържателят стана неспокоен. Очевидно много му се искаше да се втурне навън, за да посрещне непознатия и — навярно да му съобщи нещо. Но изглежда самият Волф смяташе

подобно действие за неподходящо и съмнително, тъй че си наложи да остане на мястото си и да запази спокойствие.

— Хмм — обади се Ван Зом, — разбирам, че ще ми е от полза да ви посветя в плановете си. А и много ми се иска да ви направя мой помощник, още повече че ако постигна целите си, самият вие ще имате изгода. Но не зная доколко умеете да пазите тайна.

— Аз съм като гроб — увери го Волф с изражение на почтен и искрен човек. — От устата ми дума не излиза.

— Добре. Вярвам ви и ще опитам да поработя с вас. Имам много перспективни планове. Знаете ли какво е това курорт или минерални бани?

Лицето на Волф придоби глуповато изражение.

— Минерални бани ли? Е, ами това е място, където хората се къпят.

— Да, но те не се къпят просто ей така, а правят лечебни бани, искам да кажа бани за възстановяване и укрепване на здравето.

— Да, да, имаше такова нещо. Ако нейде се намира лековит извор, водите му се хващат и после започват да прииждат хора от къде ли не, за да пият водата или да се къпят в нея и така да оздравеят от някакво страдание.

— Ето сега ме разбрахте. От тихото и кротко селце Хелфенщайн искам да направя курорт с минерални бани.

— От Хелфенщайн? Курорт? Невъзможно!

— Защо?

— Защото му липсва най-важното — лековитият извор.

— Точно той не липсва. Не съм за пръв път в селото. Преди известно време открих, че водата на един извор, който трябва да се търси сред мочурището горе при развалините на замъка, съдържа денни минерални съставки. По мое поръчение специалисти изследваха проба от водата и потвърдиха откритието ми. И така, лековитият извор е налице. Именно заради него искам да купя мочурището заедно със заобикалящите го земи.

При тези разкрития Волф седеше и гледаше с такова изражение, сякаш пред очите му ставаше неземно чудо, ала после дойде на себе си и започна да размисля. Постепенно върху лицето му се изписа онзи познат лукав израз, накрая то стана непроницаемо.

— Това е най-невероятното нещо, което съм чувал през живота си! — извика той с добре изиграно въодушевление. — Хелфенщайн и курорт! За подобно нещо това малко затънтено селище не е и сънувало.

— Е, е — поукротил ентусиазма му Ван Зом, — все още не се е стигнало дотам. Има да се извърви много дълъг път, докато плановете ми станат действителност.

— Да, да! Наистина! Разбира се!

— Не бива да забравяте, че за такова начинание са необходими пари, страшно много пари. Ще трябва да се построят сгради и да се набавят какви ли не съоръжения, които ще погълнат безбожно големи суми.

— Съвършено вярно.

— Но преди всичко ще трябва да стана собственик на нужните за целта парцели. А за съжаление, както самият вие казахте, това е почти невъзможно.

— Почти невъзможно е — кимна Волф, — но не съвсем. Склонен съм да ви помогна.

— Би било чудесно!

— Само по-полека, любезни господине! Подобно нещо трябва да бъде добре обмислено. А за това е необходимо време. Сигурно разбирате.

— С удоволствие ще ви дам време. Не бързам. Но да не вземете да се разприказвате!

— Изключено! За какъв ме мислите!

— За всеки случай, дайте ми честната си дума, че ще мълчите!

— Ето ръката ми.

При тези думи Волф подаде десницата си на непознатия, а Ван Зом я стисна и енергично я разтърси.

Тук разговорът им бе прекъснат. Волф заяви, че трябвало да надникне в кухнята и да види дали яденето е готово. Князът знаеше, че тази припряност не бе свързана толкова с поръчания обяд, колкото с човека, който се беше отбил в ковачницата. Замислен, той остана сам в помещението за посетители.

Каква ли беше тая странна работа с мочурището? Доколкото Ван Зом беше запознат с нещата, то бе собственост на банкера Франц фон Хелфенщайн. Откъде накъде Волф си позволява да твърди, че е

непродаваемо? И защо ли някогашният ковач и настоящ гостилничар стана толкова нелюбезен при мисълта, че мочурището може да смени собственика си?

Навремето си Волф, тъй разсъждаваше Ван Зом, преоблечен като търговец на добитък, беше освободил осъдения Герхард Бург, а младият Волф му беше помагал. Без съмнение тази постъпка е била плод на разкаяние. Двамата са знаели, че Бург е невинен, познавали са истинския извършител, убиеца на Тифенбах и на господаря на замъка фон Хелфенщайн, подпалвача, онзи непознат, когото князът смяташе за тайнствения Капитан. Навярно те и до ден-дневен имат връзки с Капитана, подчиняват му се и са принудени да му помагат, както и преди.

Тогава има логика в предположението, че край мочурището, а може би и в самото мочурище, чиято неприкосновеност Волф тъй разпалено защитава, се намира някое от скривалищата на Капитана и цялата му банда? Може би всичко това бе свързано с контрабандата, която, както казваха, все още не била изкоренена нито в Хелфенщайн, нито в околностите му.

Ван Зом много искаме да разбере дали догадките му са верни. Зад всичко това можеше да се крие нещо съвсем друго. Важното беше, че според Ван Зом най-сетне е попаднал на следите на Капитана и може би ще разкрие престъпника от онези трагични дни. Та нали Ван Зом се бореше да спаси честта на Герхард Бург, затова реши да изчака и да види какво ще направи Волф във връзка с желаната от него покупка на земя.

Докато седеше потънал в размисъл и отнесено гледаше навън към безлюдната улица, покрита със зимна премяна, вратата внезапно се отвори и в стаята влезе Фридрих, който този ден се казваше Йохан.

— Гостилничарят каза, че яденето било готово.

— Ей сега ще дойде — обади се Ван Зом. — Той е вече в кухнята. Фридрих поклати глава и седна до своя господар. Намигна му многозначително и прошепна:

— Не е там, в ковачницата е.

— Тъй си и мислех. Има ли нещо важно?

— Там дойде един друг човек — тихо продължи слугата. — Не можах да чуя каква работа имаше с ковача. После се появи старият Волф и ме отпрати под предлог, че яденето било готово. Помислих си:

аха, искат да останат насаме! Ето защо веднага щом онзи детелинов лист, баща, син и кумецът Хайденрайх, както го нарекоха, ме изгуби от очи, аз тайно се върнах обратно. За място на тайния си разговор глупците избраха ковачницата, а нейното помещение е в близост до склад за инструменти. Точно там бързо се промъкнах откъм двора, притаих се под едно прашясало и покрито с мръсотия прозорче, което по-рано е гледало към двора, а сега остава в допълнително пристроения склад, и оттам чувах всяка дума, изречена в ковачницата, тъй като стъклото на прозорчето е счупено.

— Кочияшът си отиде — съобщи им първо ковачът, който ме следеше с поглед, докато изчезна. — Можем спокойно да разговаряме.

След това се обади плътният глас на стария Волф:

— Тайната ни е разкрита. Човекът, който седи вътре в гостилницата, господарят на този кочияш, иска да купи мочурището.

— По дяволите! — извикаха ковачът и Хайденрайх в един глас, а ковачът добави: — Би трябвало да му извием врата на този тип!

— Че за какво му е мочурището? Наистина ли знае нещо за нашата работа? — едвам се сдържаше Хайденрайх.

— Естествено той не беше искрен — каза гостилничарят. — Разказа ми една измишльотина за лечебен извор, който уж бликал от дъното на мочурището. Исква да хване водите му и да направи от Хелфенщайн курорт с минерални бани.

— Глупости! — изръмжа синът.

— Голям хитрец! Трябва да сме нащрек — обади се Хайденрайх. — Най-добре ще е да се престорим, че одобряваме плановете му. Така ще го държим под око.

— Друго не успях да чуя — довърши Фридрих доклада си, — защото цялата история взе неочакван обрат. В старанието си не само да подслушам тримата, но по възможност и да ги наблюдавам, аз се изправих, за да надникна предпазливо през прозорчето в ковачницата. При това се блъснах в тъмното помещение в струпания до мен куп вехтории и изведнъж тези боклуци се сринаха на земята със страхотен шум и дрънчене. Цяла планина от стари подкови, счупени колела от каруци, палешници, както и други метални предмети се пръснаха наоколо, вдигайки такава адска шумотевица, че тримата отгатък сигурно са подскочили на две педи от земята.

— Олеле мале! — каза Ван Зом и сбърчи чело. — Сега всичко пропадна. Те ще...

— Не е така! — прекъсна го Фридрих. — Изслушайте само до края! Помислих си: „Само гледай да не се шашнеш, момче, иначе си загубен!“ С един скок изхвъркнах от малкото помещение. Навън налетях право върху старото сакато куче, което още преди бях забелязал в двора. Навярно в бързината си съм настъпил песа по някоя лапа, защото той силно изквича. Това беше моето спасение. Хрумна ми една великолепна мисъл. За секунди сграбчих песа, хвърлих го в склада и затворих зад него вратата. После с три-четири бързи скока прекосих двора и се озовах в коридора на къщата. Тъй, нека сега дойде някой да ми докаже, че съм подслушвал! Никой не ме видя. Тримата обесници ще отворят склада и ще намерят вътре кучето. Кой знае кой и кога по невнимание е затворил там животното! Ще помислят, че зверчето са го хванали нервите и тъй като е чуло в съседство гласа на господаря си, е започнало да подскача към прозорчето, съборило е онази камара с вехтории. При падането някой твърд предмет го е ударил и тогава песът е надал вой. Всичко се връзва чудесно!

Ван Зом се беше здравата ядосал на лошия късмет на своя съюзник, но при последните му думи не можа да сдържи усмивката си и каза:

— Справил си се отлично. Съвсем в стила на моя Фридрих, който се измъква от всяко трудно положение. Действително има надежда да се справим. Ще трябва да...

Тук князът млъкна, но след малко, вече с по-силен глас, продължи: — ...ще трябва да се погрижим по-сериозно за обяда си. Гостилничарят не идва и... аха, ето го най-сетне! Господин съдържателю, лека-полека тук май ще умрем от глад!

Волф влезе в стаята. Ван Зом навреме чу приближаващите се стъпки. Стария трудно съумяваше да прикрие възбудата си. Беше изпълнен с подозрения. Но с откриването на кучето в склада първоначалната уплаха на тримата мъже в ковачницата беше леко преминала, а поведението на гостите му го успокои напълно.

— Извинете ме! — каза той. — Малко се позабавих, но яденето наистина идва.

Той сервира обяда, на който Шулце и Йохан с видимо удоволствие се нахвърлиха.

6. ИМАНИЯРИ

Докато двамата му гости се хранеха, старият Волф пак се оттегли в кухнята. Фридрих ядеше с голям апетит, но от време на време хвърляше кос поглед в посоката, където беше изчезнал гостилничарят. Оттам се разнесоха високи гласове, после една врата шумно се затръшна.

— Гадост! — измърмори Фридрих, обръщайки се към своя господар. — Онази лисица пак се промъкна в ковачницата и тримата ще продължат съвещанието си. Ако ги подслушаме, ще научим всичко, което ни интересува. Много ми се ще да...

— Не, не! — прекъсна го Ван Зом. — Никаква непредпазливост! Каквото не става, не става!

— Точно така. Тогава ще продължим да действаме в пълен мрак.

— Ще се помъчим да внесем малко светлина в този мрак. Защо е даден на човека разум? Да размислим! „Тайната ни е издадена!“ — са казали ковачът и Хайденрайх, когато старият Волф им е занесъл новината, че имам намерение да купя мочурището. А ковачът е добавил: „Би трябвало да му извием врата на този тип!“ Тези думи са ключ за разрешаването на загадката. Явно мочурището играе много важна роля, те вярват, че съм разкрил кроежите им и сега се каня да ги осуеят. Какво ли планират?

— И аз бих искал да знам!

— Предполагам, че става въпрос за контрабанда, която се е вършела досега или наново процъфтява.

— Ами мочурището?

— Не е изключено да имат в него свое свърталище, скривалище за контрабандни стоки, или нещо друго от този род.

— Но нали в най-лошия случай могат да го преместят другаде.

— Да, биха могли. Ако, както те си мислят, не съм попаднал на следите им. Кой знае какво значение за тях и за Капитана има свърталището им!

— Първата ни задача е основна да претърсим мочурището — обади се Фридрих.

— Правилно! — кимна Ван Зом.

— И освен това — продължи Фридрих също тъй тихо, както се водеше и целият им разговор, — и освен това поне на първо време да не изпускаме тримата из очи.

— Вие сте голям специалист, господин... исках да кажа, че си те бива, драги ми Йохан. Същата мисъл ми мина вече през главата. Днес оставаме тук, в Хелфенщайн.

— В странноприемницата?

— Да.

— Ще ни приемат ли?

— Вероятно с удоволствие. Та нали сам чу, че им се иска да ни разкрият спатиите. А тази цел ще постигнат най-добре, ако ни задържат близо около себе си.

— Добре. Съгласен съм. Нямам нищо против да останем до Великден, че и по-дълго.

— Ще попитам стария Волф дали може да ни подслони, ще му кажа, че имам желание да огледам по-подробно земята, която възнамерявам да закупя. И следобед наистина ще го направим. Вечерта ще си легнем навреме, но това ще е само привидно. В действителност ще бъдем нащрек и ще ги дебнем. Ако в мочурището или край него има скривалище за контрабандна стока, което тримата се канят да опразнят, възможно е още тази нощ да се заловят за работа. Ние ще се промъкнем подир тях... — ...и ще ги заловим! — припряно добави Фридрих.

— Зависи — рече господарят му. — На първо време може да не ги закачаме. Ще задържа Капитана едва тогава, когато намеря убедителни доказателства за всичките му престъпления.

Двамата имаха късмет поне донякъде да привършат разговора си. Защото вратата, водеща към коридора, се отвори и вътре влезе... кумецът Хайденрайх, човекът, когото Ван Зом смяташе за самия Капитан или за помощник-главатаря на бандата.

Князът и Фридрих веднага се досетиха какво означава посещението му. Хайденрайх идваше по поръчка на стария Волф, идваше като шпионин, за да поразпита непознатия. Ван Зом веднага се пренастрои. Реши да улесни шпионина, привидно охотно да му

отговоря на въпросите, като същевременно се опита да подразбере от него това-онова.

Хайденрайх поздрави и по селски маниер удари с юмрук най-близката маса, а това означаваше: поздравът ми важи за всички, които са се събрали тук! Също и за стария Волф, който току-що се беше появил в рамката на вратата, водеща към кухнята. Хайденрайх си поръча чаша бира, седна недалеч от княза и Фридрих и завърза със съдържателя разговор, в който скоро бе въввлечен и мнимия посредник за покупко-продажба на недвижими имоти Шулце, докато „кочияшът Иохан“ прояви повече сдържаност, каквато подходеше в присъствието на неговия господар.

— Шулце, Леберехт Шулце от Бухвалде? — попита замислено Хайденрайх, когато каза фалшивото си име. — Не ми е познато! И все пак да ме изяде мечка, ако не съм се срещал с господина!

— Възможно е — обади се князът безгрижно, опитвайки се да прикрие обзелото го безпокойство от тези думи. Какво ли искаше да каже Хайденрайх? Наистина ли мислеше, че познава Ван Зом? Или всичко това беше само една от атаките на разузнавача, и то напосоки?

— Би трябвало да помня и името ви — продължи Хайденрайх. — Имам добра памет за имена.

„Проклет негодник!“, помисли си Ван Зом. „Намеква, че крия самоличността си. Това е чисто нахалство!“ Ван Зом бе вече убеден, че пред него се намира Капитана, защото само той би могъл така дръзко да премине към открито нападение.

— Има и друга възможност — заяви на висок глас князът, — да ме бъркате с някой друг.

— Хмм.

— Или може би мислите, че плавам под чужд флаг? Хайденрайх учудено погледна събеседника си. Този поглед можеше да означава всичко и нищо.

— Не мисля друго, освен това, което вече казах — нехайно рече той. — Просто не знам към кои хора да ви отнеса.

Ван Зом се засмя.

— Ами тогава никъде не ме отнасяйте, а ме оставете тук, където съм — в гостилницата на Хелфенщайн! Смятам да поостана тук. Господин съдържателю, какви са изгледите за едно преспиване?

— Да пренощувате при мен? — разнесе се иззад тезгяха.

— Да, разбира се, ние двамата. Конете са вече подслонени.

— Става. Имам една свободна стая. Всъщност там трябваше да спи кумецът Хайденрайх, който е дошъл по работа и ще си замине утре или вдругиден, но щом се налага, мога да го настаня при сина ми. Съгласен ли си, кумец?

— Все ми е едно — кимна Хайденрайх. — Стига само да имам легло.

— Много сте любезен — усмихна му се Ван Зом и като се обърна към стария Волф, допълни: — Искан ми се днес следобед заедно с моя спътник да се поразходим наоколо и да отидем до... до замъка. Нали знаете вече.

— Аха! Тъй, тъй! Да, наистина!

Волф размени с Хайденрайх бърз поглед, който означаваше горедолу следното: „Виждаш ли, искат да душат наоколо! Трябва много да внимаваме!“ — Да отидете до развалините? — попита Хайденрайх. — Пътят е много тежък, господа, много труден. В посока към гората всичко е затрупано със сняг.

— Няма значение. Не ни е страх от няколко преспи, а прекрасният зимен пейзаж ще ни възнагради за усилията.

— Всеки си има свой вкус! Най-важното е кой какво очаква от дадено начинание. Чувал съм да казват, че особено в града имало големи чудаци, които правели какви ли не жертви само и само да могат да се ровят в развалини. Останки от паметивека, че и още по-стари, като омагьосани рицарски замъци или нещо подобно, където витаят призраци или може да се викат духове.

— Е, е — засмя се Ван Зом, — надявам се, че не ме смятате за толкова смахнат!

Хайденрайх отново му хвърли един от своите особени погледи и каза:

— Заклинател на духове ли? И аз не знам, но ми се струва, че от господина може да се очаква да е познавач на стари книги и някои видове тайнопис.

— Хайде де! Нима наистина така изглеждам?

— По очите ви си личи! — настоя Хайденрайх.

— По очите ли?

Князът не знаеше как да възприема малко странните думи на Хайденрайх. И Фридрих се губеше в догадки. Издаваше го изразът на

лицето му. Старият Волф дума не обелваше. Само внимателно следеше този необикновен разговор.

Тъй като Ван Зом при последните си думи учудено поклати глава, Хайденрайх вдигна вежди, придаде си важен вид и поде:

— Чувал съм да казват...

Но внезапно Фридрих го прекъсна:

— Драги господине, вече за втори път се изразявате по този начин. Не ми се сърдете, ама като позволявате да ви разправят какво ли не, ви пращат за зелен хайвер.

После се засмя. Ала Хайденрайх с най-сериозен тон възрази:

— Кумецът Хайденрайх не позволява да го пращат за зелен хайвер. Държа и очите, и ушите си отворени и така узнавам и научавам неща, за които другите не подозират. Умея да откривам хората, които се занимават с черна магия. Естествено че те не си признават, ала това с нищо не променя факта, че знаят основните положения в магьосничеството, както и ефикасни заклинания за викане на духове.

Фридрих понечи отново да си отвори устата. На езика му беше един шеговит отговор, обаче Ван Зом го изпревари:

— Мътните го взели! — възкликна той, привидно сличан. — Човек трябва да внимава и да се пази от вашата проникателност.

Поласканият Хайденрайх се усмихна и отново хвърли към стария Волф многозначителен и както си мислеше, скрит поглед, а после измърмори:

— Да, да, кумецът Хайденрайх си го бива... А какво мисли господинът например за иманярството?

— Ами зависи — отвърна Ван Зом с непоклатимо спокойствие, макар че и новата насока на разговора го смая. — Ако пада нещо, не мога да не я похваля работата. Но в противен случай не си струва труда.

— Добре го казахте! — засмя се Хайденрайх. — Но въпросът ми целеше друго. Искях да попитам: как можете да накарате едно съкровище да излезе на бял свят?

— С труд и честни усилия.

— Само това не стига. Необходимо е още нещо.

— И какво е то?

— Заклинание.

— Аха, тъй! Правилно. За малко да го забравя.

— Знаете ли такива вълшебни думи?

— Не една и не две. Но основното заклинание, което безотказно гарантира успеха, е само едно.

— И какво гласи то? — Ора ет лабора!

Ора ет лабора! Моли се и работи! С тези думи Ван Зом искаше да каже, че човек може да постигне успех само с упование в Бога и с прилежно усърдие. Той предполагаше, че другият не го разбира, и затова превърна цялото наддумване в шега. Но дали въпросът беше приключен, оставаше неясно, понеже Хайденрайх внезапно му отправи странен поглед.

— Ора ет лабора! — повтори човекът, който оставаше съвършено непроницаем за преценките на Ван Зом. — Прав сте. Това е основното заклинание. Само трябва правилно да се прилага.

В този момент се приближи гостилничарят, за да вземе чиниите от масата и да я почисти. Той пожела на гостите си спорен ден и така разговорът окончателно приключи, понеже Хайденрайх изпи бирата си, излезе от стаята подир стария Волф и повече не се върна.

— Какво беше това? — обади се Фридрих, като кимна с глава по посока на вратата, която Хайденрайх току-що бе затворил зад гърба си. — На този човек да не му хлопа някоя дъска?

— Шшшт! Трябва да сме много предпазливи — предупреди го Ван Зом. — Струва ми се, че този Хайденрайх е изпечен и хитър тип. Прави се на глупав, но е врял и кипял.

— Тогава е най-големият актьор, който съм виждал.

— Вероятно той е самият Капитан!

— Хмм!... Капитана си го представях по-иначе.

— Аз също, но...

— Какво означаваха всички тези приказки за черна магия и иманярство?

— И аз си блъскам главата. Може би Капитана иска да ни изиграе една комедия, за да ни подмами по-лесно в някакъв капан и нашият разговор бе само нещо като встъпление. Ще видим. На първо време тръгваме към мочурището. Искам да се поогледам там. Не е изключено да открием следи от скривалището или лагера на контрабандистите. Хайде, ела!

Когато двамата ставаха от местата си, гостилничарят се появи. Ван Зом му плати. От него узна, че стаята ще им бъде приготвена.

После тръгнаха на път.

С голяма мъка се придвижваха в дълбокия сняг, който вятърът беше навял на високи преспи в овразите и по скатовете. Но навсякъде успяваха да преминат, макар на места да оставаха без дъх. Най-сетне се добраха до края на гората, която ги предпазваше от ледения свирещ вятър от изток. Стигнаха до мочурището, на места обградено от елхови гъсталаци.

Князът си мислеше, че в снега може да открият пресни следи на човек, обикалял наоколо, ала не намериха нищо подобно. Опитаха се да се досетят за мястото, където контрабандистите биха могли да имат свърталище. Но и тези усилия останаха напразни.

Слънцето докосваше вече западния хоризонт и двамата се канеха да се връщат, когато изведнъж зад гърба им в гъсталака се разнесе шумолене. Там растяха ниски, недоразвити дъбове, по чиито клони имаше изсъхнала шума.

— Внимавай! — предупредително прошепна Ван Зом. — Не се обръщай!

Фридрих веднага разбра. Той посочи с ръка към откъснатата страна на мочурището, което беше замръзнало, а върху него имаше дебела и здрава снежна покривка. С това движение той имитираше, че разговаря с господаря си за околния пейзаж. Но неговите жестове нямаха нищо общо с думите му.

— Зад нас в храсталаците пълзи някой. Вероятно е кумецът Хайденрайх, иманяр и специалист по черна магия.

— Или пък някой от двамата Волф. Внимавай, сега ще го прогоним по много лесен начин!

След тези думи Ван Зом се обърна и закрачи право към ниските дъбове в края на гората.

— Ела, Иохан! — подвикна той през рамо, — Нека побързаме да се върнем в селото и в гостилницата! Иначе нощта ще ни изненада. Докъдето е възможно, ще вървим покрай гората, за да не ни брули вятърът.

Така и направиха. Съгледвачът в храсталаците трескаво се оттегли. В бързината си той невинаги намираше добро прикритие. За няколко секунди попадна в полезрението на двамата мъже.

— Аха, младият Волф! — промърмори Фридрих. — Ей го там къде бяга.

— Нека си бяга! Няма какво да разкаже на другите за нас. Дватама се върнаха в гостилницата и прекараха остатъка от деня в безделие. Няколкото опита на Ван Зом да подпита за туй-онуй стария Волф или сина му, без те да се усетят, и да узнае нещо за тайните кроежи на трилистната детелина останаха без успех. Накрая Ван Зом заяви, че е изморен и иска да си легне да спи. И тъй като кочияшът му делеше с него стаята, то и „Йохан“ го последва.

Те изчезнаха в приготвената им спалня на първия етаж на къщата. Изгасиха светлината и се вмъкнаха под завивките, обаче бяха съблекли само палтата си, а обувките оставиха до самите легла, за да са им подръка. От време на време си прошепваха нещо, колкото да не заспят. Бяха убедени, че тримата им противници още тази нощ ще отидат при мочурището и искаха да се промъкнат подир тях. Стояха нащрек, за да не пропуснат момента, когато тръгват, В старата сграда цареше тишина. Това улесняваше задачата на двамата мъже, наострили слух в леглата си. Измина час и още един и вече може би беше единайсет, когато дървените стъпала отвън внезапно изскърцаха.

— Внимание! — прошепна Ван Зом на Фридрих. — Някой идва.

— Искат да се убедят, че спим — едва доловимо дойде в отговор. — Ще успокоя човека, като взема малко да похърквам.

Фридрих здравата захърка, и то много майсторски. От време на време правеше пауза, за да нададе ухо в посока към вратата, зад която предполагаша, че стои човек и подслушва. И наистина, дъските пак леко изскърцаха. Нещо прошумоля, сякаш някой едва-едва се отърква в стената. После — пак тишина. Фридрих енергично захърка.

След това направи нова пауза. Дървеното стъпало повторно изскърца. От предпазливост Фридрих пак пусна дъскорезницата.

— Стига толкова! — обади се най-сетне Ван Зом. — Подслушвачът си отиде. Ей сега ще тръгнат.

Фридрих се втурна към прозореца, който гледаше към двора. Ван Зом пристъпи зад него. Открехнаха леко дясното крило на прозореца.

— Внимавай! — предупреди Ван Зом. — Ще ни видят, ако минат през двора! Луната свети доста силно и...

— Ами ако излязат през предната врата, а не през задния вход? — усъмни се Фридрих.

— Нали се пазят да не бъдат забелязани. Контрабандистите действат потайно.

Двамата зорко се взираха навън и напругаха слух да чуят какво става в осветената от луната зимна нощ. Нищо не нарушаваше тишината. Най-сетне отдолу долетя глух шум. Появиха се три здраво загърнати в дрехите си човешки силуета — Хайденрайх, старият Волф и синът му. Носеха различни инструменти, които ясно можеха да се различат: кирка, обикновена лопата един бел, както и лом. Ковачът беше стиснал под лявата си ръка вързоп, който обаче от разстояние не се виждаше какво представлява.

Тримата се промъкнаха през двора, свърнаха зад ъгъла и изчезнаха.

— Иманярите тръгнаха за плячка! — подсмихна се Фридрих. По устните на княза заигра усмивка.

— Така изглежда. Значи все пак се канят да изпразват скривалище с контрабандна стока. Вече ми е ясно. Инструментите са за тази цел.

— Младият Волф е взел за всеки случай и няколко празни чувала — допълни Фридрих. — Трябва да ги следваме много предпазливо.

— Да — отвърна Ван Зом. — Но ние ще заобиколим. В откритото поле могат да ни забележат, ако случайно се обърнат назад.

— Ами как ще се измъкнем от къщата?

— Най-добре ще е през прозореца. Гръмоотводът се спуска близо до стената и можем да слезем по него.

— Добре — кимна Фридрих. — Аз съм пръв.

Той облече палтото си, обу обувките, сложи си шапката и широко отвори прозореца. Пъргаво се метна върху перваза, опипа гръмоотвода, пробвайки здравината му, хвана се ловко и започна да се спуска. Когато успешно стъпи на земята, господарят му го последва. В двора се огледаха. Отникъде не се виждаше светлина. Изглежда жените на гостилничаря Волф и на ковача спяха дълбоко с децата и прислугата. Това се и очакваше, логично беше мъжете да запазят в тайна от своите хора среднощното си начинание.

Князът и Фридрих се втурнаха към изхода на двора. Селската улица беше безлюдна. Въпреки това малко изчакаха. После решително тръгнаха. Е Насочиха се на югозапад, макар че мочурището се намираше на югоизток. С големи усилия се добраха до гората, като непрекъснато се придържаха на значително разстояние от пътя, който предполагаша, че използват Хайденрайх и двамата Волф. Накрая

свърнаха наляво и поеха покрай гората под закрилата на дърветата и вървяха докато пред тях се показва мочурището.

Оттук нататък трябваше да бъдат двойно по-предпазливи. Не биваше да изшумолява нито едно клонче, не биваше да пропуква нито една съчка, полузатрупана от снега, не биваше да правят нито една необмислена крачка. Ван Зом и Фридрих се приведоха и се запромъкваха напред като трапери в Дивия запад, които дебнат отряд от враждебно настроени индианци.

Много скоро зад голите клони на ниските дървета по брега на мочурището те различиха три силуета: търсените от тях хора. Те вече бяха навлезли в мочурището, чиято повърхност бе здраво замръзнала. Както изглежда, тримата оживено спореха помежду си. Личеше си по припряните им и енергични жестикулации.

— Трябва да се опитаме да стигнем елховия гъсталак — прошепна Ван Зом на спътника си.

— Ще е дяволски трудно да се доберем дотам, без да ни забележат — обади се Фридрих.

— Не е така. Снегът заглушава стъпките ни, а тримата разговарят на твърде висок глас. А и едва ли ще видят, защото са с гръб към нас. Напред!

Рискуваха и успяха. Вече лежаха зад елхите, отдалечени само на няколко метра от тримата иманяри, тъй че можеха да чуват разговора им.

— Само тук е мястото и нийде другаде — заяви в този момент старият Волф с голяма сигурност в гласа. — Да започваме най-сетне!

— Търпение, търпение! — предупреди синът му.

— Ами, ами! Нямам никакво търпение, откакто се появи онзи непознат и каза, че желае да купи мочурището. Да не би да искате да ни измъкне съкровището изпод носа?

— Няма да му е толкова лесно.

— Баща ти е прав — намеси се Хайденрайх. — Непознатият може да стане опасен за нас, ако не побързаеме. Нали сам чу, че знае заклинанието. Цяло щастие е, че го подпитах. По погледа му си личеше, че разбира от иманярство. Ха-ха-ха, кумецът Хайденрайх е голям хитрец! Никой друг не би узнал това, което измъкнах от него. Вече знаем дълго търсеното заклинание и макар да не е настъпила най-подходящата нощ, ще съумеем да принудим духовете да ни дадат

старото съкровище от Мочурището... Но я чуйте! Селската църква започва да бие дванайсет! Настъпва часът на духовете...

Хайденрайх направи няколко странни движения с ръце. После заповеднически изпъна напред лявата си ръка и каза:

— Ораетлабора!

Докато църковната камбана отброяваше ударите на дванайстия час, той повтори заклинанието още шест пъти. След това взе кирката, Волф хвана лопатата, а ковачът — лома, и с яростно настървение тримата започнаха да ровят в твърдата земя.

Фридрих и Ван Зом размениха погледи, в които се криеше и учудване, и усмивка, а същевременно и признанието: „Олеле, колко глупави излязохме, като не разбрахме навреме с какви хора си имаме работа! Не със зловещи престъпници, а с глупци! Тримата действително вярват в иманярство. Разпитът на Хайденрайх не е целял нищо друго, освен да разбере при какви заклинания духовете отстъпват скрито съкровище. А старият Волф се е вкопчил в мочурището със зъби и нокти, защото не желае да бъде изпреварен от непознатия в издирването на съкровището.“ Князът направи знак на Фридрих. Те пропълзяха назад, после се изправиха и се промъкнаха обратно през гората. След известно време спряха, за да си поговорят открито и спокойно за случая.

— Нека ги оставим да копаят в мочурището — заключи Ван Зом. — Малко ще се поизпотят, ще си измокрят ботушите, ще им измръзнат краката и накрая ще се върнат у дома си. Това е всичко.

— Ами Капитана? — попита Фридрих, разочаровано усмихнат. Ван Зом кимна.

— Прав си. Бях по лъжливи следи. Сега разбирам — Хайденрайх се е срещал тайно с двамата Волф само заради иманярските си планове. Заради нищо друго. Той е един глупак, пратен от някой шегаджия за зелен хайвер. Ето защо вярва, че в мочурището има съкровище. Общо взето може да е хитър, но той не е Капитана. Липсват му необходимите качества. Капитана е замесен от съвсем друго тесто. Хайде, ела! Ще трябва да си опитаме късмета другаде.

Така начинанието на Непознатия от Индия завърши с пълен неуспех. Когато на следващия ден си тръгна от Хелфенщайн, кумецът Хайденрайх беше вече изчезнал. Ковачът изобщо не се мерна, а старият Волф беше потиснат и мълчалив.

— Пак ще ви се обадя за покупката на онази земя — заяви му непознатият, — освен ако междувременно не размисля. Май че все още не съм решил.

Волф направи озадачена физиономия. В изражението на лицето му се четеше недоверие. Но не каза нито дума.

7. НЕПРИЯТЕЛЯ ОТ МРАКА

Един господин, който от сто метра си личеше, че англичанин, бавно се разхождаше из областния град с присъщата за този островен народ безгрижност. Стигна до Васерщрасе. После свърна във входа на номер 10 и се изкачи по стъпалата горе до вратата, на която пишеше „Вилхелм Фелс — техник“. Почука кратко и влезе.

Както винаги, сляпата жена седеше на малката пейка до камината, а до нея — Мари, която скромно се оттегли в ъгъла.

— Good morning, добро утро — поздрави посетителят. — Тук ли живее техникът мистър Фелс?

— Да, господине. В момента е на работа.

— Кога се прибира.

— По обед.

— Той работи по една машина, която аз съм му поръчал. Кога смята да я завърши?

— Преди Коледа.

— All right, много добре, защото трябва да разполагам с нея дотогава. Още днес, или пък утре пак ще намина. Good bye, довиждане!

Мари му отвори вратата. Излезе с него и го придружи до коридора. Там тя събра кураж и каза:

— Извинете, господине, позволявате ли една молба?

При неочакваното появяване на англичанина тя набра смелост да отнеме голямата грижа на Вилхелм, но след това внезапен страх скова сърцето ѝ. Изисканият господин я погледна учудено.

— Каква молба? — попита той.

— Ако Вилхелм си беше у дома, той сам щеше да говори.

— Вилхелм... кой е Вилхелм?

— Господин Фелс, механикът, който работи за вас.

— Да не би вие да сте му сестра? Не? Тогава може би сте негова годеница?

— Да — призна тя, изчервявайки се. — Сигурно разбирате, че говоря от негово име.

— Кажете!

— Вилхелм е беден. Той не може да купи скъпите материали, необходими за вашата машина. Взе ги временно назаем от склада на моя майстор.

— Е, ами значи всичко е наред — спокойно каза англичанинът, като спря изпитателния си поглед върху възбуденото ѝ лице.

За миг тя се поколеба.

— Да, но...

— Или не е?

— Вилхелм взе материалите, без да... Мари отново се запъна.

— А-а, разбирам, госпожице! Мистър Фелс не се е издължил на майстора си за материалите... или изобщо не му е казал, че ги е взел от склада!

Пред острия му изпитателен поглед цялото ѝ лице пламна.

— Искам да кажа... имах предвид... с удоволствие бих... — заекна тя в голямото си смущение.

Той я огледа от глава до пети.

— Добре, добре. Когато пак дойда, ще му донеса парите, за да плати дълговете си към майстора. Довиждане!

Англичанинът си тръгна. Мари се върна в жилището си. Олекна ѝ на сърцето, защото бе направила за Вилхелм необходимото. И все пак се чувстваше потисната, дори още повече от преди. Непрекъснато пред очите ѝ беше непознатият посетител със странен поглед, непрестанно впит в нея. В този поглед тя усети нещо, от което сега потреперваше.

И Мари наистина имаше основания да трепери. Много скоро нейният годеник бе сполетян от зла участ.

Беше по обед. В магазина на оптика Хартвиг, където по това време рядко се мяркаше клиент, влезе един добре облечен господин и попита за майстора.

— Мога ли да говоря с господин Хартвиг?

— Аз съм — отвърна майсторът. — С какво мога да ви услужа?

— Точно обратното — гласеше краткият отговор. — Струва ми се, че аз мога да ви услужа. Ще ви покажа нещо... Ето!

От джоба си той извади месингова значка.

— А-а, значи сте агент от тайната полиция! — стъписа се Хартвиг.

— Както виждате! Работи ли при вас някой си Вилхелм Фелс?

— Да.

— Що за човек е той?

— Моят най-сръчен и най-благонадежден работник.

— Наистина ли е благонадежден и почтен?

— Гарантирам за него. Защо ме питате, господине?

— Отдавна го подозираме в незаконни действия, за които тук не е удобно да споменавам. Та в хода на нашата работа стигнахме до извода, че върши злоупотреби с ваши материали.

— Невъзможно е, господине! Никога не би го направил!

— За полицията думата „невъзможно“ не съществува. Тъкмо най-изпечените мошеници се радват на най-голямо доверие. По-добре сам се убедете! По цели нощи Фелс работи у дома си и продава за своя сметка различни машини и инструменти.

— Какво?

— В момента той пак изработва една машина за един англичанин. Не е добре работодателите да са прекалено доверчиви. Това подвежда дори и почтени хора... а после си имаме с тях какви ли не неприятности.

Майсторът Хартвиг енергично поклати глава.

— Общо взето имате право, но за Вилхелм Фелс — не, никога! Тайният агент се усмихна снизходително.

— По-добре сложете край на злоупотребите му преди да ви е причинил по-големи щети! В случая снизходителност и благодетелност съвсем не са на място.

— Казахте, че у дома си изработва машина за един англичанин, така ли?

— Да. Щом се върне на обяд, веднага отидете у тях и сам ще се убедите.

— Ще го направя. Дължа го както на моя сътрудник Фелс, така и на самия себе си.

В един часа Вилхелм Фелс се върна в работилницата и продължи да се труди. Никому не направи впечатление, че малко след това майсторът излезе.

Запъти се право към Васерщрасе номер 10.

— Господин Фелс тук ли е? — попита той сляпата жена.

— Не. Мога ли нещо да му предам?

— Искаше ми се да му възложя да направи нещо. Той приема ли подобни поръчки?

— С радост, господине. Не бихте ли могли тази вечер пак да наминете и сам да поговорите с него?

— Мога. Но бих желал, ако е възможно, да видя някоя негова изработка.

— В другата стая има машина, която той прави по поръчка на един англичанин.

Хартвиг разгледа машината и в материалите позна своята собственост. Остана като ударен по главата. В първоначалния пристъп на възмущение той отиде право в полицията и... час по-късно Вилхелм Фелс седеше в предварителния арест.

Не за всички неделните вечери преди Коледа са осветени от празничната светлина на свещите. Дори и в предколедните дни тъмни сили плетат мрежи около своите жертви.

Мари не знаеше нищо за злата участ, връхлетяла неочаквано Вилхелм Фелс, когато самата нея я сполетя беда. Беше в ранните вечерни часове. Тя очакваше връщането на Вилхелм от работа, за да го посрещне с радостна вест. Бродерията, над която си вадеше очите с неуморно усърдие дълго време, беше завършена и тя излезе, за да предложи на няколко места труда на пъргавите си ръце и да припечели скромна сума, защото в този дом нуждата бе голяма. Но Мари нищо не успя да направи. Една от постоянните ѝ клиентки вече беше приела друго предложение и не ѝ обърна внимание. Друга не си беше вкъщи, а трета в момента нямаше нужда от предлаганата бродерия. Обезкуражена и объркана, Мари пое обратно към дома. С колко радост очакваше парите си, изкарани с толкова мъка! Беше намислила как да ги похарчи и как ще направи по един дребен коледен подарък на баща си, на Рихард, щ малките, както и на Вилхелм... а ето че няколкомесечният ѝ труд се оказа напразен! Не ѝ се прибираше.

Там цареше подтиснато настроение. Малките се бяха свили в ъгъла, бащата го измъчваше кашлица, а Рихард безмълвно гледаше през прозореца. Той също беше излизал, за да припечели нещо, но се беше върнал много унил.

— Най-последно! — зарадвано каза той, щом видя Мари. — Надявам се, че си имала по-голям късмет от мен!

— Ти не успя ли да предадеш преписаните нотни листове?

— Успях, но господинът беше заминал. Взеха ги и обещаха да ги платят по-нататък. Казаха ми да отида чак след седмица.

— Господи, о, Господи! — изхлипа тя. — В нищо нямаме късмет! След като му разказа за своя неуспех, Рихард мълчаливо отиде в другата стая. Мари го последва със свито сърце. Видя, че от ъгъла измъкна стар куфар, от който извади грижливо завързано пакетче. Тя го хвана за ръката.

— Рихард, какво си намислил да правиш? Твоята верижка?... Не, не бива да я продаваш! Знаеш много добре, че навремето са те намерили с нея. Тя е от твоите родители... поне така се предполага. Това е единствената семейна скъпоценност и спомен, който имаш. Само с нейна помощ би могъл да узнаеш нещо за произхода си.

Той се изправи смутен и леко раздразнен.

— Изобщо нямам намерение да я продавам. Ще я занеса в заложна къща.

— Там ще я загубиш завинаги. Няма да можеш да я откупиш.

— Само на първо време, после ще намеря пари за лихвите по заема, който ни е абсолютно необходим, и няма да загубя правата си на собственост над верижката. За мен тя не е по-малко ценна и свещена, отколкото за теб, макар да не се надявам вече да науча нещо за произхода си. Това бижу не ми говори нищо. Златният медальон на верижката е украсен със странни орнаменти, които никой не е в състояние да разтълкува. Отляво на тях личи буквата Р, а вдясно има едно Х. „Р“-то са взели за указание за собственото ми име и затова са ме нарекли Рихард. Но верижката не издава нищо за семейството. Не, Мари, остави ме да правя каквото съм намислил!

— Непознатият ще ни помогне. Той бе толкова великодушен към теб в книжарницата! — разпали се тя.

— Само на него не можем да разчитаме. Кой знае дали някога пак ще го видя. И как ще ни отърве от всичките грижи?! Знаеш, че е време да си плащаме наема и какво ли още не, а както собственикът на сградата, тъй и неговият управител са неумолими. Нямаме изход. Трябва да се погрижа за наема и ще опитам това последно средство.

Петнайсетина минути по-късно той се намираше вече в заложната къща на Соломон Розенбаум.

— К'во ще желае младият господин? — попита Розенбаум, докато дъщеря му Лена се занимаваше с нещо в ъгъла на помещението.

— Ще ми заемете ли пари срещу една златна верижка? — учтиво попита Рихард.

— К'во тя ще струва?

— Не знам. Ето я.

Той я подаде на вехтошаря, увита набързо в коректурна страница от негови стихотворения.

Старият сложи очилата си, разтвори листа, без да му обърне внимание, побутна го в края на масата и заоглежда верижката. След малко хвърли на Рихард пронизващ поглед и попита:

— Ваша собственост ли е таз' верижка?

— Разбира се.

— Отде имате туй украшение?

— Сигурно от моите родители.

— Сигурно ли? Това пък к'во значи?

— Не знам съвсем точно. Аз съм подхвърлено дете и когато са ме намерили, тази верижка е била на врата ми.

— Млади господине, туй може да го каже всеки. Имате ли някакъв документ, дето да доказва истинността на думите ви?

— Не — смутено отвърна Рихард. — Мога да се позова само на моята честност и...

— К'во значи тук честност? — грубо го прекъсна евреинът и хвърли многозначителен поглед към бедняшкото облекло на своя посетител.

От срам и унижение кръвта изведнъж нахлу в главата на младежа. В него се събуди наранената му гордост. Ала притисналата го нужда не му позволи безцеремонно да обърне гръб на Соломон Розенбаум и да излезе от заложната къща.

— Аз не съм измамник — каза той с твърд глас, — нито съм крадец, нито укривател, макар да признавам, че съм бедняк. — А после иронично добави: — В противен случай нямаше да стигна до заложната къща.

В този момент Лена се приближи и както разглеждаше верижката, погледът ѝ падна върху хартията, захвърлена от баща ѝ

небрежно настрани.

— Да вярвам ли на очите си! — възкликна тя, — Та това е стихотворение от Алмансор!... Откъде ви е попаднало?

— Аз съм авторът — заяви Рихард.

Тя го погледна с големите си черни, искрящи очи, сякаш искаше да надникне в най-скритите кътчета на душата му.

— Вие? Наистина ли сте вие? Вие сте поетът, написал „Картини от родината и тропиците“?

— По външен вид никак не ви приличам на поет, нали, госпожице? — горчиво се усмихна той. — Обикновено хората си представят по друг начин поетите. Как е възможно те да посещават заложни къщи? — Значи вие сте Алмансор? Не мога да повярвам!

— Как да ви докажа? Би трябвало да попитате моя издател Щрикрод.

— Значи наистина сте вие? — потрети Лена все още със съмнение в гласа. При това изпитателният ѝ поглед не се отделяше от лицето му, а там потъна в две очи, чиито меланхоличен израз веднага я плени. После продължи: — Наистина, във вашите черти има нещо, което издава поета.

— Тъй, тъй — обади се Рихард, — значи моето лице ме легитимира като поет! Възможно е. Впрочем, ако времето позволяваше, можех да ви разкажа за моите съновидения в будно състояние, които разкриват пред вътрешния ми взор чудесата на далечни и непознати страни. Заради тях само щяхте да ми повярвате.

Това беше тонът, това бяха думите, които можеха да окажат въздействие върху Лина. „Чудесата на далечни и непознати страни“! Кръвта на ориенталката проговори в нея.

— И така ви вярвам! — припряно извика тя. — Разбирам ви. От начинът, по който говорите, чувствам, че сте поетът Алмансор, чиито стихове толкова много обичам. Моля ви, не ми се сърдете, че...

— Че защо да ви се сърдя? Никой досега не е познал от пръв поглед, че съм поет — каза той с лека горчивина в гласа. — Значи сте чела „Картини от родината и тропиците“?

— Някои от стихотворенията дори знам наизуст!... Но да не говорим за вашите стихотворения, а за самия вас! Как изпаднахте в такава нужда? Защо се наложи да ни донесете тази верижка?

Естествено татко няма да приеме да заложите такава скъпоценност и без никакъв залог ще ви даде назаем необходимите пари.

Предложението се видя на баща ѝ прекалено великодушно. Той предпочиташе зложните разписки, отколкото стихове.

— Лена! — предупредително извика той, — това що за сделка е?

Но дъщерята се направи, че не чува предупреждението на баща си, взе верижката от ръцете му и я върна на младия човек. Рихард я възпря с движение на ръката:

— От сърце ви благодаря, госпожице! Но така не става. Няма да взема от вас и пфениг, без да съм ви дал гаранция.

— Добре! — отсече девойката. — В такъв случай по ваше желание ще задържим верижката. Каква сума ви е необходима? Ще ви стигнат ли сто и петдесет марки?

— Предостатъчно е, госпожице!

— Споразумяхме се! Срещу верижката ви давам сто и петдесет марки. Татко, изплати му сумата! Или да я взема от моята каса?

— Не, не, щото вземеш ли от твойта каса, няма да начислиш никакви лихви! — припряно отвърна старият, ужасен от голямата сума, която дъщеря му с лека ръка даваше на своя глава за тази зложна вещь.

Той донесе парите и ги брои пред младежа. В същото време, силно развълнуван, Рихард подаде ръка на девойката и каза:

— Благодаря ви. Вие ни спасихте!... О, колко много лъскави монети!

После Рихард Бертрам понечи да напише разписка за получените пари, но Лина махна с ръка и рече:

— Моля ви, оставете за после... Къде живеете?

— На Васерщрасе номер 10.

— Толкова близо до нас? А аз предполагам, че сте нейде в Ориента! Но не искам повече да ви задържам. Вие сигурно... имам предвид парите... сигурно си имате някои неща за уреждане. Щом свършите работата си, елате пак! Окажете ни тази чест! Заповядайте на вечеря! Тогава ще уредим и писмените формалности.

Силно развълнуван от странния и щастлив обрат на нещата и от възторжените думи на непознатата девойка с толкова силен характер, той пак ѝ подаде ръка и каза:

— Ще дойде, драга госпожице. Изпитвам голяма нужда да ви изразя благодарността си.

Погледът ѝ остана отправен към вратата доста време след като Рихард беше изчезнал.

Майката, която с долепено ухо от външната страна на вратата подслушваше разговора, изведе младежа на улицата. После се върна в стаята и ядосано каза:

— Но Лена, какви ги вършиш? Как можеш да говориш за някаква си чест, която уж ще ни окаже, ако пак дойде в нашия дом? Как можеш ти да каниш тоз' голтак, та да ни изплюска вечерята, дето е приготвена за нас тримата?

Тогава се случи нещо, което старата не очакваше — Соломон Розенбаум защити дъщеря си.

— Мълчи! Знайш ли изобщо, к'во е туй поет?

— Поет ли? Ха, амчи туй е човек, дето е твърде глупав, за да се захване с разумна работа. Затуй прави от думите рими и търси други глупци, дето да ги купят. Или пък пише любовните писма на ратаи и слугинчета за десет или дваисет пфенига едното.

— Глупости! Поетът е човек, който през живота си гладува парите за паметника, дето ще му го издигнат след смъртта, когато вече няма да има нужда да яде и пие. А името на онзи, който го е подпомогнал в бедността, ще бъде издълбано в мрамора и ще блести със златни букви, дето едната само излиза почти петдесет пфенига. И к'во ще ни струва таз' слава?

— Нашите хубави пари, спестени с толкоз мъка! — Мълчи, старо! Лена ще му поднесе хляб, сирене и месо. Всичко ще направи може би петдесет пфенига.

— Но затова пък ще вземе да идва всяка седмица и да ти иска все повече пари назаем!

— Таз' златна верижка струва триста марки. Сто и петдесет дадох вече... туй е добра сделка. Ако иска още пари, да донесе и други скъпоценности!

— Сигурно няма други!

— Тогава няма да получи нищо.

— Но защо ще ми седи на масата и защо ще трябва да разговарям с такъв човек? Той дрънка работи, дето хора като нас не ги разбират и само ще ми развали вечерята, ако ще се налага при всяка хапка да размислям, к'во е искал да каже и к'во пък аз да му отвърна.

— Не е нужно. Аз също не умея да нижа красиви и учени думи, дето в края на реда се римуват. Но Лена, наш'та щерка, е учила география, история на великата френска революция, както и науката за Северния полюс и за страната на китайците. Тя ще бъбри с него колкото й сърце иска и ще се храни с него в стаята си, дето един поет ще е по на място, отколкото тук, в тоз' склад на вехтории. Тя ще... ах, Боже справедливи, няма я! Изчезна! Сигурно се е оттеглила, за да подготвя тоалета си.

Лена наистина си беше отишла. Тя добре познаваше родителите си и знаеше какво иска и какво може да прави. Даде на старата прислужница пари, една кошница и списък, на който четливо беше отбелязала какво желае да се купи за вечерята. После се облече като за празник.

Рихард Бертрам бързаше по улиците. Радостта го окриляше и просто не усещаше как стъпва по земята. Когато изхвъркна от заложената къща, замалко не се сблъска с един добре облечен възрастен господин. Младежът измърмори извинение и хукна нататък. Старият човек се спря замалко и се загледа подир него.

— Това не беше ли писарят Бертрам? — промърмори той на себе си. — Сигурно е заложил нещо при Соломон Розенбаум. Отлично! Вече съвсем е загазил!

После влезе в една малка къща, сложи си очила, които промениха вида му, пипнешком се изкачи по стълбата и почука на една врата.

Веднага му отвориха. На прага застана жената на ключаря Арнолд. Тя незабавно позна посетителя и със светнали от радост очи го покани да влезе.

— Вие ли сте, господине? — възкликна тя. — Бъдете ни сърдечно добре дошъл! Избавихте ни от крайно тежко положение!

— Значи сте доволни?

— Изключително много!

— И вашият мъж ли?

— Също и той! Вярно че бра голям страх дали действително великанът Борман ще се върне в „Бастилията“, но...

— Имам навик да изпълнявам обещанията си. Къде е вашият мъж?

— След вечеря отиде на работа.

— Неприятно. Много ми се искаше да си поговоря с него, но за съжаление не успях да дойда по-рано. Не може ли човек да го посети там?

— Може, разбира се, но... Жената млъкна смутено.

— Продължавайте!

— Не бива да отивате при него за неща, каквито завчера обсъждахте тук, защото... защото лесно може да възникнат подозрения.

— Аха! — обади се възрастният господин. — Помислих си, че имате друга причина. Какво ще кажете, ако вие отидете при него?

— Аз? — стъписа се жената. — Не мога да оставя децата сами.

— Та нали след четвърт час ще се върнете, а аз ще остана тук да ви чакам.

— Пак ли е нещо опасно?

— О, не! Но вашият мъж може да спечели още сто марки! Тези думи постигнаха целта си. Очите на жената светнаха.

— Какво трябва да направи? — припряно попита тя.

— Още веднъж да пусне Борман от затвора.

— Едва ли пак ще се съгласи.

— Защо?

— Защото сигурно няма желание пак да бере страх. А и без крайна нужда няма да иска повторно да върши незаконни неща.

Възрастният посетител поклати глава.

— Без крайна нужда! — бавно повтори той. — Това ще рече — без да бъде принуден. Скъпа госпожо, струва ми се, че мъжът ви ще се види принуден още веднъж да пусне Борман от затвора. Днес получих писмо от Капитана.

— Мили Боже! Писмо от Капитана? До нас ли се отнася? Моля ви, кажете ми! Какво е съдържанието му?

— Там пише, че завчера не сме свършили работата докрай — още една дреболия за обсъждане между Борман и неговия адвокат. Това ще е последният път, когато от вашия мъж се иска подобно нещо.

— Ами ако не приеме? Нали знам как се страхуваше! Когато се прибра от работа у дома, още трепереше.

— В такъв случай Капитана ще потърси сметка от ключаря Арнолд.

— Боже помози! Значи да изтичам час по-скоро при мъжа си, така ли?

— Това е най-простото решение. Ето ви писмото! Убедете се сама!

— И наистина ли ще му платите още сто марки?

— Ще ги дам на мъжа ви веднага щом ми доведе затворника.

— По кое време?

— Точно в дванайсет. Ще чакам на същото място както завчера. Побързайте! Аз оставам тук.

Жената наметна голям шал и се втурна надолу по стъпалата. В нейното въображение примамливо ѝ се усмихваха стоте марки. Тя нямаше представа за какво грубо нарушение на служебните му задължения искаше отново да придума мъжа си. Но когато се върна след около петнайсетина минути, лицето ѝ имаше загрижен израз.

Тази загриженост бързо се превърна в нескрита уплаха, когато отвори вратата на жилището си, хвърли поглед в стаята и видя само децата, но не и възрастния господин, под чиито надзор беше оставила малките.

Тъкмо се канеше да попита къде е „непознатият чичко“ и дали децата не са се страхували сами в къщата, когато в същия момент долови зад гърба си шум. И без друго изплашена и със свито сърце, тя се стресна и бързо се обърна.

— Ето ме — каза тайнственият посетител. — Навярно си помислих-, те, че съм избягал, а?

Той затвори вратата, тикна резето и изобщо се държеше като у дома си. После безмълвно направи знак на жената да отведе децата в другата стая и накратко ѝ обясни защо се беше появил неочаквано зад гърба ѝ.

— Когато чух, че се връщате, предпочетох да съм внимателен, Виждате ли, драга госпожо, онзи, който е в съюз с Капитана, трябва да е винаги нащрек и да обмисля всички възможности. Лесно можеше да ви хрумне мисълта да отидете не при мъжа си, а да изтичате в полицията и да съобщите, че в жилището ви седи и чака пратеник на спечелилия си зловеща слава Капитан. Та ако обичат да дойдат и да го задържат!

— Наистина! — смаяно възкликна жената.

— Разбира се, че е възможно! — усмихна се възрастният човек.
— Ето защо, когато долових стъпките ви в коридора, бързо излязох от жилището и се скрих отвън. В случай на нужда щях да изчезна и никой полицаи нямаше да ме залови. Можете да ми вярвате. Но за моя радост виждам, че тази предпазна мярка е била излишна. Вие сте разумна жена, която мисли за интересите си. Приятно ми е да го установя и няма да съжалявате. А сега ми кажете, моля, как стоят нещата? Как се отнесе мъжът ви към моето предложение?

— Беше изцяло против.

— Но ще го направи, нали?

— Да! Обаче не заради стоте марки, а заради заплахата на Капитана. Но това е последният път, когато предприема подобно нещо против дълга си.

— Съгласен! Значи точно в дванайсет ще бъде с Борман пред малката порта, нали?

— Да.

— Добре. Лека нощ!

Тайнственият посетител си подсвиркуваше доволно между зъби-когато излезе на улицата, прибра очилата си и се насочи към отдалечената част на града, където в къщата сред парка се състояха тайните срещи на бандата на Капитана.

Малко преди полунощ той се върна оттам по познатия път през зида и се отправи към „Бастилията“.

Наложи му се да чака доста след полунощ, докато най-сетне задната портичка се отвори и излязоха двама мъже — Арнолд и великанът. Ключарят изпусна шумно облекчителна въздишка, щом съзря възрастния господин.

— Ах! ето ви и вас! Господине, поемам голям риск! Ще доведете ли и този път затворника обратно?

— Точно в три.

— Правя го за последен път!

— Няма да се наложи повече. Ето ви стоте марки. Изкусителят пхна в ръката на ключаря отброената сума и отведе Борман.

— Сега пък за какво става дума? — попита кисело Борман.

— За спасението ти.

— Навярно също като онзи ден, а? — подхвърли хапливо великанът.

— Онова беше глупава случайност. Самите вие сте си виновни, тъпащи такива! Харча огромна сума, за да те спася, щяхте да получите на всичко отгоре куп пари, а да вземете да се оставите един-единствен човек да ви натика в миша дупка! Че да го бяхте пречукали!

— Лесно е да се каже, Капитане! Беше застанал пред нас с два револвера в ръцете. Само да се бях помръднал, и в следващата секунда щях да бъда труп!

— Да не спорим сега! Не се стреля чак толкова бързо. Но станалото — станало. Тъй като си ми необходим, ще бъдеш свободен на всяка цена, само че не чрез бягство, а в резултат на съдебна присъда. Ако един изгоден случай е пропуснат, ще трябва да ти предложи Друг.

— Нямам желание да участвам повече в тази смахната комедия — изръмжа Борман.

— Какво? Как? Да не би да желаш вечно да си останеш в пандиза?

— Не.

— Не искаш да си на свобода?

— По дяволите свободата, ако ще трябва да я изкупвам с подобни щуротии!

Смаяният Капитан отстъпи крачка назад.

— Да не би да си решил да играеш ролята на разкаялия се грешник? — презрително го попита той. — Не те смятах за такъв боклук, който след смахнатата назидателна проповед на онзи откачен тип бърза да капитулира и да смени фронта! Но — нямам нищо против! Последвай съвета му! Нека те осъдят! Знаеш ли какво те чака?

— Ами към дванайсет години пандиз — това ще рече, ако ме спипат. Но този път Борман няма да допусне пак да го хванат. И ще подхване нещата по-хитро. Ще офейка в Америка и там ще стане почтен човек.

— Браво, браво! — подигра му се другият. — Изглежда и билетът за презокеанското пътуване ти е вече в джоба. И ще ставаш почтен човек, ха-ха-ха! Това не е толкова лесно, както си го мислиш!

— О-о, тук никой повече няма да ме види!

— Ами жена ти?

Борман вдигна рамене.

— И момчето ти?

При този въпрос великанът бавно се обърна и впи поглед в лицето на Капитана.

— Моето дете, моето момче, моето...

После млъкна. Силният като мечка човек бе обзет от нежно чувство, което не успя да овладее. След известно време с тих и нежен глас повтори:

— Моето момче... моят живот, Изведнъж се стегна:

— Не биваше да го казвате, Капитане! Винаги съм си бил суров и див тип и пет пари не съм давал за един човешки живот, С дивотиите си вкарах моите родители в гроба, а жена си доведох до просешка тояга. Крадох на воля и пребивах всеки, който ми се изпречваше на пътя. Някои от тези хора изобщо не станаха от земята, Капитане. Както и да е. Мислех си, че под ребрата ми няма и следа от онова, което хората наричат сърце... но, да ме вземат дяволите... то все пак си е вътре и бие ли бие! Мътните го взели, не биваше да ми напомняте за моето момче... защото, знаете ли, само заради него, заради този малък, сладък пакостник пропадналият Борман ще стане почтена личност! Мътните да ме вземат, ако не е така!

Той отново млъкна. Кръстоса могъщите си ръце и сякаш потъна в мислите си. Последните си думи изрече толкова тихо, че лекият нощен ветрец ги отнесе и кажи-речи нищо не се чу — Хайде, Борман! — с остър глас го предупреди другият. Нямах време, за да ми хленчиш! Остават ни най-много още два часа!

Но великанът стоеше на мястото си като могъщ дъб.

— По дяволите твоето дърдорене! Чуваши ли, вече удари един!

— Ах, момчето ми! — замечтано въздъхна Борман. — Вече ми каза „тате“! На мен ми го каза! Рошеше ми косата, дърпаше я и си слагаше главичката на рамото ми... а после обгръщаше врата ми с ръчички...

Той преглътна, после изхлипа и обви ръце около най-близкото дърво така, сякаш искаше да притисне някого до гърдите си.

— Какво ли правят сега? Дали си мислят за мен? Малкият сигурно казва понякога „тате“, ала онзи, за когото копнее, е един пропаднал пес, вързан за верига. „Започни нов живот!“, все ме съветваше жената... ама аз винаги я цапардосвах с юмрук в лицето и продължавах да се занимавам с моя долен занаят! Но нека сатаната жив да ме одере, ако не сложа край на всичко!... Да, край! Ще замина

за Америка и ще ги взема и двамата с мен! — Стига си дрънкар глупости! — сопна му се неговият изкусител. — Нали веднага пак ще те опипат!

Борман бавно пусна дървото, вдигна мускулестите си ръце, сви юмруци и отсече:

— Тогава по-добре да умра!

— И какво ще спечели твоето момче от това? Жена ти ще остане на улицата, защото кой ли ще даде работа на жената на един затворник! А момчето ти ще отиде в сиропиталище.

— В сиропиталище ли, господине? — изкрещя Борман. — Шшшт... овладей се! Едно ще ти кажа: ако действително искаш да започнеш нов живот, тогава постъпвай така, както те съветвам!

После ще получиш оправдателна присъда и до три-четири седмици ще направиш за близките си каквото пожелаеш.

Великанът стоеше като вкаменен. Едва след малко с мъка продума:

— Ще ме оправдаят ли, Капитане? Наистина ли? Ще ме пуснат да си отида при моята жена и моето момче? Честна дума?

— Честна духма.

— И какво ще трябва да направя в замяна на това?

— Още веднъж ще влезеш с взлом в една къща.

— Добре... и с това ще се заема, но после всичко приключва! Обаче поставям условие — без убийства!

— За убийство и дума не може да става. Ти само ще се вмъкнеш в дома на една дама и ще вземеш всичките ѝ бижута.

— Е, щом няма друго! А коя е тя?

— Дъщерята на полковник фон Тифенбах.

— При нея ли? Ха, познавам я, знам и къщата. А как ще вляза?

— През номер десет на Васерщрасе. Ето! Той подаде на Борман ключ.

— По дяволите, Капитане... този път ключът не е подправен. Откъдето взехте?

— Не е важно. Ще отвориш внимателно и без препятствия ще стигнеш до двора. Зидът граничи с градината на Тифенбах. Висок е, но целият е в пукнатини. Лесно ще се изкачиш по него и ще се прехвърлиш оттатък. После през третия прозорец отляво надясно ще се озовеш на втория етаж.

— Но как ще стигна до прозореца?

— С подвижна стълба. Донесъл съм я — ей там между дърветата.

— И ще трябва да я мъкна оттук до Васерщрасе? През целия коридор, през двора, после през зида и през градината?

— Тя е сгъваема. Огледай я! Борман опипа стълбата.

— А-а, желязна е!

— От стомана. И тежи само няколко килограма.

— И ще стигне до втория етаж?

— Да. Това е мое изобретение. Можеш да я носиш като сгъваем стол. После ще ти покажа как се разтегля. Слушай по-нататък! В тази чанта има два големи пластира, които ще залепиш върху стъклата на прозореца, за да ги счупиш безшумно, В чантата ще намериш въжета и кърпи, за да вържеш момичето и да му запушиш устата. Обаче ще оставиш очите ѝ открити, за да може добре да те види. Знаеш защо — заради червеникавия белег на бузата, който сега ще ти нарисувам. Последния път се провалихме. Много важно е това да не се повтори, Борман! До огледалото е тоалетната масичка с бижутата. Ключът е на нея. Ако не е там, сигурно е в чекмеджето на нощното шкафче.

— Откъде знаете всичко с такива подробности?

— Това си е моя работа! След като вземеш накитите, ще се върнеш по същия път.

— Сам ли ще бъда?

— Да. Ще те придружа само до къщата на Васерщрасе 10. Там ще те чакам. За четвърт час можеш да свършиш.

С голяма сръчност Капитана нарисува на дясната буза на Борман червен белег като петно по рождение и пъкна в ръката му револвер с думите:

— Ето... в случай на нужда! Утре хората ще разправят, че великанът Борман е извършил кражба с взлом в дома на Тифенбахови. Така ще каже дъщерята. Нали е виждала снимката ти многократно във вестниците. Но ти си затворник и по въпросното време си бил в килията си в „Бастилията“. Следователно крадецът от последната нощ е бил друг човек. Несъмнено ти и престъпника си приличате като две капки вода, с разликата, че той има на лицето си червено петно по рождение. Собственикът на заложената къща Розенбаум ще се закълне, че и онзи тип, дето е нахлул при него, също е имал белег. Това ще е

доказателството, че те объркват с твоя двойник и ти приписват неговите злодеяния. Той ще е изкупителната жертва, а ти... ще излезеш на свобода.

След като обясни на великана как да си служи със сгъваемата стълба, Капитана остана да чака на Васерщрасе. Без инциденти Борман се добра до двора, прехвърли се през зида и се озова откъм задната страна на къщата на Тифенбахови. Да, там горе третият прозорец все още светеше.

Той разгъна стълбата и я изправи. На горния си край тя имаше две куки, с чиято помощ здраво я закрепил за парапета на прозореца.

Борман се изкатери горе. Надникна в стаята, Хедвиг лежеше в леглото и спеше. Слабата светлина идваше от малка нощна лампа.

Бандитът залепи един от пластирите на стъклото — имаше голям опит в подобни действия. Последва кратък скърцащ шум от счупено стъкло, после отново се възцари тишина. Момичето продължаваше безгрижно да спи. Тогава великанът посегна през дупката в стъклото, завъртя дръжката на прозореца и в следващия миг се озова в стаята с кърпата и въжето в ръка. Но за кратко време се поколеба. Дали бе проговорила съвестта му? Отстъпи крачка-две назад. В същия миг му се стори, че отдалече се разнася шум. Незабавно се сети в какво опасно положение се намира. Прозорецът беше отворен. Самият той бе застанал близо до него. Лесно можеше да бъде забелязан отсреща и да...

Последва сподавен вик, кратка отчаяна съпротива на момичето срещу грубата сила на великана... после Хедвиг остана да лежи вързана и със запушена уста. Очите ѝ, широко разтворени от ужас, се бяха втренчили в Борман.

Той ѝ кимна успокоително.

— Не се страхувайте, милостива госпожице! — каза той на полувисок глас. — Няма да ви направя нищо лошо! Искам само да взема назаем от вашите бижута. Познавате ли ме? Аз съм великанът Борман. Утре можете да го кажете на целия свят. Неотдавна нахълтах и в дома на един часовникар. С мен шега не бива, но естествено на такова хубаво девойче като вас няма да сторя никакво зло — при условие, че не вършите глупости!

8. ЗЛАТА СЪДБА НА РИХАРД

След като бандата на Капитана се разотиде, последният от хората му на връщане от съвещанието в къщата се забърза към центъра на града. Това беше ключарят, който тайно беше на служба при княз Ван Зом, но същевременно се ползваше и от доверието на Капитана. Изглеждаше много възбуден. Отбиваше се в различни гостилници и се държеше тъй, сякаш търсеше някого. Лека-полека наближи един часа, а неговото безпокойство се усилваше.

Най-накрая той спря за една-две минути, като че ли в колебание да вземе решение. После с още по-голяма бързина се устреми към квартала на знатните и богати хора.

Тичешком мина по улица Паласщрасе, където живееше княз Ван Зом, и стигна намиращата се след нея Зигесщрасе. Там също имаше големи разкошни сгради, но той спря пред малка къщичка в приветлив швейцарски стил, която скромно се гушеше между величествените си съседи. Изглежда беше строена и подредена само за едно семейство.

Човекът натисна копчето на електрическия звънец. Отвори му посивяла женица с лампа в ръка и го попита:

— Какво желаете?

— Трябва да говоря с детектива, който живее тук.

— Не ви разбирам. Не познавам никакъв детектив. Кой сте вие?

— Служа на човека, когото търся. Женицата замислено поклати глава.

— Всичко това ми се вижда много странно. По-добре да повикам мъжа си.

Тя остави лампата в коридора и влезе в най-обикновено обзаведена стая, където беловлас старец прелистваше вестник за ловци.

— Кой беше? — попита той и вдигна очилата на челото си.

— Един човек търси детектива.

— Каза ли ти паролата?

— Не.

— Хмм. Тогава ще трябва сам да видя кой е и какво иска. Старецът излезе от стаята. Светлината от лампата падаше навън и добре осветяваше цялата фигура на шлосера.

— Кой ви изпраща при нас?

— Самият той.

— Кой? Не ви ли обясниха по-добре за кого и как да попитате?

— Не.

„Странно!“ — помисли си старецът. — „Но може би е някой новак, когото той иска първо да изпита.“ — Не познавам човека, с когото искате да се видите — каза после на висок глас, — но знам един друг, дето често споменава за детектив, който живеел наблизо. Та този човек сигурно може да ви даде желаните от вас сведения. Работата спешна ли е?

— Много! Става въпрос да се предотврати престъпление. Може би след броени минути ще е вече кърно!

— О, Господи! — възкликна изплашено старият и лампата започна да трепери в ръката му. — Тогава наистина ще трябва да ви назова мястото, където предполагам, че се намира в момента онзи човек. Познавате ли добре улицата У фергасе?

— Да.

— А гостилницата на вдовицата Паули? Да? Добре! Веднага тичайте натам! В помещението за посетители ще заварите мъж с руса брада. Името му е Бренер. Той ще ви даде някои сведения.

Шлосерът хукна по обезлюдените нощни улици и запъхтян влезе в гостилницата на вдовицата Паули. Наистина, в един от ъглите седеше мъж с руса брада. В помещението не се виждаше жива душа. Нямаше я и съдържателката.

— Вие ли сте господин Бренер? — тихо попита шлосерът.

— Да. Ка... ка...кво има? — заеквайки отвърна русокосият.

— Аз съм...

— Добре, добре — каза Бренер, без да пелтечи. Разбра, че в случая е излишно да преправя гласа си и да се прикрива. — Познавам ви! Кой ви изпраща?

— Двама възрастни хора от Зигесщрасе.

— Сигурно идвате по важен въпрос. Понякога замествам господина, когото, както предполагам, търсите. Какво се е случило?

— Познавате ли великана Борман?

— Да. Предпоследната нощ той извърши кражба с взлом в дома на госпожица фон Хелфенщайн.

— Виждам, че сте доверено лице на онзи господин, с когото искам да разговарям — каза шлосерът. — Посветен сте в нещата!

— И то повече, отколкото си мислите. Вие сте от подчинените на Капитана, но същевременно сте и таен съюзник на моя господар. Знам. И какво е станало с великана?

— Тази нощ ще извърши кражба с взлом в спалнята на дъщерята на полковник фон Тифенбах!

Русокосият скочи на крака.

— Може би още в този миг! — добави шлосерът.

— Напред, тръгвай! — настоятелно извика Бренер. — Останалото ще ми кажете по пътя!

На съдържателката, която в този момент бавно-бавно се появи откъм кухнята, той хвърли успокоителен поглед, сложи на масата една монета и се втурна към вратата. На улицата русокосият дръпна шлосера за ръката и го попита:

— Сигурни ли са вашите сведения?

— Да. Присъствах, когато Капитана говореше за тези неща.

— Значи тази нощ великанът ще бъде пуснат повторно от затвора, така ли?

— Да.

— Това ще е пагубно за ключаря. Жал ми е за него, но не мога да му помогна. Борман е брутален човек. Може би и животът на девойката е в опасност. Жалко, научавам го твърде късно, за да взема мерки. Трябва да извикам на помощ полицията. Кой друг придружава великана?

— Не знам.

— Този път не сте с него, както завчера, а?

— Не съм. И тъй като Капитана дава заповедите си всекиму поотделно и съвсем тихо, никой никога не знае какво трябва да върши другият.

— Страх ли ви е от полицията?

— Да. Опасявам се, че Капитана има свои хора и в полицията.

— Не ми се вярва. Знам как стоят нещата тук. Но вие си имате достатъчно причини да не искате да се срещате с полицаи. По-добре ще е да се разделим. Лека нощ!

Бренер заряза шлосера и забързано се отдалечи.

Няколко минути по-късно той влизаше вече в най-близкия полицейски участък. Дежурният вахмистър учудено вдигна очи от някакъв документ и попита:

— Какво желаете?

— Току-що един непознат на улицата ме помоли незабавно да ви съобщя нещо много важно.

— Е? — настоя вахмистърът.

— Ще има взлом в дома на дъщерята на полковник фон Тифенбах!

— Мътните го взели! Кога?

— Може би и в този момент!

— Това би било...

— Великанът Борман е!

— Глупости! Нали е прибран на топло! Русокосият вдигна рамене.

— Мога да ви кажа само онова, което ми възложи човекът на улицата.

— Шега, драги мой, лоша шега! — усмихна се вахмистърът. — Макар да не е сезон, сте се хванали някому на въдицата и той ви е пратил за зелен хайвер.

Междувременно в караулното помещение беше влязъл един от дежурните полицаи, които лежаха на дървени нарове в съседната стая. Той пошепна нещо в ухото на своя началник. След това вахмистърът отново огледа русокосия много внимателно.

— Току-що узнах, че сте художникът Бренер, така ли е?

— Да, аз съм. Откъде ме познава вашият...

— Понякога ви е виждал в гостилницата на вдовицата Паули. Но да не си губим времето с излишни неща! Сериозно ли да се отнесем към съобщението ви, господин Бренер?

— Настоятелно ви моля да проверите как стоят нещата. Човекът, който ме заговори, дотича при мен запъхтян и силно възбуден. Извика ми: „Тичайте в полицията! Аз ще отида да потърся помощ от другаде!“ После изчезна. Помислете си само какво би могло да е заложено на карта!

— Добре! — каза вахмистърът. — Веднага ще направим проверка. Хайде, хора, ставайте! И то всички! Тук остава само Мюлер!

Ще предам съобщението и до другите участъци, а за всеки случай ще поискам подкрепления от главното управление.

При създалата се бъркотия никой не забеляза, че художникът Бренер тихомълком се измъкна. Само след половин минута полицаите напуснаха караулното и като получиха кратки указания, веднага се втурнаха поотделно и по различни пътища към целта.

Голямата входна порта на Тифенбахови беше заключена. Вахмистърът предпочете да потропа вместо да дръпне шнура на звънеца. Портиерът подаде глава през малко прозорче.

— Полиция! Отворете тихо! Но по-живо, по-живо!

Човекът така се слича, че измина доста време преди вратата да се отвори. Той се изправи пред полицейските служители и възкликна:

— Полиция? Наистина! Какво искате?

— Не ни бавете, човече! Къде спи госпожица фон Тифенбах? Стаята ѝ накъде гледа — към улицата или към двора?

— Към двора. Защо?

— Очакваме крадци. Да сте забелязали нещо подозрително?

— Не.

— Вратата към двора може ли да се отвори безшумно?

— Ключалката и пантите ѝ са винаги добре смазани.

— Направете ни път, човече! Не стойте така като истукан! Трябва да действаме бързо. Нека този вход е отворен... един пост остава тук, за да посрещне подкрепленията. Другите идват с мен!

Портиерът отвори задната врата. Вахмистърът предпазливо излезе на двора и се огледа. Но още в същия миг с един скок се скри в коридора.

— Те са вече горе... на стената има изправена стълба... вероятно взломаджиите са проникнали в двора откъм Васерщрасе.

— Ще се изкачим ли по стълбата? — попита един от полицаите.

— Не. Твърде опасно е. Който се опита отвън да влезе през прозореца, е изложен на оръжията на взломаджиите. Горните врати заключени ли са?

— Да — отвърна портиерът, — но моят главен ключ отваря всички врати.

Чуха предпазливи стъпки — появи се очакваната помощ от главното управление.

— Шест... седем... единайсет... дванайсет — преброи ги вахмистърът. — Напълно достатъчно. Един при главната порта, двама от най-сигурните мъже остават тук на двора... Грундман и Краузе... другите да ме последват!

Полицайте се закатериха нагоре по стълбата като котки.

Веднага щом изчезна и последният от тях, Грундман побутна своя другар и прошепна:

— Виж там... там на зида!

На зида, разделящ този парцел от съседния, се появи човек. Той се спусна по него и с бързи, тихи крачки тръгна през двора.

— Този е от взломаджиите! Ще го спипаме ли? — попита Краузе.

— Не, за Бога не... нека се изкачи горе! Там ще ни е по-сигурно в ръцете. Ако сега вдигне шум, може да провали хубавия ни улов.

Те притвориха вратата, колкото да могат през оставената тясна пролука да наблюдават непознатия. Той имаше слаба фигура. Чертите на лицето му не можеха да се различат. Втурна се право към стълбата и се закатери по нея. Горе се спря за минута-две и надникна през отворения прозорец.

— Ето на, скача вътре — възбудено прошепна Краузе.

— Шшшт!

Няколко секунди всичко остана тихо. После полицайте дочуха отгоре силен вик.

— Назад, подлецо!

Същевременно се разнесоха и крясъци, които приличаха по-скоро на рева на диво животно.

— Това е люта схватка! — обади се полицаят Краузе и стисна поздравно оръжието си.

Когато Рихард се върна от заложената къща на Розенбаум и сложи парите върху масата, неговите близки си отдъхнаха с облекчение. Вече можеха да платят закъснелия наем, можеха да върнат и някои заеми, които много им тежаха, и пак щеше да им остане такава сума, която бе за тях цяло състояние.

Старият Бертрам сияеше от радост, както отдавна не го бяха виждали. Само Мари стоеше тиха и замислена. Когато Рихард я попита какво ѝ е, тя въздъхна и каза:

— Не мога да не мисля на каква цена си набавил тези пари. Никога няма да можеш да откупиш верижката си.

Рихард ѝ се усмихна лъчезарно с несломима увереност, присъща на творческите натури и особено на мечтателите.

— Кой ти го е казал? — отвърна той. — Дай ми само малко време! Знам, че ще се наложи като поет и ще дойде ден, когато и аз ще разполагам с достатъчно средства. Дотогава ще имам грижата навреме да плащам лихвите. После пак ще си върна старата наследствена скъпоценност. Да беше видяла само какви очи ококори Розенбаум, когато разглеждаше верижката! Тя сигурно има много висока стойност. Моите родители не са били бедни хора. Ах, да можех да узная кои са!

После разказа за поканата на Лена Розенбаум. Говореше за нея като за някакво признание или отличие и се заоплакваше, че бил принуден да отиде с бедняшките си дрехи. Мари му се усмихна.

— Върви в името на Бога! Не е нужно да се притесняваш заради облеклото си. Не дрехите правят човека, а обратното!

Тези думи бяха достатъчно убедителни за Рихард. Те укрепиха неговото самочувствие. С голямо старание той се залови да почисти дрехите си и да среже косата си. Щом стана готов, побърза да излезе. Най-напред плати каквото имаше да плаща. Останалите пари получи Мари за домакинството. После се отправи към заложната къща на Розенбаум, попълни и остави разписка за получените назаем пари, срещу което му дадоха съответната заложна квитанция за верижката.

Лена посрещна поета със сияещо лице. Тя се беше облякла празнично и беше накичила по себе си какви ли не бижута. На масата във всекидневната в тържествена обстановка беше сервирана богата вечеря. Там имаше не само месо и сирене, но и най-различни деликатеси. Самата Лена обслужваше своя гост. Тя го помоли да извини родителите ѝ, тъй като имали да уреждат в магазина си важни работи.

Рихард не държеше особено на присъствието на съпрузите Розенбаум. Нямаше нищо против необезпокоявано да си побъбри с тази странна девойка, която се възхищаваше от поезия и в частност от неговите стихове. Отначало той беше малко смутен, но скоро смущението му изчезна. Лена се държеше сякаш отдавна бяха добри приятели. Тя поиска да ѝ прочете нещо от „Картините от тропиците“. Задаваше му безброй въпроси. Желаше да узнае как се е родило едно или друго стихотворение.

— Учудвам се — каза тя, — и не мога да проумея, че не познавате от лични впечатления и опит Ориента, който описвате с такива живи и огнени краски. Как е възможно това?

— Възможно е — замечтано отвърна той, — защото далечните земи, възпявани в поезията ми, съм виждал не с истинските си очи, а с моя вътрешен взор. Мълчанието на необятната пустиня, безмилостно напечена от слънцето, магията на лунна нощ по бреговете на Нил, оживлението и суетнята на базара, гласа на викача от минарето, който подканя правоверните на молитва — всичко това съм го преживявал, И то съм го преживял толкова красиво, в толкова автентична атмосфера, така пълнокръвно, както никой от онези, чиито път действително е минавал през онези далечни страни. Всички те многократно и всеки ден са се сблъскали с дребните трудности и неприятности на суровото ежедневие, каквито подобно пътуване неизбежно предлага. А това ми е спестено. Аз бях там в съновиденията на моята фантазия, която не знае граници, и затова нямаше какво да ми отвлича вниманието или да ме отрезвява. Но все пак в съновиденията си бях достатъчно буден, за да не се загуби за мен нищо от вълшебството и чара на реалните преживявания. Учудващо ли е тогава, че успях да възпея Ориента по този начин?

Удивена, девойката го гледаше с широко отворени очи.

— Вие сте истински поет — каза тя, завладяна от нескрито възхищение. — Завиждам ви, че умеете да сънувате с отворени очи прекрасни картини, че можете така дълбоко да почувствате Ориента. Ах, обичам Ориента с неговото жарко слънце и с неговите тайнствени нощи! Това е някакъв вътрешен глас в мен, който понякога чувам как ме зове... О, завиждам ви и... ви обожавам!

Рихард улови особения поглед от очите ѝ и изведнъж се обърка и се чувства потиснат. Онова, което прочете в него, не беше само обожаване, каквото човек може да храни в себе си към някой голям и известен човек на изкуството, това бе нещо повече. И за това нещо съществуваше само една-единствена дума — любов.

Осъзнал това, Рихард чувства, че е длъжен да върне замечтаното момиче към действителността. Той разбира нейното възхищение и обожаване към него като към автор на „Картини от тропиците“, но да приеме любовта ѝ, това бе непоносима мисъл. Та нали сърцето му тайно биеше за друга жена! Наистина, онази, другата,

бе толкова далеч от него, колкото слънцето от земята! Но кога ли любящото сърце е питало за подобни неща? За него не съществува думата „невъзможно“. То признава само своя страстен копнеж и своите надежди. За такова сърце границите между мечти, съновидения и реалност са размити, още повече ако то тупти в гърдите на поет.

И така, Рихард се опита да върне разговора от личните чувства и отношения към поезията. Лена се подчини с голяма неохота. Още няколко пъти тя се опита да внуши на младежа онова, което той не искаше и да знае, тъй че накрая Рихард беше нетърпелив да си тръгне. Каза й, че е късно и не бива първото му посещение да се проточва по-дълго, отколкото го изисква благоприличието. Освен това отдавна го очаквали у дома.

Но Лена не искаше и да чуе възраженията му. Тя просто ги помете с бърборенето си, продължи да го тъпче с какви ли не лакомства, както и да му пълни чашата с вино, чието въздействие той скоро почувства. И ето на, изведнъж Рихард забеляза, че Лена има тъмни очи, които го омайваха. Започна да гледа на нея с въображението на поет и затова когато накрая тя му поднесе своя албум, където събираше любими стихове, и го помоли да й напише нещо в рими, той охотно взе перодръжката.

Без да се замисля, започна да пише. Излязоха десетина стиха и когато по настояване на Лена ги прочете на глас, сам остана изненадан от онова, което се беше получило, привидно без никакви усилия.

*На дъното на синьото море,
където не звучи глас земен,
потънал в дрямка там стои и ни зове
на морската сирена замъка вълшебен.
Останала сама сред елфи и тритони
една мечта не може да прогони,
затворена в туй нямо царство,
гдето изгаря от копнеж сърцето —
копнеж за шумния живот навън и за любов,
любов — несбъднат сън...*^[1]

Рихард сложи книгата върху масата пред Лена. Тя го стрелна с пламенните си тъмни очи. Помисли си, че добре го е разбрала — морската сирена, по която така въздишаше поетът, беше самата тя. За тази вечер това я задоволяваше.

Лена го изпрати с няколко сърдечни думи, с нежно ръкостискане и с молбата в най-скоро време пак да намине. Той нито обеща, нито отказа. После си тръгна.

Навън в мразовитата зимна нощ усети, че цялото му лице е пламнало. Сигурно това не беше само под въздействието на тежкото старо вино, което му бе поднесла Лена. Навярно в по-голяма степен беше последица от голямата му възбуда. Ала студеният нощен въздух му подежда отрезвяващо. Образът на мечтателната девойка, която цяла вечер се мъчеше да спечели симпатиите му, изведнъж се отдалечи от него. Дали изобщо някога пак щеше да я посети?

После мислите му взеха да блуждаят около жената, по която копнееше в самотните си часове, и на която тайно бе посветил не едно и две от своите стихотворения.

Когато Рихард започна да изкачва стълбите у дома, горе се отвори една врата и се появи Мари, неговата природена сестра.

— Още ли не спиш? — учудено я попита той.

Мари вдигна показалеца на дясната си ръка и в знак на предупреждение го долепи до устните си. Рихард забеляза, че ръката ѝ трепереше.

— Какво има? — смаяно я попита.

— Тихо! Татко не бива да ни чуе.

— Нещо лошо ли се е случило?

— Ах, Рихард! — Момичето се бореше със сълзите си. Личеше си, че с мъка се опитва да потисне и овладее някаква неимоверно силна възбуда. — Почти съм си изгубила разсъдък. От всички страни ни връхлитат такива беди, сякаш съществува неизвестна за нас тъмна сила, която иска да ни унищожи.

— Мари! — извика ѝ той назидателно, — опомни се! И говори по-ясно! Какво има?

— Нали знаеш — поде тя, запъвайки се, — онзи непознат господин, за когото ти разказвах...

— Който върви подир теб?

— Да. Вилхелм няколко пъти ме предупреди да се пазя от него.

— Спомням си. Отново ли ти досажда? Ти излиза ли пак на улицата?

— Съвсем малко се отдалечих от къщи. Вече не ме свърташе в стаята. Имах нужда от глътка чист въздух. И тогава внезапно един човек ме заговори.

— Онзи непознат ли?

— Не. Беше един възрастен мъж, по моя преценка работник. Нищо не подозираща се спрях, защото помислих, че ще иска да ме попита нещо. Но после се оказа, че този безсрамен тип имал да ми предаде едно предложение, което...

Тя млъкна и започна да плаче. Рихард стисна здраво зъби. В него се породиха подозрения.

— Трябва да се стегнеш — окуражи я той с благ глас. — И да ми разкажеш всичко. Какво беше това предложение?

Мари се овладя.

— Непознатият намекна за нашата сиромашия, а после и за онзи господин. Изглежда за всичко бе осведомен много добре. Та въпросният господин му нареди да ми предаде, че когато вече нямало да мога да се справям с моите грижи, сигурно най-сетне съм щяла да се откажа от глупавата си гордост. Тогава съм щяла да се вразумя. Той щял да се смили над мен и да изпрати човек, който да ме отведе при него. После щял да дойде и краят на всичките ни беди.

— Какво безсрамие! — скръцна със зъби Рихард. — Трябваше да го удариш право в лицето този тип!

— Ах, Рихард, бях като парализирана. Той продължи дълго да ме увещава. После спрях да чувам какво ми говори. Накрая му обърнах гръб и побягнах към къщи. А после ми струваше много усилия татко да не забележи в какво състояние съм. Но на теб трябваше да разкажа всичко.

— И правилно постъпи, Мари. Аз ще... но не, в момента и аз самият не знам какво ще направя. Във всеки случай от сега нататък няма да излизаш повече вечерно време сама на улицата. Уведоми ли Вилхелм за тази среща?

— Представи си само, той още не се е върнал! — изплака тя следващата си грижа.

— Сигурно още работи.

— Но в такъв случай щеше да изпрати някой да ни каже, че ще закъснее! Не, несъмнено му се е случило нещо!

— Не бива човек веднага да си мисли най-лошото. Нека почакаме един час. Аз винаги го чувам, когато се връща. Ако дотогава не се появи, ще изляза да го потърся.

Малките отдавна спяха. Бащата седеше на стола с високо облегалo и кашляше. Беше предпочел да остане в топлата стая вместо да си легне в студената спалня.

Рихард почувства нуждата да бъде сам и отиде в малката задна стаичка, където започна да се разхожда нагоре-надолу, потънал в какви ли не объркани мисли.

Унесено се приближи до силно заскрежения прозорец и на едно място с топлия си дъх стопи гъстата плетеница от ледени цветя за да погледне навън в нощта. Всичко наоколо бе потънало в дълбока тъмнина. Само отсреща в къщата на полковник фон Тифенбах се виждаше един осветен прозорец.

Там живееше жената, която без да знае го беше вдъхновила да напише най-хубавите си стихотворения, жената, чиито образ изплуваше пред него винаги когато седеше самотен пред масата в студената стаичка и с полуизмръзналите си пръсти пишеше онези стихове, които с великолепия си колорит ярко контрастираха на неговия тъжен и печален живот.

Той беше виждал Хедвиг фон Тифенбах само няколко пъти на улицата, но оттогава непрекъснато мислеше за нея. Тя живееше отсреща — можеше да го чуе, ако ѝ извикаше — ала с ужасяваща яснота Рихард съзнаваше, че тя нямаше да е по-недостижима за него, ако домът и се намираще на отдалечена на милиони мили от земята звезда.

Рихард Бертрам седна на масата и се опита да улови в стихове връхлитащите го образи и видения. Но работата не му спореше. Недоволен от себе си, той стана. Беше ли изминал вече онзи час които беше определил за завръщането на Вилхелм Фелс? Отново хвърли поглед към осветения прозорец и изведнъж се стъписа.

Какво беше това? Там отсреща, пред отворения прозорец не се ли виждаше силуетът на някакъв мъж? Какво търсеше този човек там посред нощ? Рихард напрегна зрението си до краен предел и втренчи поглед в прозореца като хипнотизирай. След малко изненадано извика:

— Подвижна стълба!... А-а, значи някой е влязъл с взлом!

Той премина през всекидневната възможно по-спокойно, за да не разтревожи бащата, взе от масата ножа, останал там още от вечеря, и владеейки се добре, бавно затвори вратата зад гърба си. После се втурна стремително по стъпалата и изхвъркна през задната врата.

С известни затруднения се покатери на зида, а оттам скочи от другата му страна. Той гледаше само към отворения прозорец и затова не видя, че зад полуотворената врата, водеща към двора, вече стояха полицаите. Тежкото вино бе възбудило въображението му. Със светкавична бързина в мислите му се заредиха картини на опасности, застрашаващи обожаваната от него жена, както и различни възможности да ги предотврати. Той стисна ножа между зъбите си и бързо се закатери по подвижната стълба.

Ето че се добра до отворения прозорец. Неговата любима лежеше вързана на леглото, а някакъв непознат тип с великанско телосложение се обърна в този момент към прозореца, за да избяга през него с плячката си в ръце. Рихард изобщо не помисли, че не е по силите му да се мери с такъв Голиат, и скочи в стаята.

— Назад, подлецо! — изкрещя той.

Същевременно се опита да сграбчи ръката на взломаджията, ала успя да хване само някаква огърлица. В същия миг вратата рязко се отвори. Полицаите нахлуха в помещението.

Борман нададе яростен вик. Видя, че е загубен, ако не съумее да си пробие път.

Вахмистърът се стъписа.

— Бога ми, това е Борман! — извика той. — Дръжте го! С другия сам ще се справя!

Той се нахвърли върху Рихард Бертрам, който съвсем слисан с лявата си ръка стискаше златната огърлица, а в десницата си държеше ножа и изобщо не разбираше какво става около него. Само вдигна отбранително ръце, ала така създаде впечатление, че се кани с ножа да защитава своята плячка. В следващия миг, преди да успее да каже и една дума, той безмълвно рухна, ударен от палката на полицаия, която имаше олово в единия си край.

— Хайде, елате насам, мерзавци такива! — изрева Борман. — Ще се простите с живота си, всички до един!

Той започна да рита и да удря около себе си, но четиримата полицаи с все сила се вкопчиха в него и хванаха ръцете му. Революерът на Борман гръмна два пъти, куршумите му се забиха в стените, разкъсвайки копринените тапети. Великанът изпадна в дива ярост. В този момент върху него се нахвърли и вахмистърът, който се беше справил с Рихард, и го сграбчи за врата. С люто проклятие Херкулесът се строполи на пода, ръцете и краката му незабавно бяха вързани.

— Слава Богу! Справихме се! — с облекчение въздъхна вахмистърът. — А сега да се погрижим за госпожицата!

Тъкмо развързваха Хедвиг, когато всички останали обитатели на къщата се притекоха, изплашени до немай къде. Но с изключение на нейните родители полицаите не позволиха на друг да влезе в стаята. Девойката не беше губила съзнание нито за секунда и им разказа всичко, каквото се беше случило.

— Единият от тези типове дойде по-късно от другия, нали? — попита вахмистърът.

— Не знам. Бях заспала. Когато се събудих, бях вече наполовина вързана. А после ме оставиха да лежа така, че можех да виждам само едната страна на стаята.

— Познавате ли този младеж?

— Не.

Никой не познаваше Рихард.

Борман най-добре от всички знаеше какво го очакваше — за дълги години да бъде жив погребан в затвора. Тук и дума не можеше да става за разнежване или благородни чувства. Той кипеше от гняв заради провалянето на плана за освобождаването му. Дали можеше да разчита на Капитана и занапред? Особено ядосан беше на този мйадеж, които му попречи в последния момент. Ако този тип не се бе намесил, Борман отдавна вече да се беше спуснал по спасителната стълба.

— Хей, момчето ми — подсмихна се вахмистърът. — ти си нарисувал нещо на лицето си! Но въпреки това те познахме. Признаваш че си Борман, нали?

— Проклето ченге! — изфуча великанът. — Ако ми бяха свободни лапите, щях да...

— Добре, добре — засмя се полицаят. — Ако не се лъжа, за няколко години сега ще сложим на лапите ти вериги!... Но я ни кажи

как всъщност успя да се измъкнеш от „Бастилията“?

Гадна усмивка се плъзна по суровото му лице. В Борман заговори неговата дива природа, за която бе удоволствие да повлече със себе си и други хора към неизбежна гибел.

— Какво ти се ще толкоз много да узнаеш, а? Ха, че ако аз съм здравата загазил, защо тогава да щадя другите?... Ключарят Арнолд ме пусна от килията.

— Невъзможно!

— Че попитай го сам!

— А кой е този младеж? — Вахмистърът посочи към Рихард. — Навярно е новак от бандата, а? Взел си го да го учиш на занаята, нали?

— Я виж ти, колко сте били хитри вие, ченгетата!

— Как попадна на него?

— Това си е моя работа!

— Откъде взе тази хубава стълба?

— Ей тоя ми я осигури.

— Значи той е вече изпечен негодник! Но все ще го върнем някак към тясната пътечка на благодетелта. Хайде, момчета!

Двамата бяха пренесени на сигурно място в шейната, която полицаите бяха докарали от главното управление.

Ударът, който бе зашеметил Рихард, съвсем не беше лек. Съдебният лекар, прегледал незабавно изпадналия в безсъзнание млад човек, заяви, че е възможно още дълго да лежи в несвяст. Поради тази причина узнаха кой е той едва след като дойде свещеникът на затвора Матезиус, който добре познаваше Рихард.

---

[1] Стиховете са превод на Вержиния Христова и Веселин Радков. ↑

9. ЗАД РЕШЕТКИТЕ

Вестта за влизането на крадци с взлом в дома на полковник фон Тифенбах силно развълнува населението, а уплахата на хората се засили още повече, когато разбраха, че спечелилият си зловеща слава великан Борман, за когото със сигурност знаеха, че се намира в „Бастилията“, е извършителят на престъплението.

После обедните вестници публикуваха следната новина:

„Днес сутринта полицията установи самоличността на съучастника на великана Борман — това е писарят Рихард Бертрам. Той е осиновено дете на почтения някогашен военен шивач Бертрам, живущ на Васерщрасе номер 10.“ Хората прочетоха това съобщение и пак потънаха в своето ежедневие. По-дълготрайно то погълна съзнанието на живеещите на Васерщрасе и най-вече на обитателите на къщата на номер 10.

Тази новина направи изключително силно впечатление на още други две места. Преди всичко в дома на Соломон Розенбаум, собственика на заложената къща, Лена седеше в стаята си и мечтаеше. Внезапно тя чу по стълбите да се приближават припрени стъпки, вратата рязко се отвори и в стаята влезе баща ѝ с вестник в ръка. След него се появи и майката, която кършеше ръце.

— Какво има? — попита изплашената Лена. — Какво се е случило?

— К'во се е случило ли? — повтори Розенбаум, — Грамадно, непоправимо нещастие се е случило, от което по-лошо не може да има по света!

— Но кажи най-сетне де! — извика Лена.

— Да, ще кажа! Огромна загуба е сполетяла дома на Соломон Розенбаум! Мойто дете има твърде меко сърце и затуй раздава пари без да мисли дали ще влязат обратно в наш'та къща!

— Пари ли? А-а, значи става въпрос само за пари? Предполагам, че е станало нещо по-лошо.

— Пари? Само пари? — разсърдено повтори евреинът като размахна пред очите на дъщеря си смачкания вестник. — Не ми говори тъй презрително за парите! Те са богатство, величие, щастие, върховно блаженство! Само тогаз можеш да се чувстваш човек, когато имаш много пари, ама много пари! И не бива да ги пръскаш с лекомислие. А ти си го направила и ще загубиш всичките пари!

— Защо? Не съм давала пари, които има опасност да загубя!

— Тъй ли? Не ме ли принуди да дам голяма сума за онази верижка от злато? И не даде ли парите на Бертрам, поета?

— Да. Обаче няма начин да загубя онези пари.

— Ами к'во ще стане, ако заложената срещу сумата верижка се окаже крадена?

Лена го погледна изненадано.

— Какви ги говориш! Един поет не може да краде!

— Тъй ли? Не може ли? Ами ако не само краде, ами и влиза в къщите на хората с взлом?

— Татенце, ти си болен! Искаш да кажеш, че Рихард Бертрам е взломаджия, така ли?

— Ще ти го докажа. Самата ти спомена, че името му е Рихард Бертрам.

— Да.

— Нали той ти беше казал, че живее наблизо, на Васерщрасе?

— Да, на номер 10.

— А също призна, че е писар, дето преписва разни неща на хората срещу пари, нали?

— Да, така каза. Да не би това да е позорно?

— Не. Позорното е, че го пишат в тоз' вестник: „Днес сутринта полицията установи самоличността на съучастника на великана Борман — това е писарят Рихард Бертрам. Той е осиновено дете на почтения някогашен военен шивач Бертрам, живущ на Васерщрасе номер 10.“ Туй не е ли ужасяващ позор?

Лена пребледня като платно.

— Господи Саваоте! — възкликна тя. — Това ли пише тук? Невъзможно е! Не може да е той! Сигурно имат предвид друг човек.

— Тогаз го виж със собствените си очи!

Розенбаум й подаде вестника. Тя посегна и го взе. Започна да чете, ала буквите затанцуваха пред очите ѝ. Беше девойка, която

упорито преследва своята цел. Уплахата неочаквано я беше разстроила, но тя бързо се овладя, наложи си спокойствие и още веднъж препрочете съобщението. После се отправи към вратата.

— Ще докажа, че е невинен! Баща ѝ я хвана здраво за ръката.

— Къде отиваш?

— При Рихард Бертрам!

— При него? Не чу ли, че е в затвора, дето седят мошениците, взломаджииите и спипаните бандити?

— Тогава ще отида там!

— Боже Аврааме! Ти си луда! Нима мислиш, че ще те пуснат да влезеш?

— Ще го уредя!

Лена направи крачка напред. Изглеждаше твърдо решена да изпълни намерението си. Майката беше извън себе си. Тя плесна с ръце и извика:

— Какви ги измисляш, дъще, живот мой! Нима ще допуснем детето ни да отиде в затвора, дето има престъпници и хора, от които човек може да купи часовници, пръстени и стари вещи, но които не бива да посещава, и то на такова място?

— Пуснете ме! Въпреки всичко отивам!

Тогава Соломон Розенбаум изведнъж изгуби търпение. Той насила накара дъщеря си да седне на стола и каза:

— Обясни ми най-напред, к'во ще правиш в затвора!

— Ще го спася!

— Ти си своенравно същество и ний винаги сме те оставяли да вършиш, к'вото си щеш. Затуй си въобразяваш, че ще минеш с глава през стената. Но ти си разумно момиче и няма да правиш безсмислени жертви. Хайде открито да си поговорим за таз' работа! Как смяташ да го спасиш?

— Като докажа невинността му! Бертрам беше у нас до след полунощ. Може ли тогава да е извършил кражба? За един такъв взлом са необходими приготовления.

— Ами направил ги е онзи Борман или пък... Евреинът млъкна. По лицето му си личеше, че съвсем се беше слисал.

— Какво ти е Соломоне, живот мой? — попита жена му.

— Сетих се за един човек, за когото изобщо не помислихме — за Капитана!

— Капитана! Боже на нашите деди!

— Да — кимна Розенбаум. — Капитана е подготвил този взлом и е наредил да бъде извършен, за да спаси великана!

— Какво ме засяга това? — хладно попита Лена. — Само заради намеренията на Капитана Рихард Бертрам не бива да бъде сполетян от такова нещастие.

— Че кой е казал, че ще го сполети нещастие? Бъди разумна дъще, живот мой? Баща ти е умен. Той ще ти каже как да я подхванеш таз' работа. Тоз' Бертрам или е с Капитана и тогаз е разбойник, или пък не е от бандата му и тогаз би могло да е невинен. Ала дори и да е невинен, то значи Капитана има нещо наум с него и ще трябва да оставим всичко така, както си е.

— Да го оставя да загине? Никога!

— Дъще, дъще! — предупредително възкликна старият. — Нима съм рекъл, че ще го оставим да загине? Не. Той е поет и ако е невинен, няма да позволим да изпадне в беда. Но не бива лекомислено да се хвърляме надолу с главата в грижи, тревоги и страх. Ако е невинен, ще изчакаме малко и ако още не го пускат от пандиза, ще идем там и ще докажем, че оназ' вечер е бил при нас. Но преди всичко да изчакаме Капитана да ни посети, за да разберем дали ни разрешава да спасим автора на „Тропически картини“.

— И дотогава той трябва да чезне в затвора?

— Но туй ще са само няколко дни. Искаш да се караш със съда, щом е невинен и щом е възможно самите те да го пуснат в най-скоро време? Кротувай Лена, живот мой! Нека имаме търпение, докато нещата се изяснят!

Второто място, където вестникарската новина за Рихард Бертрам произведе още по-силно впечатление, отколкото сред другите хора, беше домът на княз Ван Зом.

Непознатия от Индия седеше на писалището си, а пред него лежеше разгърнат вестникът с толкова важното съобщение.

Рихард Бертрам, живущ на Васерщрасе номер 10! Не можеше да бъде друг освен младия писател, когото преди време князът беше последвал в книжарницата на Щрикрод, и когото беше дарил тъй неочаквано, като му отне всяка възможност да му благодари. Оттогава по някои по-особени причини мислите на Ван Зом често се връщаха

към Рихард Бертрам. А ето на във вестника пише, че върху този клетник е паднало тежко подозрение.

Ван Зом продължаваше да размисля.

На местопрестъплението беше арестуван и великана Борман, за когото всички знаеха, че е член на бандата на Капитана. Сама по себе си тази вест не беше новост за Ван Зом. В известна степен самият той бе станал причина за задържането на Борман. Всичко е трябвало просто така да се случи. Но оттук нататък князът виждаше нещата малко по-различно от властите или пресата. Той знаеше, че в случая става дума за удар, подготвен от Капитана, а където Капитана и Борман участваха съвместно, там винаги се намесваше и дяволът. Тогава не беше трудно почтен човек да бъде въввлечен в голямо нещастие. Сигурно нещо подобно се е случило с онзи писар и поет Рихард Бертрам, който няма нищо общо с нахълтването на крадците в дома на Хедвиг фон Тифенбах.

Потънал в мислите си, князът отпусна чело върху дланта си. После посегна към една малка камбанка и позвъни. Появи се красив младеж с умни, открити и честни черти на лицето, един от онези, които Ван Зом беше довел със себе си, представяйки ги за своя прислуга. Всъщност те бяха никому неизвестни тайни полицаи от други места.

— Антон, спомняш ли си моето нареждане от завчера? — попита го Ван Зом.

— Много добре!

— Изпълни ли го?

— Според силите си. При тези думи по лицето на слугата се плъзна доволна усмивка — Сближаването лесно ли беше? — Онова, което правиш с удоволствие, никога не ти е трудно. — Къде се срещна с камериерката? — В една близка гостилница я изчаках да излезе и тогава предприех атаката, и то успешно. Вечерта отново се видяхме. Това се повтори вчера предиобед и вечерта пак. Утре вечерта вероятно ще изляза заедно с нея.

— Чудесно. После ще се опиташ да я придружиш до дома ѝ. В най-близките дни ще имам нужда от човек, който много добре знае разположението на стаите в дома на господарите ѝ. Предполагам че ще бъда обран.

— Вие? — възкликна Антон. — По-добре да се откажат от подобно нещо! Напъха ли си някой тук носа без позволение, ще му го надупча със сачми!

— Това не съвпада с моите намерения, драги.

— Така ли? Ами какво? Да не би да искате да се оставите да ви ограбят?

— Разбира се! Антоне, знаеш при какви условия съм те взел да работиш при мен, също така знаеш какво доверие имам в теб.

— За ваша светлост ще мина и през огън!

— Е, е! Огънят е малко опасна работа!... И така, за мен е много важно да узная кой ще вземе плячката — той или тя.

Слугата направи смаяна физиономия.

— Мътните го взели! Правилно ли разбрах? Те... те двамата ли се канят да ви ограбят?

— Да. Или лично, или чрез трети лица.

— Аха, сега загревам. И вие нарочно няма да им попречите.

— Да. Естествено, за да мога после по-сигурно да ги разоблича. Е, Антоне, съвзе ли се от смайването си?

— Да... Но и онова, което чух, беше...

— Антоне, запомни едно: добрият слуга никога не се учудва на каквото и да било нареждане на своя господар. Никога! Ясно ли е? И така, да предположим, че обирът действително се извърши. Дали ще е възможно още на същата вечер да узнаем къде са скрили плячката?

— Ще имам ли шперцове на разположение?

— Ще имаш всичко необходимо.

— Тогава моля да ми разрешите да си помисля два часа.

— Съгласен — кимна Ван Зом. — Надявам се всичко да мине както ми се иска. При двамата Волф бях попаднал на лъжлива следа, поне що се отнася до самоличността на онзи непознат. Сега обаче предполагам, че съм на верен път. Скроил съм един дързък план и съм извършил какви ли не подготвителни работи. Няма да ни навреди, ако ти намекна това-онова. Долу край реката живее един стар корумпиран аптекар, който заради различни прегрешения е изгубил правото да упражнява професията си.

— А-а, старият отровител, който минава също и за конски доктор ли?

— Да. Когато неотдавна враният жребец взе да куца и лечението ѝа ветеринарният лекар не даде желаните резултати, без знанието ми кочияшът го завел при онзи мошеник и неговото лекарство бързо подействало. Кочияшът...

— Имате предвид новия таен агент?

— Шшшт! Не се говорят такива неща, дори и на четири очи! При аптекаря той е надушил нещо като „човешки дивеч“ и затова често го е посещавал. По-късно започнал да взема със себе си и нашия Фридрих.

— Тъкмо той е подходящият човек!

— Да, има нюх на хрътка! Донесе ми различни сведения. Един момент!

Князът позвъни три пъти. Веднага след това влезе Фридрих.

— Ваша светлост?

— Да си подочул нещо ново? — попита Ван Зом.

— Да.

— Важно ли е?

— Кой както го разбира. Метнах стария, че уж не мога да се разбирам с вас. Казах му, че сте страшно стиснат и капризен. Впрочем искам и да се ожения, а ваша светлост не иска и да чуе подобно нещо.

— Че това е цял роман! Ами тогава върви и се жени! — засмя се неговият господар. — И коя е годеницата?

Фридрих направи физиономия, сякаш му се налагаше да глътне четка.

— Ами... онази... Йете!

— Йете ли? Че коя е тази „богиня“?

— Метър и петдесет висока, шейсет сантиметра обиколка в раменете, дебела е като буре, а ръцете ѝ са като сарфалади.

— Света Венеро от Медичи! И чия дъщеря е тази грация?

— Тя е единствената дъщеря на аптекаря, ако не се броят четири други, които още не са омъжени.

Ван Зом се разсмя на глас.

— Но ако съдя по думите ти, йете е омъжена, а?

— Била е. Сега е вдовица и майка на три деца. Решил съм да стана пастрок и на четирите осиротели създания.

— Разговаря ли вече със стария?

— Не.

— Ами с Йете?

— И с нея не. Но те очакват да го направя в най-скоро време. Заедно с вдовицата и трите осиновени деца ще се нанесе да живея в горната стаичка. Ще получа и едно приземно помещение, както и половината от избата.

Фридрих разказа всичко това най-сериозно.

— Ти си за завиждане! — подхвърли Ван Зом.?

— И понеже тук не се чувствам добре, а там съм открил такова щастие, то е логично, че ще избира най-хубавата част.

— Но Фридрих, да не се наложи после да съжаляваме. Не обичам да гледам как някой си играе с чувствата на човешките сърца!

Очите на слугата изпуснаха гневна светкавица.

— Ваша светлост има право — каза той. — Но какво да се прави, когато един звяр в човешки образ избива и измъчва безброй хора? Нямам ли право да се нахвърля върху него и да го сграбча, дори и ако неколцина други получат в схватката няколко драскотини? В крайна сметка това е самоотбрана... Не, винаги ще се изпреча на пътя на един такъв звяр без много-много да питам дали няма малко да го заболи, него, или пък друг от котилото му!

— Имаш известно право, Фридрих. Постъпи, както сметнеш за необходимо!

Четвърт час по-късно Ван Зом се качи в шейната.

— Карай към Васерщрасе! — заповяда на кочияша.

Още в ранни зори по нареждане на прокурора в жилищата на задържаните от последната нощ бе извършен най-щателен обиск. Той остана безплоден, ала в едно друго отношение имаше ужасяващ резултат. При вестта, че неговият храненик е заловен при кражба с взлом, старият Бертрам получи силен кръвоизлив и не след дълго бе мъртъв. При съобщението на полицейските служители за арестуването на сина ѝ, както и за конфискуването на машината му, майката на Вилхелм Фелс избухна в безумен смях. Когато се опитаха да накарат сляпата жена да говори, тя издаваше нечленоразделни звуци. Полицейският лекар заяви, че разсъдъкът ѝ се е помрачил.

Когато Ван Зом се появи на сцената, вече изнасяха мъртвеца от къщата. Малките плачеха и пищяха така, че да ти се скъса сърцето. Мари бе толкова сломена от мъка и болка, че не бе в състояние да възприема каквото и да било. Баща ѝ — мъртъв, любимият — изгубил

честта си, а брат ѝ — заловен при кражба с взлом. Това бе повече, отколкото можеше да понесе дори толкова силен дух като нейния.

Князът не губи време в празни приказки, бяха нужни дела. Той се разпореди да настанят сляпата жена в подходящо заведение. После поиска да го откарат до съответната служба, където заяви готовността си да стане настойник на малолетните деца на Бертрам и на Мари. Властите проявиха задоволство, че този случай намери щастливо разрешение и ето как без никакво бавене или спънки Ван Зом получи желаното право на попечителство.

Следващата му крачка беше да натовари сирачетата на собствената си шейна и да нареди да бъдат откарани при онези възрастни хора на улица Зигесцрасе, където преди време „шлосерът“ беше направил посещение във връзка с планирания взлом. Многото нови неща и впечатления помогнаха да прилъжат децата и да ги накарат по-бързо да забравят тежката загуба. Но Мари остана няма и безразлична към всичко около себе си. Главата ѝ беше толкова замаяна, сякаш бе получила силен удар с тежък предмет. Сърцето ѝ като че беше спряло... Дълбоката тъга я правеше безчувствена. Тя чуваше онова, което ѝ говореха, понякога отговаряше, ала нейната мъка и страдания я бяха обладали с такава сила, че нищо не бе в състояние да събуди в нея интерес или съчувствие.

Така измина и този тъжен мрачен ден, а после настъпи и ново утро.

Пастор Матезиус, свещеникът на затвора, обикаляше килиите на „Бастилията“. Първият когото той посети този ден, беше Бор-ман. Великанът лежеше проснат възник върху голия под и не направи и опит да се надигне, когато видя, че свещеникът влиза при него.

— Е, Борман, няма ли да станете!

— Остави ме на мира бе, стари шарлатанино!

— Борман, Борман, вървиш все по-бързо към своята гибел.

— Петнайсет години пандиз... за да ги изкарам, нямам нужда от твоите църковни песнопения.

— Размислихте ли за вашите показания? Нима искате с лъжите си още повече да утежните вашето...

— Върви по дяволите, проклет проповеднико! Щом видя мутрата ти, започват да ме сърбят ръцете!

— Мой дълг е да ви посетя, Борман. Моля ви да се разкаете! Вкъщи имате жена и малко невинно момченце...

Той бе принуден да млъкне. С богохулно проклятие великанът скочи на крака и като разтърси пред очите на духовника веригата на ръцете си, изкрещя:

— Гаден мазник! Ако някой пак ми напомни за малкото хлапе, ще му извия врата!

Дълго след като затвори вратата на килията му, свещеникът продължаваше да чува крясъците и ругатните на побеснелия Борман. Бавно и натъжено той крачеше по мрачните коридори, после влезе при ключаря Арнолд, вече затворник. Потънал в мрачни размисли, Арнолд седеше на своя нар. Щом видя пастора, той се надигна и неохотно го поздрави.

— Е, Арнолд, днес пак ли ви разпитваха?

— Да.

— Направихте ли признания?

— Признания ли? Че какво да признавам?

— Не може да отречете, че без помощта ви великанът не би могъл да излезе от затвора!

— Цялата работа и за мен си остава загадка — продължи да упорства ключарят.

— Ще ви осъдят, Арнолд!

— Ще се защитавам докрай!

— Че какви ли аргументи бихте могли да приведете във ваша полза?

— Три! Първо, тук няколко служители разполагат с ключове. Второ, Борман никога няма да издаде истинския виновник, а ще натопи онзи от надзирателите, на когото иска да си отмъсти.

— И трето?

— Трето, известно е, че Капитана е всемоушен. Твърде възможно е той да го е измъкнал от „Бастилията“.

— Но това е малко вероятно, Арнолд. Съветвам ви просто да кажете истината.

— А вас, господин пастор, ви съветвам да не се бъркате в работи, които не ви засягат!

Обикновено арестуваните, задържани по едно и също дело, получават по възможност отделни килии. Затова и Рихард Бертрам бе

затворен в друго отделение на „Бастилията“.

Когато пасторът се приближи да неговата килия, той видя, че вратата ѝ е отворена. Надникна вътре. Там беше асесорът Шуберт заедно с лекаря на затвора. Арестантът лежеше на земята в състояние, което будеше състрадание.

Сламеникът беше разкъсан така, че Рихард се беше проснал направо върху разпиляната слама. Двамата господа бяха влезли току-що и поздравиха кратко свещеника. После асесор Шуберт, който изпълняваше задълженията на съдия следовател, се обърна към ключаря на отделението с думите:

— Говори ли нещо?

— Да, но само несвързани глупости.

— Как така глупости? Запомнихте ли нещо от тях? — — Ами имаше много рими.

— Странно! — О, той само се опитва да ни води за носа, господин асесор! Само се преструва, че се е побъркал. Знам ги тия. Този тип се прави на буйно луд! Това винаги е последното средство, към което прибегват такива хора, щом попаднат в капана. Този тук използва поезията. Не престава да съчинява стихове.

Ключарят грубо се изсмя.

— Защо сте му дали този разкъсан сламеник?

— Самият той го разкъса. Така се разбесня, че както изисква правилникът за вътрешния ред, бяхме принудени да го оковем.

Изглежда асесорът не беше безсърдечен човек. Той поклати глава и се обърна към съдебния лекар:

— Смятате ли, че тази верига е необходима?

— Ако симулира, да! Но ако състоянието му наистина е лошо, тогава това е голяма жестокост!

— Надявам се няма да е особено трудно да различим истината от измамата.

Очите на Рихард Бертрам бяха затворени. Никакво движение, ни най-малко помръдване не показваше, че е още жив. Лекарят се наведе над него и извика:

— Бертрам!

Никакъв отговор.

— Я го побутнете! — посъветва асесорът.

Лекарят сложи леко длан върху главата му, ала напразно. Натисна малко по-силно. Засегна мястото, където беше ударен с палката. Рихард нададе болезнен вик. Очите му се отвориха и с неописуем израз се втрениха в застаналите до него мъже.

— Бертрам! — повторно извика лекарят.

— Госпожице Лена! — прошепна задържаният.

— Елате на себе си де!

— Вие ни спасихте!

— Съвземете се, човече! Сега ще бъдете отново спасен!

— О, колко много лъскави монети!

В обърканото си съзнание Рихард се занимаваше със сумата, която беше получил от бащата на Лена Розенбаум благодарение на решителната ѝ намеса. Ала присъстващите мъже разтълкуваха думите му по опасен за него начин.

— Аха! — обади се асесорът. — Мисли си за обира!... Моля, продължете!

— Само пари ли бяха?... Нямах ли и скъпоценности? — попита лекарят.

— Да, и една златна верижка. Мъжете се спогледаха.

— Има предвид онази скъпоценна огърлица — прошепна асесорът, — която е държал в ръката си, когато са го заловили.

— И нищо друго ли? — продължи разпита си лекарят.

Тъй като Рихард не отговори, той го разтърси леко за рамото.

— Нищо друго ли нямаше освен огърлицата?

По бледото лице на младежа пробяга лека радостна усмивка.

— И вино... онова ми ти ядене... бях толкова гладен!

— Върви, че го разбери! — ядно промърмори лекарят.

— Поговорете с него още малко! — настоя съдебният съдия.

— Кой ви даде вино и храна?

— Кой ли? — привлечено и някак отнесено повтори Рихард.

— Коя е тази Лена?

— Лена ли?... Морската сирена.

При последните му думи очите на младежа заблестяха. Той разтвори широко ръце и обърнал лице към високото зарешетено прозорче, унесено започна да декламира:

На дъното на синьото море, където не звучи глас земен, потънал в дрямка там стои и ни зове на морската сирена замъка вълшебен...

— Преструва се! — прошепна асесор Шуберт в ухото на лекаря.
— Пред нас е един ненадминат майстор на симулациите!
— Опитайте да продължите разпита! Изглежда на вас е склонен да отговаря.

— Бертрам, кажете ми...

Лекарят не довърши изречението си, понеже Рихард неочаквано продължи да говори, и то с такъв тон, сякаш бе потънал в някакъв далечен благотворен сън. Той протегна ръка като че ли в непосредствена близост пред себе си виждаше същество от плът и кръв.

— Нощ, нощ, моя нощ!

Но не Лена, друга жена бе неговата „нощ“. После неговият размътен разсъдък насочи мислите му в друга посока. Върху лицето му внезапно се изписа панически страх.

— Назад, подлецо! — пронизително извика той, безсилно се отпусна върху сламата и очите му се затвориха.

Асесорът остана силно изненадан.

— Тези думи ме карат да се замисля, господин докторе.

— Защо?

— Защото след като ги изрече, той повторно изпадна в безсъзнание.

— Твърде често ги казва тези думи — подхвърли ключарят, — твърде често!

— Заплашително ли звучат? Тъй както сега? Или по-скоро изразяват внезапна уплаха?

— Заплашително. Сякаш се кани да се нахвърли върху някого. Асесор Шуберт вдигна ръка.

— Точно тези думи е извикал някой в стаята на госпожица фон Тифенбах. Ясно са ги чули двамата полицаи, застанали на пост при вратата, водеща към двора. Ще имате ли добрината да опитате да разберем още нещо от него, господин докторе?

Лекарят отново се наведе над Рихард и попита:

— Кой е този подлец, кого имате предвид?

Но Рихард не отговори. Изглежда той изобщо не съзнаваше, че в стаята има други хора. Лекарят повтори въпроса си. Като видя, че няма резултат, сложи длан върху болезненото място на главата на арестанта. Тогава Рихард силно трепна, сви юмруци и с див глас изкрещя:

— Назад, или ще те пронижа! Не бива да ѝ причиняваш никакво зло!

Очите му опасно искряха, всичките му мускули изглеждаха напрегнати.

— На кого не бива да се причинява никакво зло?

— На нея!... На нощта, на нощта, на нощта!

— Коя е тя?

По лицето на Рихард се изписа учудване. После с тих и нежен глас започна да рецитира друго стихотворение: Когато над голямата река се спусне бавно вечерта и бързо вятърът игрив докарва хлад и здрача сив, тогава горската царица отново вече е на крак с настъпилия скоро мрак и буди всички чудеса заспали кротко през деня. Тропическата нощ вълшебна! Походката и — палми разлюлени цветя красят одежди и зелени със знак един-единствен на ръката възпира вятъра, огънал дървесата...

Лицето му изразяваше силен копнеж. Тя вдигна глава към ниския таван и продължи:

Веднага щом на утрото зората сипва сбогува се тя пак, оттегля се за сън, а нежният и дъх с роса обсипва цветя, треви, дърветата навън.

Царице!

Чуй ти моите песни, моя зов, политнали към теб под нощния покров!

После млъкна, напрежението му се изпари и бавно се отпусна назад.

— Известни ли са ви тези стихове, господин асесор? — попита лекарят.

— Да. Случайно ги знам. Това е „Тропическата нощ“ от стихосбирката на някой си Алмансор.

— Той ги знае наизуст и с тази „Тропическа нощ“ свързва някои свои представи. Струва ми се, че действително е изпаднал в умопомрачение, може би вследствие на внезапна уплаха, може би и вследствие на... а-а, сега ми хрумна нещо... нали неговият баща умря?

— Да, съвсем внезапно.

— А той знае ли вече?

— Не.

— Би трябвало да го заведем при трупа на баща му.

— Това наистина е добра идея! Ако умопомрачението му е чиста симулация, може да се предположи, че при неочакваната гледка на трупа той ще бъде завладян от чувства, които трудно се прикриват и маската му ще падне.

— Да, ако е маска. Но в момента твърдя, че не се преструва. Състоянието му е сериозно. Точно заради това очаквам, че щом му покажем мъртвеца, ще дойде на себе си.

— Тогава да не се бавим, господин докторе!

След около половин час пред гробищата спряха две шейни, от които слязоха председателят на съда заедно с асесора и съдебния лекар, следвани от двама полицейски служители, които водеха Рихард Бертрам.

Със сериозно изражение и тържествени стъпки господата влязоха в дома на покойниците и пристъпиха към ковчега на стария Бертрам.

— Бертрам — обърна се асесорът към Рихард, — знаете ли къде се намирате?... Отговорете ми!... Нима не чувате, че ви се говори!

Всички погледи бяха отправени към нещастния млад човек, който стоеше изправен пред смъртното ложе на баща си с белезници на ръцете.

— Бертрам — каза лекарят с по-силен глас, — вие стоите пред мъртвец, стоите пред трупа на вашия баща!... Ето го!... Познахте ли го?

Той смъкна савана от трупа, ала Рихард изобщо не вдигна очи.

— Приближете се! — заповеднически каза председателят на съда.

И тази заповед не стигна до слуха на задържания. Един от полицаите го побутна напред и обърна главата му в желаната посока. Без да иска с едната си ръка допря болезненото място на черепа му и Рихард веднага извика. Посегна към главата си. Погледът му се вторачи в мъртвеца.

С голямо напрежение всички очакваха резултата от тази ужасна среща. Но Рихард огледа трупа с празен поглед, без да прояви никакви признаци, че го е разпознал. Асесорът размени въпросителни погледи с останалите и вдигна рамене.

— Отведете го! — нареди председателят на съда. — Да си вървим.

— Какво ще кажете, докторе? — обърна се председателят на съда към лекаря, когато отново се настаниха в шейната.

— Действително е изпаднал в умопомрачение. Личи си и по празния му безизразен поглед. Невъзможно е един толкова млад и неопитен човек да симулира толкова убедително.

— Ах, драги докторе, виждали сме и къде-къде по-млади престъпници, по-изпечени и от възрастни негодници!

— Но той не би могъл да се владее чак в такава степен! Не е лесно дори и за най-закоравелия престъпник да види пред себе си трупа на собствения си баща.

— Прав сте, но още не съм съвсем убеден. Можем да опитаме още нещо. Утре е погребението. Нека присъстват малките деца и синът. Ако и тогава остане напълно безразличен, вече съм склонен да вярвам, че не симулира.

10. АЛМАНСОР

По същото време княз Ван Зом стоеше облечен и готов за излизане, този път като Непознатия от Индия.

— И така, Фридрих, добре внимавай! Знаеш, че скоро очаквам посещение. С моя гост ще разговарям в работния си кабинет. Ти ще чакаш в преддверието. Щом позвъня и поискам чаша вода, това ще е знак да отидеш на поста си.

— Какъв пост?

— Ще ми донесеш чаша вода и ще кажеш, че домоуправителят иска да представи желаната от мен сметка. После ще се върнеш в преддверието и ще влезеш в гардеробната. Там ще пропълзиш под масата, покривката е достатъчно дълга, за да те скрие. Няма да изпускаш из очи шкафчето с бижутата и ще чакаш да видиш какво ще се случи. Нали добре познаваш скъпоценностите, които се намират там?

— Много добре.

— Ще кротуваш, каквото и да се случи! После ще провериш какво липсва, ще направиш списък, ще го пхнеш в плик и ще ми го донесеш като току-що пристигнало писмо! Ако се наложи, ще ти напиша указания върху него. Ще ги прочетеш още в преддверието, за да знаеш какво да правиш. Ясно ли е?

— Да е ясно — ясно е, ала все още не мога съвсем да го проумея.

— Предполагам, че докато ме няма, моят гост ще влезе в гардеробната ми, за да се позанимае с онзи шкаф. По какъв начин ще се развият събитията не мога отсега да кажа, но ти ще ми съобщиш всичко писмено.

— С други думи гостът ви има намерение да гепи туй-онуй, а?

— Вероятно. А сега стига приказки! Разпорежи се да впрегнат шейната! Антон ще дойде с мен.

Не след дълго Ван Зом седеше в шейната и по пътя изцяло потъна в мислите си, беше достатъчно честен пред себе си, за да признае, че при цялата хитрост и грижливост, с които беше подходил

към своята трудна задача да спаси честта на Герхард Бург и да разкрие Капитана, отначало бе постъпил късогледо. С непростимо упорство се опитваше само по заобиколни пътища, чрез двамата Волф, да се добере до сведения за личността на своя противник! И съвсем обяснимо се озова в задънена улица. След провала можеше спокойно да размисли и да намери правилния път, но това можеше да му се удаде от самото начало, ако беше...

Ван Зом се усмихна. Усмихваше се на собствените си грешки и несъвършенство. Сега самият той се беше изправил пред онова „ако“, пред което всеки човек поне веднъж в живота си застава. Навярно трябвало е да се случи точно така, а може би и запознанството с двамата Волф да не е съвсем напразно. По всяка вероятност пак щеше да се наложи да се разправя с тях.

Преди всичко трябва да подготви точен удар срещу онзи, в чието лице, както му се струваше, беше разкрил главния престъпник — Капитана.

Той се отби при своята съюзничка Улрике фон Хелфенщайн и откровено ѝ разказа как стоят нещата. Когато узна за несполуката му при двамата Волф, тя се смути и като че малко се отчая.

— Значи все пак...! — каза тя. А Ван Зом допълни изречението, което само от учтивост Улрике не довърши.

— Вярно е. Човекът, на когото възлагахте толкова надежди, се провали. Моля ви, нека назоваваме нещата с истинските им имена! така е. Но ние няма да спрем дотук. Започнах други разследвания, които ме наведоха на нови планове и този път мисля, че не се заблуждавам. Врагът няма да ми се изплъзне повторно. Само чуйте!

Той разкри пред Улрике най-новите си замисли, които бяха толкова дръзки и нечувани, че тя се изплаши и енергично започна да протестира:

— Не, ваша светлост, това което казвате, е абсолютно невъзможно!

— Събитията, които ще се случат през близките дни, ще докажат дали съм бил прав или не. Нека ви разкажа какво очаквам да се случи оттук нататък!

Докато той говореше, очите на неговата слушателка се разширяваха все повече и повече. Тя не можеше да повярва, че ще

стане така, както твърди Ван Зом. Но той нито за миг не загуби самоувереността си.

— Дайте ми само време за действие! Скоро пак ще се видим.

След тези думи той се сбогува и остави Улрике фон Хелфенщайн силно развълнувана, което бе лесно обяснимо. Ван Зом беше подкрепил своите твърдения с основания, над които тя отново и спокойно започна да размисля. И колкото по-дълго и по-задълбочено ги обмисляше, толкова по-вероятни ѝ се струаха догадките на княза. Изпълнена с напрежение, тя зачака по-нататъшното развитие на събитията.

Междувременно Ван Зом направи посещение на банкера фон Хелфенщайн — от чиста учтивост, нищо повече. Ала неочаквано то придоби особено значение с факта, че банкерът не беше у дома. Завари само госпожа Нора фон Хелфенщайн. Тя посрещна госта изключително любезно, защото беше много горда да види в дома си човека, който живееше извънредно затворено и уединено. Този рядък случай тя използва, за да му направи няколко полушеговити упрека, които князът обезсили с думите:

— Искане ми се да ви докажа на дело — каза той, — че не съм закоравял отшелник. Само че ще трябва да ми помогнете да приведа необходимите доказателства. Ще разрешите ли да ви помоля да ме посетите заедно със съпруга си още тази вечер?

Неочакваната покана бе приета с големи благодарности. Князът се усмихна и я увери, че удоволствието било изцяло на негова страна. После продължи пътуването си с шейната. Отби се още при полковник фон Тифенбах, за да се осведоми за състоянието на Хедвиг.

В дома на полковника нямаше други гости. Единствената тема на разговор в семейството беше обирът с взлом. Полковникът похвали бдителността, находчивостта и деликатността на полицията, която вместо да призове дъщеря му в главното управление, я беше разпитала в дома им. Самият съдия следовател беше дошъл на крака.

Тъкмо когато разговаряха за тези неща, се появи слугата и съобщи, че асесор Шуберт е дошъл.

— Аха, сигурно има нещо ново и важно! — обади се полковник фон Тифенбах. — Помоли го да влезе!

След като младият съдия следовател поздрави дамите и беше представен на Ван Зом, той се обърна към домакина с думите:

— Много ви моля за извинение, че ви смущавам, още повече, че нямам спешен повод. Господин полковник, идвам само с един въпрос.

— С удоволствие — на ваше разположение съм — отвърна Тифенбах, — На четири очи ли ще разговаряме, или негова светлост може да...

— Но разбира се, че може! — увери го асесорът. — Няма нищо поверително. Става дума за обвиняемия Бертрам.

— А-а! — обади се Ван Зом. — Никой не е в състояние да обясни как великанът Борман е могъл да се съюзи с този младеж.

— И за мен остава загадка.

— Бертрам направи ли признание?

— Нямах възможност да го разпитам. Той или лежи напълно безучастен към всичко наоколо, или пък бълнува.

— Или се преструва! — допълни полковникът.

— Точно така. Отначало и аз предполагах същото, но сега стигнах до убеждението, че и дума не може да става за симулация от негова страна.

— В такъв случай може да се направят някакви изводи от неговото бълнуване! — Не, никакви! Той само възкликва: „О, нощ, нощ, нощ!“ Или пък декламира стихове.

— Известни стихове ли?

— Хмм... в едно стихотворение става дума за морска сирена, а другото е озаглавено „Тропическа нощ“ и е от една стихосбирка на Алмансор.

— Странно!

— А изглежда, че изпитва и телесни страдания. Целият му сламеник е разкъсан. Може би под влиянието на силна болка. Днес го заведохме пред ковчег на баща му. Мислехме си, че ще го накараме да проговори... но напразно. А утре... е, точно това е въпросът, който ме води при вас.

— Моля ви, говорете!

— Господин полковник, сигурно вече сте чули, че пастрокът на Рихард Бертрам е умрял от уплаха, нали?

— Разбира се! — възкликна Хедвиг, изпреварвайки баща си. — Това е ужасно! Синът — престъпник, бащата умира от уплаха, а малките дечица остават сирачета! Казват, че това семейство живеело отсреща на улица Васерщрасе, тъй че от нашето жилище се виждат

техните прозорци. Просто ме побиват тръпки... не бих могла да погледна натам!

— Наистина, оттам за вас дойде голямо зло — каза асесорът, — ала аз изпитвам известни съмнения, че младият Бертрам е бил съучастник на Борман. Липсва ми една брънка от цялата верига — как така великанът се е измъкнал от затвора, за да отиде при този никакъв писар?

— Има две обяснения — намеси се Ван Зом. — Ако Бертрам действително е виновен, той не е имал възможност да обсъди с великана кражбата непосредствено преди извършването ѝ.

— Тук няма никакво съмнение.

— Следователно планът е скроен от трето лице. Господин асесор, помислихте ли вече за Капитана?

— Естествено. Борман твърди, че е бил пуснат на свобода от ключаря Арнолд, ала Арнолд решително отрича. Не дава да се спомене подобно нещо и твърди, че само Капитана може по неизвестен начин да измъкне великана от затвора.

— Не е изключено — обади се Ван Зом.

— Но моля ви! Че какво ще стане с полицията и съдилищата, ако речем при всеки по-заплетен случай да си измиваме ръцете с тайнствения Капитан?

Князът остана невъзмутим:

— Ако Бертрам наистина е виновен, той също е подчинен на Капитана.

— Добре, нека го предположим, ваша светлост! Самият вие смятате ли, че спечелилият си толкова зловеща слава Капитан си служи с такива хора?

— Не. Очаквах да стигнете до този извод. А с това стигаме и до втория случай, господин асесор — Бертрам е невинен! Госпожица фон Тифенбах каза, че оттук се виждат прозорците на жилището му. Е, ами щом е възможно да се хвърли поглед дотам, то възможно е да се хвърли поглед и оттам насам. Моля ви госпожице, кажете ни, у вас светеше ли, когато бе извършено престъплението?

— Да.

— А сега си представете този дребничък романтичен поет Рихард Бертрам, който непрекъснато рецитира стихове... помислете си и че всичко, което човек прави в мигове на умопомрачение, най-често е

отражение на действителността! И така, Бертрам е застанал на прозореца си точно по въпросното време. Поглежда насам. Съзира фигурата или по-скоро силуета на някакъв мъж... не забравяйте — посред нощ... и веднага подозира, че става нещо лошо. Силата на неговото въображение, което този път налучква истината, рисува пред него ужасната картина на грабеж с взлом, на обир и убийство, и незабавно последвал призива на сърцето си, той се втурва да предотврати престъплението.

Асесорът се усмихна снизходително.

— Хубаво, много хубаво!... Обаче невинният Бертрам е бил въоръжен и в момента на залавянето си е държал в ръката си златна верижка!

— Нима и за това няма обяснение? Борман как се е прехвърлил през зида?

— Разполагал е с много хубава стоманена подвижна стълба, с чиято помощ е проникнал през прозореца. Полицията вече знае, че е минал през една къща на Васерщрасе. В джоба му са намерили ключ от къщата на номер десет.

— Добре. А сега да се върнем на Бертрам! Разпознат ли е ножа, който е имал у себе си?

— Да. Сестричето и братчето на обвиняемия дадоха показания, че той е собственост на Бертрам.

— А къде е бил обвиняемият преди извършването на престъплението?

— Тук малките не можаха да дадат никакви сведения. Той има по-голяма сестра, но в следствие на голямата уплаха, тя е загубила ума и дума. Успя да си спомни само, че брат ѝ не си е бил у дома за вечеря. Върнал се е едва по-късно и е отишъл направо в стаичката си, ала след известно време отново забързано е излязъл някъде.

— Точно това исках да узная — каза Ван Зом. — Позволете ми да продължа със заключенията си! И така, Бертрам отдалече зърва крадеца. Взема решение да осуети престъплението. Неговите близки биха му попречили и затова той предпочита да не им казва нищо, за да не ги тревожи. Грабва ножа, тичешком се спуска по стълбите на двора и като се прехвърля през зида, попада в двора на съседите. Откъм задната страна на къщата забелязва подвижната стълба на Борман и я използва. Прозорецът е отворен и младежът влиза в стаята, където

заварва престъпника. Нахвърля се върху него, изтръгва златната верижка от ръката му и замахва с ножа, било за да го нападне, било за да се защити. В същия миг полицаите нахлуват в помещението. Виждат го с верижката и с ножа в ръце и го повалят с палка.

Учтиво и внимателно асесорът изслуша Ван Зом. После кимна и каза:

— Ваша светлост, спомням си, че двама полицаи, които са били на пост при вратата, водеща към двора, са дали показания, че са видели някакъв човек да скача от зида, да притичва през градината и да се изкатерва нагоре по стълбата. После отгоре се разнесе вик: „Назад, подлецо!“ А след това...

— Да, да! — извика Хедвиг. — Това бяха думите, които чух и аз!

— Неколкократно чух от устата на бълнуващия Бертрам същия вик — добави асесор Шуберт.

— В такъв случай предположението ми е вярно — заключи князът. — А освен това съществува още един важен пункт, който токущо ми хрумва. Докато бълнува, Бертрам рецитира някакво стихотворение. Знаете ли в кое издателство са излезли стиховете на Алмансор?

— Издадени са от Щрикрод... тук на пазара.

Ван Зом закри очите си с длан, сякаш търсеше нещо определено в паметта си.

— Залагам главата си — каза той след малко с уверен тон, че Рихард Бертрам е невинен.

— Ние, трезвомислещите юристи, сме дебелоглави хора — усмихна се асесорът. — Все ни се иска да имаме необоримо доказателство!

— Ще ви намеря такова доказателство, господин асесор! Само ми дайте още малко време!

— Ще се радвам, ваша светлост! Макар нашата професия да ни е направила малко по-безчувствени, ще ни е жал да ни падне в ръцете младеж с досега неопетнена репутация и невинен. Във всеки случай тук бяха направени интересни внушения и се надявам утре да напреднем в работата си макар и малко. Обвиняемият все още не е с всичкия си, но съдът е на мнение, че погребалната церемония на баща му дълбоко ще го разтърси и ще го накара да дойде на себе си.

— А може би има друго, още по-просто средство — обади се Ван Зом. — Но за него ще поговорим утре, господин асесор! Ако ми разрешите, ще ви посетя следобед, за да си поприказваме.

Асесорът се поклони в знак на съгласие.

— Да очаквам ли — отвърна той колебливо, — че господин полковникът по същия начин ще прояви интерес и съчувствие към Бертрам...

— Разбира се! — намеси се полковникът. — Започвам да вярвам, че Бертрам е невинен.

— Това ми дава кураж да изрека молбата си. Господин полковник, бихте ли присъствали на погребението заедно с вашата съпруга и вашата дъщеря?

Тифенбах вдигна и двете си ръце, сякаш да се защити.

— Не ми се сърдете, — господин асесор, ала човек не обича да посещава гробищата, без това да се налага от особен случай.

— О, много съжалявам, господин полковник! Ако Бертрам най-неочаквано види вашата дъщеря...

— Глупости! — грубо го сръза полковникът. Князът направи помирително движение с ръка.

— Държите ли на отказа си, господин полковник? Ако самият аз дойда, за да взема милостивата госпожица?

— Вие? И вие ли искате да отидете на погребението? Извинете ме, но не ви разбирам съвсем.

— Е, тогава съм принуден да говоря за онова, което смятах да споделя с господин асесора утре. Неотдавна в книжарницата на Щрикрод срещнах един младеж, който очевидно бе в тежко материално положение. Научих, че е написал томче със стихове за издателството на Щрикрод, че се казва Рихард Бертрам и живее на улица Васерщрасе номер десет. Това са безпристрастните факти. А сега следва моето предположение. Ей там отсреща, в бедняшкото си жилище поетът Рихард Бертрам може би вечер след вечер е стоял и не е отделял поглед от осветения прозорец, на който понякога се е мяркал силуетът на една лъчезарна девойка. Той, детето на мизерията, се е виждал в мечтите си отвъд в този дом на благоденствието и щастието, при сирената на морското царство...

— Самият вие сте поет, ваша светлост! — засмя се асесор Шуберт. Но млъкна под изпълнения с упрек поглед на Хедвиг.

— Смятам, че в случая — отвърна Ван Зом, — животът с ярките си противоречия се е оказал най-големият поет. Отсреща — мрачната уличка на мизерията и лишенията, а тук — гордата улица на щастието. На единия бряг съществува човешка мъка, беднотия, нещастие, всичко грозно и потискащо, и всред цялата тази сиромашия живее един гладуващ поет, в плен на мечтите на своето сърце, безпомощен, предоставен на жестоките удари на неизказано безмилостната съдба. Един съвършен мечтател. На другия бряг има благосъстояние, щастие, младост и красота. Моля ви, дайте ми възможност да кажа още няколко думи! Когато преди време заварих в книжарницата на Щрикрод полуживия от глад Рихард, аз веднага разпитах за него. Винаги съм изпитвал слабост към особеното, нестандартното, господин асесор, защото и в собствения си живот съм преживял не едно и две странни неща. Накратко казано, след броени минути знаех всичко за младия Бертрам и в ръката си държах томчето с неговите стихове. Тези стихотворения никак не са лоши. Вероятно в тях авторът им е възвеличал своята непозната любима. Тук на земята той е бил низвергнат, хората не са му обръщали внимание, животът се е отнесъл към него сурово и безмилостно... затова той смело е посегнал към звездите. Уважаеми господа, само така си представям един даровит поет!

Ван Зом огледа хората около себе си. Никой не намери дума да му възрази. Полковникът и асесор Шуберт бяха забили поглед в килима пред себе си, а Хедвиг си играеше с гривната и разсеяно зяпаше през прозореца. След малко Непознатия от Индия отново се обади:

— Ще ви дам един цитат като пример за неговата поезия и за неговия начин на поетично изразяване, а после ми се иска да попитам, дали е възможно авторът на тези стихове да е свързан с груб и недодялан тип като Борман:

*Походката ѝ — палми разлюлени,
цветя красят одежди ѝ зелени.
Със знак един-единствен на ръката
възпира вятъра, огънал дървесата...*

Може би с подобни чувства в сърцето Бертрам е стоял в онази вечер на обира и е гледал насам. Не твърдя, че е било точно така, но мисля, че е възможно. Той е забелязал престъпника и се е втурнал, за да спасява любимата си, А ето каква награда получи — намира се в следствения арест, и то изпаднал в умопомрачение.

Тогава Хедвиг вдигна глава и учудено погледна Ван Зом в очите.

— Познати са ми тези стихове. Нали още при първото ви посещение ви показах онази стихосбирка. Наистина ли авторът им, поетът Алмансор, е този Рихард Бертрам?

— Да.

— Боже мой!

Асесорът отново поклати глава.

— Странно! Кажи-речи като единствена собственост на задържания е намерена само една стихосбирка от Алмансор, и то със забележки по полетата, чието богатство на мисълта направо ме смая. А строфата, която току-що ни рецитирахте, младежът е рецитирал многократно наизуст на висок глас в килията си. А сега твърдите, че той е авторът на тези песни?

— Убедете се сам! Попитайте неговия издател Щрикрод! Направете им очна ставка! Господин асесор, тикнали сте в затвора именно Алмансор. Издателят му го беше оставил да гладува... а сега заради онези, които искаше да спаси, лежи окован във вериги!

Хедвиг припряно скочи на крака.

— Трябва да бъде освободен! Господин асесор, моля ви, освободете го!

— Това не става тъй бързо, детето ми! — опита се да я успокои баща ѝ.

— Първо ще видим какво въздействие ще окаже погребението върху арестанта — добави асесорът.

— Аз също ще дойда! — извика Хедвиг. — Ваша светлост, настоявам да изпълните обещанието си! Ще минете да ме вземете, нали!

— Ако разрешат вашите родители!

— Не мога да откажа позволенията си — обади се полковникът, вече склонен за положителен отговор — но все пак ми се ще със сигурност да знам дали Бертрам действително е поетът Алмансор.

— Ще доведат книжаря Щрикрод в килията му — заяви асесор Шуберт. — Самият аз ще рязпоредя.

След като Хедвиг остана сама в стаята си, тя се загледа насреща в тъмната постройка на Ваеерщрасе. Наистина ли там се бяха родили онези стихове, които толкова често я бяха възхищавали?

Още дълго девойката остана на прозореца, потънала в мислите си.

11. ИЗКУШЕНИЕТО

Когато вечерта каретата на банкера фон Хелфенщайн спря пред дома на Непознатия от Индия, князът току-що се беше върнал. Ван Зом хвърли кратък поглед през прозореца и чертите на лицето му се изпънаха. Изведнъж усети онова, което изпитва всеки пълководец при започването на решителна битка.

Слугата Антон стоеше до своя господар.

— Значи камериерката те покани да отидеш при нея, така ли? Това ме радва. Дали някой друг от прислугата ще те види?

— О, не! Камериерката внимава да не опетни доброто си име.

— Хубаво! Не знам колко дълго ще останат тук моите гости, но за мен е важно да ги държиш под око, след като се върнат от посещението си при мен.

Лицето на Антон придоби хитровато изражение. Цялата работа е извънредно простичка.

— Какво искаш да кажеш?

— Ако се оставя господарите да ме изненадат в техните стаи. Ван Зом се усмихна.

— Великолепно! Няма да разполагаш с никакво време да се измъкнеш и ще се скриеш, за да ги наблюдаваш, нали?

— Точно това имам предвид. Вярно, че камериерката ще припадне от страх, но аз най-спокойно ще си правя наблюденията.

— Можеш да кажеш на камериерката, че господарите ѝ ще се върнат едва в полунощ, а аз пък ще се погрижа да се приберат по-рано. Проследи онова, което ще се разиграе в спалнята, разбира се, ако не се лъжа в предположенията си.

— Ще се скрия под някое от леглата.

— Така направи! Как ще се измъкнеш после оттам, твоя работа, приятелче! Ако се окаже, че с моите догадки съм улучил истината, щом Хелфенщайнови се завърнат у дома си, ще остана на пост близо до жилището им. Ще ме намериш при голямата чешма. А сега — стига толкова! Звъни се... вече идват!

Князът излезе, за да посрещне гостите си, ала за свое учудване видя, че Нора фон Хелфенщайн беше дошла сама, без съпруга си Франц. Първата ѝ работа беше да обясни на домакина защо е станало така и да го помоли да извини отсъствието на мъжа ѝ.

— Съпругът ми, който не знаеше нищо за нашата набързо направена уговорка, беше вече поел друг ангажимент — каза тя. — Става въпрос за неотложни сделки. Въпреки това той опита да се освободи, но не успя. Не можете да си представите, ваша светлост, колко много съжалява...

— Най-много трябва да съжалявам аз.

— Едва ли мога да се надявам, че моето появяване поне донякъде ще е в състояние да компенсира отсъствието му. Да си призная най-откровено — сърце не ми даде да откажа посещението ни. Не ми се искаше да пропусна такъв изгоден случай да прекрача прага на княз Ван Зом като гостенка. Ето защо дръзнах да дойда сама.

— Вие сте ми сърдечно добре дошла — увери я Ван Зом. — Моля, влезте!

Той въведе госпожа Нора в работния си кабинет. Там двамата побъбриха за това-онова, докато Фридрих поднесе яденето в трапезарията.

— Една скромна вечеря на четири очи, уважаема госпожо — усмихна се домакинът. — За съжаление на моя дом му липсва грижовна женска ръка. Принуден съм да ви помоля за снизхождение.

— Този път грижовната женска ръка е налице. Разрешете ми да ви покажа колко приятно щеше да бъде, ако тук се разпореждаше някоя госпожа Ван Зом.

Госпожа Нора започна да сервира на княза и се мъчеше да му угоди по всякакъв начин. След като се нахраниха, тя изрази желание да разгледа къщата на своя домакин. Тя дори не подозираше колко много подпомогна планове на този човек, пресметнал всичко до най-малката подробност. След кратко привидно колебание той се съгласи.

— Ще ми разрешите ли?... Фридрих ще ни придружава, за да ни осветява помещенията.

Водени от Фридрих, те започнаха да обикалят из стаите. Госпожа Нора се възхищаваше на големия разкош и богатство, които личаха навсякъде. Тя видя редки предмети и чуждоземни скъпоценни вещи, за чиято стойност и за чиито имена едва ли имаше някаква представа.

Ван Зом накратко ѝ обясни, че неговите имения в Индия все още били истинският му дом и че в тази къща живеел само временно.

Накрая те се върнаха в работния му кабинет. Сякаш изморена от богатството и пъстротата на видяното, Нора безсилно се отпусна на креслото.

— Очакванията ми бяха големи и дойдох с небивало любопитство, ваша светлост. Вие изобщо не знаете какви приказни неща се разправят по различните приеми. Но действителността надхвърля всичко, всичко, от малкото мавърче в двореца на султана — до обсипаната със скъпоценности сабя на прославения Нена Сахиб^[1]! Просто няма как да не ви завиждам.

Ван Зом вдигна рамене и изрази съмнение:

— Защо да ми завиждате, почитаема госпожо? Заради някакво си мъртво състояние? Какво толкова видяхте в моя дом? Обзавеждането на един самотен мъж, нищо друго! Повярвайте ми, богатството само по себе си още не е равнозначно на щастие. За какво са ми например моите скъпоценни камъни, всеки един от които струва колкото състояние? За тях не мога да си купя щастие.

— Какво? — изненадано подскочи тя. — Притежавате такива скъпоценности? И вие, лош човек такъв, все още не сте ми ги показали?

— Не знаех, че за вас тази безжизнена материя има някаква стойност и важност.

— Безжизнена материя ли, ваша светлост? О, къде ли по света ще намерите женско същество, на което накитите и скъпоценните камъни да са безразлични? Къде е жената, която с мислите си не би могла да вдъхне живот и душа на тази мъртва материя?

Ван Зом стана учтиво от мястото си.

Той заведе госпожа Нора в съседната стая, в онази гардеробна, за която споменахме по-горе. Там особено биеха на очи два предмета: една стоманена маса за съхраняване на пари и ценности, както и един друг шкаф, висок и широк, изработен от най-fino дърво и инкрустирай по китайски маниер. Ван Зом посочи към металната каса и каза:

— Моят сейф.

В същото време той пхна в ключалката ключ, който имаше езице с много особена форма, и започна да върти шайба с букви по нея.

— Виждате ли, милостива госпожо — продължи той, — ключалката може да отвори само онзи, който е запознат с нейния секрет. Ако все пак това се удаде на незвано лице, ще го посрещнат самострелящи пистолети. Ето дулата им! Изстрелите не проехтяха само защото ми е известен механизма, който не позволява на оръжията да изгърмят.

— О, Господи!

Госпожа Нора погледна към дулата на пистолетите, зейнали срещу нея иззад отворената врата на касата.

— Мислите ли, че е възможно да ме оберат?

— Изключено, ваша светлост! Та тази каса е цяла крепост!... Естествено вашите скъпоценни камъни се намират в нея, нали?

Князът отвърна с лека усмивка, чието значение тя тъй и не разбра.

— Не. Те се съхраняват на далеч по-сигурно място. Тук има само пари и документи.

След тези думи той отвори двете врати на другия широк шкаф. Цяла редица от книги с надписи от златни букви блеснаха с великолепието си пред очите на Нора.

— А-а, вашата библиотека — разочаровано каза тя.

— Госпожо баронесо, често книгите са истинските скъпоценни камъни. Но — той бръкна в шкафа, — я вземете например този том и преценете тежестта му!

Той ѝ подаде една от книгите. Тя беше много тежка и след като госпожа Нора я разгледа малко по-внимателно, забеляза, че държеше не книга, а плоска дървена кутия.

— Отваря се така, както отваряме книга. Опитайте!

Тя извика изумена... пред нея заискриха шест великолепни гривни, украсени с перли, рубини и смарагди.

Баронесата продължи да отваря книга подир книга... навсякъде погледът ѝ срещаше колиета, пръстени, верижки, гривни, огърлици, брошки и какви ли не други бижута.

— Истинско чудо! — възкликна тя с блеснали очи. — Че тази библиотека е по-скъпа от цялата ви къща заедно със скъпоценното ѝ обзавеждане!

— А това момче е по-ценно от цялата останала библиотека — засмя се той, като претегли в ръка една нова „книга“. — Прочетете

какво пише тук!

Той обърна към нея гърба на „томчето“. Там бе напечатано: „Les rois des pierres“, което ще рече: „Кралете на камъните“. Князът отвори кутията. Вътре имаше две невзрачни сплескани кожени кесийки, които съдържаха скъпоценни камъни с големина от грахово зърно до лешник.

— Какво е това? — попита тя.

— Най-много са диамантите, има също рубини, сапфири и смарагди — отвърна той с безразличен тон, сякаш ставаше дума за речен чакъл.

Обаче жената стана неспокойна. Беше обзета от някаква необуздаема трескава възбуда.

Ван Зом я наблюдаваше внимателно. Той забеляза треперенето на ръцете ѝ, както и алчния блясък в очите ѝ. Вече беше убеден, че предположенията му не го лъжеха и че постигаше целта си.

— Дрънкулки! — презрително каза той. — И каква ми е изгодата от тези мъртви богатства?... Ей ги на къде си стоят! Каква полза ми носят на мен? Или пък на света?

Силната възбуда ѝ попречи да отговори. Върнаха се в работния кабинет. Фридрих сервира чая. След малко Ван Зом натисна звънеца. Слугата пак се появи.

— Чаша студена вода!

Това беше уговореният между двамата знак. Не след дълго Фридрих донесе водата.

— Извинете ваша светлост, домоуправителят желае да разговаря с милостивия господар. Той каза, че било много спешно. Става въпрос да ви представи сметките, които още утре в ранни зори...

— Глупава работа! — обади се привидно ядосан Ван Зом. — Простете, милостива госпожо! Но наистина това са неотложни дела.

Тя му показва най-очарователната си усмивка.

— Не искам заради мен да занемарите важните си задължения!

— Дори и ако се наложи да ви изоставя за десетина минути?

— Но моля ви, ваша светлост! Ако знаех, че с присъствието си ви притеснявам и най-малко, веднага бих си тръгнала.

— Само десет минути — възпря я той с едно движение на ръката.

— Благодаря ви. Ей там има вестници и списания! Фридрих, кажи на домоуправителя, че веднага идвам! Нека ме чака долу в стаята си! А ти отиди в конюшната и дай на кочияша указания за после. Изобщо погрижи се долу всичко да е наред! Не ми се иска да преживея подобна разходка като тази сутрин!

— На вашите заповеди, ваше сиятелство!

Щом излезе навън, Фридрих изу ботушите си, промъкна се през вратата на коридора в гардеробната, пропълзя под масата и така придърпа дългата ѝ покривка, че да може добре да вижда големия шкаф.

В това време Ван Зом бавно изпи водата и след като още веднъж се извини, излезе от стаята.

Госпожа Нора фон Хелфенщайн изчака първо две-три минути, после отвори вратата към преддверието и погледна навън. Нямаше жива душа. Веднага припна обратно и се вмъкна в гардеробната. Там тя отвори шкафа, който Ван Зом уж беше забравил да заключи, посегна към книгата със златния надпис „*Les rois des pierres*“ и измъкна от нея двете кожени торбички. Трескаво избра от всяка торбичка по два-три от най-добрите скъпоценни камъни и ги пусна в ръчната си чантичка. С треперещи пръсти върна кесийките в скривалището им, постави „томчето“ на предишното му място, затвори шкафа и само броени секунди по-късно седеше в креслото си с вестник в ръка.

След по-продължително отсъствие Ван Зом се върна в стаята, където завари Нора фон Хелфенщайн задълбочено да чете списанията.

Между двамата се завърза доста странен разговор. Князът преливаше от духовитост, а гостенката му отчаяно се мъчеше с пресилена веселост да се прави на интересна пред домакина. Ван Зом със задоволство установи промяната в нейното поведение. Той чувстваше как тя с всички възможни средства се опитва да му попречи още веднъж да отиде при шкафа.

Фридрих влезе и на сребърен поднос му предаде някакво писмо.

— Толкова късно писмо? От кого е? — попита Ван Зом.

— Даде ми го кочияшът. Някакъв слуга, когото той не познава, моли за незабавен отговор.

Ван Зом отвори плика. Намирацията се вътре лист съдържаше следните написани от Фридрих редове: „От двете кожени кесийки тя взе няколко скъпоценни камъка и ги прибра в ръчната си чантичка“.

— Вестта е радостна — кимна Ван Зом. — Е, в такъв случай ще трябва да отговоря. Извинете ме, госпожо фон Хелфенщайн! Очевидно съдбата не желае да се насладим на тази вечер, необезпокоявани от никого.

Той извади от портфейла си визитна картичка и написа на гърба ѝ: „След като си отиде гостенката ми, вземи маска номер две!“ После сложи визитката в плик, подаде го на слугата си и го отпрати.

От този момент нататък разговорът им не вървеше. Домакинът изглеждаше изморен, или пък обзет от други мисли. Те все по-мъчно намираха думи, докато най-сетне госпожа Нора решително използва първата удобна възможност да си тръгне.

— Днес направо злоупотребих с любезността ви, ваша светлост. Ще ми позволите ли да се сбогувам с вас? И кога ще ви видя пак у дома?

— Разрешете ми още утре да се осведомя как се чувствате!

— С удоволствие ви очаквам! Тя му подаде ръка.

— А! — разочаровано възкликна той. — Помислих си, че ще ви изпратя до вас.

— За мен е голяма радост, ваша светлост. Хайде, елате!

В преддверието князът собственоръчно наметна на раменете ѝ коженото палто и я придружи до пътната порта, където неговата карета ги очакваше, впрегната за път. Колата на фон Хелфенщайн си беше тръгнала веднага след пристигането на госпожа Нора. Фридрих отвори вратичката на каретата, а после, щом като госпожа фон Хелфенщайн и князът се качиха, отново я затвори и сръчно се метна на капрата при кочияша.

Когато колата потегли, госпожа Нора се почувства в безопасност. Тя изпусна въздишка на облекчение и удобно се понамести на възглавниците зад гърба си.

Щом стигнаха пред нейния дом, Ван Зом ѝ помогна да слезе и с изискана учтивост се сбогува.

— Маската! — каза той на Фридрих, когато двамата останаха сами; — И карай бавно обратно!

Каретата едва бе стигнала ъгъла на следващата пресечка, когато от нея слезе един възрастен посивял господин с шапка на главата... Той закричи бавно към дома на Хелфенщайнови. Когато наближи,

остана скрит в сянката на голямата чешма със статуя над нея. Зачака. Оттам виждаше цялата предна фасада на къщата.

След известно време, което се стори на Ван Зом цяла вечност, пред портата, под светлината на уличния фенер се появи влюбена двойка. Скоро момичето се прибра в коридора, а мъжът се отдалечи, ала не след дълго се върна по отсрещната страна на улицата и спря при чешмата.

— Е, какво е положението горе? — заговори го князът.

— Там става нещо което не ми е съвсем ясно.

— Може би на мен ще ми е ясно. Видя ли те друг, Антоне?

— Не.

— А напълно ли те „изненадаха“?

— Имах това щастие.

— Добре. Разказвай!

— Намирах се в спалнята на милостивата госпожа. Това наистина ми струваше огромни усилия и голямо ораторско изкуство. Едва когато убедих камериерката, че най-скришното място е спалнята на господарката, чак тогава се съгласи, Изобщо малката е голямо дяволче и на мен още ми бучи главата от дрънканиците ѝ. Е, по едно време, слава Богу, пристигна кола. Девоичето изтича на прозореца и... как се изплаши само когато видя, че господарката ѝ се връща! Щом обърна гръб на прозореца, вече бях изчезнал от зрителното ѝ поле.

— Беше се сврял под кревата, така ли?

— Естествено! Тя се опита да ме измъкне оттам, ала не я послушах. Взе да ме моли, да ми заповядва... и се разплака... а после беше вече късно. Чухме стъпките на госпожа фон Хелфенщайн в съседния салон. И тъй останах скрит под кревата. Камериерката изтича навън, за да посрещне господарката си. След малко вратата се отвори, жената на банкера влезе в спалнята си и запали светлината. Имах възможност добре да я наблюдавам. Тя бръкна в ръчната си чантичка и... най-неочаквано за мен извади няколко нешлифовани скъпоценни камъка. Успях добре да видя какви са камъните — тя ги изваждаше един по един с връхчетата на пръстите си и внимателно ги разглеждаше срещу светлината. А сега — внимавайте добре! Идва най-важното. Тя отдели един от камъните и го сложи върху масата. Точно срещу умивалника с тоалетката има издаден от стената цокъл, върху който е поставен неголям часовник. Впрочем този часовник е много

скъп, защото е стил рококо или барок. Не разбирам от подобни неща. Само ми направи впечатление, че бяха забравили да го навият. Просто сочеше друг час. Та точно този часовник свали милостивата госпожа, а накрая махна и горната част на цокъла... оказа се, че е кух... и вътре в него скри скъпоценните неща. После постави всичко на предишното му място.

— Ами онзи камък върху масата?

— Точно това не ми стана ясно... До леглото има врата и тя води към коридора, оттам се стига до помещенията, обитавани от банкера. Жената изчезна през тази врата и се бави известно време. Положението ми съвсем не беше удобно и безопасно. Вече бях узнал достатъчно и ми се щеше да си плюя на петите. Измъкнах се наполовина изпод леглото, ала бях принуден отново да се скрия. Жената се върна. За мое учудване тя донесе палто, панталони, жилетка, шапка и...

— Мъжки дрехи, така ли?

— Да, а също брада, както и различни други дреболии, които не успях добре да различа.

— Облече ли тези дрехи?

— Предполагам. Защото излезе от стаята през същата врата... а аз си плюх на петите. В това време моята камериерка бра голям страх. Докато минавах като стрела през салона, за да изляза в коридора, тя се сбогува с мен по покъртителен начин. Тъй, това е моят доклад! Заключениета ще трябва вие самият да си направите. — Да — кимна Ван Зом. — Вече почти съм ги направил. Госпожа Нора се кани тайно да излезе. Ако интуицията не ме лъже, тя има намерение да превърне скъпоценния камък в пари.

— Мисля, че ще напусне къщата през задната врата. Камериерката спомена нещо такова. Тя каза, че именно през тази врата се стигало до покоите на господаря.

— Значи ще чакам при тази врата. Ти оставаш тук! Щом излезе жената, преоблечена или не, веднага ела да ме повикаш!

— Ако се измъкне през задната врата, вие сигурно ще я последвате. Тогава аз какво да правя?

— Ще чакаш тук, докато се върна. За мен е много важно този вход да не остава без наблюдение.

На срещуположната страна на улицата Ван Зом намери голяма порта с широка арка, в чиято сянка се скри. Малко след това отсреща

се разнесе лек шум... задната вратичка се отвори и се появи мъж, който бегло се огледа и бързо се отдалечи. Ван Зом тръгна незабелязано подир него. Двата пресякоха няколко улици, докато най-накрая преследваният от княза човек се спря пред ниска къща.

Това беше домът и заложената къща на вехтошаря Розенбаум.

Когато госпожа Нора фон Хелфенщайн преоблечена като мъж стигна до жилището на Розенбаумови, видя, че входната врата е заключена, нещо напълно естествено в тази късна доба. Но един прозорец все още светеше. Изглежда Розенбаумови не спяха. Тя почука.

— Кой е? — обади се гласът на старата еврейка през пролуката на едва откренатата врата.

— Купувач — отвърна Нора, като положи усилия да придаде на гласа си по-дълбок тембър. — Розенбаум вкъщи ли е?

— Че защо да не си е вкъщи? Но вече е много късно и...

— Не приказвай, а отвори! Идвам за една чудесна сделка. Старата пропусна младия господин (поне тя взе посетителя за такъв) да мине покрай нея и да отиде при собственика на заложената къща.

— На какво дължа тази чест? — осведоми се старият, като непрекъснато се покланяше.

— Бих искал да остана насаме с вас!

Розенбаум направи знак на жена си да излезе.

— К'во е туй?

Нора му подаде скъпоценния камък.

Той го взе в ръка и го вдигна срещу светлината. Първо поклати глава, после понамести очилата си и изрови от потъналите в прах боклуци върху една маса едра лупа. Взе я и заедно с лампата се отдалечи в ъгъла, където, обърнал гръб на посетителя, известно време се занимава с камъка. След като се върна, лицето му бе променило израза си. Покашля се нервно няколко пъти, но се опита да симулира безразличие.

— И к'во ще е туй? Камъче, дето му викат яспис или ахат, и дето струва най-много няколко гроша.

— Тогава ми го върни, старче! Ще намеря други хора, които са по-добри познавачи от теб.

Щом Розенбаум разбра, че мошеническият му ход няма да мине, смени тактиката, за да не изпусне добрата сделка.

— Боже Аврааме, ама че е припрян тоз' господин и колко лесно се горещи! Че знайте ли що за камъче е туй?

— Диамант!

— Да ми се скапе черният дроб, ако туй е диамант! Нима господинът ме прави на глупак?

— Слушай, старче, няма да участвам в тази игра! Изглежда заради младостта ми ме подценяваш. Навярно си мислиш, че не те познавам, а? Ето — чети?

Тя поднесе пред очите му лист хартия. Розенбаум хвърли един поглед на написаното и изумено отстъпи назад.

— Тайнописът! Боже Якове! Значи господинът навярно е някой... някой познат на господин Капитана, а?

Предрешената жена се престори, че не е чула въпроса му.

— Разбра ли вече с кого си имаш работа? — попита тя. — А сега кажи честно: какъв е този камък?

— Диамант, да, истински диамант!

— Колко струва?

— Тоз' камък ако се шлифова, хубави пари ще струва.

— По дяволите! Не питам колко ще струва шлифването му, а каква му е стойността, както си е сега!

— Всеки познавач ще ви каже, че е хиляда марки.

— Яда го видя!

Тя се престори, че иска само да го разгледа. Евреинът ѝ върна камъка, а безцветните му очи блестяха от алчност. Жената пхна диаманта в джоба си и подигравателно се изсмя.

— Розенбаум, ти не заслужаваш човек да ти предложи изгодна сделка. Лека нощ, стар кожодер такъв!

С пронизителен вик той се вкопчи в ръката ѝ.

— Чакай! Що ми казвате лека нощ, като от добрата сделка ми става най-леко от всичко друго? Останете още малко! Честно ще изчисля стойността на камъка. Отде го имате?

— Какво ти прихваща? Да не би да ме разпитваш? Казвай, колко предлагаш!

— Колко искате? — предпазливо подхвана старият.

— Десет хиляди марки! И това е твърде евтино, понеже не желая заем за камъка, а го продавам.

Евреинът плесна ръце и заекна:

— Десет... хиляди... марки? Боже Израелеви! Ще умра! Ще получа удар!

— Ако не се решиш час по-скоро, ще ти поискам хиляда и петстотин! Да не би да струва по-малко?

— Не, о, не! Даже и нещичко отгоре! Казвам го, щото искам да бъда искрен. Ама шлифоването му ще струва още куп пари. Някой златар ще предложи пет хиляди марки, че ще даде и още пет.

— Разбрахме се! Значи десет хиляди марки! Сега ще ми платиш половината, след една седмица — остатъка!

Соломон Розенбаум направи физиономия, сякаш стоеше разтреперан пред ужасна бездна. Струваше му се, че този пазарлък върви прекалено бързо.

— Да платя?... Аз? — попита той. — Че да не би аз да предложих таз' сума, а?

— Нали ти самият каза, че за този камък ще получа толкова пари!

— Да, ама от някой златар. Не от мен. Златарят купува по светло, и то от хора, дето ги познава. А аз съм принуден да купувам вечерта или през нощта и не знам що за човек е онзи, дето ми носи диаманти или стари ръкавици. Въпреки туй ще ви направя едно предложение — веднага давам пет хиляди марки и... нито пфениг повече!

— Лека нощ!

Този път госпожа Нора не се шегуваше. Тя изхвъркна навън като вихрушка. Евреинът веднага хукна подир нея, ала когато се озова в коридора, завари там жена си съвсем сама.

— Де е той? — извика Розенбаум. — Ти го пусна да си върви?

— Че можех ли да го задържа? Той светкавично дръпна резето и само след миг беше навън!

— Боже Господи, отиде великолепият камък! — завайка се Розенбаум. — Струваше къде-къде над дваисет хиляди... а аз предложих пет хиляди!... Ще ми се да си оскубя косите!... Само да не беше хукнал като луд! Щях да му предлага и седем... к'во говоря... и десет хиляди! Жено, ти си мойто нещастие! Ти си последният пирон на ковчега ми! Що го не спря оня господин! А аз го оставих да си тръгне и да изчезне! О, аз съм свършен!

Докато Розенбаум се вайкаше, Нора се върна у дома си. Тя не се нуждаеше чак толкова спешно от пари, така че не беше принудена да

продаде камъка веднага. Но вече знаеше стойността на диаманта.

Ван Зом стоеше на отсрещната страна на улицата в един тъмен вход, когато госпожа Нора излезе от заложната къща. Беше използвал времето си да размисля каква ли игра играеше жената на банкера.

След провала си като шпионин в планините при двамата Волф той бе стигнал до убеждението, че трябва да търси Капитана на друго място. После продължи издирванията си и накрая му се притече на помощ не нещо друго, а онова, което хората наричат случайност. Една вечер той минаваше край зида, през който с помощта на забиваните в него железа можеше да се стигне до тайното свърталище, където бандата на Капитана правеше съвещания. Тъкмо в този момент от него се спускаше загърната в плащ човешка фигура. Ван Зом се стъписа, после плътно се притисна в една ниша на зида и остана там, докато човекът свърна зад ъгъла. След това князът се втурна подир него, по обиколен път го изпревари и се скри в засада. След малко мъжът мина покрай него. Ван Зом беше избрал такова място, че близо до него онзи трябваше да пресече светлия кръг, хвърлян на пътя от уличния фенер. И тогава князът го позна. През следващите седмици продължи да следи подозрителната персона, още по-внимателно наблюдаваше действията му и установи две неща: първо, че човекът, виновен за цялото нещастие на Герхард Бург, не е друг освен... банкерът Франц фон Хелфенщайн. Самият Франц, който играеше ролята на почтен човек, имаше на съвестта си онова, което хората приписваха на Герхард Бург. И второ, Франц фон Хелфенщайн бе не само престъпникът от онова далечно време, той и до ден-дневен си беше мерзавец до мозъка на костите. Водеше тъмен двойствен живот — от една страна се представяше за уважаваният от всички банкер, а от друга, под маската на спечелилия си зловеща слава Капитан извършваше най-страшни престъпления.

Навярно още от онова време Нора фон Хелфенщайн, станала по-късно негова жена, му е била доверено лице и помощник в цялата му позорна дейност. Вероятно този брак не е бил рожба на романтична любов, както се предполагаше на времето, а резултат от отворителната необходимост, която свързва съдбите на двама престъпници.

След като Ван Зом стигна до горния извод, той насочи всичките си усилия към разобличаването на тази двойка. Но това трябваше да се

направи с голяма предпазливост. Необходимо беше да намери доказателства за вината им, за да му паднат в ръцете. Ето защо покани на гости у дома си семейство Хелфенщайн. Искаше да им покаже богатствата си, които щяха да подмамят Капитана и жена му някой път да плякосат жилището на княз Ван Зом.

Тази хитрина действително го доведе до целта му. Обаче самият Капитан, Франц, не се хвана в мрежата на Непознатия от Индия. Той изобщо не дойде на гости, появи се единствено жената. Дали всичко това бе хитър трик от страна на двойката изпечени престъпници? Или пък имаше някакви други причини?

Князът допускаше второто. Доколкото беше успял да се осведоми, бракът на банкера не беше щастлив, макар че това се криеше от хората. Франц и Нора вървяха всеки по своя път, по напълно различни пътища. Свързваха ги единствено вината и злодеянията, а именно те ги принуждаваха в определени случаи да действат заедно. Затова не беше изключено тази жена да лъже съпруга си... както и обратното.

Ван Зом разсъждаваше така: може би госпожа Нора изобщо не беше казала на мъжа си, че са поканени на гости в дома на Непознатия от Индия. Може би Капитана отдавна да е споменавал пред жена си, че има желание да отиде на гости на княза, за да разузнае там какви са възможностите за някой много голям, грандиозен обир. И когато поканата последвала тъй изненадващо и бързо, госпожа Нора си е помислила, че ще е по-добре сама да използва тази възможност, за да не дели пляката със съпруга си. И тъй като в крайна сметка същата вечер обстоятелствата се подредиха и кражбата стана незабелязано, госпожа Нора имаше намерение лека-полека да превърне богатствата си в пари без знанието на банкера. Не беше изключено тя да мисли, че тези пари ще са ѝ нужни, ако някой ден се раздели с престъпника и заживее свой живот. Така можеше да се обясни и бързото ѝ нощно посещение при Соломон Розенбаум.

Точно дотук бе стигнал Ван Зом в размислите си, когато видя, че госпожа Нора излезе от заложената къща. Той се промъкна подир нея чак до жилището ѝ и установи, че тя пак използва задната врата. Невъзмутимо князът пое в обратна посока, за да се върне при своя доверен слуга. Антон все още чакаше край голямата чешма.

— Мина ли някой оттук? — попита го той.

— Не.

— И банкерът ли не е минавал? „Милостивата“ госпожа ми каза, че бил предприел пътуване във връзка с неотложни сделки.

— Сделки ли? Отишъл е в казиното и е уведомил прислугата, че ще се прибере много късно. Знам го от камериерката.

— Тъй значи! Познато ли ти е казиното?

— Много добре.

— Тогава отиди там! Ще стоиш в общото помещение за посетители. Не пропускай момента, когато Хелфенщайн си тръгне. Бързо изтичай у дома и ми съобщи!

Ван Зом се върна до Васерщрасе, за да разбере дали при евреина е бил продаден скъпоценен камък. Той почука на вратата на заложената къща и жената на Розенбаум му отвори.

— Кой е?

Князът нямаше желание да се разправя с нея надълго и нашироко отвън на улицата и затова енергично бутна вратата, така че притисна жената в стената.

— Помощ! — изкрещя тя. — Соломоне, живот мой, на помощ!

— Мълчете! — сопна ѝ се Ван Зом. — Че кой ви е направил нещо? Не съм крадец. Но нямам намерение да се оставя да ме разпитвате на входната си врата!

В този момент и вехтошарят подаде нос през пролуката на вратата, водеща към неговата стая.

— К'во има, старо? Да не се е върнал онзи господин с камъка, дето ти...

Едва след това той забеляза нощния посетител и го огледа по-внимателно. После попита:

— Господине, що нахлувате тук тъй? Ван Зом избута двамата към стаята.

— Най-напред влезте! За останалото ще се разберем. Надявам се да ми кажете истината!

— Господине, Соломон Розенбаум нивга не изрича лъжа! А жена ми е самото олицетворение на истината, тъй че би могло да я изографисат на платно като богиня на истината, да я сложат в златна рамка и да ѝ поставят отгоре стъкло за един талер.

— Ще видим дали е вярно. Неотдавна имахте посетител, нали?

— Посетител ли? Да, имахме такъв неотдавна. Туй беше господин равинът Бен Йохаба, който остана у дома почти три дни.

— Нямах това предвид. Говоря ви за тази вечер. Не идва ли тук преди малко един мъж?

— Жива душа не се е мяркала насам! — увери го Розенбаум.

— Странно. И все пак са ви предложили за Продан един диамант.

Току-що самият вие споменахте за някакъв господин, идвал тук със скъпоценен камък.

Двамата видимо се изплашиха.

— С диамант ли? — с несигурен глас попита старият. — Знаем ли? Жено, ти знайш ли нещо?

— Нищичко!

— Хора, сами ще се затриете с тези лъжи! Ако продължавате да отричате, веднага ще ви арестувам!

Непознатия от Индия им показва полицейската си значка.

— Боже справедливи! — извика Розенбаум. — Полицай! И то таен! Детектив!

Жената изобщо не продума. Уплахата я беше сковала цялата, а както изглежда й беше отнела и способността да си служи с езика.

— И така, бъдете разумни! — предупреди ги Ван Зом. — Или продължавате да отричате?

— Не, почитаеми господине. Ама вий нали схващате, че един търговец не казва на всеки онова, дето го знае. Само полицията прави изключение. Тя може да научи всичко.

— Е, добре! Тук идва човек с диамант за продан, нали?

— Да.

— Купихте ли го?

— Че как тъй да го купя аз камъка? Та аз съм беден човек и в цялата къща няма дори петдесет талера!

— Колко му дадохте?

Розенбаум нито за миг не се смути. Беше свикнал на подобни кръстосани разпити. Продължи да упорства:

— Нищо не съм дал и нищо не можех да дам!

— А колко струваше камъкът?

— Знаем ли? Че кога съм купувал диамант? Мога ли изобщо да купувам скъпоценни камъни? Знаем много добре, к'во струват чифт

обувки или ботуши без подметки и токове, ама хич не знам к'во струва един диамант.

— Познат ли ви беше онзи човек?

— Не.

— Никога ли не е идвал при вас?

— Нивга през живота ми!

— Ще се задоволя с този отговор. Лека нощ!

— Лека нощ, уважаеми господине!... Жено, изпрати го и заключи вратата, щото нощта не е приятел на никой почтен човек!

Ван Зом се прибра у дома си изморен. Но не беше време за почивка. Тръшна се облечен на дивана, за да е готов за излизане веднага щом Антон се върне от казиното. Наистина, можеше да си вземе обратно скъпоценните камъни и в отсъствието на банкера, ала не желаше да се лиши от удоволствието да разобличи крадлата пред очите на собствения ѝ съпруг.

Скоро задряма. Когато Фридрих го събуди, беше станало два часа. Антон се върна и доложи, че Хелфенщайн си е тръгнал пеша за дома, докато самият той взел файтона. Ако негово сиятелство побърза, може да стигне до жилището на банкера преди него.

Князът незабавно пристъпи към действие. Накара двамата слуги бързо да си сложат бради и перуки и всички излязоха.

Когато се озоваха пред дома на Хелфенщайнови, от близката църковна камбанария удари два и половина. Пет минути по-късно се зададе банкерът. Той се насочи право към главния вход и тъкмо бе вдигнал ръка, за да дръпне шнура на звънеца, когато пред него се изправи възрастен господин.

— Вие ли сте банкерът фон Хелфенщайн? — учтиво го попита непознатият.

— Да. Какво има?

— Ще разрешите ли да ви помоля за кратък разговор?

— За разговор ли? Сега? Какво искате?

— Приемам разговор, при условие, че е във вашата стая.

— Та кой сте вие?

— Ето ви моята легитимация!

Хелфенщайн видя познатата му полицейска значка и сякаш нож прободеше сърцето му. Какво ли искаха от него? Той бързо се овладя.

— Полицейски служител ли сте? Моля, влезте! Позвъни.

— Ще ми разрешите да взема със себе си тези господа, нали? — обади се отново предрешеният Ван Зом.

Франц фон Хелфенщайн бързо се обърна. Видя зад него изправени още двама мъже — Фридрих и Антон.

— Добре, заповядайте! — кратко каза той. — Молбата на полицията е заповед за мен.

Портиерът придружи четиримата мъже нагоре, за да им свети, запали свещите в стаята на банкера и се отдалечи. Привидно непринудено Хелфенщайн си запали пура и се тръшна в креслото.

— Вземете си и вие! — небрежно подхвърли той. — Ей там има и пури, и кибрит!... А сега бъдете добър да съобщите причината за вашето среднощно посещение!

— Това е много деликатна работа — обясни Ван Зом. — Можем да я уредим само в присъствието на вашата съпруга.

— На моята жена? И таз хубава! В три часа сутринта искате да събудя жена си, да я повикам да дойде за полицейски разпит?

Човекът с полицейската значка вдигна рамене и каза:

— За съжаление сме принудени да настояваме.

— Господине, кой сте вие, че си позволявате дързостта да ми говорите с такъв тон?

— Вече се легитимирах като служител на тайната полиция.

— Хмм, да, легитимирахте се — високомерно рече Франц фон Хелфенщайн, — но не може да отречете, че с подобни полицейски значки са вършени какви ли не безобразия. Ако към това се прибави и необичайно късния час, който сте избрали за служебните си задължения, тогава...

— Достатъчно! — рязко го прекъсна Ван Зом. — Питам ви накратко, ще се отзовете ли на учтивата ми молба, или не. Сега повтарям — той изговори последните си думи бавно и отчетливо, с по-остър тон — да не усложнявате задачата ни и веднага да наредите да събудят вашата съпруга.

— Господине! — избухна Хелфенщайн.

Ван Зом вдигна ръка, сякаш за да го възпре.

— След няколко часа, на разсъмване, ще се оплачете... в случай, че тогава все още имате желание за това.

Изглежда Франц фон Хелфенщайн проумя, че е по-добре да отстъпи. Макар и с ледено изражение на лицето той заяви, че ще

помоли домакинята да си направи труда да дойде. Докато крачеше към вратата, тайният полицаи му втълпяваше да не предприема каквито и да било необмислени стъпки, Банкерът се престори, че не го чува.

— Какво става? — попита Нора фон Хелфенщайн, когато мъжът ѝ я изтръгна от сън. — Какво искаш от мен посред нощ?

— Аз ли? Аз нищо не искам! — отвърна той с едва сдържана ярост в гласа. — Но тук са дошли трима господа от полицията, които настояват да разговарят с мен и с теб.

Само за няколко секунди в госпожа Нора се надигна чувство на страх. Дали пък в крайна сметка не бяха вече по следите ѝ? Но това беше напълно изключено.

— Ще събудя прислужницата, за да ми помогне да се облека — каза тя.

— По-добре се облечи сама! Нямам никакво желание да се ядосвам с тези хора до сутринта.

Той си тръгна.

Когато след кратко време Нора влезе в стаята му, Франц фон Хелфенщайн седеше полуизвърнат настрани в едно кресло, докато тримата непознати се бяха настанили на столовете.

— Това е жена ми! — високомерно каза банкерът. — А това, Нора, са господата, които си мислят, че могат да принудят дори личности с известни имена и високо обществено положение да отговарят на въпросите им в три часа сутринта!

С маниера и стойката на кралица тя се отпусна в другото кресло.

— Много си снизходителен, скъпи Франц — подигравателно рече тя.

— Да, и ние признаваме, че съпругът ви понякога е твърде снизходителен — каза Ван Зом високо и ясно с още по-голям сарказъм в гласа. — Онзи, който допуска зад гърба му неговата жена да върви по опасни и съмнителни пътища, той е повече от снизходителен, той е лекомислен!

Тези думи подействаха като искра в буре с барут. Нора скочи на крака, чертите ѝ се разкривиха, но не успя да изрече нито дума. Франц също беше пребледнял като платно. Очите му искряха, а десницата му посегна към джоба на самото.

— Какво... какво беше... това? — попита той, като тежко дишаше. — Какво... дръзнахте да кажете?

Ван Зом забеляза металния блясък на револвер в десницата на банкера, но в същото време и оръжията на тримата мъже заплашително се насочиха към Хелфенщайн.

— Какво беше това ли? — бавно отвърна Ван Зом. — Беше напълно заслуженият отговор на едно предизвикателство. Но нека останем по местата си! Господин фон Хелфенщайн, хвърлете оръжието си! Виждате, че сте в по-неизгодно положение от нас!

Банкерът направи презрителен жест и запокити револвера си на килима.

— Съществуват и такива типове — скръцна със зъби той, — които не си струват куршума. Но ви давам думата си, че още днес ще се разкайвате за дръзкото си поведение!

— Оставете тези празнословия! — сръза го князът. — Нека разкрием целта на посещението си! Едва ли е необходимо точно на вас, уважаемо семейство, да известявам, че тази нощ е извършена кражба в дома на княз Ван Зом, нали?

Нито банкерът, нито жена му отговориха. Но по лицата им се четяха противоречиви мисли.

Докато чертите на Нора ясно издаваха събудилата се уплаха и страх, то лицето на мъжа ѝ сякаш се вкамени. После постепенно по него се изписа учудване, смайване и подозрение. Той хвърли дебнеш поглед първо към тайния полицай, а после и към жена си.

„Значи той действително все още не знае, че съпругата му на своя глава е привела в изпълнение плана за грабежа, който поначало е бил съвместно измислен“, установи за себе си Ван Зом. А на глас каза следното:

— Както виждам, тази новина не ви изненадва. Но аз го очаквах, защото знам, че имате пръст в тази работа.

— Вие луд ли сте? — изрева банкерът и скочи на крака. — Да наредя ли да ви затворят в лудницата?

— Мълчете! — сопна му се Ван Зом. — Да не би да искате да се изложите пред прислугата си, като разоблича вас или жена ви, доказвайки, че сте извършили кражбата? И така, дръжте се спокойно! Давам ви този съвет за ваше добро.

Самоувереното поведение на Ван Зом изглежда имаше резултат. Франц фон Хелфенщайн отново се отпусна в креслото си. Преди това хвърли зъл поглед на жена си, която полагаше напразни усилия да си

сложи маска на ледено високомерие. — Да се върнем на кражбата! — със спокоен тон продължи Непознатия от Индия. — Ван Зом все още няма представа, че е бил обран. Направих моите издирвания и заключения, без да го осведомявам.

Госпожа Нора направи пренебрежителен жест и каза:

— Защо ни досажда с брътвежите си? Минете на въпроса по същество!

— По същество? — повтори Непознатия от Индия. — Та аз тъкмо това правя. Трябва да знаете, че съм нает като частен детектив в дома на княз Ван Зом. Човек като него, който притежава истински съкровища, се нуждае от подобна закрила и сигурност. На една от моите контролни обиколки установих, че в кратък период от време са изчезнали някои от скъпоценните камъни на княза. Останалото сама можете да си го представите, госпожо фон Хелфенщайн. Зададох няколко въпроса на прислугата и узнах, че...

Тук детективът млъкна.

Пребледняла като мъртвец, Нора се беше облегнала назад в креслото. Съпругът ѝ обаче трескаво премисляше какво ли се е случило в отсъствието му и какво да се направи, за да се предотвратят неприятните последици.

— Значи и двамата млъчите, а? — попита Ван Зом след кратка пауза.

— Не ви разбирам! — с мъка продума банкерът.

— И вие ли не ме разбирате, госпожо фон Хелфенщайн? Една крадла трябва да е умна. Когато разбере, че е разкрита, добре е да направи всичко възможно, за да заслужи снизхождение.

— Крадла ли? — отровно просъска тя, а очите ѝ се втренчиха в него.

— Крадла? — извика банкерът. — Негоднико, ще те смажа!

— По-спокойно! — властно каза Ван Зом. — Госпожа фон Хелфенщайн е долна крадла! Това е. Снощи е откраднала от дома на княз Ван Зом скъпоценни камъни с огромна стойност!

Цялото тяло на банкера се разтрепери.

— Нора, уличи го в лъжа!... Говори де, казвам ти! Тя неколккратно се опита да проговори.

— То... това... е... лъжа — изрече Нора със заекване.

— Продължавате да отричате? — намеси се Ван Зом. — В такъв случай съм принуден да стана по-ясен. Тази нощ след едно по-продължително посещение при княз Ван Зом, преоблечен в мъжко облекло и с фалшива брада, някой излезе оттук, за да продаде един от откраднатите камъни. Кой беше той? За съжаление собственикът на заложената къща Соломон Розенбаум предложи твърде малко за него, тъй че се върнахте у дома с празни ръце!

— Това истина ли е? — изпъшка банкерът.

— Лъжи!... Лъжи!

— Принуждавате да докажа пред съпруга ви, че сте крадла. Господин фон Хелфенщайн, сега ще предприема обиск в покоите на жена ви, за да потърся откраднатите камъни. Откажете ли да ми дадете разрешението си, незабавно ще изпратя един от моите придружители за допълнителни полицейски подкрепления. А после в присъствието на цялата прислуга най-официално ще извърша обиск на къщата.

Междувременно Нора си възвърна самообладанието. Навярно беше убедена, че няма да намерят добре скритата ѝ плячка. Тя се изправи на крака и измери тримата мъже с презрителен поглед.

— Лъжи! Нищо друго освен лъжи!

— Е, стига ни вече това нахалство! — рече Ван Зом и даде на Антон знак. — Вие знаете къде са камъните. Заведете там господин банкера! Покажете му скривалището! Но вземете и вашия другар... нужни са ни свидетели!

Банкерът тръгна пръв, а двамата полицаи го последваха. Нежеланият посетител остана сам с госпожа Нора.

Изминаха само няколко минути. После се чуха приближаващи се стъпки. Вратата рязко се отвори. Хелфенщайн се втурна в стаята.

— Крадла! — извика той и скръцна със зъби.

Банкерът свиваше юмруци и дишаше тежко. Беше изпаднал в безмерна ярост.

Жената бавно се обърна към него.

— Ами ти? Ти какъв си?

Изпълненият с голямо напрежение поглед на Ван Зом не се откъсваше от двамата. Дали щяха взаимно да се издадат?

Но за съжаление точно в този момент те се смутиха от Антон и Фридрих, които дойдоха от спалнята. Носеха откраднатите скъпоценни камъни. Появяването им сложи край на нажеженото напрежение,

създадо се между двамата Хелфенщайн. Жената и мъжът се отдръпнаха един от друг.

— Господин фон Хелфенщайн — каза високо детективът, — вече вярвате ли в правотата на обвинението ми?

— Няма как да не вярвам — скръцна със зъби банкерът. — Сега не ми остава друго освен да си тегля куршума! — — На ваше място не бих го направил — обади се Ван Зом с привидно снизхождение в гласа. — Още не виждам наложителна причина за подобна отчаяна постъпка. Никой друг освен нас не знае за кражбата.

Франц фон Хелфенщайн подозрително го погледна.

— Да не би да не направите донесение?

— Зависи единствено от това дали ще се споразумеем. Имам някои условия, при които ще се съглася да пощадя репутацията на семейство фон Хелфенщайн, разбира се, в рамките на законността.

— Говорете, но не искайте от мен невъзможни неща!

— Онова, което ще поискам, е напълно справедливо. Който краде, е или престъпник, или пък има болезнени наклонности. Крадец или крадла бих предал на правосъдието за наказание, ала на една болна жена мястото ѝ не е в затвора. Броено от днес ви давам три дни срок. Ако до изтичането му госпожа Нора фон Хелфенщайн постъпи в съответно болнично заведение, да речем в Роленбург, ще мълча. Даже Ван Зом няма да научи за кражбата. Обаче ако жена ви е все още тук, ще наредя да я арестуват. Обмислете предложението ми и бъдете сигурен, ще няма да отстъпя от условията си нито на йота! Ще се изправим с вас очи в очи само в случай, че ме принудите да действам като ваш противник.

След тези думи князът си тръгна. Двата му придружители го последваха. Пътем той ги попита:

— Във вас ли са скъпоценните камъни?

— Да. Сега сбирката отново е пълна.

— Какво каза банкерът, когато видя скритите в цокъла скъпоценни камъни?

— Направи такава физиономия, сякаш чуваше екота от тръбите на Страшния съд. Много ми се иска да присъствам на сцената, която се разиграва в момента между банкера и неговата благородна съпруга. Ваше сиятелство мисли ли, че двамата ще се съгласят с тези условия?

— Естествено жената ще се възпротиви, но доколкото познавам мъжа ѝ, той ще ги приеме, иначе... е свършено с общественото му положение. Не вярвам да прояви внимание и тактичност към своята съпруга...

— Защо ваша светлост взе такова сурово решение по отношение на жената? Банкерът е също толкова виновен, колкото и тя!

— Прав си! Имам основателни причини. Направих шахматен ход, с който се надявам не след дълго да матирам противника си.

---

[1] Легендарен предводител на въстанието на сипаите в Индия през 1857 година. — Б. пр. ↑

12. ОТРОВА...

Франц фон Хелфенщайн изпрати тримата мъже до външните стълби, за да се убеди, че те наистина ще напуснат дома му. После се затича обратно като обезумял. Завари Нора безсилно отпусната в същото кресло, в което беше изслушала и условията на Ван Зом. Тя беше пребледняла като платно, Със свръхчовешко усилие на волята банкерът си наложи да не се нахвърли върху нея и да я сграбчи за гърлото. Той кръстоса ръце на гърди и започна да обикаля нагоре-надолу из стаята. Спря се пред нея, огледа я с поглед, в който пламтеше нескрита омраза, и извика:

— Крадла!

Очите ѝ бавно се отвориха, но в тях нямаше и следа от разкаяние или срам. Четеше се безкрайно безразличие, но безразличие, което можеше да бъде резултат единствено на истинско, достойно за завиждане изкуство да се преструва, както и на нечувано самообладание.

— Негодник! — отвърна тя с прозявка, сякаш този разговор ѝ беше скучен.

Юмрукът на банкера се вдигна във въздуха.

— Искаш да те просна на земята ли?

Страните ѝ се зачервиха, устните ѝ потръпнаха, в очите ѝ се разгоря смъртна омраза.

— Да ме удариш ли?... Ще позвъня на цялата прислуга да дойде, за да ме защити от посегателство.

— Позвъни! Нека цялата прислуга узнае защо се отнасям с теб по такъв начин!

Тя се изсмя.

— Заплашваш ли ме? Та кой си ти бе? Пес, който живее благодарение на моята милост! Само една дума от мен и си загубен! Ти, крадецът, контрабандистът, измамникът и убиецът!

Той отново направи движение, сякаш искаше да се нахвърли върху жена си, но тя му отправи безстрашен поглед.

— Овладей се, или наистина ще позвъня и ще събера цялата прислуга! Скъпи ми приятелю, по-добре ще е най-сетне да седнем разумно да си поговорим. Какво доказва изобщо фактът, че онези камъни са намерени у нас?

— Че си ги откраднала!

— О, намират се предостатъчно хора, които имат достъп до стаите ми! Крадецът просто е помислил, че скривалището при мен е по-сигурно. Скъпоценните камъни действително ли бяха скрити в моята стая? Къде бяха?

— В цокъла под проклетия стоящ часовник. Сигурно добре го знаеш.

— И кой извади камъните оттам... да не би да си ти?

— Не. Единият от полицаите.

— Тъй си и мислех. Той предварително е държал камъните в шепата си и само се е престорил, че ги изважда оттам!

— Да не би да си въобразяваш, че някой ще ти повярва на тези фантастични измислици?

— Дали ми вярваш или не, не е най-важното. В случая съществено ще е единствено мнението на съдията.

— По дяволите! Мислиш ли, че е особено умно да допуснем цялата работа да стигне до съдията?

— Не виждам нищо опасно в това. Че кой е този детектив, който дори не каза името си? Една много загадъчна личност!

— Но все пак нали е...

— Страх те е! — прекъсна го тя. — Ако бях на твое място, щях да го задържа и обезвредя.

Франц само вдигна рамене.

— Имаш заешко сърце! — продължи да му се подиграва тя.

— Приказки! Добре знам какво мога да рискувам и какво не. Стига толкова! Мога ли да разчитам на теб или не? Над главите ни е надвиснала опасност. Как ще я избегнем?

— Най-после започваш да говориш разумно. Ако така поставяш въпросите си, аз нямам нищо против да отговарям. Но със закани или с ругатни нищо не можеш да постигнеш.

— Значи ти си взела камъните, нали? Кога стана това?

— Вчера вечерта. Случаят беше много удобен.

— И са те видели, така ли?

— Никой не ме видя. Подозренията им сигурно почиват на други изводи!

— Какво смяташе да правиш с камъните?

— Преди всичко да ги скрия на сигурно място. Нали човек не може с положителност да знае дали обирът ще излезе успешен по друго време!

— Я не ме убеждавай в подобни измислици! Защо премълча пред мен, че онази вечер Ван Зом е отворил вратите на дома си за нас? Аз щях да дойда с теб. Ама това не ти е било по вкуса. Искала си да измъкнеш цялата плячка само за себе си. Но вече е все едно. С единия от камъните си отишла при евреина Розенбаум. Той не го ли купи?

Нора най-подробно му разказа за пазарлъка си със собственика на заложената къща.

— Каква непредпазливост! — каза Франц фон Хелфенщайн. — Детективът те е наблюдавал, а после е бил и при Розенбаум! Ето как е узнал всичко. Така си ни поставила в ужасно положение. Този зловец човек няма да отстъпи от условията си.

Нора пребледня.

— Имаш предвид... онази... онази лечебница... за луди?... И ти... ти ще се съгласиш?

— Че какво друго ми остава?

— Никога, драги! Опитай се и това ще бъде твоята гибел!

— Нора, не се горещи излишно! Нали имаме тридневен срок! Не е задължително още днес да вземем решение.

— Моето решение е взето отдавна — няма земна сила, която да ме заведе в такава лечебница! Имай го предвид!

Банкерът се загледа мрачно пред себе си. Той кипеше от гняв, но не се издаваше. Добре познаваше жена си. Тя беше негов съучастник и знаеше всичко, каквото бе извършил, и затова беше опасна противничка. През цялото време я мразеше — още от онзи миг, когато попадна във властта ѝ и тя го принуди да сключат този ужасен брак. Ала никога не беше показвал омразата си пред нея. В противен случай тя хладнокръвно би го унищожила. Ето защо и този път той се престори на равнодушен.

— Разбирам те. Сигурно е дяволски неприятно да минаваш пред хората за умопобъркан. Но все още разполагам с време. Не се боя чак толкоз от детектива, че да те изпратя в лудница. Най-важното е да

видим какво ще бъде поведението на Ван Зом в цялата история. Мислиш ли, че той нищо не знае и че действително ще те посети?

— Разделихме се като добри приятели.

— А може би този загадъчен таен полицаи да има причини да не казва нищо на княза!

— Че какви ли ще са тези причини? По-скоро се опасявам, че след изтичането на дадения срок, този човек безмилостно ще изпълни закана си. А дори се питам, защо изобщо ни остави вратичка, а не нанесе удара си най-безпощадно. От състрадание ли? Едва ли! Тук надушвам някаква клопка.

— Права си. Толкова неща остават неясни, а ние трябва да знаем точно за какво става въпрос. Много зависи от твоя ум и разум, Нора. Ако князът действително ти върне посещението, ще трябва да го поразпиташ, без да забележи намерението ти. Но сега... стига толкова! Уморен съм до смърт и искам да поспя няколко часа.

— Да, добре ще е първо да преспим и всичко да решаваме утре. Лека нощ!

След като госпожа Нора фон Хелфенщайн отиде да си легне, банкерът затвори зад гърба ѝ вратата, която свързваше нейните стаи с покоите му.

„Чувства се вече в безопасност!“ — каза си той. „Успях да я успокоя. Това женище ме докара до ръба на пропастта. Но това не бива да се случва повече! Искала е да задържи скъпоценни камъни за себе си, значи да си набави цяло състояние. Вероятно се кани да ме напусне. Е, това ѝ желание ще бъде изпълнено. Да, ще си отиде, но ще отиде там, където ще е безопасна за мен! А аз ще се погрижа всичко да стане без съпротива и без да се вдига излишен шум.“ Утрото след тази изпълнена със събития нощ беше мрачно, влажно и мъгливо. Изобщо не приличаше на декемврийски ден и мръзнейки, хората навъсено крачеха всеки по своя път.

От задната врата на къщата на Хелфенщайнови излезе мъж с червеникава коса и брада, носеше сини защитни очила. Имаше вид на човек, виждал и по-добри дни, който в момента не страда от излишък на средства, но въпреки това още държи на външността си.

Той се насочи към реката, и то към онази част от града, където мизерията се беше настанила в малките бедняшки къщици. Спря се пред стара къща. Тя беше толкова тясна, че до ниската входна врата

имаше място само за две прозорчета. Там той почука. Сънено лице се появи на едно от запотените стъкла, но измина доста време преди входната врата да се отвори.

Онзи, който я открихна, беше висок човек и на всичко отгоре бе само кожа и кости. Имаше остра брадичка, носът му — още по-остър, а пък погледът му — най-остър от всичко друго. Той внимателно огледа непознатия посетител.

— Кого търсите?

— Вас — гласеше отговорът.

— Че нима ме познавате?

— Даже много добре, господин Хорн.

— Мога ли да попитам, къде...?

Това прозвуча като недовършен въпрос. Непосветеният може да предположи следното продължение: „...сме се запознавали?“ В действителност нещата стояха другояче. Доказа го и отговорът на червенокосия.

— Най-отзад — отвърна той.

След това лицето на кльощавия просветна и той каза: — Аха! Значи ви сте... един...

— Добре, добре! Не говорете толкова много, а ме пуснете да вляза!

Посетителят се вмъкна в тесния коридор и продължи до стаята. Там го посрещна задушен и лютив въздух. Вътре на една маса седяха пет грозни жени и правеха пури. Навлажненият тютюн лежеше пръснат по пода, под масата, зад печката, под столовете, по первазите на прозорците, накратко казано — навсякъде. Изпаренията едва се издържаха. Както изглеждаше стаята, тъй изглеждаха и самите жени. Те втренчиха любопитните си погледи в непознатия посетител, ала не казаха нито дума и продължиха да търкалят между пръстите си малките масурчета. Кльощавият посочи към пейката на печката и рече:

— Седнете, ако не носите някаква извънредна вест, и си запалете една пура! Когато са съвсем пресни, те имат най-приятния вкус. Ха-ха-ха-ха!

— Благодаря, не!

— Че защо не?... Йете, я дай една пура на господина!

Най-дребничката от жените, която правеше най-добро впечатление между тях, взе един готов пълнеж за пура, уви го в горния

лист, засука върха ѝ, залепи го с лепило, доста прилично на тиня, ала тъй като този клей се оказа недостатъчен да задържи листа на върха, тя си помогна със слюнка. После подаде на посетителя тази разкошна „хавана“.

Той отказа, като вдигна и двете си ръце.

— Благодаря, госпожо Хенриете. Никога не пуша. Имам болни гърди. Не понасям тютюн.

— Какво? — попита кльощавият. — Толкова ли добре познавате семейството ми? Знаете, че Йете е била женена?

— Да, както сам виждате, драги докторе!

— Доктор ли?... Благороден човек сте... отдавна никой не ме е наричал така.

— Винаги постъпвам благородно и сега съм дошъл отново да го докажа.

При тези думи посетителят, като че случайно, леко плесна с лявата си ръка по лявото бедро. Кльощавият, чиято първоначална професия бе аптекар, но по-късно пропадна до укривател на престъпници и отровител, веднага забеляза и се изправи на крака. По лицето му се изписа израз на уважение и още по-внимателно заоглежда червенокосия.

— Извинете! Действително познавате цялата ми къща, да, дори знаете и тайния знак. Значи сте човек с висок ранг. С какво мога да ви услужа?

— Имам нужда от помощта ви.

— Елате да слезем долу!

— Татко, татко! — извика най-младата от жените. Намесиха се и останалите: — Татко! Може ли да дойдем и ние?

Старият се спря и въпросително погледна посетителя.

— Знаете ли какво имат предвид?

— Да, скъпи ми докторе.

— Могат ли да дойдат?

— Ако им разрешите!

— С удоволствие. Но ще трябва вие да платите.

— Разбира се. Не съм стиснат. Хайде, елате, скъпи дами!

Цялата компания напусна задушната стая. Аптекарят вдигна капака в пода на коридора. Показа се тясна каменна стълба, която водеше към избата.

В сравнение с ширината и височината на къщата избата беше доста голяма. В предната ѝ част две лампи пръскаха оскъдна светлина. От едно буре в ъгъла аптекарят напълни тенекиена мярка за течности. Червенокосият предпазливо допря устни до ръба ѝ. Това си беше долнопробна ракия от картофи. После той предложи тенекиения съд на жените, които жадно го грабнаха от ръцете му.

По този начин жените си намериха занимание за известно време, а аптекарят заведе своя гост през една задна врата в съседното помещение. На светлината на лампата, която носеше „докторът“, непознатият посетител се изправи пред истински хаос от нахвърляни билки, шишета, други стъклени съдове, кутии и тигли, а сред цялата тази бъркотия като островчета стърчаха няколко столчета без облегалки.

— Нещо тайно ли е? — попита кльощавият.

— Да.

— Тогава ще заключа.

Хорн затвори вратата, подлести я с резето и седна в очакване на едно от малките столчета. В свитата си шепа посетителят показва на аптекаря кокалено копче с твърде странна форма и като изстрелян от пружина старият отново скочи на крака.

— Боже Господи! Самият Капитан!

Другият махна с ръка, прибра копчето и каза:

— Седнете си на мястото и ми отговорете на въпросите!

— Очаквам заповедите ви.

— Известно ли ви е средство, от което... поне временно... човек изпада в умствено разстройство?

— О, има дори няколко, според целта!

— Отбележете си добре — става дума за средство, което после да не може да бъде открито от лекар и да не се установи като причинител на въпросното умопомрачение.

Старият поклати заострената си глава.

— Това е дяволски трудно... и скъпо... скъпо!

— Стига сте го усуквали! Знаете, че плащам всичко, от което имате нужда. Но трябва да го имам още днес до полунощ!

— О, страшно кратък срок! За мъж ли е, за жена ли е?

— За жена.

— На каква възраст?

— На четиридесет. И още нещо: тя може да говори несвързани глупости, но не бива да издава важни неща.

— Невъзможно е да се направи! Да, можеш да объркаш акъла и мислите на някой човек, ала не и да му попречиш да...

— Разбрах вече. Значи нещо друго!

Кльощавият вдигна високо острата си брадичка и забарабани с пръсти по нея.

— Ами какво ще кажете за изкуствена летаргия, нещо като приспиване на волята и духа? Това преминава в сънна болест и накрая води до... хе-хе-хе... ако е необходимо води до безболезнена смърт.

— На първо време летаргията е достатъчна. Носле ще видим. Във всеки случай в продължение на три пъти по двацет и четири часа жертвата не бива да е в състояние ясно да разсъждава... отначало това е най-важното.

— Три пъти по двацет и четири часа... хмм! Най-напред силна възбуда, после буйство, последвано от пълна безчувственост и неподвижност. Хмм.

Аптекарят отново се изсмя гадно. Смахът му прозвуча като сатанинско блеене.

— Може да се използва индийски коноп. Или буника. А също и бучиниш. Мандрагора, или пък отровата за стрели кураре, мускарин. След това някои екстракти и...

— Докторе, оставете ме на мира с вашата отровна кухня! Самият начин не ме интересува.

Хорн вдигна глава, сякаш вече беше взел решението.

— Добре. Ще стане.

— Само се пита, както споменах, и което е много важно за мен, дали лекарите ще са в състояние да докажат, че на болната е било дадено да изпие подобно средство.

— Едва ли. Нали няма да търсят в стомаха следи от отрова, а най-напред ще предположат кръвоизлив в мозъка. Церебрален или спинален. Жената изложена ли е на силни вълнения и емоции?

— Понастоящем да, и то как!

— Това опростява нещата. Може би ще е енцефаломалация или пък пареза, парализа, акинезия...

— По дяволите вашите учени дрънканици, докторе! За мен важното е: или-или!

— Добре, добре. Разбрах.

— А как стоят нещата с евентуален смъртен изход?

— Всъщност това е най-лесното, хе-хе-хе-хе! Но все пак ви съветвам този момент да се поотложи с пет-шест месеца, тъй като може да открият наличието на съответното вещество в трупа...

Аптекарят млъкна и двамата наостриха слух. Предната врата на избата шумно изскърца с ръждясалите си панти. Разнесе се мъжки глас и петте жени му отговориха.

— Какво става отвън? — попита Капитана.

Аптекарят напрегнато се послуша още няколко секунди и после каза:

— Няма защо да се безпокоите, господине! Това е един добър мой приятел.

— Посветен ли е?

— Още не е, но се надявам, че скоро и това ще стане.

— Що за човек е той?

— Слуга е на княз Ван Зом.

— По дяволите! Човече, каква непредпазливост! Ван Зом не е наш приятел.

— Знам. Но затова пък в лицето на неговия слуга имаме толкоз по-добър приятел.

— Може би този тип е шпионин.

[#1 Отровен алкалоид на гъбата мухоморка. Името му идва от латинското ѝ наименование. — Б. пр.]

Хорн отново изблея:

— Хе-хе-хе-хе! Да не съм глупак? Прозирам хората до дъното на душата им. Хе-хе-хе-хе! Този отвън няма да е още дълго на служба при Ван Зом.

— Защо? Има ли вече друга служба?

— Кажи-речи, при... хе-хе-хе... при мен.

Капитана хвърли учуден поглед на стария и замислено поклати глава.

— При вас ли? Като какъв?

— Като... като зет.

— Какво? Ще се жени за някоя от дъщерите ви?

— За Йете.

— Човече, внимавайте този човек да не ви води за носа, и вас, и вашата Йете, че и всички нас! Не бива да се доверяваме на хора, които не държим здраво в ръцете си!

— Всичко е наред, господине! Знам от какво се боите, но едно нещо ме успокоява. Този млад човек е учил в гимназия, заради бедността си е бил принуден да работи като келнер, Любимият му предмет е била химията. И като келнер е продължил да се занимава с нея. Просто тя е негова страст. А това ми е добре познато, понеже и самият аз съм преживял същото.

— Че той разбира ли нещо от химия?

— И още как! Този младок е по-умен и от мен, хе-хе-хе!... После постъпил на служба при Ван Зом. Там продължил тайно да прави опитите си. Но господарят му скоро го разкрил и му забранил тази дейност. След като и това не помогнало, унищожил малката му лаборатория, създадена с мъка чрез мизерните му спестявания. Оттогава младият човек е разяждан от омраза към Ван Зом. Той гори от нетърпение да си отмъсти на Непознатия от Индия.

— Как се запознахте с този човек?

— Веднъж кочияшът на княза имаше нужда от моите ветеринарни способности и оттогава стана нещо като постоянен гост в дома ми. Та той въведе онзи момък тук и го запозна със семейството ми. Чисто приятелски отношения! Забелязах, че младежът е луд по своите опити и за целта му предложих избата. Сега той прекарва тук цялото си свободно време. Естествено неговият господар не бива нищо да научи за това.

— Е, щом е така, тогава ми се иска някой път малко да го поизпитам.

— Ще трябва само да седнем при него.

— Значи по нашия въпрос се разбрахме, нали? — отново върна Капитана разговора към целта на посещението си.

— Остана само цената, господине — хитро намигна аптекарят.

— Колко искате?

— Евтино ще го направя, господине, защото е за вас и защото...

— По-накратко, докторе!

— Двеста марки, понеже не се пазарите. Капитана му наброи цялата сума на ръка и стана.

— Аз съм архитект, докторе — прошепна му той, — и се казвам Якоб. Освен това не съм тукашен, но искам да си потърся в града някаква служба.

Двамата се върнаха в предното помещение. Там петте жени бяха насядали около Фридрих. Вече бяха изпили доста от ракията, ала въздействието ѝ още не се усещаше.

— Добре дошъл, млади приятелю! — поздрави старият. — Днес имате свободен ден, така ли?

— Свободен съм докогато си пожелае. Обявих, че напускам и помолих за разрешение да си потърся друга работа.

— Успех! Човек като вас бързо ще намери служба. Фридрих сложи длан върху гърлото си.

— Пак да стана слуга? Да превивам гръб и при всеки глупав каприз на господарите да скачам на крака и да припкам като невестулка? Никога няма да се повтори! Най-сетне искам и аз да съм истински човек. Най-сетне да си стъпя на собствените крака! Имам малко спестени пари. Ще стигнат да започна някаква търговийка. Между другото ще мога да знахарствам колкото ми душа иска. Ако в днешно време някой успее да създаде нов вид пластир или пък да направи нов вид средство за разхубавяване, за кратко може да стане милионер.

— Много разумно разсъждавате. Но за да върти човек магазин преди всичко му е нужна жена. Иначе спестените пари бързо ще отидат на вятъра.

— Това ми е много добре известно — кимна Фридрих със сериозно изражение. Същевременно хвърли уж скрит поглед към Йете, която поднасяше тенекиения съд с ракия към устните си.

— Търсете, търсете... хе-хе-хе... това е най-важното! — изграчи Хорн.

— Няма да се наложи да търся дълго... Няма ли малко да поседнете при нас, господин докторе?

— Е, само за минутка. Елате при нас, господин Якоб!... А ей този господин е архитект и търси назначение — представи старият Капитана. — Седнете, господин Якоб! — След това последва представянето на Фридрих: — Това пък е един голям химик, чиято втора професия е слуга на княз Ван Зом, но пет пари не дава за тази чест... Тъй, а сега налей ни, Йете!

Старият аптекар се настави между дъщерите си. Недоверието и подозрителността на червенокосия архитект Якоб към слугата на Ван Зом скоро изчезнаха. Той въвличаше Фридрих във всеки нов разговор, защото усети, че може да направи чудесно завоевание. Ако имаше в дома на княза свое доверено лице, това щеше да му бъде от голяма полза. Скоро в стаята се възцари ведро и весело настроение, и то поточно сред жените, които рядко преживяваха подобни часове. Тенекиеното канче минаваше от една „красива“ уста към друга. Тримата мъже почти не пиеха.

Фридрих се оказа многостранно надарен и твърде забавен компаньон. Той имаше неизчерпаем резерв от шеги и какви ли не хрумвания, а от време на време пускаше такива забележки, които подсилиха впечатлението на Капитана, че добросъвестността и почтеността не бяха от най-силните страни в характера на този весел момък.

Капитана се нуждаеше от точно такъв доверен човек. Ето защо той си науми да се сближи с него възможно повече. По тази причина изчака, докато Фридрих се надигна да си върви, и двамата заедно напуснаха къщата на аптекаря.

На един ъгъл Фридрих се спря.

— Тук ще трябва да се разделим, господин Якоб. Жилището ми, това ще рече къщата на моя досегашен господар, се намира ей в тази посока.

— Но това не е причина да се сбогуваме толкова бързо. Мога да ви придружа още малко нататък, ако, разбира се, нямате нищо против. Аз разполагам с времето си.

— Щастливец!

Фридрих придружи тази дума с дълбока въздишка.

— Да, да служиш на господари е неприятна работа — съжалително кимна архитектът. — Но наистина ли се налага веднага да се приберете?

— Не. Нали преди малко ви казах, че днес съм свободен.

— Е, защо тогава да се разделяме толкова бързо? Или може би компанията ми да не ви харесва? Ако е така, наистина съжалявам, защото ми допадате, а и аз рядко се срещам с весели и интересни хора.

— Добре, да бъдем известно време заедно! — засмя се Фридрих.

— Това ме радва. Хайде, елате! Сигурно знаете някоя кръчмичка наблизко, където можем да си побъбрим още малко.

— Разбира се. Но кръчмата, която имам предвид, е една от най-хубавите винарни, а аз нямам... — тук Фридрих смутено се усмихна — ...е, драги мой, презреният мамон никога не е бил силната ми страна! И ако към това прибавите и моето скъпо струващо хоби, а на всичко отгоре и един господар, който е голям скъперник...

— Скъпо струващо хоби?

— Да, химията.

— Навярно много обичате любителски да се занимавате в лабораторията, нали?

— Това е моята страст. И затова кесията ми страда от хроническа липса на пари.

— Е, с удоволствие ще платя чаша вино за един добър приятел. Фридрих, този изпечен хитрец, предположи, че един безработен архитект едва ли има навик да пие скъпи вина. Така че ако Якоб се съгласи да посетят винарната, безспорно червенокосият архитект не е онзи, за който се представя. Фридрих реши да го поогледа малко по-внимателно. Ето защо каза:

— Извинете, но там не предлагат чаша вино. Човек трябва да си поръча направо цяла бутилка. И тя хич не е евтина.

— Е, мога поне веднъж да си го позволя. Речено — сторено!

Във винарната намериха едно сепаре, където да си бъбрят несмуцавано, Архитектът удобно се изпъна на стола си и рече:

— Тук наистина не е лошо. И виното е хубаво, макар че едва ли може да се мери със сортовете, които пие вашият господар.

Фридрих вдигна рамене.

— Не съм в състояние да преценя.

— Е, ами от време на време сигурно получавате по някоя глътка, а?

— Глътка вино ли? Че как ви хрумна! Ван Зом е страхотен скъперник, голяма гадина!

— Но нали когато има гости няма как да не им сервира вино... и тогава навярно и за вас остава по някоя глътка!

— Този човек и гости!? Попитайте из целия град и ще ви кажат, че с едно-единствено изключение той все още не е поканил в дома си жив човек! През всичките тези дълги месеци, откакто съм на работа

при Ван Зом, не съм получил нито грош бакшиш, и то именно защото той е толкова негостоприемен!

— Чувал съм, че Ван Зом бил милионер.

— Така е! Струва ми се, че има милиони колкото са моите спестени талери.

— И е толкова стиснат?

— Отвратителен скъперник е! И не само това. Изглежда изпитва огромно удоволствие да тормози и ядосва всичко живо около себе си. Ах, изобщо не ми говорете за тези богаташи, господин Якоб! Богатите нямат представа как се чувства клетият бедняк, който е принуден с тежък труд да печели всяка марка. Те само се перчат и надуват, не се съобразяват с когото и да било и тъпчат всичко живо с краката си. А после пък се учудват, че жънат само омраза. Уверявам ви, господин Якоб, ако някога ми се отдаде удобен случай да изиграя лош номер на този високомерен Ван Зом, знаете ли, ей тъй от сърце да му извъртя някой гаден номер, изобщо няма да се замисля!

Капитана внимателно го слушаше. Тайно в себе си се поздравяваше, че се беше запознал с толкова полезен човек. Озлобеният слуга можеше да стане ловък и послушен инструмент в ръцете му.

— Наистина е тъжно — обади се той съчувствено. — Не съм си го представял такъв този Ван Зом. Както узнах, той не ви разрешава даже невинното удоволствие в свободното си време да се занимавате с химия. Така ли е?

— Строши ми всички реторти и стъклени съдове, и то без да ми ги плати. Казва, че къщата му не била лаборатория за микстури!

— Сигурно друг на ваше място нямаше да е толкова търпелив.

— Искате да кажете, че щеше да го даде под съд за възстановяване на нанесените щети?

— Това би било най-голямата глупост. Срещу такъв човек никой тъжител не би постигнал каквото и да било. Не, приятелю, в такива случаи човек може да си помогне единствено сам.

Фридрих предпазливо се огледа.

— Лесно ви е да говорите, господин Якоб. Но какво може да направи един обикновен слуга срещу богат и известен господар? Мнимият архитект не побърза да отговаря.

— Все още твърде малко се познаваме — поде той предпазливо.
— Но вие изглежда сте човек, който не се оставя лесно да му отмъкнат нещо току-така под носа. И това ми харесва. Е, ще поживеем, ще видим, драги мой. Може би ще съм в състояние да ви помогна, да ви помогна повече, отколкото можете да си представите в момента.

— Какво искате да кажете?

— Хмм — отново се измъкна червенокосият, — Като напуснете сегашната си служба, имате желание да се занимавате с химия, нали?

— Това е най-съкровено ми желание.

— И да отворите магазин, който да ви изхранва? Но за тази цел ще ви трябват пари!

— Както вече споменах, имам спестени малко парици, а и старият аптекар ще добави нещичко, ако се ожения за неговата Йете.

— Може би. Ама дали ще стигне? Впрочем, приятелю, да ви попитам: по любов ли ще се жените за Йете, или заради...

При тези думи Якоб потърка върховете на показалеца и палеца си.

— Какво да прави човек? — смутено промърмори Фридрих.

— И това пита момък и половина като вас? Че не можете ли да си намерите друга, драги приятелю?

— Бих могъл, ама не и с пари!

— Все ще вземете някоя, която да не е гола и боса! Доколкото познавам стария, той не притежава солидно състояние. Но дори и така да беше, едва ли ще ви помогне много, Старият е също такъв скъперник като вашия княз!

— Искате да ме натъжите ли? — въздъхна Фридрих.

— Искам само като ваш приятел да ви кажа истината. Ами какво ще правите, ако след като се ожените, той не ви пусне нищичко?

— Това ще бъде нечувана мерзавщина!

— Има начини да постигнете целта си и чрез други средства.

— Не виждам с какви.

— Не споменахте ли, че искате да отворите магазин или кръчма?

— Това е моята мечта!

— Е, аз знам един човек, който може да ви осигури необходимите средства. Ще ви даде толкова, че между другото да се занимавате с любимата си химия.

— Шегувате се, господин Якоб... няма такива хора. В днешно време никой не подарява пари току-така.

— Тук сте прав. Но вие сте умен човек, разбирате много неща, а както изглежда имате разумен мироглед. Твърде стар и хубав закон е, че в живота нищо не се предлага без насрещна услуга, и този закон ще е в сила, докато земята се върти.

— Е, и? — очаквателно попита Фридрих. — Естествено че съм готов да отвърна с услуга, стига тя да е по силите ми.

— Браво! Ето че с вас се сближаваме все повече рѣ повече. Мога ли да попитам какво мислите за държавата и закона?

— Хмм. Моето мнение е, че законът е създаден от хората променящ се устав, който би трябвало да служи на държавата, тоест, на цялото общество, обаче най-често обслужва отделни привилегировани лица. Законът е нещо земно, човешко и следователно често заблуждава и лъже. Когато са го писали, никой не ме е питал за мнението ми. Трябва ли тогава робски да му се подчиняваме, ако вместо полза ни носи неприятности?

— Ето такива хора ми трябва — похвали го Якоб. — Струва ми се, че с човек като вас мога искрено да разговарям без никакви опасения. Чували ли сте вече за Капитана?

— Разбира се — кимна Фридрих безобидно, сякаш изобщо не подозираше накъде бие събеседникът му — Всъщност този Капитан ми харесва. Не мога да го отрека. Изглежда е мъж и половина. Какво ли не бих дал някой път да се срещна с него!

— Тъй ли?... Ами ако ви помогна да осъществите желанието си?

— Вие ли, господин Якоб? — престори се Фридрих на учуден. — Мисля, че не сте тукашен човек.

— Това нищо не означава. Капитана има свои хора наблизко и надалеч.

След тези думи сърцето на Фридрих заби по-силно. Той придърпа стола си и с приглушен глас рече:

— Господин Якоб, сега сме сами. Кажете ми откровенно, защо споменахте Капитана! Действително можете да разговаряте с мен открито. Не съм хлапе.

— Защото знам, че плаща много добре и че помага на хората си с каквото може. Сигурно няма да му е трудно да ви осигури една прилична кръчма.

— И какво ще поиска в замяна?

— Нищо повече от онова, което сте в състояние да му предложите. Способните химици не се срещат под път и над път. Мисля, че можете да му окажете ценни услуги. Благодарността му ще е според тях.

Фридрих кимна замислено.

— Разбира се, разбира се... Вие лично ли го познавате?

— Не, Но съм в достатъчно близки отношения с него, за да мога с успех да ви препоръчам. Не е нужно да полагам кой знае какви усилия, за да ви бъда полезен.

Радостно възбуден, Фридрих сграбчи с двете си ръце десницата на архитекта.

— Господин Якоб, този ден е най-хубавият в целия ми живот! Значи мислите, че мога да нарежа Йете? Ами после?

— По този въпрос ще поговорим още. Онзи, който спечели доверието на капитана, се превръща в заможен, обезпечен човек. Най-важните условия са безпрекословна вяност и искреност. Приемат ли ви веднъж в този съюз, не бива повече да имате тайни от Капитана.

— Вижда ми се съвсем естествено. А кой ще ме приеме в тази общност?

— Или самият той, или някой от неговите доверени хора. Аз също мога да подлагам на проверка и да приемам нови членове.

— Самият вие ли, господин Якоб?

— Да.

— И какви са условията, които трябва да изпълня?

— Различно е. От един чиновник или от занаятчия се изискват по-други неща, отколкото от един химик. Но за всички важи предпоставката — безрезервна откровеност, вяност и сляпо подчинение.

— Намирам го за повече от справедливо — усърдно кимна Фридрих.

— Драги приятелю, ще ви подложа на едно малко изпитание — каза мнимият архитект и вдигна чашката си. — Хайде, пийте! Ще поръчаме още една бутилка и ще полеем нашето приятелство. Ало, господин келнер!... Нали преди малко казахте, че вашият господар Ван Зом не обичал гости и ходене по приеми?

— Така е. Никога не кани гости.

— Но аз чух, че го посещава някакъв господин, към когото той проявявал необикновено доверие.

Фридрих сбърчи вежди.

— Би трябвало да го знам.

— Смятам ви за честен човек. И така, отговорете ми! Сигурно сте чували за странния човек, превърнал в своя професия облекчаването на хорските страдания и мизерия?

— Разбира се. Сега навсякъде говорят за него.

— Вашият господар споменава ли го?

— Нямам представа. Поне аз не съм чувал от него подобно нещо.

— И все пак се говори, че този тайнствен човек се отбивал често у вас.

— У нас ли? Непознатият дарител при Ван Зом, при този коравосърдечен скъперник? Но това наистина е смешно! В последно време моят господар посещава само банкера фон Хелфенщайн или полковник фон Тифенбах. Те са единствените хора, с които поддържа отношения. Някой от тях двамата би трябвало да е онзи човек, когото имате предвид.

— Но аз подочух, че дори и вчера е имал гости.

— Наистина, и това ли знаете вече? Е, нямам никаква причина да го премълчавам. Това беше изключението, за което преди малко споменах — една дама, госпожа фон Хелфенщайн. Първоначално щеше да дойде и самият банкер, ала е бил нещо възпрепятстван. Та моят господар вечеря с тази жена и аз им сервирах.

— Ами по-късно? Не е ли идвал през нощта някой друг?

— Изключено! Би трябвало да знам!

— Странно. А днес рано сутринта не забелязахте ли нещо особено в поведението на вашия господар, да речем някакво по-голямо вълнение или възбуда от обикновено, или нещо подобно?

— Когато излязох от къщи, господарят още спеше.

Капитана прие тези думи с голямо задоволство. От тях си направи заключението, че нощният посетител в дома на Хелфенщайнови е удържал на думата си и все още не е докладвал на Ван Зом за кражбата. Но от друга страна си спомни предупреждението на Нора, която надушваше клопка. Капитана усилено размисляше. Имаше още куп загадки, които трябваше да разреши.

Но беше по-уместно да си отложи всички запланувани начинания и да насочи цялото си внимание към тайнствения човек. И без друго напоследък всичко, каквото предприемеше, завършваше с неуспех. Обирът в дома на Тифенбахови се провали безславно, а Борман беше отново заловен. Изглежда всички и всичко се беше съюзило срещу Капитана. Към това се прибавяше и намесата на детектива, от което можеха да произтекат какви ли не опасности! Действително той беше изпаднал в тежко и деликатно положение.

И така, най-напред трябва да се освободи от този отвратителен призрак — да разкрие загадъчния си враг и да му види сметката! На първо време това бе най-належащата задача.

— Добре — обади се червенокосият след известно мълчание. — Първото изпитание премина благоприятно за вас. Казахте ми истината и вече мога да ви се доверя. Ако все още имате желание, тогава да си стиснем ръцете — обвързвате се завинаги с нашия съюз. Съвсем скоро ще получите обещаните средства, ще разполагате с едно осигурено бъдеще. Обаче не забравяйте задълженията си: откровеност, вярност и сляпо подчинение!

Якоб стисна ръката на Фридрих и го погледна право в очите. После продължи:

— Млади ми приятелю, въпросът е на живот и смърт! От този миг нататък сте под постоянно наблюдение. Страхливостта, подлостта, вероломството или коварството се наказват със смърт. Скоро ще получите своите указания, ще последва проверката на дело! Тъй, а сега трябва да вървя! Вие останете тук и спокойно си допийте виното! Довиждане!

След тези думи той хвърли на масата златна монета и изчезна.

13. ДУШЕВНИ ТЕРЗАНИЯ

Когато се прибра у дома, Фридрих завари господаря си в работния му кабинет.

— Новини ли ми носиш?

Фридрих разказа сбито, но без да пропуска нищо, за срещата си с червенокосия. Ван Зом го изслуша внимателно до края, без да го прекъсва.

— Какво мислиш за този архитект? — попита най-сетне князът.

— Мисля, че е самият Капитан.

— Точно така. Той е бил. Сключил е много важно споразумение с теб, приел те е в бандата си. Бъди сигурен, че това само Капитана може да го направи. Каква ли работа е имал при стария отровител?

— Не стана дума за това, а и аз не биваше да го питам, за да не си навлека подозренията му.

— Няма значение... мога да се досетя. Да разсъждаваме логично — Капитана не е никой друг освен банкерът Франц фон Хелфенщайн, склонен съм да вярвам, че е поръчал на аптекаря да му направи някакво средство, с което да предизвика у жена си умствени смущения. Просто е принуден да го направи, ако иска да изпълни моето условие и да отведе в лечебно заведение госпожа Нора, която безспорно ще се възпротиви.

— Не е лошо. А не е ли наш дълг да предотвратим подобно злодеяние?

— Не. По-скоро наш дълг е да не му попречим.

Фридрих направи такава физиономия, сякаш беше ухапал лимон.

— Фридрих, не се терзай! — засмя се Ван Зом. — Предизвиканата по изкуствен начин невменяемост на жената е много важна част от моя план. Съзнателно измислих условието жената да бъде поставена под лекарско наблюдение. Естествено, че тя ще се съпротивлява със зъби и нокти. Ето защо банкерът ще се постарее

тайно или открито, но насила да я накара да се подчини. И какви ще са последствията?

— Милостивата госпожа ще побеснее.

— Правилно. И точно това ще е онова душевно състояние, което искам да предизвикам, за да постигна целите си. Тя е най-важният съюзник на банкера. Успее ли още повече да я озлобя срещу него, тогава играта е спечелена.

— Ами ако онова средство се окаже опасно?

— Няма веднага да умре от него. Старият отровител ще внимава да не стане съучастник в предумишлено убийство, което ще му струва главата. Освен това аз съвсем навреме ще се появя на сцената.

Броени минути по-късно каретата на княз Ван Зом спря пред дома на Хелфенщайнови. Важно беше да направи обещаното посещение на жената на банкера, като се държи приятелски и непринудено, за да не позволи на Франц фон Хелфенщайн и на Нора да заподозрат къде да търсят най-опасния противник на Капитана и на цялата му банда.

Ван Зом напълно постигна своята цел. Жената на банкера го посрещна най-любезно, за което разбира се тя призова на помощ цялата си воля, понеже от вълненията, преживяни през последната нощ, все още се намираше в трескаво състояние. С отчаяни усилия се мъчеше непрекъснато да бърби със своя посетител, а пък Ван Зом се преструваше, че не забелязва силната ѝ тревога, прозираща от всичко.

С усмивката на най-добър приятел той напусна дома на враговете си, за да отиде веднага при Тифенбахови, където Хедвиг вече го очакваше.

Наближаваше часът, когато старият Бертрам щеше да бъде погребан. С каретата си Ван Зом поведе младата девойка към гробището. Последната част от пътя двамата изминаха пеша.

На входа, точно до портата, те намериха място и скоро видяха как пристигнаха служебните лица заедно с Рихард и Мари Бертрам. Докато Рихард минаваше покрай тях, Хедвиг стисна ръката на княза и промълви:

— Това е той!

— Да, познах го. Младият поет, когото Щикрод изгони от книжарницата си. Нима прилича на престъпник?

Тя безмълвно поклати глава.

В този момент се появи и асесорът Шуберт, съдия-следователят. Пристъпи към двамата и учтиво ги поздрави.

— Благодаря ви, че се отзовахте на молбата ми. Ще имате ли добрината — обърна се той към Хедвиг, — да застанете така, че на връщане погледът му неизбежно да падне върху вас?

Хедвиг безмълвно кимна. После траурната церемония започна. Много любопитни хора бяха надошли, макар че беше кучешки студ. Гробището едва ги побираше.

Мъртвецът беше изложен в залата за поклонение. Щом видяха баща си, малките започнаха да плачат. Рихард равнодушно беше свел поглед. Мари не откъсваше очи от лицето на любимия покойник.

Ето че се появи свещеникът. По негов знак прозвуча песента на църковния хор:

„Исусе, мое упование...“ После хорът замлъкна. Свещеникът прочете името, професията, рождената дата и датата на смъртта на покойника. След това вдигна очи и погледът му се плъзна по насъбралата се тълпа.

Той беше обичан от всички оратор и имаше сериозни намерения. Добре знаеше защо е доведен сина при гроба на баща си и му се искаше да допринесе нещо, та дано успее да трогне и стопи ледената обвивка на тази закоравяла душа. Предполагаше също, че сред слушателите му се намираха и хора на Капитана, дошли да присъстват на погребението на стария Бертрам, за чиято смърт бяха виновни единствено те. Свещеникът се опитваше да размекне техните каменни сърца.

Словото му действително направи голямо впечатление на слушателите. Мнозина дори се разплакаха. Не заплака само онзи, към когото всъщност с особена сила бяха отправени покъртителните думи на духовника — Рихард. Той стоеше безучастен към всичко, което ставаше. Накрая над трупа бе изречена благословия и хорът отново започна да пее.

Докато траеше песента, ковчегът трябваше да се затвори и изнесе навън. Няколко души вдигнаха капака му и... тогава проехтя вик, толкова силен и пронизителен, че заглуши песента. Беше го надала Мари.

— Татко! Татко мой!

Сдържаната от два дни душевна мъка, която не бе намаляла нито с променената обстановка, нито с големите грижи полагани за девойката, изведнъж бе помела всички задръжки. Облекчителни ридания разтърсиха цялото ѝ тяло.

Траурната церемония завърши и след като мъртвецът бе спуснат в земята, хората се разотидоха. Полицайте застанаха от двете страни на Рихард Бертрам и го поведоха обратно. Той не се възпротиви и остана спокоен със забит в земята поглед. Ясно беше за всички, че той присъства само тялом.

Загърнатата с палто от много скъпа кожа, недалеч от княз Ван Зом, чернокоса девойка с чуждестранни черти на лицето си пробиваше път напред, за да може по-добре да огледа задържания младеж. Рихард беше вперил поглед безизразно право пред себе си. В този миг обаче непознатата се промъкна още по-напред и погледът на Рихард падна върху лицето ѝ, потопа се в тъмните ѝ огнени очи. Крачките му се забавиха, зениците му се разшириха, а чертите му се оживиха.

— Пари, пари! — каза той така, че всички го чуха. — Цял куп пари! Неволно князът направи движение, изразяващо изненадата му. Така привлече вниманието на Рихард върху себе си. Изглежда младежът се опитваше да си спомни нещо, после внезапно сграбчи ръката на Ван Зом и промърмори думи на подкрепа и благодарност.

Въпреки умопомрачението си, той позна човека, който му помогна в неговата най-страшна мизерия и беда. А ето че веднага след това видя и Хедвиг. Руменина покри страните му, очите му заблестяха, той изпъна снага и... с полувисок глас започна да говори.

Като по нечия заповед шепотът наоколо заглъхна. Кръгът от хора около Рихард се стесни още повече. Никой не искаше да пропусне и една дума. Ван Зом също наостри слух. ...със знак един-единствен на ръката възпира вятъра, огънал дървесата...

Това беше всичко, което князът разбра. Говорът на Рихард премина в неясно мърморене, после се чуха по-ясно думите „нощ, нощ, моя нощ“ и млъкна.

Наоколо се възцари дълбоко мълчание. По израза на лицето му личеше, как в него се борят различни чувства. Той отваряше и затваряше очи, сякаш се опитваше да задържи по-дълго някакво съновидение, или пък се мъчи да си припомни нещо забравено. В този

момент към него се приближи съдебният лекар, хвана го за ръката и посочвайки към Хедвиг, попита:

— Познавате ли тази дама?

Лицето на Рихард изведнъж придоби друго изражение.

— Назад, подлецо! — изкрещя той с глас, в който личеше внезапно обзелият го страх.

Вдигнатите му ръце се отпуснаха, погледът му угасна и коленете му се подкосиха. Строполи се на земята в безсъзнание. Хедвиг понечи да му помогне, обаче Ван Зом я задържа.

— Моля ви, оставете го! — каза той. — Благоприятният момент отмина.

— Боже Господи! — завайка се тя. — Невъзможно е този млад човек да е виновен!

— Убеден съм в това и ние ще направим за него всичко, което е по силите ни.

Вдигнаха изпадналия в безсъзнание младеж и го отнесоха до колата. Ван Зом се обърна с учтива молба към непознатата чернокоса девойка и заедно с нея и с Хедвиг фон Тифенбах бързо закрачи към портата на гробището. Скоро тримата излязоха навън. Когато се отдалечиха от другите хора, князът се спря и свали шапка пред непознатата, която макар в голямо недоумение, го беше последвала, без да каже дума.

— Извинете ме, госпожице! На гробището нямах време за дълги обяснения. А сега преди всичко искам да ви се представя. Името ми е Ван Зом.

— Казвам се Лена Розенбаум. Князът явно се изненада.

— Да не би да живеете на Васерщрасе?

Момичето кимна. Ван Зом разбра, че тя беше дъщеря на евреина, собственик на заложната къща, когото предишната вечер беше разпитвал за откраднатия диамант.

— Познавате задържания, нали? — продължи Ван Зом. Почти незабележимо в израза на лицето му се примеси оттенък на недружелюбност. Въпреки това Лена забеляза промяната и гордостта ѝ се възбунтува. Какво искаше този човек от нея, и защо изведнъж стана хладен и резервиран?

— Не — кратко отвърна тя.

— И все пак Ми се струва, че той не ви е непознат. Бъдете искрена! Тази дама е госпожица Хедвиг фон Тифенбах.

Лена сбърчи вежди. В очите ѝ пламна омраза и тя отправи към Хедвиг убийствен поглед.

— Хедвиг фон Тифенбах? — попита тя. — Онази, която направи срещу него донесение в полицията?

— Не, тя не е правила донесение. Тази дама не носи вина за това, че младежът изпадна в тежко положение.

— Ами че кой друг тогава?... Той, един поет, арестуван, честта му — окаляна, а самият младеж — умопобъркан! И кой друг е виновен, освен тази тук?

Тя възмутено им обърна гръб, ала Хедвиг я хвана за ръката и я задържа.

— Заблуждавате се, госпожице Розенбаум — спокойно каза Хедвиг. — Аз съм тук, за да му помогна.

Лена бавно се извърна и невярващо я погледна в очите.

— Да му помогнете? На него, който заради вас изпадна в такава беда?... Мразя ви!

— В момента не мога да направя нищо, за да променя чувствата ви — невъзмутимо отвърна Хедвиг, — но ще използвам всички средства, за да докажа невинността му. Вие го познавате... и може би ще ни помогнете да съберем доказателствата!

— Той е невинен, знам го! — самоуверено каза Лена.

— В такъв случай ви моля да ни съдействате! Ще ви бъдем много благодарни!

— Отказвам се от благодарностите ви. Не са ми нужни. Моите усилия са достатъчни, за да го освободя.

С тези думи Лена им обърна гръб и си тръгна.

— Оставете я да си върви! — каза Ван Зом. — Е, след като вече я познавам, няма къде да ни избяга. Ако откаже да ни даде исканите сведения, то пред съда ще говори. Видяхте ли, че щом я зърна, младежът веднага спря, забелязахте ли, че я позна?

— Беше очевидно.

— А разбрахте ли думите, които каза тогава?

— Пари, пари! Колко много пари!

— Да, така беше. Сега си спомням какво разправяха — че полицаите, които след арестуването на младия човек направили обиск

в дома на Бертрамови, намерили пари у тези бедняци. Не били кой знае колко, ала все пак за тези доведени деца на щастието били значителна сума. Полицията установила, че малко преди да бъде извършена взломната кражба у вас Бертрамови платили закъснелия си наем на собственика на къщата, както и някои други по-малки дългове. Това накарало властите да се замислят, тъй като в последно време Бертрамови нямали приходи. Думите на младия Бертрам към Лена Розенбаум ме навеждат на мисълта, че той е получил пари от бащата на девойката. А баща ѝ е вехтошарят и собственикът на заложената къща Соломон Розенбаум, живущ на Васерщрасе.

— И смятате, че този млад човек е правил тъмни сделки с евреина? — изплашено попита Хедвиг.

— Не. Това не говори в полза на взетия под нашата закрила младеж, когото смятам за почтен и порядъчен човек, По-скоро мисля, че е получил заем, а защо не и подарък.

— Заем или подарък! — замислено повтори Хедвиг, — Следователно Рихард Бертрам се намира в по-близки отношения със семейство Розенбаум. Това съвпада с моите наблюдения. Струва ми се, че... Лена Розенбаум обича този клет затворник.

— Не е изключено — кимна Ван Зом. — Добре, че я познаваме. Незабавно ще уведомя съдия-следователя.

Те отидоха с каретата до съда, където ги прие асесор Шуберт в присъствието на съдебния лекар.

— За съжаление очакванията ни не се оправдаха, ваше сиятелство — поде асесорът разговор за случилото се след погребението. — Тъкмо Бертрам беше започнал да си припомня, и отново изпадна в предишното състояние на умопомрачение.

— Може би по-добре да не го бяхме прекъсвали — каза Ван Зом. — Но това са безполезни разсъждения вече. Да обмислим по-нататъшните си действия! Не може ли да го посетим в килията му? Може би появяването на моята придружителка ще окаже въздействие върху него.

— От моя страна нямате никакви пречки — откликна съдия-следователят. — Ако нямате нищо против, можем веднага да отидем в килията му.

Докато Хедвиг крачеше из мрачните коридори, минавайки покрай зарешетени прозорци и врати, обковани със желязо, тя

почувства как някаква тежест стегна сърцето ѝ, а когато прекрачи прага на килията, в която арестантът лежеше върху изпокъсания сламеник блед и със затворени очи, от устните ѝ се изтръгна дълбока въздишка.

— Боже мой! И това ли е Алмансор?

— Действително е той — заяви Шуберт. — Потвърди го и издателят Щрикрод.

— Значи открихме едно лице, което може да докаже невинността му — подхвърли Ван Зом, После разказа за срещата си с Лена Розенбаум, както и за своите предположения. Асесорът го увери, че незабавно ще разпита еврейката като свидетелка.

— Моля ви, госпожице фон Тифенбах, не искате ли да кажете поне думичка на задържания? — посъветва князът.

Тя се надвеси над младежа.

— Господин Бертрам! Той не ѝ отговори.

— Повикайте го със собственото му име! Но и този опит остана безрезултатен.

— Алмансор! — извика тя тогава, — Алмансор!

Мъжете стояха в напрегнато очакване. И ето... наистина, младият човек бавно отвори очи. Лицето му изгуби своята безизразност. После пак затвори очи.

— Алмансор! Чувате ли ме? — повтори още по-настойтелно девойката.

По устните му заигра лека усмивка.

— Нощ — прошепна той, — нощ, моя нощ!

— Има предвид вас, госпожице — обърна се асесорът към Хедвиг. — Той ви обожава. Сега наистина го вярвам — в онази нощ Бертрам е дошъл да ви защити.

Хедвиг кимна и в очите ѝ изплуваха сълзи. Безкрайно състрадание изпълни сърцето ѝ. Тя пхна длан под главата на младежа, за да му бъде по-удобно, ала Рихард сви юмруци и изскърца със зъби като човек, който е изпаднал в дива ярост.

Изплашена, девойката рязко се изправи.

— Какво беше това?

— Неговото заболяване! — обясни съдебният лекар. — Както си лежи напълно спокойно, изведнъж започва да удря около себе си като побеснял.

Князът замислено поклати глава. Той се наведе над него и се опита да пхне ръка под главата на болния. Рихард енергично се възпротиви. Тогава Ван Зом внимателно го обърна на едната му страна и старателно огледа главата му.

— Как стана залавянето му? — попита той. — Остави ли се безропотно да му сложат белезниците?

— О, не! Повалили са го на земята с удар на палка.

— Е, тогава нима е чудно, че не позволява да се докосват до главата му? Господин докторе, преглеждал ли сте черепа му дали е здрав?

— Черепа ли? — отвърна докторът с въпрос. — Като го докараха в затвора, направих общ преглед и тогава не установих друго освен тежко мозъчно сътресение. Но ей сега веднага ще го прегледам по-обстойно.

При внимателното опипване на главата му действително се оказа, че черепът му е наранен, което не беше опасно за живота му, но налагаше преместването му в болнично отделение. Лекарят незабавно се погрижи.

— Ще направя всичко, което е по силите ми — заяви и асесорът при по-нататъшния им разговор. — Още днес ще разпитам Лена Розенбаум. И ако нейните показания не са достатъчни, тогава... — Той се замисли за миг-два. — Но все пак има един човек, чиито показания начаса биха могли да му върнат свободата.

— И кой е този човек? — припряно попита Хедвиг фон Тифенбах.

— Великанът Борман. Той представи Бертрам за свой съучастник. И поддържа показанията си. Знам, че лъже, обаче не мога да го докажа. Представете отказа на Борман от показанията му и незабавно ще пусна Бертрам на свобода! Ала Борман е закоравял злодей без чувства и сърце. Доколкото съм осведомен той има едно слабо място, където човек би могъл да го притисне, и то е... детето му.

Хедвиг наостри слух.

— Да — продължи асесорът Шуберт. — Детето на Борман е хубаво, здраво хлапе. Майката всеки ден идва тук с него и настоява да посети мъжа си. Преди малко Борман пак ми досаждаше с вечното си искане да му разреши да види детето си.

— Значи досега още не сте му позволили?

— Не. Трябва да позабавя това разрешение, защото то е единственото средство, с което го държа натясно и мога да разтърся закоравялата му душа и сърце.

— Знаете ли къде живее жена му?

— На улица Уфергасе 9, на четвъртия етаж. Жена му е свестен човек. Един Господ знае как е попаднала на този негодник!

— Ако се застъпя за нея, ще ѝ дадете ли разрешение да види мъжа си?

— Досещам се — кимна асесорът, — и с удоволствие ще изпълня желанието ви! — После замълча и като хвърли поглед по коридора, продължи: — Ето, вече идват болногледачите, за да вземат Бертрам. Докторът се е разбързал. Очевидно този случай го е притеснил.

Когато малко по-късно Хедвиг се качи в каретата заедно с Ван Зом, тя попита с умолителен глас:

— Отиваме на Уфергасе 9, нали?

Той се усмихна и даде на кочияша съответното нареждане.

След десетина минути спряха пред врата, на която бе залепено невзрачно листче с надписа: „Аугусте Борман. Гладачка.“ Ала ютията стоеше на масата в пълно бездействие. На стола — млада жена с измъчено лице държеше в ръцете си малко момченце. То беше в онази възраст, когато децата правят първите си забавни и смешни опити да говорят. Хлапенцето бодро бърбореше, от време на време спираше за малко, сякаш да поразмисли, вдигаше поглед към майка си и питаше за хиляден път:

— Де тати?

— Отиде си, миличко!

Това беше вечният ѝ отговор, С тъжна усмивка тя милваше малкото по бледите бузки.

— Пак доди? — искаше да узнае по-нататък дребосъкът.

— Сигурно пак ще си дойде, само че няма да е днес, В този момент се почука и жената се стресна. Дали отново идваше някой от съда или пък от полицията?

— Влез! — пресипнало извика тя.

На прага застана стройна девойка с дружелюбна усмивка.

— Търся госпожа Борман. Вие ли сте?

— Да.

— Гладачката?

— Да, госпожице!

— Имате ли много работа в момента?

Тъглчетата на устата на съсипаната от мъка жена се смъкнаха надолу.

— Хайде, тръгнете си като всички други! — с горчивина в гласа каза тя. — Аз съм жената на крадеца Борман! Да ви кажа да го знаете! Никой не ми дава за гладене, откакто.

Сълзи задавиха гласа ѝ.

— Клетата жена! — състрадателно каза Хедвиг. И на нея ѝ беше трудно да овладее обзелите я чувства. — Че какво сте виновна вие?

— Какво казахте? — учудено попита тя.

— Намирам, че това е отвратително от страна на хората! — смело продължи Хедвиг. — Вие не можете да отговаряте за злодеянията на мъжа си. Ще приемете ли от мен работа?

И тъй като жената продължаваше да я гледа недоверчиво, тя бързо добави: — Ще ви предплатя десет марки!

Боязливо Хедвиг сложи парите в ръката на жената и последните останки от гордост и упорство, от враждебна резервираност в госпожа Борман се стопиха. Тя покри лицето си с длани и се разхълца.

— Де тати? — в този миг малкият отново почна да пита. Той поглеждаше въпросително ту непознатата посетителка, ту разплаканата си майка, Хедвиг стоеше безпомощно пред тази жалостива сцена. Най-сетне тя събра кураж, каза няколко мили думи на детето и накрая прегърна с ръка раменете на хълцащата жена.

— Успокойте се! — опита се тя да утеши госпожа Борман. — Ще дойдат по-добри времена. Аз ще се погрижа за вас и за детето ви!

Жената отпусна ръце и втренчи в Хедвиг пълните си със сълзи очи.

— Коя сте вие, че се наемате да ми помогнете?

— Казвал се Хедвиг и съм дъщеря на полковник фон Тифенбах.

— Фон Тифенбах?... О, Боже!... Хора, на които не съм сторила и най-малкото зло, ме отблъскват... а вие, на която моят мъж причини такива неприятности, вие идвате при мен, за да ми помогнете?

— Нали вече ви казах, че не сте отговорна за престъпленията на вашия мъж! Ако знаех колко сте нещастна, отдавна да съм дошла при вас. Сигурно много сте страдала от мъжа си в съвместния живот!

— Много, ах, колко много! — пак заплака жената. — Обикнах го още преди да разбера, що за човек е той. А после беше твърде късно. Вие обичала ли сте някога?

Хедвиг се изчерви и поклати глава.

— Тогава не можете да ме разберете — продължи жената на великана Борман. — Той ме е бил... той ме е мамил... той е престъпник... и все пак не мога да престана да го обичам. Понякога сама се презирам заради това... и въпреки всичко, въпреки всичко! Той също ме обича, макар по свой начин. Никога не съм имала влияние над него и нищо не съм могла да променя. После се появи детето... то е единственото същество, което... как да го кажа?... което е в състояние да му повлияе.

— Наистина ли?... О, ами тогава може би е възможно да се облекчи участието на вашия съпруг и същевременно да се спаси един човек, който без вина лежи в затвора!

Изглежда жената възприе само първата част от изречението.

— Да се облекчи участието му ли?

— Да. Ако продължи да се инасти както досега, наказанието му ще бъде много сурово. А едно откровено признание ще настрои съдиите състрадателно. Обаче мъжът ви си остава груб и опърничав. Това е ужасно, защото иска да повлече със себе си към гибел един невинен човек.

— Кой е той?

— Някой си Рихард Бертрам.

— Кой, той ли бил невинен? Както чух, той е съучастник на моя мъж и са го задържали заедно с него. Нали?

— Не, той е влязъл през прозореца малко по-късно от вашия мъж, за да ме спаси. А за да си отмъсти, съпругът ви е дал показания, че Бертрам е негов съучастник.

— Но това е ужасно!

— В резултат на своето физическо и душевно състояние в момента Бертрам не може да докаже невинността си, тъй че съдбата му е изцяло в ръцете на вашия мъж.

— Да, такъв е, познавам го. Унищожаваш всеки, който му попречи да извърши веднъж замисленото. Не, госпожице, нищо няма да постигнете.

— Но нали преди малко споменахте за детето му! Ако бащата прегърне сина си, тогава може би закоравялото му сърце ще се затрогне.

— Не е изключено. Но той дълго няма да види детето си. Вече няколко пъти молих съдия-следователя да ми разреши да посетя мъжа си заедно с малкия... получавам само отказ.

— Е, съдия-следователят е асесор Шуберт. Познавам го. Ако го помоля и добре обоснова молбата си, сигурно ще ви разреши.

— О, ако бъдете така добра да го направите!

— Защо не? Но би трябвало час по-скоро. Тъкмо се канех да отида при него. Искате ли да дойдете с мен?

Младата жена вдигна умолително сключените си ръце.

— Ах, милостива госпожице!

— Не желая никакви благодарности — махна с ръка Хедвиг, — правя го преди всичко заради невинно задържания младеж. Побързайте да се пригответе!

Жената взе голям шал, наметна се с него, загърна детето, а след това последва Хедвиг на улицата, където чакаше каретата на Ван Зом. При вида на изисканото и луксозно превозно средство жената на великана Борман се поколеба, но Хедвиг я побутна да влезе. Князът ѝ заговори дружелюбно и благо, така че лека-полека спечели доверието ѝ.

Когато ключарят отвори килията, за да пусне жената и малкото да влязат вътре, Борман лежеше проснат върху нара си.

Хлапето протегна ръчички към баща си и ликуващо изпищя. Атлетическата фигура на великана силно трепна. С един скок той се озова на крака. — Густел, ти тук!? — извика той. — А, и малкият?... Ела при мен, сладкото ми момченце!

Той грабна детето, притисна го до гърдите си и покри лицето му с целувки. В същото време като диво животно с големи крачки започна да обикаля тясната килия, доколкото му позволяваха веригите. Наричаше момченцето си с най-галените имена.

Накрая той се спря пред жена си и попита:

— Значи асесорът, този пес, най-сетне ти позволи да ме посетиш, а? Изляза ли на свобода, ще му строша всичките кокали!

Тя поклати глава.

— Не, асесорът не искаше, но госпожица фон Тифенбах се застъпи за мен.

— Госпожица... фон... Тифенбах ли? Дъщерята на полковника? Слушай, внимавай!... Тук има нещо гнило!...

Борман остави детето на земята и тежките му юмруци се свиха.

— Какво ли цели с това тази фуста, а?

— Лудвиг! — умолително каза тя. — Бъди разумен! Само от състрадание!

— От състрадание ли? Глупава си като овца!... Или... — малките му очи заблестяха особено, — или си пропаднала дотам, че да ме мамиш?

Той отстъпи назад, сякаш се канеше да се засили, за да се нахвърли върху нея и да я пребие. Жената погледна мъжа си твърдо в очите.

— Ти за каква ме мислиш?... Сам знаеш, че винаги съм била с теб... следвам те през огън и вода... трябваше само да дам дума да не говоря с теб за забранени неща. И ще удържа на обещанието!

— Забранени неща ли? Ха-ха-ха!... Да не би да ми предадеш тайна бележка или пък да ми осигуриш пила за тези мои гривни, а?... Я ми подай пак момчето!... Тъй!... А сега да чуем какво имаш да ми казваш!

Тя заговори за всичко, което ѝ идваше на ум, само не и за бедственото си положение — той не обичаше да слуша подобни неща. По едно време я прекъсна, грубо отблъсна и момченцето от себе си.

— Ями кажи, Густел,... нали си разговаряла с онази маймуна, имам предвид асесора. Колко години ще ми тръснат този път?

— Боже мой, ужасно е! Той спомена за петнайсет години строг тъмничен затвор. Колко често съм те...

— Затваряй си устата! — грубо я прекъсна той. — Нали за да ме затворят и да си изседя цялото наказание трябва да имат и моето съгласие. Ами какво ще правиш през тези петнайсет години?

— Че какво да правя?... Ще работя!

— Ще работиш ли?... Слушай, я ме погледни в очите... право в очите! Той! Аз ще ти кажа какво ще направиш — ще се омъжиш!

Великанът разтърси окованите си ръце, тъй че веригите издрънчаха.

— Ще поискаш развод, проклета вещице! Но те предупреждавам! Още преди моето момченце, моето скъпо момченце, ей това тук, да получи друг баща, ти знаеш ли какво ще...

Очите му засвяткаха като очи на тигър, на който искат да отнемат малките.

— Лудвиг! — изкрещя тя. — Не влизай в грях! О, самият ти най-добре знаеш, че не мога да се откажа от теб... даже и да искам! О, Господи, въпреки всичко аз те обичам... и ще те чакам! Не, не, нашето дете не бива да има друг баща! Заклевам ти се с всички възможни клетви, че това няма да стане!

След тези думи някаква невидима кърпа изтри от душата на великана всички зли помисли. Опасният огън, който гореше в очите му, угасна, а юмруците му се отпуснаха.

— За твоє щастие! — процеди през зъби той. — За твоє щастие, жено. Ела тук! — Той я прегърна с една ръка и продължи: — По дяволите, все пак ти си най-добрата измежду всичката паплач, дето носи фусты!

Мъжът ѝ се извърна настрана и изтри с пръсти очите си.

— Това проклето разкисване! Ама така става, когато човек се занимава с женуря. А сега пък тази работа с Тифенбахови... а-а, Густел, не каза ли, че онова женище те е докарало дотук?

— Да, Лудвиг.

— Но хич не ме убеждавай, че го е направила само от едно голо състрадание!

— Прав си, Лудвиг. Не е само от състрадание към мен... иска да помогне на един друг човек.

— На друг човек ли? Е, ами хайде най-сетне изплюй камъчето! Този копой тук, новият ключар де, е голям подлец. Той може да те изгони оттук преди да си свършила с дрънканиците си. Арнолд беше друг човек. Жал ми е, че натопах и него. Ах, Лудвиг, на един друг си докарал къде-къде по-голяма беда на главата! И ако си разумен, госпожица фон Тифенбах ще направи всичко възможно, за да облекчи наказанието ти.

— Е, ами говори най-сетне де!

— Става дума за Бертрам, когото заловиха заедно с теб. Борман гръмко се изсмя.

— Ах, значи онова момченце! Голям късметлия излезе, че се намесиха копоите! Иначе, казвам ти, щях да му светя маслото.

— Защо искаш да съсипеш и него? Госпожицата каза, че съдиите...

— Я ме остави намира с тези съдии!

— Добре — решително каза жената. — И така, госпожицата заяви следното: ако помогнеш на Бертрам да се измъкне оттук, тя ще помисли за малкото и ще се грижи за него!

— За малкото ли? — изръмжа той помирително. — Би било много добре, ако отдели за него нещо от голямото изобилие, в което живее. Ами защо толкова държи на този Бертрам? Да не би да има нещо по така помежду им, а?

— Не, Лудвиг. По време на взломната кражба тя го е видяла за пръв път в живота си... И още нещо Лудвиг. Тя ми обеща работа и дори ми даде пари в аванс!

— Работа ли? За да си намериш работа, нямаш нужда от тази благородническа папlach.

— Ах, Лудвиг, откакто стана тази история, никой от старите ми клиенти не желае да ми дава за гладене! Ние гладувахме, и малкият, и аз..., той все плаче, сърцето ми се къса... о, Господи!

Сълзи потекоха по страните ѝ. Борман се навъси.

— Не реви! Знаеш, че не понасям да ми ревеш... Е, хайде, от мен да мине, ще изпълня желанието на тази Тифенбах, Но само заради малкия. А на онзи тип, на Бертрам, с радост бих осигурил няколко години зад решетките!... А на старите си клиенти им предай следното от мен: изляза ли пак на свобода, така ще им изглежда кирливите ризи, че пушек ще се вдигне!

Само след десетина минути великанът, жена му и малкото им дете се намираха в кабинета на съдия-следователя.

— И така, Борман, искате да направите признание, нали? — поде асесорът Шуберт със спокоен тон — Ще е само за ваше добро. Може ли и жена ви да чуе онова, което имате да ми казвате?

— И то всичко.

Съдебният писар седна на мястото си и потопи перото в мастилото. Ключарят остана прав до вратата.

— Тогава давай, Борман! Какво искате да ми съобщите?

— Че Бертрам е невинен.

— Не е ли ваш съучастник?

— Не. Никога преди това не съм го виждал.

— Как тогава се озова с вас в къщата на Тифенбахови?

— Не знам. Навярно се е изкачил по стълбата подир мен. Изведнъж чух зад гърба си вик: „Назад, подлецо!“... Подлец ми каза, господин асесор. Обърнах се и видях онзи младок, дето още мирише на мляко. Той ми изтръгна златната верижка от ръката, а аз си помислих: е, това момченце ще да го пипна за врата и ще се помайтапя с него! Точно тогава нахълтаха проклетите копои... и всичко свърши!

— Но защо го посочихте като ваш съучастник?

— Е, господин асесоре! Нека цял живот да ям катран, в моето положение и вие щяхте да побеснеете от яд! Всичко си вървеше като по мед и масло и тъкмо тогава ли трябваше да ми се размотае в краката този жив скелет? Ако не се беше появил нещастника, сега великанът Борман щеше да е на палубата на кораб на път за Америка!

Перото на писаря усърдно драскаше по хартията.

— Няма ли да ни кажете нещо за ключаря Арнолд? Борман започна да си играе с белезниците.

— Е, ами щом толкова искате! Още едно признание за мен няма никакво значение.

— Какво искате да кажете? Да не би и той да е невинен? Борман се ухили.

— Ако ви се ще да натопите и него, вместо да изпишете вежди, ще извадите очи, съвсем незаслужено е. Този клетник беше попаднал във фатално положение. Пуснете го да си върви и го поздравете сърдечно от мен! И ако отново има честта да обслужва великана Борман в тази долнопробна странноприемница, нека не ми крещи по същия начин!

— Но как тогава се измъкнахте от затвора, щом ключарят не е замесен? — попита Шуберт.

— С помощта на Капитана!

— И как стана? Борман махна с ръка.

— Нищо няма да издам! Положил съм клетва и не я ли спазя, плащам с главата си!

— Но признавате, че сте помагач на Капитана, нали?

— Да, макар че не искам нито да го видя, нито да го чуя този подъл негодник!

— Познавате ли го?

— Не.

— Но често сте се срещали, нали?

— Да.

— Къде? И как ставаше това?

— Не, господин асесоре, Борман може да е опасен тип... за него може нищо да не значат удар с нож или пък куршум... ама да издава и да топи другарите си, да става клетвопрестъпник... пфу, по дяволите... не, никога!

14. САТАНИНСКАТА РЕЦЕПТА

Дойде нов ден и донесе със себе си нови важни събития. Каретата на Ван Зом спря пред дома на банкера фон Хелфенщайн.

— Извинете, ваша светлост — каза слугата на банкера, — но милостивата госпожа внезапно се разболя.

— Тогава съобщете на господин банкера, че съм дошъл!

Отначало Франц фон Хелфенщайн се изплаши, защото си помисли, че все пак Непознатия от Индия е узнал за кражбата и идва заради нея. Ала след като разбра, че опасенията му не са основателни, си отдъхна, прие с благодарности поднесените от Ван Зом съжаления за заболяването на съпругата му и разказа как предишната вечер при връщането си от работа заварил жена си в странно и необяснимо състояние.

— Веднага наредих да извикат домашния лекар и един друг специалист... но мненията им толкова много се различават, че не се стигна до ясна диагноза.

Ван Зом го увери колко много съжалява, пожела скорошно оздравяване на жена му и се отправи към асесор Шуберт.

— Още вчера наредих да доведат при мен тази Лена Розенбаум — поде съдия-следователят — и я разпитах. Баща ѝ е подпомогнал Бер-трам с пари.

— Собственикът на заложната къща е дал пари на този беден писар и поет, да, така е! — кимна Ван Зом. — Все пак това не става ежедневно. Доколкото разбирам от хорските приказки, старият евреин обикновено не е щедър.

Асесорът се усмихна.

— И аз така мисля. Ето защо предпазливо предприех разследване, за да узная причините за подобно великодушие. Стигнах до предположението, по-скоро до твърдото убеждение, че Лена Розенбаум е използвала своето влияние върху баща си. Изглежда тя изпитва влечение към поета Алмансор, който се оказа нашият Бертрам. Е, знаете как е с младите девойчета! А понякога любовта прави чудеса.

За съжаление нашият случай потвърждава старото правило, че по света щеше да има по-малко бъркотия, неприятности и беди, ако не беше любовта.

— Да, но и много по-малко щастие! — подчерта Ван Зом.

После той се сбогува, за да посети Рихард Бертрам. Асесорът го увери, че подозренията към младежа окончателно са отпаднали. Князът постави този факт в графата най-големи успехи на своите усилия.

Горе-долу по същото време, когато каретата на Ван Зом спря пред дома на Хелфенщайнови, Лена Розенбаум седеше потисната в стаята си. През цялата нощ не беше мигнала. Разпитът от предишния ден я беше развълнувал дълбоко.

В този момент тя чу как баща ѝ шумно се изкачваше по стълбите. Той влезе в стаята с очила, вдигнати на челото, и в ръка със сутрешния вестник. Майката го следваше по петите.

— Лена, можеш ли да отгатнеш защо идвам, дъще моя?

— Заради вестника — отвърна тя.

— Да, но к'во пише в него?

— Знам ли? Прочети ми го!

— Има нещо за твоя поет.

— Всемогъщи Боже! За Бертрам? Прочети го, татко, прочети го!

Розенбаум свали очилата на носа си и ги намести по-удобно.

— Тогава слушай! Заглавие: „Рихард Бертрам невинен!“ Удивителна. „В един нов разпит великанът Борман направи признание. Протоколирано е че писарят Рихард Бертрам не е имал каквото и да било участие във взломната кражба, извършена в дома на полковник фон Тифенбах. Напротив, Бертрам се опитал да защити нападнатата млада жена, ала в следващия миг бил повален на земята от нахълталите в стаята полицаи. Още вчера дадохме да се разбере, че се съмняваме във вината на Бертрам и с настоящето съобщение виждаме потвърдено нашето мнение. Бертрам бе освободен от ареста незабавно. За съжаление неговото състояние е такова, че се наложи да бъде откаран в болница.“ Съобщава се още, че „ключарят Арнолд, над когото тегнеше подозрение, че по собствена инициатива тайно е пуснал Борман от «Бастилията», е действал тю принуда. Както изглежда, самият той е станал жертва на престъпни машинации и изнудване. Освен това следствието установи, че Борман действително

е член на шайката на тайнствения Капитан, че е нахълтал в дома на полковник фон Тифенбах по нареждане на Капитана.“ Лена изслуша тези новини със светнали очи.

— Значи е свободен... свободен! Не казах ли веднага, че Бертрам е невинен?

— Да, каза го. Нима може един поет да бъде разбойник? Кому ли дължи внезапното освобождаване?

— Е, кому?

— На теб! Нали вчера даде показания пред съда, за да докажеш невинността му. Та затуй са го освободили. Цял живот трябва да ти е благодарен и ще ти се отблагодари най-добре, като стане зет на Соломон Розенбаум! С труда на своите ръце Соломон Розенбаум е спечелил толкова много, че единственото му дете може да си избере когото си поиска... дори и беден поет!

Лена засия от радост, от едно особено победоносно чувство. Но после по лицето ѝ пак пробяга тъмна сянка. Тя припряно се изправи на крака и извика:

— Но той лежи в болница! Трябва да отида да го видя! Трябва да се грижа за него!

Бащата застана на пътя ѝ.

— Боже справедливи! Отиваш сред болни? Искаш да се заразиш? И не помисляш ли за мен и майка си?

— Но това е мой дълг!

— Ще се побъркам! Що значи тук дълг? К'ва полза ще имаш като милосърдна сестра? Почакай още мъничко и ще станеш негова милостива жена! Туй е по-добро от сестра! А и още не си ни казала дали господин асесорът те пита що сме дали пари назаем на Бертрам.

— Защото беше изпаднал в голяма нужда. За щастие не са намерили в него разписката за заложената вещ.

— Туй е благоприятно!... А ти спомена ли за лихви?

— Не.

— Умно си направила. Така моят магазин ще си спечели добро име. На един поет не се дава заем с лихви. Ами каза ли нещо за онова, дето го заложи Бертрам при нас?

— Нито дума.

— Значи господин асесорът не знае за златната верижка?

— Да не съм луда да говоря за нея!

— Чудесно! Ти си достойна щерка на Соломон Розенбаум, дето е наследила от него целия му разум. За таз' верижка не бива никой да узнае. Добре, добре... само не ходи в болницата!

Тя все пак отиде, разбира се, без знанието на родителите си, обаче не я пуснаха да влезе при Бертрам. Когато излизаше от болницата, видя княз Ван Зом да се качва в каретата си и да тръгва нанякъде.

Ван Зом се преоблече в жилището си. Отново сложи една от своите маски. Следващата му цел беше къщата на стария аптекар.

Макар да не беше ходил там, той все пак беше осведомен за всичко с най-големи подробности от Фридрих. Князът завари входната врата заключена и почука.

— Тук ли живее аптекарят Хорн? — попита той стария мършав човек с остри черти на лицето, който му отвори.

— Да. Аз съм.

— Трябва да си поговорим.

— Къде?

— Най-отзад.

— Аха, значи знаете!

— По-добре, отколкото си мислите. Заключете вратата! Никой не бива да ни смущава. Ето моля!

Ван Зом му показва полицейската значка. Старият не беше приятно изненадан, но съумя горе-долу да прикрие голямото си слисване.

— О, не знаех! Какво желаете от мен?

— Господин Хорн — започна Ван Зом, след като и двамата седнаха долу в избата, — сигурно много пъти сте чувал да се говори за тъй наречения Капитан, нали?

— Разбира се. Какво ли не разправят за него.

— Но все още не сте го виждали, така ли?

— Не, не съм.

— И не знаете кой е той?

— Не.

— И въпреки всичко сте негов личен аптекар? Старият подскочи като ухапан от пепелянка.

— Господине!... Какво искате да кажете?

— Моля седнете! Нека спокойно си поговорим. Като увод, а и за да си създадете вярна представа за мен, ще ви кажа някои ваши тайни, които знам.

— Господине, какви тайни бих могъл да имам от властите?

— Ами на първо място тази изба, но за нея ще си поприказваме друг път. Но по-лошо и опасно е, че се каните да продадете вашия зет на Капитана.

— Шегувате се, господине!

— Спомнете си за Фридрих, кандидат за вашата Йете! Вие сте го срещнали с Капитана.

— Кой ви е тръснал тази лъжа?

— Тогава нищо не знаете и за отровата, която се спазарихте да дадете на Капитана, а?

— Отрова ли? Боже мили, каква клевета!

— Да, отрова, и то за една жена. Коленете на аптекаря се разтрепериха.

— Господине, аз... аз нищо... нищо не схващам! — изпелтечи той.

— Бъдете разумен, господин Хорн, и престанете сам да се оплитате в лъжите си! По-добре ме изслушайте. Достатъчна е само една дума от мен, за да отидете в затвора. В ръцете ми са доказателствата за вината ви.

Хорн се свлече от столчето си на каменния под и заскимтя:

— Милост, милост!

— Може и да проявя милост към вас — каза Ван Зом, — но при условие, че отсега нататък ще ми се подчинявате, както сте се подчинявали на Капитана.

Старият бавно стана от земята и донякъде успя да се овладее. После направи няколко крачки.

— Добре — каза той, — ще направя всичко, всичко!

В същото време се отдръпна назад до зида. В очите му се появи особен блясък.

— Добре — повтори той, — съгласен съм с това условие, защото... Тук той млъкна и вдигна ръка. Над главата му от ниския сводест таван се спускаше шнур. Но князът не го изпускаше из очи и преди още старият да докосне шнура, Ван Зом с един скок се озова при него и сграбчи вдигнатата му ръка.

— Стой, негоднико!... Тези номера не минават! Сядай си на мястото!

В десницата на Ван Зом проблясна револвер и още в следващия миг старият почувства студеното му дуло върху челото си.

— Милост! — дрезгаво простена той, отново обзет от смъртен страх, и се отпусна върху малкото столче.

— Не мърдай! — заплаши го князът. — Светът няма да загуби, ако те гръмна!

После внимателно огледа шнура, който, проточвайки се по тавана, водеше до мястото, където бе седял до преди малко. Там беше монтирана тенекиена кутия, под чиито капак шнурът изчезване.

— Какво има в онази кутия? — попита Ван Зом.

— Нищо, абсолютно нищо!

— Хубаво. Толкоз по-добре за вас, драги ми Хорн. Я седнете за малко на моето място, ей тук, точно под кутията!

— Защо, господине?

— Иска ми се малко да подърпам този шнур. Хайде, по-бързо!

Цялото тяло на стария се разтрепери. Погледът му зашари наоколо в търсене, ала не намери нищо, което да го спаси. Може би той би се впуснал в схватка със своя противник, но страхът от заплашително насочения револвер го възпря да рискува с подозрителни движения.

— Всичко ще си призная! — най-после каза той. — Кутийката съдържа една смес... смес за мирисане.

— Аха! Значи ако се дръпне ей този шнур, тя се отваря и сместа се изсипва върху седналия отдолу човек.

— Да, така е.

— И миризмата на това средство е с такова действие, че упоява жертвата и тя пада в безсъзнание, нали?

— Да.

— Доволен съм от тези отговори. Но както виждате, не съм хлапе в училищна възраст. Затова ви заявявам: още една коварна постъпка, и куршумът ми ще прониже черепа ви! Седнете си пак на мястото!

Аптекарят незабавно се подчини.

— А сега отговаряйте! И така, вече казах, че за да се спасите, ще трябва да ми служите непрекословно както сте служили досега на Капитана. Съгласен ли сте?

— Да.

— Капитана не бива да узнава нищо за уговорката ни.

— Ще мълча.

— От този миг нататък сте под постоянно наблюдение. Не го забравяйте! Моите хора знаят, че съм при вас. Ако се беше случило нещо лошо с мен, щяхте да си изпатите. Имате ли от онази отрова, която приготвихте за Капитана?

— Малко. Тя е отвън в преддверието на избата.

— Ще ми я дадете... ще ви я платя. Как действа тя?

— Човек изпада в пълно вцепенение.

— Това го знам. Искам да науча друго. Невъзможно е това средство да въздейства върху духа толкова бързо, нали?

— Не. То действа само върху тялото. Парализира определени нерви.

— Значи болният лежи парализиран и не може да говори, обаче вижда и чува всичко, което става около него?

— Да.

— И неизбежно ще умре? Стария се поколеба.

— Не — каза най-сетне неохотно.

— Това ще рече — продължи Ван Зом, — че няма да умре само ако му се налее в устата своевременно противоотрова, нали?

— Да.

— Разполагате ли с противоотровата?

— Да.

— Какво количество е необходимо от едното и от другото средство?

— Зависи от организма и съпротивителните сили на... пациента.

— Разбирам. В случай на нужда ще ми обясните подробностите. Значи ще получа и двете смеси, нали?

Стария разбра, че човекът действително има нужда от неговите сатанински знания и умения. Това до известна степен му възвърна самочувствието.

— Ако ми се заплати добре! — нахално отвърна той.

— А кой ще ми гарантира, че няма да бъда измамен?

— Аз.

По устните на Ван Зом заигра особена усмивка.

— Добре, господин Хорн — отвърна той със странна готовност.
— Приемам вашата гаранция. Отровата е известна на Капитана. Ами противоотровата?

— Не е.

— Толкова по-добре. Достатъчно ли е за двете средства да ви платя двеста марки?

Очите на стария алчно светнаха.

— Разбира се.

— Ето, вземете! А сега ми дайте течностите. Аптекарят пхна в джоба си банкнотите.

— Благодаря, господине! Елате с мен! Ще получите двете лекарства.

В предното помещение старият извади един камък от зида, а от отвора измъкна дървена кутия, пълна с малки шишенца. Избра две от тях.

— Бялото съдържа отровата, а зеленото — противоотровата. И в двете има достатъчно количество, за да направите опита десетина пъти.

— Сега-засега няма какво друго да си кажем — отсече Ван Зом.
— Ако ми служите вярно, Хорн, ще останете доволен от мен. Но веднъж само да ви спипам във вероломство, спукана ви е работата!

После князът сякаш непреднамерено плъзна поглед из избата и след малко попита:

— Какво има в тези големи бурета? Вино ли?

— Не, но нещо друго, не по-малко хубаво — отлежала, висококачествена ракия.

— Не е лошо, стига само да не е менте. Имате ли чаши?

— Ето. Желаете ли една глътка?

— Разбира се. Спокойно можем да пийнем по приятелски за нашия нов съюз. Налейте, моля!

Стария напълни две чаши.

— Всъщност на хубавата ракия се пада и по една пура, нещо като лула на мира — каза посетителят, изпаднал в добро настроение.

— Да ви донеса ли пура?

— Нямам нищо против! Но по-бързо! Нали знаете, моите хора стоят на пост и ме очакват!

Стария се изкачи нагоре по стъпалата. Точно това беше целял Ван Зом. Той бързо капна няколко капки от бялото шишенце в едната чаша с ракия. Едва успя да прибере шишенцето обратно в джоба си и Хорн се върна с пури в ръката.

Непознатият посетител си запали предложената пура и посегна към едната чаша. Така за Хорн остана другата, където имаше от гибелната отрова. Аптекарят изпразни чашата си на един дъх, докато Ван Зом отпи само глътка.

— Сетих се още нещо — отново поде князът. — Отровата с вода ли се взема?

— Както искате! С вода, чай, шоколад, вино, а може и с ракия.

— Имате ли още от противоотровата?

— Нито капка.

— И е вярно, каквото предполагам, а именно, че болният вижда и чува всичко, което става около него, нали?

— Ще чува, вижда и чувства всичко, ала способността му да се движи ще бъде напълно отнета. Ще изглежда така, сякаш е изпаднал в безсъзнание.

— Тогава това средство направо цена няма... Ще ми сипете ли още една чашка ракия?

Ван Зом допи ракията си и макар че тя ужасно му гореше на езика, подаде чашата си, за да я напълнят отново. После изслуша доста дълъг разказ на Хорн за приготвянето на неговите „лекарства“. Постепенно гласът на стария ставаше все по-вял и по-немощен. Езикът му сякаш натежаваше все повече и повече, като при тежко пиянство. Внезапно аптекарят бе скован от ужасяващ страх.

— Господине — заекна той, а очите му се изцъклиха — вие сте... сте...

— Какво? — попита Ван Зом, без да откъсва от него изпълнения си с напрежение поглед.

— Вие сте ми... сипали... моята... моята отрова...?

— Ами да! Не казахте ли, че самият вие лично гарантирате за доброто й качество?

— Това е... е... е...

Останалата част от изречението се изгуби в неразбираемо хъхрене. Стария се свлече от стола си на земята като чувал с картофи и

остана да лежи неподвижно прострян. Ван Зом се надвеси над него и освети лицето му с фенера.

— Така, негоднико, изпитвам моите хора! Ти ме виждаш и чуваш какво ти говоря. Сипах ти в чашата няколко капки от бялото шишенце. Резултатът е добър. Доволен съм. Но, приятелче, дали противоотровата ще подейства тъй безпогрешно? Утре ще дойда пак и ще ти наля в устата няколко капки, Ако няма резултат, тогава значи си ме излъгал и сам ще си понесеш лошите последствия. На първо време си взимам парите обратно. Ако противоотровата действа добре, пак ще си ги получиш.

Ван Зом измъкна банкнотите от джоба му и излезе от избата. Лесно отвори пътната врата като дръпна резето, а после се отдалечи, без да го види някоя от петте дъщери на аптекаря.

След като стария дълго време не се появяваше, едното от момичетата слезе в избата и тревожните ѝ писъци накараха и другите да се притекат, Всички помислиха, че баща им е получил удар. Измъкнаха го от мазето, занесоха го до кревата му и повикаха лекаря.

В ранното утро на следващия ден един възрастен човек си купи няколко пури от магазина на Хорн, Там той научи, че аптекарят се е разболял и помоли да го пуснат да го види. Застанал пред леглото на болния, човекът извади от джоба си едно зелено шишенце, отвори устата му и капна в нея три капки от миниатюрното шишенце. Само след около четвърт час болният леко се пораздвижи и след не повече от трийсетина минути отвори уста и се опита да проговори. Но на първо време това не му се удаде. Издаваше само неразбираемо ломотене, ала непознатият посетител изглеждаше доволен. За най-голямо удивление на момичетата той бръкна в джоба си и остави върху леглото две банкноти по сто марки.

— Кажете на вашия баща, скъпи дами — обясни им непознатият дружелюбно, — че лекарството е добро! Той ще разбере какво искам да кажа, а когато му дойде времето ще се видим пак.

15. ТЕЖКО ИЗПИТАНИЕ

Съвсем внезапно госпожа Нора фон Хелфенщайн бе повалена от тежко нервно заболяване и беше настанена в болницата на професор Хофман в Роленбург. Нейният съпруг, банкерът Франц фон Хелфенщайн, изпитвал безутешна мъка от страшната участ, сполетяла неговата жена. Проявявал готовност за всякаква жертва, само и само да върне скъпоценното здраве на своята съпруга.

Така разправяха хората. В действителност Франц фон Хелфенщайн беше изпълнил жестокото условие на своя тайнствен противник и с помощта на отровното питие, приготвено му от ръката на стария Хорн, беше изпратил жена си в споменатото лечебно заведение. Целта му беше да я скрие там и там да си умре. Но за съжаление не знаеше как да стане това. Най-напред трябваше да разбере какво е мнението на професор Хофман за заболяването ѝ. Изглежда Хофман беше способен лекар и неподкупен човек. Ами ако странното състояние на госпожа Нора събуди в него подозрения?

Най-напред Хелфенщайн се отправи на път за Роленбург и след като пристигна в болницата, с добре изиграна лицемерна тревога разпита за състоянието на болната.

— Какво мислите за заболяването на жена ми, господин професоре? — попита той един ден собственика на лечебното заведение, който същевременно бе негов ръководител.

— Все още не мога да ви отговоря на въпроса — заяви лекарят. — Опитах всичко възможно: топли бани, галваничен ток, разтривки на крайниците, както и масажи на цялото тяло, лечение с неутрални термални води и със съответните лекарства. Но нищо не подобри състоянието ѝ. Ще трябва да ми дадете още време, за да мога спокойно да наблюдавам болната.

— Слаба утеха, драги докторе. Професорът вдигна рамене.

— Още по-слаба щеше да е утехата, ако отсега ви кажех, че жена ви е неизлечимо болна — Да, да! — Франц фон Хелфенщайн гледаше втренчено пред себе си. — Нелечимата болест е по-лоша и от смъртта.

Скришом лекарят му хвърли изпитателен поглед.

— Така е — кимна той. — По-лошо е и от смъртта.

Накрай професорът заведе банкера в болничната стая на жена му. Нора лежеше в леглото си бледа като мъртвец. Пулсът ѝ беше много слаб, а дишането — почти незабележимо.

— Тя спи — каза Хелфенщайн.

Професорът го наблюдаваше изпод полуспуснатите си клепачи. После му направи знак да се оттеглят настрана и го отведе в съседната стая. Там му обясни:

— Това не е сън. Вашата съпруга е клиничен случай, какъвто никога не съм имал.

— Дава ли някаква надежда? Професорът вдигна вежди.

— Не мога да си обясня състоянието ѝ. Прилича на пълна парализа.

— И какво мислите за причината на това необяснимо заболяване?

— Хмм. Да ви кажа ли откровено мнението си?

— Моля ви.

По иначе непроницаемото лице на професора се изписа решителен израз. Без съмнение не му липсваше проницателност и кураж да говори откровено.

— Вашата съпруга — поде той бавно, като гледаше банкера с пронизващ поглед в очите, — не е нервно болна, а е изпаднала в това състояние с чужда помощ.

Хелфенщайн видимо трепна.

— Невъзможно е да говорите сериозно, господин професоре! Как би могло да се извърши... не, та това е ужасяващо престъпление!

— Така е. Но имам основания за подобно твърдение. Вашата съпруга е парализирана само що се отнася до двигателните нерви. Затова пък усеща, когато я докосна. Тя чувства и най-лекото течение в стаята.

— А чува ли онова, което се говори край леглото ѝ?

— Всяка дума. Също така вижда всичко около себе си, ако очите ѝ не са затворени. Струва ми се, че сме изправени пред едно наказуемо деяние и съм убеден, че е време да направя донесение в полицията.

— Но как е възможно да се случи подобно нещо, господин професоре? Жена ми почти винаги е край мен! Не, сигурен съм, че се

заблуждавате.

— Не се заблуждавам! За мен е неоспоримо, че на съпругата ви е дадена парализираща отрова!

— И действително ли искате да уведомите властите! За Бога, какъв скандал! Жена ми ще се ужаси, когато след оздравяването си научи за това! В никакъв случай не бива да го допусна, господин професоре!

— Такъв е лекарският ми дълг! И без друго изчаках по-дълго, отколкото е допустимо. И то само защото става дума за вашето добро и известно име, господин banker. Но сега към всичко това се прибавя едно ново обстоятелство, което още повече ме принуждава да донеса за този подозрителен случай. Вчера при мен постъпи на работа като асистент един нов лекар. Наистина, доктор Цандер е още млад, ала се ползва с много добра репутация. Доказал е отличните си качества в не едно и две лечебни заведения за психично болни и не е човек, който ще се остави лесно да бъде заблуден. Така че и моето добро име като професор по медицина е заложено на карта.

— А този доктор Цандер видя ли болната?

— Веднъж, когато го взех с мен на визитация.

— И какво е мнението му?

— Ами той повдигна клепачите на болната и каза, че това е случай, който не е само за лекарите. Едно убедително доказателство колко добре познава професията си.

— Но за Бога, засега това са голи предположения! Ако искаме да заловим мерзавеца... в случай, че излезете прав, господин професоре... би трябвало най-напред дискретно да започнем събирането на доказателства.

Едва забележимо професор Хофман изкриви устни.

— Господин фон Хелфенщайн, вие толкова много сте загрижен за добрата си репутация, че...

Той не довърши мисълта си. Банкерът скришом му хвърли изпитателен поглед.

— И аз не знам...

— Какво?

— Дали ще се разберем...

— Може би... — отвърна професорът.

— Бих направил всяка жертва, за да... — ...за да не допуснете този случай да бъде изнесен пред обществеността ли?

Хелфенщайн си пое дълбоко въздух и призна:

— Така е.

— А какво означава „всяка жертва“?

В този момент Хелфенщайн си помисли, че е спечелил играта, Той назова голяма сума, която определи с гръмкото име като „специален хонорар“. Лекарят кимна като че на себе си. Всъщност това кимване бе външен израз на твърдото му убеждение, че банкерът е негодник и че използвайки помощта на отровител, умишлено е докарал жена си до това състояние. Но професорът не изрече гласно мислите си. Каза нещо съвсем друго:

— Господин фон Хелфенщайн, може би ще се разберем по този начин. Аз ще принеса жертва на уважението си пред името Хелфенщайн, Не ми остава нищо друго освен в скоро време да преместя болната в специална стая извън сградата на болницата, за да бъде само под моето наблюдение.

— Разбирам. Асистентът няма да има достъп. О, как ме успокоихте, господин професоре! Както вече споменах, ще изразя своята признателност във всяко отношение.

Всъщност спокойствието на Франц фон Хелфенщайн не продължи кой знае колко дълго. Още на следващата вечер нов удар го хвърли в голяма тревога. Той получи от професор Хофман кратка загадъчна вест, че жена му не е в психиатрията в Роленбург. Хофман очаквал посещението му.

Франц фон Хелфенщайн прекара лоша нощ. Терзаеха го тежки мисли, От известно време по-осезателно го завладяваше чувството, че съвсем безпомощен е предоставен на нечия властна ръка, а тя, скрита в мрака, безпогрешно плетеше мрежата си около него, една мрежа, в която той неизбежно ще се оплете.

Банкерът злобно стисна зъби. Той бе дялан от жилаво дърво. Имаше студено, жестоко сърце и през целия си живот не знаеше какво са това излишни чувства или пък страх. Но ето че сега и това му дойде до главата — цяла нощ да се търкаля в леглото си, без да мигне, измъчван от тревожни мисли. А колкото и да напрягаше и да измъчваше хитрия си коварен мозък, тъмнината, обгърнала неговия неприятел, си оставаше плътна и непрогледна, както и преди.

Започна да подозира, че князът Ван Зом е този безмилостен враг, или поне, че се крие зад гърба му, защото твърде много станаха по време съвпаденията между появяването на Ван Зом в града и поредицата от провали във всичките му планове и начинания. Ала животът на княза бе твърде открит за очите на всички, за да могат тези подозрения да бъдат подхранвани. Непознатия от Индия рядко излизаше от къщи. По-голямата част от деня прекарваше в дома си.

Такива бяха докладите на всички шпиони на Капитана. Дори и младият химик Фридрих, изгарян от люта омраза към Ван Зом, му беше казал същото.

Най-сетне Хелфенщайн се отказа да издирва тайнствения си неприятел и се задоволи за известно време да прекрати дейността си като Капитан на престъпната банда. Надяваше се, че ако мирува, може би ще приспи бдителността на своя смъртен враг.

Но ето че сега му бе нанесен нов, страшен удар, не можеше да си обясни и да тълкува по друг начин загадъчното преместване на жена си от болницата на Хофман на някакво друго място, упорито премълчано от лекаря в съобщението му. Или пък „ръката от мрака“ нямаше нищо общо с това? Дали подозренията му не бяха рожба на превъзбудената му разюздана фантазия? Но по каква ли причина, по дяволите, ще вземат тъй неочаквано да преместят жена му от Роленбург кой знае къде? Час подир час Хелфенщайн напразно си блъскаше главата.

За да не стои повече в неизвестност, изморен и съсипан от безсънно прекараната нощ, на сутринта той взе първия влак за Роленбург, нетърпелив да узнае какво има да му казва шефът на болницата за настъпилия обрат. Франц фон Хелфенщайн предложи на професор Хофман да извлече от цялата работа изключително големи облаги и лекарят беше приел предложението му. Ами ако Хофман играеше нечестна игра? Ако в действителност работеше за противника на Хелфенщайн?

— Роленбург! Всички да слизат!

Банкерът скочи на перона. Потънал в размисли, той не забеляза кога бяха пристигнали.

Професор Хофман още закусваше, но веднага прие банкера.

— Къде е жена ми? — беше първият въпрос на Хелфенщайн.

— Вече не е тук, нали ви съобщих телеграфно — най-спокойно заяви лекарят.

Този отговор накара Хелфенщайн да изпадне в силна възбуда. Със сприхави думи се нахвърли върху лекаря. Било цял скандал, че в една болница с толкова добра репутация можело да се случи подобно нещо. И изобщо нали Хофман му бил обещал да прехвърли госпожа Нора в специална стая извън същинската сграда на лечебното заведение! И продължи така още доста време в същия дух.

Лекарят невъзмутимо го остави да довърши, като побутна закуската си настрани, а после бавно и внимателно сгъна кърпата за хранене.

— Господин фон Хелфенщайн — каза той, — вашите думи ми звучат сякаш искате да отправите към мен упреци!

— И ако е така? Вие не спазихте уговорката ни.

— По-висша сила, или наречете го както желаете, изпревари в случая и вас, и мен. Не успях да преместя вашата съпруга в обещаната специална стая и затова вие... няма нужда да плащате „специалния хонорар“, за който споменахте.

— Смешно! — избухна Хелфенщайн. — Кой ви говори за парите! Искам да ми дадете сметка, да ми дадете обяснение къде се намира жена ми в момента!

Професорът вдигна глава и изпитателно погледна възбудения човек право в очите.

— Изглежда смятате изчезването на жена си за някаква необяснима мярка от моя страна... да речем нещо като смяна на въздуха или пък на обстановката, или нещо подобно, нали?

Пред погледа на професора, а навярно и пред сериозния му тон, Хелфенщайн отстъпи назад.

— Правилно ме разберете, уважаеми господин професоре — каза той. — Даже и така да е, ще знам, че сте го направили за доброто на клетата болна. Но и тогава все пак имам право да разбера със сигурност...

— Лъжете се — прекъсна го лекарят. — Сигурността, която искате от мен, могат да ви дадат компетентните власти, полицията. Налага се да се обърнете към тях.

— Към полицията? — смаяно попита Хелфенщайн.

— Да. Вчера тя дойде тук в Роленбург и взе жена ви.

— Ами вие?

— Какво искате да кажете?

— Нима най-спокойно разрешихте? Не поискахте ли обяснение? Поне заради добрата репутация на вашата болница?

— Господин фон Хелфенщайн, отивате твърде далеч! Единствено аз определям какво да се направи, за да се защити честта на моето име и репутацията на моята болница. Моля ви, съобразявайте се с това!

Така приключи посещението в Роленбург — съвсем безрезултатно за Франц фон Хелфенщайн. Какво да предприеме оттук нататък? Да се обърне към властите? Разбира се, макар и формално, щеше да му се наложи да го направи. Но нямаше да го стори с кой знае какво удоволствие и трябваше да е възможно по-предпазлив. Така го съветваше нечистата му съвест. Впрочем той замина от Роленбург с чувството, че щеше да е по-разумно, ако от самото начало се бе държал с професор Хофман по-сдържано и по-учтиво.

16. НА БЪДНИ ВЕЧЕР

Често когато Рихард Бертрам отваряше очи в болничната стая, забелязваше пред себе си лицето на Ван Зом. Понякога само като бегло съновидение зърваше наведена над него миловидна главица на усмихната девойка.

— Нощ! Моя нощ! — промълвяше той тогава и затваряше очи, сякаш се боеше да не прогони красивата гледка.

Тъй минаваше ден след ден. Рихард отдавна вървеше към подобрене. Той узна какво се беше случило и възприе всичко спокойно и сдържано. Беше превъзмогнал вестта за смъртта на своя пастрок, признак, че нямаше повече опасност от рецидив на неговото заболяване. Чувстваше се вече достатъчно силен, за да излезе от болницата, обаче лекарите все още не му даваха необходимото разрешение.

На големия стенен календар се виждаше датата двадесет и четвърти декември, Бъдни вечер. Преди обед се появи Ван Зом и, както обикновено, попита Рихард дали има някакви желания.

— Само да се махна оттук! — гласеше отговорът. — Да изляза на свобода! Не искам нищо друго!

— А нима знаете какво да правите с тази свобода, как да я използвате? Наистина ли се чувствате достатъчно силен, че да подновите борбата с живота?

Рихард взе няколко листа хартия от малката масичка между леглото и прозореца.

— Отскоро работя пак. Пиша стихове. Втория том на „Картини от родината и тропиците“.

— Хонорар шейсет марки! — допълни Ван Зом.

— О, за втория том Щрикрод ми обеща седемдесет и пет! Мисля, че ще удържи на думата си.

Князът се усмихна.

— Сега виждам, че отново сте в добра форма, приятелю, Постарайте се да издържите до вечерта. Тогава ще сложите черта под

миналото си!

Този ден се превърна за Рихард в цяла вечност. Най-сетне се стъмни и болногледачката му донесе няколко пакета.

— Господин Бертрам, бъдете така добър да облечете тези дрехи! Учуденият младеж отвори пакетите и в тях намери един хубав нов костюм, както и всичко необходимо към него. Кой ли му го беше изпратил? Сигурно коледен подарък от благодетеля му...

Рихард едва се позна в огледалото... а на прага на вратата се появи усмихнатият Ван Зом.

— Идвам, за да изпълня обещанието си. Свободен сте! Готов ли сте вече?

— Как... какво... защо...?

— Малка изненада, нищо повече!

Навън чакаше карета. Рихард се качи в нея.

— Към дома на полковник фон Тифенбах! — подвижна князът на кочияша, след като се настани до Рихард. Веднага се понесоха в бърз галоп.

— Че какво ще правя аз там? — попита младежът.

— Поканени са гости, между тях и вие. Хайде, елате с мен, господин Бертрам!

Ван Зом го поведе по стъпалата. Минаха покрай слуги, които се кланяха, и през врати, които като по таен знак безшумно се отваряха. Рихард имаше чувството, че сънува. Най-накрая князът спря пред една врата и почука.

— Ето тук! — каза той. — По-късно ще се видим.

Преди Рихард да се усети, беше прекрачил прага и вратата се затвори зад гърба му. Слисан, младежът се огледа в уютната малка стая. От близкото кресло се изправи една девойка — Хедвиг фон Тифенбах.

Кръвта нахлу в лицето на Рихард. Той се ядоса малко на княза, който го беше поставил в толкова неловко положение. Започна отчаяно да търси подходящи думи — ала напразно. Но ето че девойката с готовност му се притече на помощ и му подаде ръка, която младежът едва посмя да докосне.

— Най-последно! — радостно възкликна тя. — Господин Бертрам, добре дошъл след толкова тежки изпитания! Седнете за малко при мен! Родителите ми все още не са готови.

Рихард продължаваше да търси думите, подходящи за тази приказна обстановка и за тази девойка. Какво търсеше той тук? Просто не бе в състояние да възприеме действителността. Огледа се наоколо, сякаш търсеше помощ.

Тя разбра смущението му.

— Днес исках да изпълня своето задължение — да ви благодаря, господин Бертрам — предпазливо поде тя. — Заради мен в последно време изживяхте тежки дни и нощи. Тук в този дом започнаха вашите страдания и тук трябва да им бъде сложен край. Вместо благодарност за вашата жертвоготовност да ми помогнете, с вас се отнесоха нечувано несправедливо, Отначало Рихард беше доста пообъркай, постепенно си възвърна душевното равновесие.

— Никой не бива да получава упреци заради мен, скъпа госпожице. Нещастieto ми се дължи на пагубно стечение на обстоятелствата... на нищо друго.

Тя го погледна в очите и кимна.

— Мисля — каза Хедвиг след кратка пауза, — че родителите ми са готови. Хайде да отидем при тях!

В съседната стая Бертрам бе сърдечно посрещнат и поздравен от полковника и неговата жена в присъствието на княз Ван Зом. Той почувства, че думите им не бяха празни, общоприети фрази и им отговаряше по своя простиък начин.

Постепенно прииждаха повече и повече гости. Сред тях младежът забеляза красива, но вече не дотам млада дама, към която изпита странно влечение. Тя бе облечена изцяло в черно. Рихард неколкратно усещаше, че неволно погледът му се отклонява към нея. Имаше чувството, че е виждал някъде това лице, с тези меки, нежни черти, сините очи, както и златисторусата коса. Но колкото и да напругаше паметта си, не стигна до резултат.

Дамата беше Улрике фон Хелфенщайн.

Ето че в момента се отвори двукрилата врата, водеща към салона за гости и... с целия си блясък ги посрещна богато украсена коледна елха. Под нея лежаха коледни подаръци, предназначени за членовете на семейството. За всеки от гостите също имаше по нещичко, малък знак на внимание.

Хедвиг се приближи до Рихард.

— Елате, господин Бертрам! Дядо Коледа не ви е забравил. Ще ми позволите ли да ви вода?

Тя го придружи до мястото, където беше оставено красиво подвързано томче. Върху него със златни букви блестеше надпис: „Картини от родината и тропиците. От Алмансор“.

— Второто издание! — учудено възкликна той. — Каква радост... о, благодаря ви!

Трогнат, той стисна ръката ѝ.

— Не сте ли виждали още това издание?

— Не.

— Ами че разгърнете го по-бързо!

Той разтвори книгата. Зад титулната страница бяха поставени няколко едри банкноти.

— Какво значи това? — слисано попита Рихард и отправи към девойката поглед, в който имаше малко упрек.

— Вашият напълно заслужен хонорар, и то значително повишен! — засмя се Хедвиг. — Ей там е застанал човекът, на когото го дължите.

Изглежда Ван Зом чакаше тъкмо този момент, защото бързо се приближи до двамата и подаде на Рихард документ.

— Промененият договор между Алмансор и фирмата Щрикрод. Вие бяхте болен и затова се заех само да свърша тази работа.

Скоро Рихард разбра, че действително става въпрос за неговия заслужен хонорар. Обзе го чувство на сигурност, каквото не бе изпитвал дотогава. Нима не придобиваше макар и малка значимост сред многобройната маса от същества, които в своята целокупност се наричаха със събирателното име човечество? Да, той не беше вече непознат драскач, принуден да продава продукта на духовното си творчество срещу шепа дребни пари. Беше обърнал вниманието на хората върху себе си.

После седнаха на трапезата. Рихард се настани до Улрике фон Хелфенщайн. Отново усети, че невидими нишки го свързват с нея и само след няколко разменени думи той я възприемаше като близка позната.

Цяла вечер сборникът със стиховете минаваше от ръка на ръка и не след дълго домакините го помолиха да рецитира стихотворенията си.

— Да, господин Бертрам! — насърчи го Хедвиг. — Заради мен! Той размисли кратко и каза:

— Днес предиобед в болницата написах едно коледно стихотворение. Ще се опитам него да рецитирам.

С тези думи той стана и се дръпна малко встрани. Няколко секунди остана със забит в земята поглед, мъчеше се да си припомни началото, после вдигна глава и очите му особено заблестяха.

*Нявга сонм от ангели небесни
в свят час подеха своите песни
и на всички в вечер тиха
Божията воля възвестиха.*

Рихард имаше звучен изразителен глас. Личеше си, че поетът бе работил над него неуморно и упорито и че в някои часове на самота го беше упражнявал, рецитирайки стихове. Езикът му беше истинска музика. Всички погледи бяха отправени към него, всички внимателно го слушаха.

Така той стигна до призива на ангелите: „Почитай Бога в небесата!“ Единствено ако се вслушва в това напомняне, смъртният истински ще вярва. А другата повеля „Мир на земята!“ — предполага отворени за любовта сърца на онези, които желаят да ѝ се подчинят, сърца за любовта, която побеждава всяка омраза и вражда.

Накрая рециталът се издигна до тържествените звуци на химн:

*Ако Неговият, дар прегърнем
и посветим живота си на любовта,
тогава Божията воля ще превърнем
във мир по цялата земя.*

Последвалото мълчание възнагради поета по-достойно от шумни овации. Също тъй мълчаливо Улрике фон Хелфенщайн се приближи до него и му стисна ръката.

— Е, тържествено честван, Мой поете — шеговито каза Ван Зом, след като двамата с Рихард Бертрам отново седяха в каретата, — размислихте ли за вашето бъдеще? И какво решихте?

Рихард опипом потърси своя портфейл и нежно го погали.

— Хонорарът, който получих днес, благодарение на вашата добрина, ми дава възможност да изпълня едно свое сърдечно желание, Искам да помогна на моите клети братчета и сестричета в голямата им нищета!

— Очаквах подобно нещо. Но всъщност те не са ви родни братчета и сестричета, господин Бертрам. Та нали вие сте само хранениче в тяхното семейство.

— Толкова по-голяма е вината ми. Моят пастрок е правил жертви заради мен, а когато храната не им достигаше, неговите деца честно деляха залька си с мен. Никога не съм чувствал, че идвам от сиропиталище. Това ме задължава.

— Само така! Може би иде съм в състояние да ви дам добър съвет. Ще видим!

Кочияшът спря пред малката къща на улица Зигесцрасе. Читателят вече я знае. Тя бе построена в стила на обикновена селска къщица и сред заобикалящите я внушителни вили много приличаше на малко дете, пръкнало се сред възрастни. На табелката до входната врата беше написано името на нейните обитатели — Грубе.

— Стигнахме целта си — каза князът и скочи от каретата на земята. Рихард не попита нищо повече. Мълчаливо последва своя благодетел, тъй като изпитваше към него сляпо доверие.

Отвори им старец с побеляла брада и приветливо лице. Заведе ги във всекидневната, където ги посрещна възрастна жена, излъчваща майчинска доброта.

— Добре дошли, господине! — каза тя на Рихард с подкупваща сърдечност. — Влезте, очакват ви с огромно нетърпение!

— Очакват ли ме? — учудено попита той.

Усмихнатата, жената отвори вратата към съседната стая. И ги посрещна силна светлина — горяха многобройните свещички на коледна елха, а близо до нея, около отрупана с подаръци маса, стояха малките братчета и сестричета на Рихард и Мари.

— Рихард, скъпи Рихард! — извика голямата сестра и го прегърна. После дойде ред на малките. Подскачаха около него и

протягаха ръчичките си, за да го пипнат. Колко често беше разпитвал своя благодетел за тези малки същества, когато идваше да го посети в болницата! Князът винаги му даваше уклончиви отговори, утешаваше го, че по-късно ще ги види, и го успокояваше с обещанието, че ще се погрижи да са добре.

При тази неочаквана среща очите на Рихард се просълзиха. Той коленичи на земята, придърпа децата до гърдите си, запрегръща ги и заплака от радост. Помисли си за своя пастрок, помисли си... но не, сега нямаше време да се отдава на тъжни спомени, защото малчуганите му донесоха подаръци и той трябваше внимателно да гледа всеки един от тях и да изказва възхищението си.

— И кой ви даде всичко това? — попита ги той.

— Татко — каза едното.

— Мама — отвърна другото.

— Ами кои са те, къде са мама и татко? Малчуганите тържествено посочиха възрастните хора.

— Правилно ли разбирам? Те са... — ...да, взехме децата да се грижим за тях — кимна старият човек. — Доволен ли сте, млади господине? Бъдете сигурен, че са попаднали в добри ръце. А кой съм аз...е, това ще ви обясня малко по-късно на спокойствие...

— Значи не е необходимо малките да отидат в сиропиталището? — прекъсна го Рихард.

— Какви ги говорите! Те живеят при нас от онзи фатален ден!

— Колко се радвам! И за всичко това трябва да благодаря само на вас...

При тези думи Рихард се обърна, ала благодетелят му беше изчезнал.

— Ха! — той направи няколко крачки към вратата. — Веднага трябва да отида при него!

— Чакайте, господин Бертрам! — обади се старецът. — Спокойно останете тук! Няма да го намерите. Тръгна си вече, защото не обича благодарствените излияния. А сега ме последвайте!

Грубе закрачи напред, за да осветява пътя. Минаха през едно преддверие и се изкачиха по стъпалата. Спряха пред врата с емайлирана табелка, на която смаяният младеж прочете:

— Рихард Бертрам! Това да не би да означава... — ще живеете тук в тези две мансардни стаи. Влезте!

Старецът отвори вратата и Рихард се озова в една уютна стая, до която се намираше спалнята. В първото помещение имаше писалище, а на етажerkата до стената — книги. Младежът огледа всичко безмълвно. Усети, че в очите му напират сълзи.

— Ван Зом ли подреди стаята така?

— Да.

Рихард извърна глава и дълбоко си пое дъх. С усилие овладя обзелото го вълнение. Поиска да каже още нещо на пастрока на своите малки братчета и сестричета, ала беловласият човек беше изчезнал. Старецът добре знаеше, че в мигове на разтърсващи душевни преживявания трябва да останеш сам.

Малко по-късно се състоя обяснителен разговор с дружелюбните възрастни хора и когато най-сетне късно вечерта Рихард си легна да спи, бе изпълнен с такова щастливо чувство, каквото от дълги години не беше изпитвал. Имаше усещането за абсолютна сигурност и надеждна закрила, също като дете под покрива на бащината си къща, защото вече знаеше къде беше подслонен и кой се беше заел да полага родителски грижи за децата на неговия покоен пастрок. Рихард заспа спокойно и скоро потъна в хубави сънища, чиито радостни сцени го накараха да забрави страданията си от последните седмици.

17. МЕЖДУ ЛЮБОВ И ОМРАЗА

За Лена Розенбаум, дъщерята на собственика на заложената къща на улица Васерщрасе, Бъдни вечер не премина във весело коледно настроение.

Тя бе ходила многократно в болницата, за да види Рихард Бертрам, но след като веднъж ѝ се удаде да стигне до него и лекарят установи, че посещението ѝ има неблагоприятен ефект върху болния, всякакъв достъп до младежа ѝ беше забранен. Въпреки всичко с ожесточена упоритост тя продължи да се появява в чакалнята, докато един хубав ден ѝ заявиха, че не бива повече да храни надежди. Нямало да ѝ разрешат да разговаря с Рихард, преди напълно да се е възстановил.

Оттогава в сърцето ѝ все по-настойчиво се загнездваше мисълта, че самият Бертрам не иска да я види. Тя изстрада адските мъки на ревността, узнала, че една друга жена, която жестоко мразеше, Хедвиг фон Тифенбах, придружавана от княз Ван Зом, безпрепятствено е пускана при Рихард.

Известно време Лена не ходи в болницата. Но в късния следобед на двајсет и четвърти декември с един малък подарък в чантичката си тя изкачи стъпалата, водещи към чакалнята.

— Ах, госпожице Розенбаум! — със студена, недружелюбна усмивка каза медицинската сестра. — Господин Бертрам го изписаха.

— Изписаха ли го?

— Да. Княз Ван Зом дойде да го вземе.

При тази вест ревността ѝ се разгоря с предишната сила. Затича се към къщи. Естествено, Ван Зом! Може би двамата са посетили Тифенбахови, а Лена Розенбаум, тази, която посрещна с отворени обятия бедния поет, точно тя остана забравена. О, тази сладникава благородническа кукла, как само я мразеше Лена!

Отдавна в нейната романтична главица се появи мисълта, че намереното дете Рихард Бертрам е потомък на благородници. Тя

правеше това заключение от златната верижка с медальона. А тази мисъл правеше ясно всичко останало.

С помощта на верижката Рихард, комуто досега липсваха необходимите средства, за да може енергично да издирва сведения за произхода си, някой ден щеше да разбере, че е потомък на стар благороднически род. И ще го постигне с помощта на Ван Зом, който с приказните си богатства може да раздвижи цяла армия от детективи.

И краят щеше да е следният: придобилият законните си права на наследник на еди кой си благороднически род щеше да се ожени за сладката Хедвиг фон Тифенбах, а после тъй омразната ѝ жена щеше да води завиден живот с прочутия поет Алмансор. А за Лена Розенбаум нямаше никой да се сети. Нека си живурка в тъга и мъка на Васерщрасе!

Щом помислеше за тази възможност, девойката се разтреперваше. Следващата ѝ мисъл бе да рискува и да направи всичко възможно, само и само да попречи на подобен развой на нещата. В нея се оформи готов план, който трябваше да я доведе до заветната цел.

Като вихрушка тя връхлетя в бащината си къща и веднага се втурна към стаята на Соломон Розенбаум.

— Тате, трябва да обсъдя нещо страшно важно с теб!

Стария, който безумно обичаше дъщеря си, охотно я изслуша. Тя лесно го спечели за плановете си и той обеща да съдейства за осъществяването на тайните ѝ намерения.

Така Розенбаумови прекараха Коледната вечер. Резултатите от това съзаклятничество се проявиха веднага след празника.

Още през първите следобеди подир Коледа Рихард Бертрам се изправи пред Соломон Розенбаум. Беше прекарал много мирни и спокойни часове в дома на онези възрастни хора — часове без грижи по прехраната, часове, озарени от слънцето на щастието сред своите братчета и сестричета, и му се струваше, че всичко е сън. Този ден бе излязъл на улицата за пръв път след празника, и то за да отиде в заложената къща на Розенбаум с единствената цел да откупи и да си върне златната верижка.

— Нима господинът изведнџ е станал толкоз богат? — попита го евреинът, когато видя добре облеченият Рихард и чу желанието му. — Не настоявам да платите дължимата сума тъй скоро, ама щом толкоз бързате... Трябва само да повикам дъщеря ми. Тя ви даде назаем онез'

пари и тя пази квитанцията за получаването на заложенния предмет. Да, да, млади ми господине, при Соломон Розенбаум сичко трябва да е наред, щото става дума за пари и злато!

Това не зарадва Бертрам. Но какво можеше да направи? Лена влезе. Беше много бледа. С изискана любезност поздрави Рихард. Той извади парите и заложената разписка от джоба си и ѝ ги подаде. След оздравяването тази разписка му беше създала големи главоболия, защото беше изчезнала. И полицията не я беше намерила. Едва Ван Зом подсказа на младежа, че късчето хартия може да се е пхнало между плата на старото палто и хастара на джоба. Така и излезе.

— Но господине — каза Лена, видимо смутена, — нима тази работа е толкова бърза? Парите не ми трябва!

— Въпреки всичко ви моля да ги вземете. Дълговете потискат.

— Мислех си, че ще ви виждаме по-често у нас...

— За съжаление моята работа ми оставя малко свободно време и навярно няма да мога скоро...

Той посочи към заложената разписка в ръката ѝ и продължи:

— Госпожице Розенбаум, бъдете така добра да ми върнете верижката!

— Нали ти прибра и заключи златната верижка? — обърна се тя към баща си.

— Тя си е все още там, дето я сложих, в чекмеджето на пулта... Ето я, господин Бертрам!

Рихард леко отвори опаковката и хвърли бегъл поглед на верижката.

— Да, тя е! Приемете най-сърдечните ми благодарности!

От заложената къща той отиде на гроба на своя пастрок. Нищо не си спомняше за погребението и не знаеше къде да търси гроба. В администрацията на гробищата получи необходимите сведения и малко по-късно застана пред надгробната могила, където почиваше човекът, който му беше като истински баща.

Странни мисли го развълнуваха, мисли, които и преди, докато с право наричаше шивача Бертрам свой баща, го занимаваха, макар и не с такава настойчивост. Кой ли бяха неговите родители? В случай че верижката с инициалите Р и Х, както и със странните орнаменти по медальона действително принадлежеше на родителите му, то тогава той е роден в много добро и заможно семейство. Но как тогава се беше

озовал в приюта за намерени деца? Дали по някаква причина родителите му още като невръстно и невинно дете са се отказали от него? Но цялото му същество се бунтуваше срещу подобна мисъл. Или пък го бяха загубили? Или е пречил на някого, който е имал изгода от изчезването му?

Дълго си блъска главата над тези въпроси. Едва когато потрепери от студ, Рихард се отърси от дълбоките размисли. Със странна смесица от болка и щастливо чувство тръгна обратно към Зигесщрасе, където беше новият му дом.

Там завари Ван Зом, който го очакваше. Князът го посрещна с поглед, изпълнен с напрегнато любопитство. Най-благоразумно го посъветва да не губи нито ден, а час по-скоро да си върне скъпоценната златна верижка.

— Ето я! — каза Рихард и сложи бижутото на масата.

— Ще ми разрешите да ѝ хвърля един поглед, нали? — попита Непознатия от Индия.

Взе верижката в ръка, внимателно я разгледа и изведнъж се стъписа.

— Наистина ли това бижу е ваше?

— Разбира се. Намерили са я при мен и...

— Не, не — прекъсна го князът, — нямах това предвид. Искях да попитам дали вашата верижка не е подменена с друга от Розенбаум.

Рихард се изплаши. Той попита Ван Зом как е стигнал до това предположение. Та нали Непознатия от Индия изобщо не беше виждал верижката. Младежът припряно взе бижутото от ръката на своя благодетел, приближи я към светлината и също се стъписа.

— Това... това...

— Е?

— Това не е моята верижка. Толкова съм я разглеждал внимателно в часове на размисъл, че сега съвсем ясно забелязвам разликата — естествено, след като ме накарахте да я огледам по-подробно.

— И каква е тази разлика?

— Ами няколко са. Ей тук гравираниите листенца изглеждаха по-иначе, „Р“-то и „Х“-то бяха значително по-малки от тези, а и винетките не са същите.

— Моля ви — намеси се Ван Зом, — моля ви, опишете ми точно как беше украсена вашата верижка!

Рихард изпълни желанието му, доколкото му беше възможно. Направи го без да вдига поглед от златния предмет, и то е такова старание, че не забеляза припламналите искри в очите на Ван Зом. Впрочем Непознатия от Индия успя да се овладее.

— Тъй, тъй — невъзмутимо каза той, след като младежът млъкна. — А при случай бихте ли могли да се закълнете във верността на думите си?

— Бих могъл — без колебание го увери Рихард.

— Тогава дайте ми моля за кратко време това бижу!

— Ето го. Мога ли да попитам, какво мислите да правите с него?

Очевидно надуваше някаква измама. Да не би да се каните да отидете в полицията и...

— Не. Искам да отида при Розенбаум.

— И да го заставите да ви даде обяснения? Нищо няма да ви каже.

— Старият евреин ще отрича. Очаквам го.

— А на мен цялата работа ми е много неприятна. Семейството на Розенбаум се държи приятелски с мен. Дадох ми назаем пари...

— Срещу много добра гаранция. — ... а дъщеря им дори ме покани на вечеря.

— И това си е имало причина. Но все пак заради поведението им към вас, съм склонен на снизхождение, ала само при условие, че старият мошеник не прояви прекалено твърдоглавство.

— Не мога да ви попреча да отидете.

— И не бива. В случая на карта е заложено много повече, отколкото подозирате. Почакайте ме тук! Ще ви осведомя какво е станало, колкото е възможно по-скоро.

Князът тръгна, но не към заложната къща, а най-напред отиде в жилището на Улрике фон Хелфенщайн. Там той проведе продължителен и оживен разговор със своята съюзничка, в който значителна роля играеха златната верижка и медальонът. Стана дума за Франц фон Хелфенщайн, Капитана, както и за двамата Волф в планината. Когато Ван Зом се сбогува с Улрике, тя остана в стаята си силно развълнувана.

После князът се отправи към собственото си жилище, където побърза да си сложи една от своите маскировки. Неузнаваем дори и за близък познат, той напусна дома си. Най-напред направи посещение на собственика на заложната къща на улица Васерщрасе. Верижката беше на сигурно място в джоба на кожата му.

На неговото почукване вратата му отвори жената на вехтошаря и го попита:

— Какво желаете?

— Тук ли е господин Розенбаум? — отвърна ѝ с въпрос Непознатия от Индия.

— Мога ли да попитам какво иска господинът от него?

— Аз съм колекционер на антикварни предмети и купувам стари монети, бижута и накити.

— Влезте!

— Значи вашият мъж си е у дома?

— Щом става дума за сделка с истински бижута и накити, той винаги си е у дома — изкиска се тя многозначително. — Елате!

Заведе непознатия в задната стая при Розенбаум. Предрешеният Ван Зом купи няколко по-дребни предмета, но поиска да му покажат други неща, за да спечели време.

— Навярно господинът не е от този град, а? — осведоми се вехтошарят. — Говорите като чужденец.

— Швед съм — кратко заяви Ван Зом.

— Имате големи познания за скъпоценни камъни, перли и монети. Да не би по професия да сте изследовател на стари книги, оръжия и накити?

— Не, само любител.

— Тогава всъщност работите нещо друго, нали?

— Разбира се. Управител съм. На именията на един страшно богат шведски барон.

Евреинът подскочи изпълнен с респект, защото той беше от хората, на които друго не внушаваше уважение освен парите.

— Не бях чувал, че в Швеция имало толкова богати земевладелци — рече той.

— О, там има такива земевладелци, както и в Русия или в Унгария! Моят господар притежава земи, големи колкото цяло

княжество. Жалко само че след време богатствата му ще се влеят в държавната хазна!

— Хиляди пъти вай! Тези безбожно много пари! И защо?

— Понеже родът ще престане да съществува.

— Баронът няма ли деца?

— Има само един син, но той е безследно изчезнал.

— Изчезнал ли? — учудено каза Розенбаум, който без да подозира каквото и да било беше готов да налага въдицата с опасната стръв.

— За съжаление! Момчето е било отвлечено.

— Отвлечено? Велики Боже! Но тогаз значи още може да се намери! Едно човешко същество не може да изчезне току тъй безследно, като малко кученце или коте!

— Така е, но въпреки всичко оттогава изминаха дваисет години, а всички издирвания останаха напразни.

— Дваисет години! Наистина дълго време! — обади се старият евреин, увлечен от измислената история на непознатия. — Че нима не са търсили из цяла Швеция?

— Там ли? Там изобщо не са търсили.

— Изобщо ли? Не са търсили отвлечено дете, което е щяло да донесе на онзи, дето го намери, награда от хиляда марки, от пет хиляди марки, а може би дори и...

— Детето не е било отвлечено от Швеция, а по време на едно пътуване през Германия. По онова време баронът бил спрял в малко селище, недалеч от този град.

Старият евреин зяпна с уста.

— Мога ли да запитам, к'во име имаше момчето?

— Разбира се. Роберт фон Холмстрьом.

— Роберт! Роберт фон Холмстрьом! Туй е „Р“-то и „Х“-то на медальона!... Боже Господи на всички праотци!

— Какво има? Какво ви е?

— Нищо! Съвсем нищо! Искях само да кажа, че таз' история е много интересна. А кой го е отвлякъл?

— Бавачката посегнала на някои скъпоценности на господарката и е трябвало да бъде уволнена. И за да си отмъсти, тя взела че отвлякла малкото момченце.

— Господи Саваоте! Колко зла персона! Че толкоз ли не е имало нещичко, за което да се хванат и да издирят изчезналото дете?

— О, имало е! Малкият е носел на врата си златна верижка с инициали. Нея търсихме. Ала напразно. Баронът даже внесе в Шведската банка значителна, сума като награда.

— Значителна сума ли?

— Да. Десет хиляди марки.

— Боже справедливи! И кой ще я получи? — Онзи, който ни посочи някаква следа, каква истинска следа.

— Десет хи... — благоговейно повтори Соломон Розенбаум, ала от страхопочитание думата заседна в устат му.

— ...хиляди! — допълни жена му, която свряна в един ъгъл, слушаше целия разговор.

— Златна верижка ли споменахте, господине?

— Защо питате тъй настоятелно за нея? — Махна с ръка мнимия швед. — Та тази истории се е случила преди цели двайсет години и никога няма да се узнае къде е момчето и дали изобщо е живо.

Евреинът енергично размахна и двете си ръце.

— Не изказвайте такъвот нещо тъй лековато. Десет хиляди марки са си десет хиляди марки, а една златна верижка си е златна верижка!

— Ах, какво ли значение има драги! — засмя се Ван Зом. — По-добре ми покажете още нещо от вашите съкровища!

Разсеяно старият вехтошар измъкна няколко кутии и малки касетки и ги постави на масата.

— Не мога да не ви отправя сериозни упори, господине — недовошно промърмори той, докато пръстите му силно трепереха, — хората си отиват. Те се раждат и ги погребват. Но златото и скъпоценните камъни остават. А дори и след хиляда години може да се издири златна верижка. Та к'во са всъщност някакви си двайсетина годинки? Ами как изглеждаше тя?

— Бавачката ли? Наистина не знам!

— Ах, к'во ли ме интересува оназ' непочтена фуста! Имам предвид верижката!

— Тънка, чиста старогерманска изработка. На нея имало медальон, украсен със сложни, доста богати винетки, вляво от които е било гравирано едно „Р“, а вдясно — едно „Х“.

— Едно „Р“ и едно „Х“ ли?

— Да, „Р“ и „Х“.

Жената отвори уста, обаче Розенбаум побърза да ѝ се сопне:

— Мълчи старо! Туй е само моя работа. Размърдаш ли си езика, и започваш да дрънкаш глупости. А тук става дума за десет... — ... хиляди марки! — изпищя тя.

— Струва ми се — каза непознатият, — че проявявате необикновен интерес към тъжната семейна история на рода Холмстрьом. Да е стигала до ушите ви вест за някакво намерено дете — при вашата професия? Та детето е изчезнало безследно нейде по тези места. Не е изключено...

— Не, господине — бързо го прекъсна евреинът, защото видя, че жена му пак се канеше да си отвори устата. — Не, съвсем наскоро обаче купих за моята щерка Лена няколко накита със старогерманска изработка. Ей тъй, между другото, от някакъв най-обикновен човек. Сред тях има една верижка с медальон. Ама на нас често ни се случва таквиз бижута да ни минават през ръцете. Ала десет хиляди марки, господине! Ще ида да я доведа, щерката Лена!

Розенбаум се втурна през ниската врата, затича се нагоре по стълбите и осведоми дъщеря си.

Девојката впери в стария искрящите си очи и извика:

— Не, тате! Не давам верижката!

— Не бъди глупава, дъще, живот мой!

— Вече ти казах, тате: щом Рихард Бортрам ме отблъсква, тогава и няма да си възвърне аристократичното потекло. Виждаш колко умно направихме, като набързо дадохме на твоя майстор-златар да направи копие на верижката, на което обаче не са възпроизведени съвсем точно гравираниите украшения и инициали. Не, Лена Розенбаум знае какво дължи сама на себе си!

— Но туй ще струва на баща ти цели десет хиляди марки!

— Я не вярвай на тези глупави фантазмагии! Преди няколко часа Рихард Бертрам дойде да си вземе верижката, а ето че сега ни идва този човек от Швеция! Нима не виждаш тук връзката?

— Имаш основание, Лена! — кимна старият. — Ама ако наистина е тъй, тогаз биха могли да ни изпатят и полиция, та да претърсят къщата! По-добре е да покажем верижката на господина.

— Хубаво! Но искам и аз да присъствам. Няма да я изпусна от ръцете си!

— Тогаз слизай бързо с мен!

Възбудено и припряно той заслиза надолу по стъпалата, докато дъщеря му го следваше размисляйки, бавно и невъзмутимо, като здраво стискаше в ръка кутийката с бижуто.

— Туй е Лена, мойта дъщеря! — представи Розенбаум момичето.

Посетителят учтиво се поклони. Той едва не се изплаши от бледото лице на Лена, изпито от душевни терзания.

— Много сте любезна, госпожице. Вашият баща сигурно вече ви е разказал, че много обичам старите златни накити. Той искаше да ми покаже една верижка, която наскоро ви е подарил, защото, предполагам вече знаете, че става въпрос за десет хи... — ...хиляди марки! — за трети път изстреля госпожа Розенбаум тези думи.

Очевидно десетте хиляди марки оказаха въздействие и върху Лена.

— Ще видите верижката — рече тя, — но само при едно условие: няма да я докосвате! Тя си остава наша собственост!

— Но нали сте я купили?

— Разбира се.

— Значи ви принадлежи! Не, аз ви моля само да ми разрешите да ѝ хвърля един поглед.

Лена сложи верижката върху масата, но без пръстите ѝ да изпускат двата ѝ края.

Непознатият се приближи и я разгледа. Веднага всичко му стана ясно. В никакъв случай Соломон Розенбаум не беше придобил този накит по законен път. Това беше истинската верижка, която преди известно време Рихард Бертрам беше оставил в магазина на евреина като заложна вещ. По причини, които в момента Ван Зом все още не знаеше, те я бяха подменили с фалшификат, който бяха върнали на нищо неподозиращия поет.

Особено две обстоятелства караха княза сериозно да се замисли. Първо, че фалшификатът е бил изработен толкова бързо. Сигурно е бил поръчан светкавично, а по това можеше да се направи важно заключение за преследваната цел. Второ, че тъкмо винетките по медальона на верижката са били променени. При правилно разчитане и тълкуване се разбира, че те представляват стилизиран семеен гроб с едно „ф“ по средата и всъщност още на времето това е било достатъчно ясно указание за управителя на приюта за намерени деца

за произхода на подхвърления Рихард Бертрам. Близко до ума беше и заключението, че Розенбаумови знаеха всичко това и че имаха намерение да не позволят на младия поет да проникне в тайната на потеклото си.

Оттук до пълното разгадаване на истинското положение на нещата имаше само една крачка за човек с проникателността на Ван Зом. В случая движеща сила се явяваше любовта. Лена, дъщерята на евреина, обичаше поета и искаше той завинаги да е неин. Не искаше да го изгуби чрез разкриването на истинското му име. А това непременно щеше да стане, ако Рихард знаеше онова, което неговият покровител подозираше и което бе потвърдено при беглия оглед на истинската верижка — винетките върху медальона представляваха в стилизиран вид герба на рода фон Хелфенщайн, поради което беше лесно от пръв поглед да се разгадае смисъла им като цяло. Между красиво извитите линии бе поставено едно „Ф“, а „Р“-то и „Х“-то отляво и отдясно загатваха името на намереното дете — Роберт фон Хелфенщайн.

— Е, какво ще кажете? — попита Лена, прекъсвайки бързо гонещите се мисли на княза.

— Бога ми! — възкликна мнимият управител, като мигновено се овладя. — Та това е верижката на Холмстрьомови! Няма съмнение, скъпа госпожице! Много добре съм запомнил рисунката от албума със семейните бижута и преди всичко изображението на герба е съвсем точно... Това е тя!

Госпожа Розенбаум отново отвори уста, но този път сама я затвори. И старият лихвар също не бе в състояние да проговори. Изглежда шве-дът се бореше с вълнението си. Лена продължаваше здраво да държи в ръцете си краищата на верижката. Тя притвори очи и стисна устни.

— Тя е! — повтори непознатият след кратка пауза. — Моля, кажете ми, от кого я купихте?

— Това е наша тайна! — енергично отвърна девойката. — Вие никога няма да...

С трескава бързина тя притисна нагита към гърдите си. Ван Зом махна пренебрежително с ръка и каза:

— Но моля ви, скъпа госпожице! Изобщо не мисля да ви отнемам вашата собственост, стига само наистина да имате право да я

задържите. Нека си поговорим спокойно! Още веднъж ви моля най-учтиво да ми отговорите на въпроса: от кого купихте верижката?

— Това не ви засяга? — ядно изфуча тя. Ван Зом се усмихна.

— Мисля, че все пак ме засяга! И ако откажете да ми дадете сведенията, за които ви моля, мой дълг е да се допитам до онзи човек, чиято собственост всъщност е верижката!

— Господи Аврааме! — изкрещя Соломон Розенбаум. — Искате да уведомите барон фон Холмстрьом?

— Не.

— Амче кой тогава?

— Някой си Рихард Бертрам!

Госпожа Розенбаум ужасено отхвърли глава и избухна в жлъчен смях.

— Отидоха, та се не видяха десетте хиляди марки! Ха-ха-ха-ха!... О, ти овча главо!

— К'во? Господин Рихард Бертрам е изчезналият син на семейство Холмстрьом? Как се радвам заради тоз' добър клет бедняк! Само ме е страх, че не е истина. Та нали господин Бертрам си получи обратно верижката!

— Един фалшификат, добри ми човече!

— К'ва лъжа! Соломон Розенбаум има пари и състояние! За какво му е да подменя златната верижка на един голтак, за да спечели някакви си сто и петдесет, пък дори и хиляда марки.

— Той ще даде показания под клетва!

— Десет хиляди марки! — изпищя старата.

— Господи Аврааме, как може да има толкоз низко паднали хора! — завайка се старият мошеник. — Да положат лъжлива клетва само заради най-обикновена верижка!

Непознатият посегна към шапката си.

— Щом се държите по този начин, ще трябва да си вървя. Ще поискам от полицията да разпитат в приюта, където навремето е бил настанен малкият Рихард Бертрам. Там непременно има описание на верижката и медальона в документите по приемането на момчето, защото така го изисква законът.

За секунди в стаята настана тишина. Чуваше се само тихото хленчене на старата. После Ван Зом продължи:

— Преди това ми се иска още веднъж да ви посъветвам — да се разберем с добро, не държа да бъдете наказани. Не допускат да се стигне дотам! Тръгне ли веднъж цялата работа да се разнища от съдилищата, тогава не ви мърда дългогодишният затвор!

— Господи на моите деди! Затвор! Ужасеният Розенбаум плесна ръце.

— Във вериги и окови! — изпищя старата.

— Затвор! — промърмори като на себе си и Лена.

— И не само това. Рихард Бертрам ви желае доброто. Веднъж, когато е бил в беда, вие сте се отнесли дружелюбно към него. Той не го е забравил и затова е настроен приятелски към вас. И досега предполага, че верижките са объркани съвсем неволно. Но ако продължите да отричате, тогава... тогава ще му е много жал за вас.

— Много жал! — прошепна Лена.

Лицето ѝ ясно издаваше вътрешната борба, която бушуваше в душата ѝ. Борба между любовта и омразата. Най-сетне тя се сепна така, като че бе взела бързо и енергично решение.

— Наистина ли ще му е жал за нас?

— Да, разбира се. И ми се струва — с тих глас добави Ван Зом, — че най-вече ще му е жал тъкмо за вас, госпожице Розенбаум.

Изричайки тези думи, князът добре съзнаваше какво прави. Той знаеше, че така подхранва в Лена Розенбаум надежди, които действителността неизбежно щеше да направи на пух и прах. Но той вярваше, че поема тази отговорност пред съвестта си, защото кое всъщност бе за Розенбаумови по-безсърдечно и по-безцеремонно — ако с помощта на малка измама изтръгне от ръцете им верижката, която те бяха присвоили чрез грубо мошеничество, за да попречат на Рихард да заеме полагаемото му се място в живота, или пък ако направо отиде в полицията да направи донесение и поиска Розенбаумови да бъдат арестувани? Определено по-малко жестока и по-човешка беше измамата, хитростта. Трета възможност нямаше.

И така, той спокойно зачака отговора на Лена, като не откъсваше от нея поглед.

Князът добре разбираше какво става в нейната душа. Тя премисляше кое ще е по-изгодно за нея. Очевидно вече я бяха прозряли. Мъжът, когото искаше да спечели не само заради самия него, но и заради името и положението му в обществото, заплашваше

да ѝ се изплъзне. Оставаше ѝ една възможност да постигне целта си. Ако постъпи привидно великодушно и безкористно, може би отново ще спечели благодарността на този младеж с нежна душа и дълбока чувственост.

Осъзнавайки всичко това, Лена реши да действа:

— Ето! — каза тя. — Нека си получи верижката!

— Хиляди пъти вай! — развика се старият евреин. — Верижката! Тя поклати глава в отговор на протестите му и подаде накита на Ван Зом.

— Тя е негова собственост. Нека я получи заедно с нашето свидетелство, че действително му принадлежи.

— Благодаря ви — протичко отвърна Ван Зом и се поклони, за да не му се налага да ѝ подава ръка. После побърза да напусне заложената къща на евреина, без да обръща внимание на виковете на стария, че трябвало да му върнат фалшивата златна верижка.

18. ГРОБАРЯТ ПРАЗНУВА РОЖДЕНИЯ СИ ДЕН

По покрития с дълбок сняг път, който водеше от гарата към селото Хелфенщайн, с весел звън на звънчетата се носеше шейна, теглена от два коня. Единият от пътниците, седнали в нея, беше як широкоплещест момък, чиято ръка държеше юздите, а другият така се беше увил в одеяла и кожи, че от него не се виждаше друго освен чифт сини очи, които гледаха в далечината замислено и меланхолично.

Изглежда целта им не беше самото село Хелфенщайн, защото шейната се плъзна покрай къщите му, без да спира. Тук-там иззад заскрежените прозорци се показаха любопитни лица, за да огледат пътниците. Иначе никой не се заинтересува от шейната. Сякаш режещият студ бе сковал всякакъв живот. Дори в ковачницата, където обикновено по всяко време беше оживено, всичко изглеждаше замряло. Огънят беше угаснал. Като че ли цялото село се беше смръзнало. Само тънките струйки дим, които тук-там се издигаха над комините, показваха, че под дебелите снежни козирки на ниските стрехи обитават живи същества.

Извън селото, там където полузасипана от снега пътека водеше нагоре към гробището, шейната спря. Якият момък изскочи и започна да духа вкочанените си от студ ръце. После помогна на затрупания с одеяла и кожи пътник да слезе, който се оказа дама, облечена в градски дрехи, а най-сетне изпод седалката измъкна и венец цветя. Без да каже дума, той нарами венеца и тежко нагази в дълбокия сняг нагоре по хълма пред непознатата жена.

Спря пред желязната решетъчна врата.

— Това е всичко. Благодаря ви — каза дамата. — Върнете се с шейната в селото и си поръчайте нещо топло! Не забравяйте да се погрижите и за конете!

— Ами вие, милостива госпожице? Няма ли да е по-добре да ви чакам долу на пътя с шейната? Дълбокият сняг...

— Не се безпокойте за мен! — с дружелюбен тон го прекъсна тя. — Обратният път до гостилницата не е кой знае колко дълъг, а аз съм добра пешеходка. Моля ви, дайте ми сега венеца!

Като хвърли още един разтревожен поглед към дългите проточили се преспи, които почти бяха затрупали целия път, мъжът си тръгна.

Жената бутна вратата на гробището и влезе в него. Вървейки покрай ограждащия зид, тя си проби път през високия сняг до малък параклис, чиято открита страна беше препречена от желязна решетка. Върху срещуположната стена се виждаше издълбан в стената позлатен кръст, а над него с черни букви личеше надписът: „Семейна гробница на фон Хелфенщайн“, По страничните стени бяха изписани имената на онези, които спяха вечния си сън под широката мраморна плоча.

Посетителката, Улрике фон Хелфенщайн, извади един ключ и отвори решетката, влезе вътре и избута настрани няколко увях-нали венци, които лежаха на пода. После внимателно положи свежия венец, пооправи отделни цветчета, изправи се и молитвено склочи ръце.

Дълго стоя така неподвижна като мраморна статуя. Мислите ѝ полетяха към нейната покойна майка, благодарение на която младостта ѝ бе протекла слънчево, весело и безгрижно. Спомни си за своя баща, чиято ужасяваща кончина и до ден-дневен бе останала без възмездие. Спомни си за малкото си братче, чиито овъглени тленни останки почиваха там отдолу в един миниатюрен ковчег.

След това мислите ѝ се пренесоха в града при онзи млад човек, който притежаваше златната верижка на рода Хелфенщайн. Ван Зом ѝ беше разказал всичко, накрая беше добавил невероятно дръзките предположения и беше събудил в нея неочаквана надежда. В главата ѝ беше назрял план да дойде тук и да се опита да разбере дали действително имаха основание подозренията на княза, че навремето, преди цели двацет години, редом с всичките други престъпления е била извършена и една чудовищна измама.

Но докато траеше продължителното пътуване към целта, в нея се прокраднаха едно подир друго различни съмнения, които направиха на пух и прах романтичните ѝ надежди, и когато влакът спря на последната гара, в гърдите ѝ се загнезди леденостудено съмнение, леденостудено като всичко наоколо. Но вече и без друго се намираше

при своята цел, а тя не беше човек, който зарязва недовършена веднъж започнатата работа.

— Ха, ами кого виждат тук моите стари очи?... Възможно ли е?

Милостивата госпожица фон Хелфенщайн тук? И то в този кучешки студ? Да, да!

До нея стоеше старче, което изглежда бе направило седемдесет лазарника. Тя веднага го позна. Това беше гробарят, когото помнеха не едно и две поколения, и през което дълго време той непрекъснато изпълняваше не особено тежката си служба в Хелфенщайн. Неговият дом се намираше от другата страна на гробището.

— Ти ли си, Зебалдус? — отвърна Улрике, подавайки му ръка. — Но не, не бива повече да се обръщам към теб на „ти“. Така беше само навремето, в моето детство, и малко след това.

— Не, недейте! — възпротиви се старецът. — Нека си остане така, както си беше на времето! Говорете ми пак на „ти“! Добре ми става да чувам този глас и това „ти“ от онези минали години! Да, да!

— Тогава нека бъде както преди, драги Зебалдус!

— Благодаря! Бях се загледал през прозореца си насам и видях, че някой стои в гробницата. Естествено трябваше да разбере кой е дошъл. Ах, та кой би помислил, че отново ще видя вашето мило лице! То изобщо не е остаряло! Същото си е, както някога... тъй красиво и тъй свежо... и толкоз мило, да, да!

— Зебалдус, Зебалдус! — усмихнато го заплаши тя с пръст. — Досега не знаех, че можеш да ухажваш жените също като вятърничавите градски контета!

— О, от един старец можете да чуете подобни думи — подсмихна се той. — Ах, какви хубави времена бяха това, когато вашият покоен баща бе все още жив! Много по-хубави от сегашните, при новите господари, които не се интересуват от Хелфенщайн! Да, да!

— Не си отвикнал от твоето предишно добряшко „да, да!“ — усмихнато каза Улрике.

— Да, да — кимна Зебалдус, който не се оставяше лесно да бъде отклонен от спомените си. — Като си помисля само за вашата майка, която бе тъй добра към нас! И никак не беше горделива... но, Боже мой, госпожице Улрике — внезапно се прекъсна той — та вие треперите от студ, а аз глупакът съм застанал тук и дрънкам неща, които вие и без друго знаете! Да, да!

Улрике се гушеше в коженото си палто и зъзнеше.

— Няма нищо — рече тя. — Но по-добре е, ако вляза в странноприемницата. Чувствам нужда да изпия нещо горещо.

Старецът замислено сведе поглед към мокрите ѝ обувки.

— Ами ако пипнете някоя настилка? Ах, с такова удоволствие бих... тъй ми се иска... ако нямате нищо против...

Той се запъна и млъкна. Струваше му се дръзко да изговори предложението си и да покани някогашната господарка в малката си къщурка.

— Хайде, изплюй камъчето! — насърчи го тя.

— Може да ви се види нахално.

— Глупости, Зебалдус! Та нали те познавам толкова отдавна и знам, че каквото и да кажеш, ще е от добро сърце.

— Е, ами... исках да ви поканя на чаша горещо кафе — изтърси той най-сетне предложението си. — Същевременно бихте могли да изсушите и мокрите си обувки. Да, да!

— Не ми се иска да притеснявам своята добра жена.

— Моята старица ще се побърка от радост, а чаша кафе винаги можем да предложим. Само тръгвайте веднага с мен, защото и без друго е вече време за кафе! Да, да!

Без да изчака отговор, Зебалдус ѝ обърна гръб и заситни към къщурката си. Доволната Улрике го последва усмихната.

— Жено! Я ела да видиш кого ти вода! — извика старецът и със замах отвори вратата на стаята, която служеше едновременно като кухня и всекидневна. — Веднага свари по едно кафе! Да, да.

В радостната си изненада жената плесна с ръце, избърбори някакъв объркан поздрав и започна енергично да шета. Улрике седна зад масата на старото канапе и си събу обувките, които после поставиха над огнището, за да изсъхнат. След това Зебалдус седна до нея и изрази учудването си, че госпожицата се е накарала да посети гробницата на близките си посред зима.

— Беше внезапно хрумване — каза тя. — И самата аз не знам какво ме прихвана. Изведнъж се почувствах самотна и изоставена и ме обзе копнеж по моите непрежалими покойници, веднага тръгнах на път за насам.

— Да, да — кимна старчето. — Има такива настроения. Вие бяхте толкова млада, когато ви сполетя онова голямо нещастие. Всичко

си спомням добре, сякаш се е случило вчера. Да, да!

— Двайсет години са твърде дълго време, драги Зебалдус. Обикновено избледняват спомените за едно или друго нещастие, особено ако е засегнало други хора.

— Не бива да твърдите подобно нещо — енергично възрази старецът. — Мога да ви кажа, че всички добри хора от селото най-искрено ви съчувстваха за вашето нещастие. И до ден-дневен говорят за това. Да, да! А аз... е, за себе си няма да споменавам, ама дори и да не обичах предишните си господари, пак никога нямаше да забравя онзи ден.

— И защо?

— По простата причина, че онова нещастие се случи точно на рождения ми ден.

— Е, в такъв случай ви разбирам! — усмихна се Улрике. — Рожденият ден е важно събитие в живота!

— Особено за нас, дето живеем на село. Виждате ли, ние обикновените хорица имаме много малко празници и зададе ли се някой от тях, то трябва тържествено да се отпразнува. Аз например не мога да си представя рожден ден без кейк. Няма ли кейк, целият рожден ден да върви по дяволите! Да, да! Та и на онзи знаменателен ден пак имаше кейк. И този път той беше по-голям от обикновено... заради гостите. Тук у дома бяха дошли ковачът и неговият син. Да, да!

Изненаданата Улрике наостри слух. Двамата ковачи! Старият Зебалдус имаше предвид двамата Волф, баща и син, които преди време Ван Зом беше следил заради Капитана, но всичко си остана без резултат, понеже явно бе попаднал на погрешна следа. Но като се има предвид по-нататъшния развой на нещата, може да се каже, че онази стъпка не е била чак толкова безсмислена, както изглеждаше отначало. Малко по-късно дори в княза се породиха нови предположения за забулените в мрак събития от миналото, за него се оказаха добре дошли сведенията, които беше събрал за двамата Волф. А сигурно е, че за Ван Зом е много важно, ако Улрике успее да му съобщи нещо ново за поведението на двамата Волф в онази зловещна нощ преди дваайсет години. Може би ще събере нови сведения, без това да бие на очи, тъкмо тук, при това посещение в Хелфенщайн, за което князът нищо не знаеше.

Добродушно усмихната, тя бе слушала до този миг бърборенето на стареца и от време на време му отговаряше, без да се чувства особено увлечена в разговора. Но ето че сега интересът ѝ се събуди и тя зададе следващия си въпрос поне външно също тъй спокойно, ала зачака отговора му с напрежение.

— А тези двамата твои близки приятели ли са?

— Не сме кой знае какви приятели — отвърна Зебалдус. — Но нашия син Карл ми беше изпратил писмо за рождения ден и понеже тъкмо тогава очите ми бяха болнави и буквите танцуваха пред носа ми като облак комари, а пък жена ми не е посветена в изкуството на четенето, ние поканихме на гости ковача, който е кръстник на нашия Карл. Искяхме да празнува заедно с нас рождения ден и да ни прочете писмото. И понеже при подобни случаи обикновено правим някога игра на карти, за която двама души не стигат, поканихме и сина му. Да, да!

— И играхте през целия ден и цялата нощ, а?

— Какво говорите? Та кръстникът и синът му дойдоха късно, а преди това трябваше да бъде прочетено писмото от моя Карл. После пък пак не успяхме да започнем с картите, защото имаше едно погребение. Да, да!

— Погребение ли?

— Да, детето на разсилната, на гърбавата Грете... Бог да я прости! Отдавна тя не е между живите, добрата женица... та беше умряло малкото на разсилната и погребението беше за шест часа вечерта.

Улрике положи всички усилия, за да скрие обзелото я вълнение. Дали все пак нямаше нещо вярно в подозренията на Ван Зом? Ако той беше прав, тогава връзката между нещата излизаше наяве — ковачите са знаели за погребението и са посетили гробаря не само заради рождения му ден, ами преди всичко заради умрялото дете, което им е било необходимо, за да осъществят намеренията си.

Тези мисли светкавично минаха през главата ѝ, докато тя обмисляше останалото.

— Е, това се казва лош късмет! — каза тя. — Естествено, че докато свърши погребението и се засипе гроба, е минало доста време и от картите нищо не е излязло.

Старчето лукаво присви лявото си око.

— Е, не ни се наложи да чакаме чак толкоз дълго. Но на вас мога да го кажа, защото знам, че няма да ме издадете, а пък от друга страна цялата тази история има давност. Да, да!

— За какво има давност! — попита Улрике. — За картите ли? Със сериозно изражение старецът поклати глава.

— Не. Имам предвид онова, което стана с погребението. Само ме изслушайте и не бързайте да си мислите лошо за мен! Не съм човек, който да не изпълнява дълга си. И така, както си седяхме е писмото на Карл и аз между другото подхвърлих нещо за погребението, кръстникът изведнъж се обади, че няма нужда веднага да заривам гроба, за да можем час по-скоро да започнем играта. Той каза, че ще ми помогнат после, като си тръгнат. Щяло да стане много бързо.

— И ти действително ли не засипа веднага гроба? — пророни Улрике, заеквайки. — Не искам да те упреквам, просто питам ей така. Та кой ще открадне един труп!

— Тъй помислих и аз. В края на краищата човек има рожден ден само веднъж в годината. Дали един гроб ще бъде заринат няколко часа по-рано или по-късно, е свършено безразлично. И без друго мъртвият няма да се съживи от това. Да, да!

Само с половин ухо Улрике продължи да слуша останалата част от разказа на гробаря — как кръстникът и синът му си тръгнали след полунощ, след като му помогнали да засипе гроба, как после Зебалдус и жена му се накатали да си легнат да спят, когато внезапно се разнесли викове „пожар!“, и как веднага цялото село се втурнало към горящия замък, където всички видели, че опитите да се потуши пожара са напразни. Като на сън тя си допи кафето, което ѝ поднесе госпожа Зебалдус, като на сън отговори на въпросите на старите хора, като на сън се сбогува с тях и припряно измина обратно пътя до странноприемницата, където нареди веднага да запрегнат шейната, за да може да хване още първия влак за града.

А когато малко по-късно Улрике седна в купето, цялото ѝ сърце бе изпълнено от нова надежда. При условие, че красивият замък, изграден в мислите ѝ, не се срина, в бъдеще тя няма повече да води самотен живот. Съществуването ѝ щеше да се изпълни с ново съдържание, защото тогава щеше да си има... брат!

Наистина, до безспорното потвърждение на този факт имаше още дълъг път. Но тя вярваше на Ван Зом. Този чужденец, който от

изчезването на Герхард Бург, а оттогава изминаха два̀йсет години, беше първият мъж, оказал върху нея много силно влияние е присъствието си. По-нататък може би пак щеше да ѝ помага и навярно щеше да намери пътека дори там, където тя съзира непроходим и трънлив гъсталак, който я излагаше на безброй препятствия.

19. ДЕТЕТО НА ГЪРБАВАТА ГРЕТЕ

Улрике фон Хелфенщайн сподели със своя съюзник, княз Ван Зом, какъв изненадващ резултат бе имало пътуването ѝ до нейното родно място, Той довольно кимна като че на себе си. После каза:

— Моя многоуважаема госпожице, виждате, че моите предположения изцяло се потвърждават. Задачата ни, да спасим честта на Герхард Бург, може да смятаме за кажи-речи успешно завършена. Днес съм в състояние да докажа, че вашият братовчед, банкерът фон Хелфенщайн, е спечелилият си зловеща слава Капитан. Също така непоклатима истина е, че на времето той извърши престъпленията, приписани на клетия Герхард Бург. По този начин Франц фон Хелфенщайн си осигури богатото семейно наследство, от което очевидно е имал нужда, спасявайки се от пълен банкрут. Франц винаги е бил лекомислен спекулант, такъв си и остана. Навярно значителното състояние на Хелфенщайнови бързо се е стопило в ръцете му. А и голяма част от него изобщо не е била продаваема. Този човек е трупал престъпление подир престъпление, вилнял е в ролята си на предводител на цяла шайка, само и само да си набавя сумите, от които се е нуждаел, за да покрива своите бързо набъбващи дефицити.

— Ами детския гроб горе в Хелфенщайн? — попита Улрике.

— Този гроб също може да разкаже за престъпната дейност на Франц фон Хелфенщайн. Още тогава, преди двайсет години, че и повече, двамата Волф са били зависими от този негодник и сляпо са му се подчинявали. Държал ги е в ръцете си и за да не издаде техните злодеяния, те са били принудени да правят различни услуги на господин банкера. Замъкът Хелфенщайн е бил подпален, а в пламъците на огромния пожар е трябвало да загине вашият малък брат Роберт. Мерзавецът е разчитал да намерят овъглените останки на детския труп. Наследството е щяло да се падне на него. Двамата Волф са действали по негова заповед. Подпалили са замъка. Но това не означава, че са били, не са навярно и сега непоправимо лоши хора. Изплашили са се да станат причина за смъртта на Роберт, и то по такъв

страшен начин. И за да изпълнят привидно волята на господаря си, който здравата ги е притискал, те изиграват номер на стария Зебалдус и с хитрост вземат мъртвото дете на разсилната, след като своевременно отвличат малкия Роберт. Така че в пожара на замъка Хелфенщайн е бил овъглен не истинският наследник, а трупата на момчето на Грете. Накрая двамата Волф подхвърлят спасения Роберт пред прага на градския приют, където за съжаление не използват верижката както трябва, за да се извършат по-късно издирвания за произхода на детето. Известно ни е какво е става с Роберт. Той живее и до ден днешен под името Рихард Бертрам.

Дълго Улрике седя с втрънен пред себе си поглед. После вдигна глава.

— Струва ми се, че не грешите — каза тя. — Верижката с медальона свидетелства за това. За съжаление не разполагаме с други доказателства, престъпниците няма да направят признания.

— Ще се погрижа да получим и други доказателства. Не забравяйте голямата прилика на Рихард Бертрам с вас, госпожице, с вас, както и с вашия баща!

След това Ван Зом изложи пред своята съюзничка един нов план и без да губи време се зае да го превърне в дело.

Преди доста време той се беше свързал със съответния министър във връзка с разобличаването на Капитана. Високопоставеният чиновник бе посветен във всичко и прояви към Ван Зом голяма любезност и отзивчивост. Дватамата се разделиха като добри приятели, а князът получи писмени разпореждания и пълномощия от министъра, които премахваха всякакви пречки за изпълнение на по-нататъшните му планове.

На този ден Ван Зом отново направи посещение на министъра. Разкри му последните си намерения. Високопоставеният чиновник прояви пълно разбиране и готовност за подкрепа, даде му и нови препоръки и пълномощия.

После князът посети околийския управител на Хелфенщайн. Чиновникът живееше в селището, от чиято гара Улрике беше поела с шейна към селото Хелфенщайн. Князът не пожела да използва железницата, а собственото си превозно средство. Препоръчителното писмо от министъра не беше на името на княз Ван Зом, който държеше да остане в сянка, а на измислено име. Затова Ван Зом се беше

предрешил като възрастен господин. Придружаваше го неговият слуга Фридрих, също променил външността си до неузнаваемост.

Чиновникът прочете министерското писмо, поклони се и го върна на притежателя му.

— Аз съм на ваше разположение. Моля да ми кажете с какво мога да ви бъда полезен!

— Искам разрешението ви да бъде отворен един гроб, господин управител.

— Тъй, тъй! Това е рядък случай, досега не съм се занимавал с подобно нещо. Вероятно става дума за разкриване на престъпление, извършено в по-далечно минало. Как се казва въпросното селище?

— Хелфенщайн.

— Чий е трупът?

— На едно дете. Разполагам с един свидетел. Необходимо ми е още съдебно лице.

— Няма да допусна да ме замества друг в толкова важен случай, който е ангажирал вниманието и на господин министърът. Самият аз ще дойда с вас. Ако нямате нищо против след половин час ще съм готов. Ще доведе и един писар.

— Много се радвам. Но трябва да запазим всичко в дълбока тайна и да не събудим хорското любопитство. Ето защо ви моля да слезете преди края на селото и пеша незабелязано да се отправите към гробището. Кочияшът, който е и мой свидетел, ще ви откара дотам, ще остави шейната в странноприемницата и ще ви последва. С вас ще се срещнем на гробището. Довиждане, господин околийски управител!

Ван Зом си тръгна и нареди на Фридрих да кара към странноприемницата, а после след около час да се върне да вземе управителя. Даде му подробни указания как да се държи в Хелфенщайн.

— А какво ще прави ваша светлост сега? — осведоми се неговият доверен помощник.

— Ще тръгна преди всички други за Хелфенщайн.

— Пеша в този сняг?

— Да!

О, колко много се радваше Ван Зом на тази разходка! Първо мина покрай старото лесничейство, където Герхард Бург беше

прекарал младежките си години. Пред погледа му се появи селото Хелфенщайн. Мина и край ковачницата.

Вратата ѝ беше широко отворена. От наковалнята хвърчаха искри. Младият Волф стоеше пред нея и въртеше големия тежък чук сякаш беше детска играчка. Баща му, гостилничарят, му помагаше, като с дълги клещи държеше нажеженото желязо.

Гробището се намираше на другия край на селото. Непознатия от Индия стигна до малката къщица на гробаря. Мигновено на прага ѝ изникна старчето.

— Вие ли сте гробарят Зебалдус?

— На вашите услуги, господине!

— Разполагате ли със списък на гробовете?

— Да, да! За коя година се интересувате?

— За лятото преди двайсет години.

— Веднага.

Ван Зом получи списъка и намери деня, когато е било погребано детето на разсилната. Според обичая номерът на гроба също бе отбелязан.

— Колко време оставят на спокойствие тукашните гробове? — продължи да разпитва Ван Зом.

— Вече остарях и посивях на тази служба, но въпреки това рядко ми се е налагало да отварям гробове за повторно използване. В последния, който разкопах, почиваха останките на жена, умряла преди четирийсет години. Да, да!

— Следователно детето, за което се интересувам, не е изваждано от гроба си. Това е добре. До половин час тук ще дойде околийският управител заедно с други господа, за да наредят отварянето на гроба.

— Боже Господи! Да се изровят кости от преди двайсет години! Какъв шум ще се вдигне само! И кого имате предвид?

Непознатия от Индия посочи в списъка на гробовете.

— Ето това дете тук!

— Досега не ми се е случвало подобно нещо! И то точно детето на разсилната! Добре познавах тази сваястна женица. Да, да!

— Отварянето на гроба трябва да се извърши в пълна дискретност. Чувате ли? В пълна дискретност! Ще отида да потърся гроба. Значи номер петдесет и едно.

Когато Ван Зом се върна от обиколката си на гробището при къщицата на гробаря, в този момент се появи Фридрих.

— Я гледай, ти си вече тук? Мислех, че околийският управител ще дойде преди теб. Нали той щеше да слезе и да върви пеша, а ти да откараш впряга до странноприемницата?

— Той беше така премръзнал, че пожела да изпие чаша грог преди да дойде.

— В странноприемницата ли? Е това е върхът! В Хелфенщайн има една-единствена кръчма, чиито собственик е Волф. Каква непредпазливост! Тъкмо Волф най-малко трябваше да узнае за нас. Е, хайде, влизай в гостната, Фридрих! Остава да почакаме, докато господин управителят изпие своя грог. Гробарят никъде не се виждаше.

— Той набързо отскочи до едно място — любезно каза жена му, — но скоро ще се върне. Да предложи ли на господата чаша кафе или...

— Благодаря — кратко отвърна Ван Зом. — Все пак вашият мъж можеше да се обади преди да тръгне.

— Извинете, драги господине! Излезе заради инструментите!

— Но нали те са тук, в дома му!

— Да, но земята е замръзнала и е твърда като камък, тъй че трябва да чакате дълго, докато се отвори гробът. Затова той отиде да наострят кирката.

— При ковача, нали добра ми госпожо Зебалдус? — учтиво попита Ван Зом.

— Да.

— Е, драги Фридрих, тогава имаме достатъчно време, да седнем удобно и да чакаме!

Доста по-късно пристигна околийският управител.

— Сам ли идвате, господин управител? — посрещна го Ван Зом, като бавно се изправи.

— Не. Както обещах, вода и писаря. Ей сега ще дойде.

— Навярно и той е почувствал нужда от грог, а?

— Искаше да изпие едно кафе. Когато излизахме от кръчмата, се натъкна на кмета, и тъй като имаше да събира още някакви сведения по служебна линия, реши да използва случая и да приключи с работата.

Ван Зом рязко се обърна, приближи се до областния управител и сложи ръка върху рамото му.

— Бяхме се уговорили да спазваме пълна дискретност да не събуждаме любопитството на хората, нали?

— Разбира се. Задължава ме самата служба. Не мога да се раздрънкам, още по-малко пък моят писар ще вземе да...

— Добре, добре! — прекъсна го князът. — Но човек може да извърши грешка и неволно.

— Неволно ли?

— Да, като се отбие в странноприемницата и накара всички хора от селото да се стъписат.

— Наистина... не помислих за... това! — заекна управителят.

— Но аз помислих и затова ви помолих да не се мяркате пред хората. Някой идва. Вашият придружител ли е?

— Да, писарят Райхелт.

— Аха, ей го и нашият приятел Зебалдус. Е, вече всички се събрахме и трудната ни работа може да започне! Старият гробар с тежки стъпки влезе в стаята.

— Извинете ме, уважаеми господа! Не стана тъй бързо, както си го мислех. Трябваше наново да раздухат огъня. Да, да!

— О, разполагаме с много време — снисходително се усмихна Ван Зом. — А и не сме се забавили кой знае колко.

С годините старият Зебалдус започнада забравя и бе станал доста странен. Изобщо не почувства, че е нарушил нареждането всичко да се пази в тайна, като отива при ковача Волф да наточи кирката си.

— Какво ще правим с туй нещо, кумец? — посрещна го ковачът, узнал вече от баща си, че околийският управител е седнал в кръчмата.

— Ще го наточим.

— Не бързаш, нали? Сега ще изковем още една шепа пирони и ще остави огъня да угасне. И утре е ден. Тогава ще дойде ред и на твоята кирка.

— Не, не! — настоя Зебалдус. — Трябва ми незабавно. Да, да!

— За какво си се разбързал толкова?

— За да отворя един гр... за да копая.

— Днес никой не е умрял, нали! — учуди се ковачът.

— Въпреки туй трябва да изкопая един гроб!

Това бе необичайно. Необичайно беше и присъствието на околийския управител. Ковачът беше голям хитрец, а на всичко отгоре и любопитен човек. Ето защо реши да подпита гробаря и да узнае туй-онуй. Засмя се и каза:

— Я не бъди толкоз потаен бе, кумец! Вече знам за какво става въпрос. Та нали околийският управител седи в нашата кръчма!

— Управителят? Да, той се канеше да идва. Непознатият господин също го каза. Но всичко трябва да остане в тайна! Да, да!

— Това се отнася за други, кумец, не и за нас. Нали баща ми е член на общинския съвет и без друго трябва да знае всичко.

— Тук си прав. Е, щом вече си узнал, тогава няма защо да съм толкоз боязлив. Какво ще кажеш за цялата история? Струва ми се, че откакто съществува Хелфенщайн, не е отварян гроб по искане на властите. Да, да!

— Но защо го правят сега? Околийският управител нищо не ми каза за причината.

— Търсят костите на едно дете. Да, да!

От странноприемницата си старият Волф беше забелязал появяването на гробаря в ковачницата. Ето защо отскочи до сина си, за да разбере за какво става дума. Той успя да чуе по-голямата част от новината, донесена от кумеца Зебалдус.

— На дете ли? — подхвърли той в този момент. — Че за кое дете става въпрос?

— За детето на разсилната. Помниш ли я още, онази, гърбавата Грете... Бог да я прости! Да, да!

Старият Волф се почувства, сякаш някой го удари право в лицето. Незабелязано размени поглед със сина си и попита:

— Детето на гърбавата Грете?

— Е, сигурно си спомняш погребението. Беше преди двайсет години. Да, да!

— Нищо не мога да си спомня. Ами ти? — обърна се той към сина си.

— Представа си нямам.

— Измина много време оттогава — обади се старият Зебалдус. — Но си спомням всичко много добре. Беше точно в деня, когато избухна големият пожар в замъка. На моя рожден ден. Тогава ядохме

кейк и играхме скат. А после вие двамата ми помогнахте да заринем гроба.

— Фантастична памет имаш, старче! Но ями кажи, откога знаеш за тази работа? Околийският управител дойде преди малко.

— Горе при мен се появи един човек. Изобщо не го познавам.

— Сигурно е служебно лице.

— Вероятно!... Но казвам ви, той има такива очи, които биха могли да проникнат през десет железни врати! Трябва да е знатен господин. Да, да!

— Защо?

— Защото хич не ми цепи басма. Накара ме веднага да му дам списъка на гробовете. Да, да!

— Ами легитимира ли се?

— Да се легитимира ли? Не.

— В такъв случай не бих го пуснал да прекрачи прага ми. Всеки може да дойде и да поиска да наднича в книжката! Длъжен е да ти покаже легитимацията си!? Все пак трябва да знаеш кой е този тип.

— Ще го направя! Наистина ще го направя! Да, да!

— Тогава отиди в кухнята и кажи на жена ми да ти налее една ракия!

— Защо не в помещението за посетители?

— Защото там седи околийският управител. След десетина минути кирката ти ще е готова.

Старият Зебалдус излезе, минута-две двамата Волф се гледаха безмълвно.

— Защо го изпрати в кухнята? — попита синът.

— Трябва да действаме бързо! Целият се вцепених от уплаха. Мислех си, че тази стара история отдавна е забравена. А ето че сега идват господата от съда! Знаеш ли какво означава това?

— Че всичко е излязло на бял свят. Но пък оттогава са изминали двайсет години и цялата работа не ни засяга повече. Че кой би се сетил за нас?

Старият Волф поклати глава.

— Това никак не ми харесва. Околийският управител не е отседнал току-така точно тук.

— Сигурно заради кръчмата.

— Остава под въпрос. Той се държа с мен високомерно и бе много мълчалив. Нямам му доверие.

Синът му постави върху наковалнята металната част на кирката, чието острие междувременно се бе нажежило до бяло, и го удари с чука като побеснял. — Дяволите да я вземат цялата тази хелфенщайнска история!

— С ругатни и проклетия нищо няма да постигнем. Ще трябва незабавно да тръгнем подир гробаря и да присъстваме на разкопаването на гроба.

— За да ни пипнат веднага за яките!

— Глупости! Преди всичко трябва да разбере дали съм виждал онзи непознат и да наблюдавам хората, за да отгатна как стоят нещата.

— И как смяташ да постъпиш?

— Ще надзъртаме през зида. Гробището стига до гората, в зида има тесен отвор... нали знаеш там, където от вътрешната страна растат люлякови храсти. Прикрити зад люляка, ще можем да наблюдаваме. А сега удряй по-здраво, за да свършваме по-бързо!

След завръщането на стария Зебалдус четиримата мъже се приготвиха да тръгват към гроба. Гробарят събра кураж и както го бе посъветвал стария Волф, се опита да възрази на княза:

— Няма да стане тъй бързо, както си мислите! Да, да! — смутено каза той на Непознатия от Индия.

— Защо?

— Та аз изобщо не ви познавам. Кой сте всъщност?

Ван Зом сложи ръка върху рамото му.

— Не е важно кой съм аз. Познавате ли ей този господин?

И посочи към управителя, който извади от джоба си подпечатан документ от съда и го подаде на гробаря.

— Аз съм околийският управител. Ето ви моята легитимация! Стариат направи безпомощна физиономия.

— Щом е така, всичко е наред! — смутено рече Зелбалдуе — Да, да! Накани се да тръгне начело на малката група, за да заведе мъжете при гроба, обаче Ван Зом го задържа.

— Най-напред ни кажете какво сте издрънкали в ковачницата! Зебалдус му хвърли уплашен поглед.

— Не знам, за какво говорите, господине!

— Хайде, хайде! Не се преструвайте! Разказали сте на ковача, защо искате да наточите кирката, нали? — Тъй като старчето мълчеше, Ван Зом продължи: — Виждам, че нямате кураж да признаете вината си, но не искате и да ме лъжете. Не ни остава друго освен да изпратим някого да повика ковача и да направим очна ставка. Може да бъдете наказан за нарушаване на служебната тайна.

— Боже Господи!

— Да, изплашихте се, нали? И така, казвайте истината!

Старият гробар изпадна в страшно затруднение. Да понесе наказание и да загуби работата си? Не? не желаше да се излага на подобна опасност, и то на тази възраст.

— Не съм искал да правя беля, господине! Той и без друго вече знаеше.

— Това ще рече, че е подпитвал наслуки, нали? Какво му казахте?

— Че ще отворя един гроб.

— Кръчмарят там ли беше?

— И двамата Волф бяха в ковачницата.

Ван Зом плъзна поглед по целия зид, който ограждаше гробището, и забеляза срутеното място в зида, люляковите храсти, за които говореха двамата Волф. Светкавично му хрумна една мисъл. Бащата и синът щяха да поискат да узнаят какво става. Друг човек не можеха да изпратят, Трябваше да дойдат самите те.

Князът дръпна настрани хората от града и се обърна към околийският управител:

— Господин управител, ще се скрия ей там отсреща, при отвора в зида. Моля ви, разпоредете се да започне работата! Но през цялото време не поглеждайте към онези люлякови храсти! От това зависи успеха на нашия план.

Князът и Фридрих се върнаха обратно при къщицата на гробаря. Може би двамата Волф бяха стигнали вече своя наблюдателен пост и затова Ван Зом тръгна със слугата си по заобиколен път. Слабият шум от стъпките им в снега се заглушаваше от ударите на кирката в земята. Дватамата се добраха до въпросното място отстрани и залегнаха до самите люлякови, храсти.

Колкото и да напругаха слух, не доловиха абсолютно нищо. Ван Зом помисли, че предположението му е било несъстоятелно, когато от

външната страна на зида се разнесе скърцането на стъпки в снега, а скоро след това се дочу и тих глас:

— Вече са започнали!

— Дано да е отскоро. Проклето катерене през дълбокия сняг чак дотук!

— Нямаше как иначе. — Изглежда старият Волф изговори тези думи. — Не биваше да вървим по пътя. По дяволите, намерили са гроба!

— Нима си го запомнил толкова точно? — попита синът.

— И още как! Винаги когато се изкачвах дотук, неудържимо привличаше погледа ми. Глупаво е да знаеш, че един гроб е празен!

— Тази история едва ли носи опасност за нас.

— И още как!

— Защо? За да предотвратиш убийството, което банкерът искаше да извършиш, ти просто изгори един труп. В края на краищата това е добро дело.

— Ами кражбата на трупа? — възрази бащата. — И освен това забравяш, че се наложи да отвлечем малкия и да скрием всички негови следи!

— Няма начин да открият какво сме направили.

— Но откъде тези хора са разбрали, че тъкмо този гроб е празен?

— Наистина е цяло чудо.

— Чудо, за което може скъпо да плащаме.

— Че как ли пък ще стигнат до нас?

— Дявол знае! Да не би старият Зебалдус да е забелязал нещо?

— Кой, той ли? Изключено. Щеше да го спомене пред нас.

— Тогава всичко остава загадка. Но ако тази история излезе на бял свят, то на карта е заложено нещо много повече. Става ясно, че който откраднал мъртвото дете, той е подпалил замъка, хвърлил е трупа в огъня и е отвял малкия Роберт, заличавайки всички следи от него. Навярно всичко това ще бъде разкрито.

— Няма да стане толкова бързо! — успокои го синът, — Знаеш ли, мисля си, че тези господа искат най-напред да се уверят, че гробът е празен. Но те не знаят кой го е извършил.

— По какво съдиш?

— Ако знаеха, щяха да са го заловили и довели тук със себе си.

— Наистина! Но открият ли веднъж, че трупът липсва, ще продължат издирването. Сигурно разполагат и с конкретни сведения, на които се опират. Опасявам се, че ще се доберат до нас.

— Не ми се вярва, но все пак трябва да сме подготвени. Арестуват ли ни, непременно ще ни доведат до този гроб.

Известно време двамата мълчаха. После старият Волф се обади:

— Стигнали са доста надълбоко. Зебалдус се е развъртял така, че пот се стича по челото му. Но къде ли е непознатият, за когото спомена?

— Сигурно още седи в къщата му.

— Не е изключено навън да му е твърде студено и е решил да изчака, докато разкрият ковчега. После ще дойде и тогава ще видим познаваме ли го и дали изобщо имаме основание да се боим от него. По дяволите, остарявам. Трудно понасям и превъзможвам нещата, както е било на младини.

— По-добре да не се отдаваме на глупави мисли.

— Те сами идват. Когато през нощта не мога да заспя, често го виждам да лежи проснат в кръвта си... проклетие!

— Кого? Ротмистър фон Тифенбах ли?

— Да, Тифенбах! Колко ми беше жал за клетия Бург! Но нямаше как.

— Наистина нямаше как. Но пък с нашето мълчание държим банкера в ръцете си, а ти успя да изкупиш вината си към Герхард Бург.

— Къде ли може да се е запилял?

— Сигурно е мъртъв, иначе все нещо щяхме да чуем за него. — Точно там е работата я! Ако на времето бяхме казали истината, той щеше да се отърве и нямаше да бяга от страната!

— Остави тези стари истории, тате! Я виж, сигурно са се натъкнали на ковчега. Господата пристъпват по-близо към ямата. Вероятно скоро ще се появи и непознатият.

Изглежда гробарят бе приключил с работата си, защото околийският управител и писарят изразиха изненадата си със звучни възклицания.

— Проклетие! — изръмжа старият Волф. — Защо сме толкова толкова отдалече! Какво ли не бих дал да бъда там, да видя отблизо и да чуя всичко, което говорят край гроба!

— Пак ще го узнаем. Зебалдус ще ни го каже.

— Ако му дадат тази възможност! Страхувам се, страхувам се...

— От какво? — ... че тази работа ще свърши зле за нас!... Къде ли се губи онзи непознат толкоз дълго?

— Ето го! — разнесе се в непосредствена близост иззад зида.

Тези думи бяха подвикнати от княза, който в същата секунда направи знак на своя слуга. Двамата скочила, сложиха ръка върху зида, последва засилване от място и... в следващия миг се озоваха пред смаяните баща и син.

— Добър ден! — поздрави ги Ван Зом.

— Кой сте вие? Какво искате? — грубо попита старият Волф. — Аз съм непознатият, когото толкова много желаете да видите.

Дойдох при вас, за да ви отведа и двамата при гроба. Нали страшно ви се искаше да чуете какво ще си кажат хората там!

— Не ви разбирам.

— И не е нужно. С времето ще разберете. Виждате ли тук ей този револвер? При първото подозрително движение от ваша страна ще го използвам!

— Какво ви прихваща? Да не сте разбойнически главатар, че нападате нищо неподозиращи хора и...

— Не дрънкайте излишно! — сопна му се Ван Зом. — Фридрих, въжетата!

Фридрих светкавично измъкна от джоба си няколко здрави въжета.

— Никаква съпротива! При най-малкия опит за неподчинение ще стрелям. Имам това право.

Скърцайки зъби, двамата ковачи се подчиниха и се оставиха да бъдат вързани. С открита съпротива щяха повече да си навредят, а и не знаеха дали зад тях не стоят още полицаи. Лека-полека се увериха, че един опит за бягство имаше известни шансове за успех.

Тримата мъже при гроба немалко се удивиха, когато видяха към тях да се приближават князът и слугата му заедно с двамата арестувани с вързани ръце. Те се появиха откъм желязната врата на гробището, защото Ван Зом бе минал по заобиколния път покрай оградата. Най-слисан от всички бе старият Зебалдус.

— Кръстникът Волф? Вие двамата тук? И то вързани? Че какво престъпление сте извършили?

— Знам ли? — разпени се старият. — Попитай го ей тоя тук, дето ни нападна като разбойник!

Непознатия от Индия изобщо не обърна внимание на думите му, а пристъпи към зейналата яма. От едната ѝ страна беше поставен отвореният ковчег. Въпреки двайсетте години прекарани под земята той все още беше добре запазен. Този забележителен факт се обясняваше с това, че ковчегът бе... празен.

Ван Зом го разгледа най-подробно, кимна като на себе си, а после се обърна към придружителите си:

— Господа, вече се убедихте, че в този гроб няма и следа от кости, нали?

— Да!

— След малко в стаята ще изготвим доклада.

— А какво ще правим с тези двамата? — попита околийският управител.

— Забелязахте, че залегнах при зида, за да подслушвам, нали? — отвърна князът.

— Да.

— Е, тогава слушайте! На времето детският труп е бил откраднат от гроба. Подозирах, че са го направили двамата ковачи от селото, баща и син. За нещастие вие сте отседнал в странноприемницата, а гробарят е отишъл при ковача. Старият Волф, гостилничарят, е голям хитрец. Свързал е вашето появяване, господин околийски управител, с точенето на кирката на гробаря. Не беше трудно да се предположи, че със сина си ще дойдат, за да наблюдават действията ни — от онзи отвор в зида.

— А-а, колко умно! — похвали го управителят. — Той наистина ли дойде?

— Да, със сина си. А сега — обърна се Ван Зом към двамата задържани, — ще отричате ли още, че на времето сте откраднали трупа на детето?

— Да отричаме? Глупости! — отвърна старият Волф. — Нищо не можем да отричаме, защото нищо не сме извършили!

— Ами какво правехте там зад зида?

— Нищо. Случайно минавахме оттам. Когато хвърлих поглед през отвора, видях, че разкопават някакъв гроб. Спряхме се да погледаме и това е всичко.

— Добре измислено. Само забравяте, че ние двамата, моят придружител и аз, бяхме залегнали от другата страна на зида и чухме всяка ваша дума.

— Не сме говорили нищо, което да бъде изтълкувано като престъпление.

— Не сте ли? Мисля, че е точно обратното! Вашият син ви напомни, че сте изгорили някакъв труп, за да не извършите убийство, което са поискали от вас.

— По дяволите!

— По-нататък казахте, че същият онзи, който откраднал трупа, е подпалил и замъка, предоставил на пламъците мъртвото дете и отвлякъл от Хелфенщайн малкия Роберт.

От смайване старият Волф не успя да изрече нито дума.

— Накрая споменахте за убийството на ротмистър фон Тифенбах — продължи обвинението си Ван Зом, — както и затова, че сте мълчали за всичко, за да държите в ръцете си престъпника.

Синът беше застанал зад бащата и не обелваше нито дума. Внезапно в десницата му проблясна острие на нож; беше успял да освободи ръката си от примката. Със светкавична бързина преряза въжето, което стягаше китките на баща му, и извика:

— Тате, след мен! — и още в следващия миг двамата се затичаха през гробището.

Околийският управител се намери заедно с писаря да хукне подир бегълците, ала Ван Зом ги задържа.

— Оставете ги тези негодници да избягат!

— Ами ако изчезнат изобщо?

— Успокойте се! И без друго не можете да ги догоните, нито да ги задържите. Аз знам къде да ги намеря.

— Къде?

— Сега-засега това е моя работа. Вие се погрижете да не могат да се доберат до жилището си и да вземат пари. Побързайте да слезете в селото и вземете необходимите мерки! Вдигнете на крак местната полиция и пак се върнете тук при нас! Трябва да изготвим доклада.

Околийският управител и писарят бързо се отдалечиха, а Ван Зом, Фридрих и стрият Зебалдус се отправиха към къщичката на гробаря. Старчето крачеше между двамата с напълно сломен вид.

20. НА БЯЛ СВЯТ ИЗЛИЗА СТАРА ВИНА

Двамата Волф не се втурнаха да бягат надолу по склона към селото, а се затичаха към отвора в зида, откъдето го прескочиха. От онази страна гората беше съвсем наблизко и поне на първо време можеше да ги закриля. Щом се озоваха между първите дървета, спряха и се огледаха назад. Отникъде не се виждаха преследвачи.

— А сега накъде? — попита синът.

— Не можем да се върнем у дома — изпъшка бащата, останал без дъх от тичането. — Скоро ковачницата ще бъде поставена под строга охрана. Принудени сме да отидем при банкера в града. Ще трябва да ни даде пари.

— Но как ще стигнем дотам? В джоба си нямам пукнат грош.

— И аз нямам. Но това е най-малката ни грижа. Ще отидем до планинската кръчма. С онзи кръчмар сме имали не една и две далавери. Той ще трябва да ни помогне.

— Но не бива да влизаме вътре.

— Естествено! Ще се промъкнем внимателно през гората, докато се озовем точно срещу кръчмата му. После ще го накараме да излезе навън, като му подсвирнем сигнала на контрабандистите.

— Добре! — кимна синът. — Но няма ли да открият следите ни.

— Няма. Между боровете на старата гора почти няма сняг. А горе на високото, където се намира кръчмата, следите ни скоро ще бъдат засипани от вятъра. Хайде, напред!

Те се затичаха през гората, която се простираше нагоре по планинския склон. По-нататък тя стигаше до пътя, от другата страна на който се виждаше една постройка — това беше планинската кръчма.

Старият Волф пхна два пръста в устата си и свирна по особен начин. Не след дълго на прага се появи собственикът и се огледа внимателно. Волф свирна повторно, ала този път по-тихо. Тогава кръчмарят прекоси пътя и се шмугна между дърветата.

— Вие ли сте? Пак ли имате нещо?

— Стока ли? Не! — ядно се изсмя старият ковач. — Този път самите ние сме стоката.

— Не те разбирам.

— За нас двамата контрабандата свърши веднъж завинаги! Сега са ни по петите и ти трябва да ни помогнеш да избягаме!

Кръчмарят се изплаши.

— Значи са ви разкрили спатиите, а? Какво се случи?

— Не става въпрос за контрабанда, а за нещо друго.

— Че за какво? Говори де!

— Ще го научиш от хората, които няма да пропуснат да го разтръбят навсякъде. Не разполагам с време за празни приказки. Трябва бързо да стигнем до града.

— Как да ви помогна? — попита кръчмарят и му падна камък от сърцето, понеже се беше изплашил, че и той се намира в опасност.

— Конете ти тук ли са?

— Да.

— Запрегни ги и нахвърляй сено в колата, за да можем да се скрием в него! Донеси ни две шапки, малко пари и храна! Ще ти платим в града.

— Тук ли ще чакате?

— Колко време ще ти е нужно да се приготвиш?

— Поне половин час.

— Невъзможно е толкова дълго да висим тук!

— Тогава изчезвайте! Само къде ще се срещнем!

— При следващото село в гората, веднага щом подминеш вятърната мелница.

Кръчмарят се върна в стаята, където с голямо нетърпение го очакваше синът му, момък на деветнайсет години с добродушно лице, но с хитро и лукаво изражение.

— Беше сигналът на контрабандистите, нали? — попита го той.

— Да. Пратеник от другата страна на границата.

— Най-после нещо ново! Наложил се доста време да бездействаме.

— Трябва да се върна за нещо, и то веднага. Запрегни конете!

Докато синът се отправи към обора, бащата хвърли в каруцата няколко наръча сено, прибави две-три одеяла и изтегли колата от навеса навън. Навлече кожуха си, отнесе в каруцата малко храна, пури

и ракия, взе две шапки и когато свърши с тази работа, синът му докара конете.

— Накъде тръгваш? — осведоми се момъкът.

— Към долно нанагорнище, дето е в джендема, нали го знаеш!

— Е, то човек не може и да попита!

— Затваряй си устата, момче! Не е необходимо всеки да знае тези неща.

— Ами ако ме попита мама? Какво да й отговоря?

— Кажи й, че съм се възнесъл към небето. Ако тази нощ погледне нагоре, ще види до луната да стърчи моят калпак.

Смеейки се на собствената си шега, кръчмарят се качи в колата.

След около половин час той мина през най-близкото село. Малко по-късно колата изтрополи покрай вятърната мелница, ковачите изскочиха от гората и се вмъкнаха в каруцата.

— Забеляза ли нещо подозрително? — попита старият Волф.

— Не. Никой не се интересува от вас.

— Само тъй изглежда. Убеден съм, че ни търси цялата полиция.

— Значи отивате в града?

— Да.

— Целият път ли ще изминете с колата или за част от пътя ще вземете влак?

— Не бива да се мяркаме във влака.

— Но няма да стигнем в града преди смрачаване.

— Това ни е добре дошло.

— Имате ли там човек, който да ви помогне да се измъкнете от тази каша?

— Тъй ми се струва.

— Добре — промърмори кръчмарят от капрата, — и да платите, и да не ми платите, ще ви направя тази услуга. А сега бързо под сеното! По-късно, щом се отдалечим, пак ще можете да си подадете носовете!

В къщата на гробаря Ван Зом търпеливо изчакваше завръщането на околийския управител от селото. На боязливите въпроси на стария Зебалдус и на жена му даваше уклончиви, незначещи отговори, тъй че скоро те го оставиха на спокойствие. След около час околийският управител се появи.

— Ковачницата и кръчмата са под строгата охрана на местната полиция — съобщи той. — И пиле не може да прехвъркне.

— Ами околийската жандармерия?

— Уведомени са.

Управителят състави текста на доклада и свидетелите се подписаха. Князът нареди на Фридрих да го откара до гарата, като се надяваше, че ако използва влака, ще пристигне в града по-бързо отколкото с шейната. Там научи, че влак за града има чак следобед. Беше неприятно, но с шейната също можеха да изпреварят бегълците, ако действително градът бе тяхната цел, както Ван Зом с голяма сигурност предполагаше.

От предпазливост князът изпрати на своя слуга Антон телеграма със съдържание, чиито смисъл беше ясен само за посветени: „Два вълка^[1] избягаха. Строго наблюдение върлогата на лъва“.

Изминаха два часа. Ван Зом и Фридрих пътуваха мълчаливи, потънали в мислите си. Всичко наоколо беше затрупано със сняг. Където пътят бе по-добър, конете преминаваха в тръст. После продължаваха в спокоен ход. Най-сетне пред тях изплува градът. При вида му князът се отърси от завладялата го замисленост и започна да дава напътствия на слугата си:

— Щом стигнем у дома, незабавно предай шейната и конете на кочияша. Отиди право при Антон и бъдете на пост, докато се преоблека! Маска номер седем! Кажи го на Антон, за да ме разпознае! Ако е възможно, да се опита да получи от камериерката ключа от задната врата, който наскоро тя е обещала на своя „обожател“!

— Ваша светлост, хрумна ми една мисъл, която може би не е съвсем лоша — дали наистина ковачите са избягали в града.

— Убеден съм.

— За тях е важно да се срещнат с банкера. Следователно ще се погрижат тази вечер той да си е у дома.

— Аха, значи мислиш, че ще го уведомят? Това би могло да стане само чрез телеграма. И после?

— В телеграфната служба ще трябва да ни дадат някакви сведения!

— Съветът ти не е лош. Ще те послушам. Карай право натам!

В телеграфната служба Ван Зом представи на началника своите министерски пълномощия, там проявиха най-голяма отзивчивост.

Потърсиха из книжата и стана ясно, че двамата Волф са били дотам непредпазливи да изпратят телеграма до своя съучастник.

— Ето известието, господине! То гласи: „Моля тази вечер в десет часа да бъдете вкъщи“!

Нямаше подпис. Мястото на подаване на телеграмата беше на половината път между Хелфенщайн и града. По това Ван Зом разбра, че ковачите са избягали с шейна или кола. Иначе нямаше да могат затова кратко време да изминат толкова голямо разстояние. А според времето на подаване на телеграмата беше невъзможно да са взели влака.

— Е, заслужаваше ли си труда, ваша светлост? — попита Фридрих, когато князът се настани в шейната.

— Да. Идеята ти беше добра. Срещата им е в десет часа.

— Веднага ли ще ги задържим?

— Не мога да кажа отсега. Най-напред бащата и синът трябва да разговарят с Хелфенщайн, надявам се да ги подслушаме. После ще знаем, как трябва да постъпим. Бегълците са намерили някъде подслон, където можем да ги заловим.

Ван Зом и Фридрих се върнаха у дома. Както се бяха уговорили, слугата веднага изчезна, а князът започна да се преоблича. Той избра дрехите, с които на времето се беше появил късно през нощта като таен агент в дома на семейство Хелфенщайн. До десет имаше цели три часа и той използва това време, за да посети Улрике фон Хелфенщайн и да ѝ разкаже за събитията, случили се през този ден. От кулата на катедралата часовникът удари девет и четвърт, когато той отново се озова пред задната врата на дома на Франц фон Хелфенщайн, където Фридрих стоеше на пост. На закътано място срещу лицевата страна на къщата го чакаше Антон.

— Банкерът у дома ли е? — осведоми се Ван Зом.

— Да. Побъбрих с моята камериерка и тя ми каза, че в момента нейният господар вечеря. Пъхна в ръката ключа за задната врата. Ето го.

— Много добре! Веднага ще го използвам, отивам малко на разузнаване. Ти си бил горе, когато наблюдаваше и подслушваше госпожа Нора заради скъпоценните камъни и бижутата. Затова ще ме водиш!

Отидоха при Фридрих пред задната врата, който разбра от господаря си, че се налага сам да остане на пост.

— Вече имам ключ за тази врата и ще се промъкна в къщата — добави Ван Зом. — Антон е запознат с вътрешното ѝ разположение. Той ще дойде с мен!

Ключът се превъртя безшумно. След като затвориха вратата зад гърбата си, Ван Зом и Антон се озоваха пред тесни и стръмни дървени стъпала. Малкият маскировъчен фенер на княза светна за секунда-две и те пъргаво и ловко се изкачиха горе.

Там двамата стигнаха до къс коридор, в чиито край, както обясни Антон, една врата водеше към работния кабинет на банкера, а през друга, намираща се от лявата страна на коридора, се влизаше в спалнята.

Ван Зом се спря на най-горното стъпало на тясната дървена стълба. Лявата му ръка стискаше перилата, украсени с причудлива дърворезба. Случайно пръстите му напипаха и натиснаха едно издадено място в дърворезбата в самия външен край на перилата, където сигурно рядко попадаше човешка ръка. Малката издатина хлътна навътре. Смаяният княз рязко вдигна глава. В него се породиха подозрение.

Антон обаче, който беше пред Ван Зом, изненадано отскочи настрана. Отляво, близо до вратата на спалнята, зейна отвор в стената.

— Какво пък е...

— Тихо! — предупреди го князът — Замаскирана врата покрита с тапет!

— Кой я отвори?

— Аз. Неволно. Докоснах с пръст... ей тук... този скрит бутон. Влизай бързо в помещението зад тайната врата! Обзалагам се, че открихме едно от най-важните свърталища на капитана, което не е известно и на тъй отзивчивата камериерка, която ти даде ключа за задната врата.

През тайната врата те се шмугнаха в една стая, където по стените висяха окачени дрехи, перуки и изкуствени бради. Втора замаскирана врата водеше към спалнята. Завеса закриваше входа за работния кабинет, където гореше настолна лампа. Двамата предпазливо се приближиха до завесата и надникнаха в помещението. Нямаше жив човек.

— Тук ще приеме двамата Волф — обади се Антон, — едва ли ще допусне в официалния салон толкова обикновени посетители.

— Естествено че няма да ги допусне там. Но я виж! Чекмеджетата на писалището са отворени! Какво ще кажеш да хвърля един поглед в счетоводството на Капитана.

— Счетоводство ли? — тихо се изсмя Антон.

— Разбира се. Не забравяй каква многостранна дейност развива! Не би се оправил, ако не води сметки и бележки за своите тъмни сделки и планове. Е, сега ще видим.

При тези думи Ван Зом изтегли докрай вече отвореното чекмедже и бързо огледа чисто подреденото му съдържание.

— Ето на! — каза той.

— Какво?

— Не ти ли прави впечатление големината на чекмеджето?

— Не... а-а, да! Струва ми се по-късо от ширината на самото писалище.

— Абсолютно вярно, драги ми Антон... а ето тук — при тези думи князът бръкна с ръка по-надълбоко в отвора, — а ето тук е счетоводната книга!

Ван Зом размаха във въздуха дебела търговска книга с очукани ръбове. Започна бегло да я разлиства, изражението на лицето му ставаше все по-мрачно и по-мрачно.

— Да затваряме, Антоне! — каза той и върна книгата на предишното ѝ място. — Капитана е страшен мерзавец и е крайно време да го унищожим! Всяка проява на милост е равна на престъпление!... Сега е девет и половина. Ти ще слезеш долу, ще се погрижиш за файтона и ще стоиш наблизо! Ето ти ключа. Аз оставам.

Антон се оттегли, Ван Зом заоглежда леглото. То се намиреше между четири колони, които носеха копринен балдахин със син цвят. Скъпоценни тънки завеси падаха отстрани на широки дипли. Между тях и леглото имаше достатъчно място. Ван Зом се настани удобно на килима и спокойно зачака развитието на събитията.

Скоро банкерът влезе в работния си кабинет. Стъпките и гласът му ясно се чуваха в съседното помещение. Изглежда го беше последвал и някакъв слуга.

— Фриц, към десет часа ще ме потърсят. Ще пуснеш човека да влезе. Доведи го тук!

— Много добре, милостиви господаря!

Банкерът започна да се разхожда нагоре-надолу из стаята, след около четвърт час вратата се отвори.

— Волф, вие тук! — възкликна Хелфенщайн. — Значи телеграмата е от вас?

— Да, от мен и от моя син — гласеше отговорът на стария Волф.

— Значи и той е дошъл с вас?

— По-добре да сме двама, отколкото сам.

— Имате ли причина да се боите от нещо?

— Полицията е по петите ни.

— Проклятие! Да не са ви спипали с контрабандни стоки?

— О не! Това е стара история. Не бива повече да се мяркаме в Хелфенщайн. Заловят ли ни, и вие сте загубен!

— Говорите с много странен тон, приятелче.

— Извинете, господине, ала като дълги часове си лежал под сено в каруца, тръпнейки от страх, да не те спипа някой жандармерист... благодаря!

— Но в името на дявола, какво се е случило?

— В Хелфенщайн се появи непознат, който знае за детето!

— За кое дете? Говорите в загадки.

— За детето на разсилната, господине. То беше погребано в деня, когато бе опожарен замъкът Хелфенщайн.

— Че какво ме засяга детето на разсилната? И каква връзка има то с пожара в замъка?

— Ако замъкът не беше изгорял, детето щеше да си лежи в гроба.

— Волф, струва ми се, че сте прекалили с чашката и затова дрънките врели-некипели!

— Не, господине, напълно трезвен съм. Днес дойдоха и разкопаха гроба. И сега загазихме!

— Волф, бъдете разумен и ми обяснете: каква е тази работа с детето?

— Че каква може да е? Не беше погребано на времето, защото имахме нужда от трупа му.

— Човече, ви сте луд! Имали сте нужда от трупа му? Защо?

— Трябваше да бъде изгорен.

— Да бъде изгорено детето?

— Да.

— Човече, внимавайте какво приказвате! Ако подозренията ми са верни... Изгорено! Едно дете! Знам само за дете, което загина в пламъците — малкият Роберт фон Хелфенщайн.

— Да, това исках да кажа.

Франц фон Хелфенщайн изригна ужасно проклятие.

— И какво, какво искахте да кажете? Не може ли човек да изкопчи от вас една разумна дума? Не сте дошли тук, за да ми разказвате стари истории. От двайсет години знам, че Роберт е изгорял!

— Господине — заекна Волф, — тогава... Роберт... не изгоря! Обърнат стол изтрополя на килима. Един юмрук шумно се стовари върху масата. В продължение на няколко секунди се възцари тишина.

— Значи сте го оставили жив, мръсни свини такива, така ли?

— Да, господине.

— Сатана и пъкъл! Защо?

— Този тон, господине... хмм... решително не позволявам да ми говорите с такъв тон! Аз не съм мръсна свиня, господине! Ако на времето не ни бяхте подлъгали, и до ден днешен със сина ми щяхме да си останем онези почтени люде, които бяхме преди да ви срещнем.

— Защо? Защо оставихте момчето живо? — изкрещя банкерът.

— Хмм, може би ще дойде време, когато ще го узнаете!

— Волф, не ме вбесявайте! Вие сте лъжец и предател! Вие и вашият син!

— Ами вие?

— Проклет негодник!

— Проклет негодник ли? Да, такъв съм. По ваша вина, господине! Ние прикрихме вашето убийство, защото ни държахте в ръцете си с контрабандата и ни обещахте куп пари... но не бяхме съгласни да ставаме убийци!

— Нали вие опожарихте замъка!

— По ваша заповед! Вие сте подстрекателят. Но пощадихме момчето, понеже ни беше жал и вместо него изгорихме един труп. Все пак това не беше убийство. И по друга причина оставихме детето живо, господине. Нямахме ви доверие! Когато е за вашата лична изгода, за вас човешкият живот пет пари не струва. Когато нямаше да

имате вече нужда от услугите ни, с нас щеше да е свършено. Решихме и ние да ви държим в ръцете си, господине. Тъй, всичко ви казах.

Банкерът мълчеше. По-разумно беше привидно да се примири с неизбежното.

— Прав сте, Волф — заяви той с помирителен тон, — от ваша гледна точка така да разсъждавате. Не ви се сърдя. Но в крайна сметка сме съдружници, които трябва да си имат доверие. И така, кажете ми, къде се намира сега Роберт фон Хелфенщайн!

— Изключено! — махна с ръка Волф.

— Защо да е изключено?

— Защото ще го очистите.

— Глупости! За да не се боя от законния наследник, достатъчно ми е само обещанието ви, че той никога няма да узнае кой е.

— В такъв случай губим най-силния си коз.

— Ще ви платя за него.

— Да, разбира се, ще получим по някой куршум като Тифенбах, но не и пари!

— Я не се вдетинявайте! Казвате, че повече не бива да се връщате в Хелфенщайн?

— За съжаление е така.

— Е, аз ще ви дам пари и ще ви помогна да започнете нов живот. Не ми се вярва, че положението ви е толкова напечено. Я ми разкажете по-спокойно, как се случи всичко това! После ще мога по-ясно да видя нещата.

Волф му разказа. Банкерът го изслуша мълчаливо.

— Накратко казано — поде той след кратка напрегната размисъл и дебнеш израз на лицето, — на времето вие сте нарушили даденото обещание, измамили сте ме. Моля ви, няма защо да избухвате... можем да назовем нещата с истинските им имена. Сами виждате докъде я докарахте. Ако тогава бяхте почтени към мен и бяхте извършили онова, с което се бяхте нагърбили, сега нямаше да седите като бездомни бегълци. Но да забравим миналото и да помислим какво може да се спаси.

— Нищо повече не може да се спаси, господине! — отчаяно извика старият ковач.

— По-полека, по-полека! Ако вие двамата сте достатъчно хитри и отричате всичко...

— Но нали непознатият чу целия разговор! Там, при порутения зид!

— Въпреки това. Никой съд не може да ви осъди. И въз основа на какво? Заради няколко глупави думи, които непознатият погрешно е разбрал? Никога! Дори и самите вие да се признаете за виновни, ще трябва да се приведат доказателства за вината ви. Но как ще докажат вашата вина? Абсолютно невъзможно! Само в един случай ви грози опасност — ако Роберт фон Хелфенщайн узнае кой е всъщност самият той. Както виждате, вашата съдба е в собствените ви ръце. Надявам се няма да излезете толкова глупави да отидете сами да му кажете истината.

Волф млъкна.

— Или — отново поде банкерът, — смятате, че е възможно той вече да... я чакай! — прекъсна се сам. — Да не би на времето да сте оставили по него белег за разпознаване?... Е? Да не ви се схвана езикът? А?... По дяволите! — внезапно изрева той. — Че говорете де, глупак такъв! Заради вашата измама аз рискувам кожата си! Сигурен съм, че сте забъркали някаква каша... по лицето ви си личи! А и да не е така, къде остана тогава вашият коз, а?

— Верижката! — отвърна Волф смутено, но тържествуващо.

— Каква верижка? — със стаено подозрение попита банкерът.

— Златната верижка, която малкият носеше на врата си!

— О, вие, невероятни тъпаци такива! — изкрещя Хелфенщайн. — Навярно тя е била заедно с издайническите инициали и символи, гравирани върху медальона! Ха-ха-ха!

След доста време той се успокои и продължи:

— Сами сте си вкарали каруцата в блатото! Сега вече мога и сам да си обясня. Намерили са верижката на Роберт и са си направили заключенията! Трябва да я открием, трябва да я вземем! Чувате ли? Тя е единственото доказателство, което може да се използва срещу вас и срещу мен! Къде е тя?

— Че откъде да знаем?

— Но нали знаете къде сте оставили момчето!

— В приюта. Подхвърлихме го пред вратата.

— И къде се намира сега?

— По-късно чухме, че го е осиновил някакъв музикант, музикант и шивач.

— Кой приют имате предвид?

— На улицата зад...

Старият млъкна. Дойде му на ум, че с лека ръка се лишава от последния коз.

— На улицата зад какво? Е, къде? — настоя Хелфенщайн. — Сигурно в този град... навярно в приюта, който се намира на улицата зад селския пазар, а?

Волф изруга.

— Ето, виждате ли? — продължи Хелфенщайн. — Няма да допусна да ме водите за носа! До ден днешен сте тъй глупав, както и преди! Значи в приюта! И го е взел някакъв музикант, който същевременно е и шивач! Преди двайсет години... а-а, всичко съвпада! Вие двамата, мили мои, изобщо не сте и подозирали, че познавам този музикантстващ шивач. Той живееше в една от моите къщи на Васерщрасе и се казваше Бертрам. Наскоро умря. Да не би в приюта да сте казали как е името на момчето?

— Не. Оставихме му само златната верижка — отвърна старият Волф.

— С гравираните инициали. Буквата „Р“ са я изтълкували като Рихард. Значи Рихард Бертрам... ето на!

— Да ви вземат... мътните!

— Сега се ядосвате, че тъй лесно и евтино ми помогнахте, нали? — злобно се изсмя банкерът. И бързо смени тона: — Е, всичко това не е във ваша вреда, а напротив. Поне разбирам, че извършената грешка може да се поправи. Знаете ли какво се случи с младежа неотдавна? Че го пратиха в пандиза?

— В пандиза ли?

— За кражба с взлом. Голям хубостник няма що, нали? Полицията и съдът са се заели да издирят произхода му, навярно той им е показал верижката си и са продължили да душат по тази диря. После са затворили едно око и са го освободили. Всичко ми е ясно! Дошли са до извода, че Роберт фон Хелфенщайн не е изгорял в пожара. И тъй като на времето са били намерени овъглени детски кости, то те би трябвало да са от друг труп. В онзи далечен ден е било погребано единствено детето на разсилната — ето го целият роман!

— По дяволите! — извика Волф. — Онзи човек ни подслуша при оградата на гробището! Той чу всяка наша дума!

— Лошо! Наистина, преди малко казах, че е необходимо да се докаже вината. Но човек никога не знае какво ще се случи. Този тип може да се яви в съда като свидетел срещу вас. Ето защо, по-добре е да изчезнете за известно време.

— И аз мисля така.

— Впрочем как пристигнахте тук толкова бързо?

— Съдържателят на планинската кръчма ни докара.

— Той знае ли кого търсите в града?

— Не.

— И никога не бива да узнае. Къде разпрегнахте?

— В странноприемницата „Златния пръстен“.

— Вие сте безотговорни, лекомислени хора!

— Не сме. Ние двамата, моето момче и аз, никъде не сме се мяркали. Кръчмарят вкара колата си в двора. Бяхме се скрили под сеното. Синът ми още е там. Аз се промъкнах съвсем тайно. Искан да чуя какво ще ни посъветват. Имаме нужда от пари, от дрехи, от маскировка и паспорти, за да заминем за Америка.

— Каква сума ви е необходима?

— Двайсет хиляди марки!

— Волф, вие сте луд!... Това е безсрамно много. Не, приятелю, не мога да ви дам толкова!

— Тогава отсега нататък нямаме нищо общо по между си.

— В такъв случай сте загубени!

При тези думи старият Волф кипна и се развика:

— Двайсет хиляди марки били твърде много за един съсипан живот? Охо, господине! Спомнете си само за вашия изстрел в гората! Бих могъл да донеса в полицията, че сте убиецът на Тифенбах! Подпалването на замък и отвличането на детския труп — това не е толкова лошо в сравнение с убийството в гората или с подстрекателството ви за извършените злодеяния! Накратко: дваайсет хиляди марки!

— Но Волф, какво си мислите? В момента не разполагам с такава сума!

— Тогава набавете я отнякъде!

— Сега? През нощта? Нима мога да изтръскам толкова пари от ръкавите си?

— Ще почакаме до утре.

— Къде ще отидете да прекарате това време?

— Ще намерим някъде подслон.

Банкерът мълчаливо започна да крачи из стаята. След малко спря и каза:

— Добре, имам предложение: първо доведете сина си! Ще ви чакам долу при една тайна врата и ще ви подслоня до следващата нощ. После ще ви дам парите, валидни паспорти, по една великолепна маскировка и със собствения си впряг ще ви откарам до отдалечена железопътна гара, откъдето ще започнете пътуването си, без да се излагате на опасност.

Старият Волф се изсмя грубо.

— Да, ще получим при вас подслон, който ще е последният в този живот. Няма да го бъде!

— Волф! — избухна Хелфенщайн.

— Не, няма да стане! За вашия чичо приготвихте бръснач, а за ротмистър Тифенбах — куршум. По ваше поръчение малкият Роберт трябваше да бъде убит. И всичко това, защото тези хора ви се бяха изпречили на пътя. Сега идва нашият ред. Не, господин фон Хелфенщайн, благодарим ви за подслона, който ни предлагате!

Ван Зом долови бързи стъпки, после чу предрезгавелия от ярост глас на банкера.

— Човече, дръзвате да ми кажете това? На мен?... Мога да ви смажа!

— Няма да стане тъй бързо и лесно, господине! Впрочем трябва да побързаме! Според ей онзи часовник е единайсет без четвърт.

Ако до единайсет не се върна при сина си, той ще отиде в полицията и ще поиска да ви арестуват. Така се уговорихме, така и ще стане. Може да разчитате на това!

— Вие и двамата сте мерзавци, Волф! — процеди през зъби банкерът. — Но нямам нищо против! Елате утре вечер в десет!

— И ще получим пари, паспорти и всичко друго?

— Всичко ще е готово. Но ще ви помоля за едно — утре не използвайте главния вход. Полицията ви търси. Никой не бива да види, че идвате при мен!

— Та има ли друг начин да влезем в къщата?

— Да. След горния ъгъл има малка портичка. Пет минути преди уговореното време тя ще е отворена за вас.

— И сега ли да я използвам?

— Не. Моите хора ви видяха да влизате тук, тъй че ще трябва да ви видят как излизате от къщата.

Волф си тръгна. Хелфенщайн остана известно време прав, заслушан в отдалечаващите се стъпки. После сви юмруци и обърнат към вратата, злобно промърмори:

— Все пак ще те надхитря, стара лисицо! Ще си получиш парите, ала само броени минути след това пак ще ти ги взема! Така ще поставя моите хора, че да е невъзможно да им се изплъзнете! Дано отидете в пъкъла!

Думите му бяха изречени достатъчно високо, за да ги чуе Ван Зом, който тихо се измъкваше иззад леглото. Той предпазливо се прокрадна към гардеробната, а оттам се спусна по стълбите и през задната врата излезе навън.

Долу в тъмнината намери Фридрих.

— Къде е файтонът?

— Отсреща зад ъгъла.

Князът заключи вратата и последван от Фридрих забърза към колата, където ги чакаше Антон.

— Странноприемница „Златния пръстен“ в предградието Мариенфорщат!... ще минем ли покрай полицейски участък?

— Да. Има един недалеч от странноприемницата.

— Спрете първо там!

Конят потегли в тръс. Скоро те подминаха някакъв мъж, който бавно вървеше надолу по улицата.

— Старият Волф — обади се Ван Зом. — Той не бърза. Значи имаме време.

Пред полицейския участък князът скочи на земята преди още файтонът да е напълно спрял. След минута-две той се върна с няколко полицаи, плати на файтонджията и всички пеша забързаха към „Златния пръстен“.

— В двора на странноприемницата трябва да има каруца със сено — обясни пътем Ван Зом на полицейския вахмистър, който командваше малкия отряд. — Под сеното се крие младият Волф. Баща му е излязъл, но скоро ще се върне. Добре ще е, ако дотогава задържим сина му.

И наистина, както бе казал старият Волф, в двора видяха натоварената със сено каруца. За секунди, без да вдигат шум, полицаите се покатериха на нея и бръкнаха с ръце под сеното.

— А-а, ей го къде се крие! Да го измъкнем!

Ковачът бе сграбчен и извлечен навън от яки ръце, привикнали на схватки и боричкане, вързаха го и го занесоха в обора. После по съвета на Ван Зом полицаите се скриха в един по-тъмен ъгъл, а Непознатия от Индия излезе предпазливо на улицата, за да я наблюдава.

Скоро старият Волф се зададе — бавно, сякаш притиснат от тежък товар. Зоркият му поглед внимателно обходи целия двор и като не забеляза никого, бързо се приближи до каруцата.

— Хей! — полугласно подвижна стария. — Върнах се!

— Той не е вече там! — разнесе се зад гърба му любезен глас. Изплашен, Волф светкавично се извърна.

— Клетият момък е арестуван! — продължи Ван зом.

— Арестуван? — повтори слисаният баща. Но после изглежда веднага схвана положението. — Арестуван? В името на всички дяволи, мен няма да ме хванете!

Той се развъртя наоколо, сякаш в ръцете си държеше тежкия ковашки чук. Ала Ван Зом си спомни една от своите хватки, които често му бяха вършили добра работа сред задебелите търсачи на диаманти в Холандска Индия. Той сграбчи здраво десницата на някогашния ковач и с рязък замах я изви високо зад гърба му. След секунда старият Волф лежеше на земята с изкълчена става.

— Браво! — въодушевено извика вахмистърът, втурнал се със своите хора от скривалището си. — Трябва да научите моите момчета на тази хватка!

Но и с една ръка някогашният ковач на Хелфенщайн си оставаше сериозен противник. Ала срещу една дузина яки ръце се оказа безпомощен.

---

[1] Волф означава на немски език „вълк“ — Б. пр. ↑

21. ФАТАЛНИЯТ СРОК

Ван Зом предостави двамата Волф на собствената им участ и се върна обратно в дома на банкера фон Хелфенщайн. Прозорците на работния му кабинет още светеха.

„Сега ще затегна по-здраво примката около врата му“, помисли си князът и се изкачи по широките външни стъпала.

— Какво желаете? — попита го един слуга.

— Господин банкерът у дома ли е?

— По това време господарят не приема посещения.

— Мен може би ще приеме. Кажете му, че един негов познат иска да разговарят по много спешна работа.

Слугата се отдалечи, не след дълго се върна и покани непознатия да влезе.

Франц фон Хелфенщайн седеше на писалището си, подпрял с длан главата си. Обърна бавно помръкналото си лице към влезлия посетител, но щом светлината падна върху Ван Зом, веднага скочи на крака.

— Пъкъл и сатана! Този пък кой е?

— Надявам се, че все още ме познавате, господине — учтиво каза князът и леко се поклони.

— Вие сте... вие сте...

— Имах честта веднъж рано сутринта да разговарям с вас и с вашата съпруга.

— Знам, знам. Моля, по същество! Изглежда дяволски малко сте запознат с правилата на благоприличието! Идвате или сутрин в три часа, или в полунощ!

— Идвам тогава, когато има най-голяма полза от посещението ми — спокойно отвърна тайнственият гост.

— Господине, да не би да се подигравате с мене?

— Съвсем не. Когато съпругата ви извърши онази... глупост със скъпоценните камъни на княз Ван Зом, аз ви предложих спасителен

мост. А сега съм дошъл при вас, господин фон Хелфенщайн, най-приятелски да ви съобща нещо важно.

— И какво е то?

— Няма нужда да се грижите за утре вечер.

— Да се грижа ли? За утре вечер? Не ви разбирам.

— Искам да кажа, че можете да задържите парите, които трябваше да платите утре.

— Какви пари?

— Онези двайсет хиляди марки. Банкерът пребледня като мъртвец.

— Нищо... не знам... за двайсет хиляди марки — заекна той.

— Нима вече забравихте? Изминал е само час, откакто се споразумяхте със стария Волф.

С широко опулени очи банкерът зяпна своя среднощен посетител. Нима този човек беше всезнаещ? Или двамата Волф бяха извършили предателство?

— Господине! — изкрещя той като побеснял. — Кажете ми най-после кой сте и какво искате от мен!

— Какво искам ли? Нищо друго освен малко да наруша нощната ви почивка и спокойствие. И кой съм аз ли? Закрилникът на вашата нещастна съпруга!

Франц фон Хелфенщайн яростно разтърси юмруци.

— Ах, да можех да ви сграбча! Но вие сте като призрак! Същество, което се прикрива зад тайни и неясни намеци! Една ръка от мрака!

— Да — студено отвърна зловецният посетител, — прав сте, аз съм ръката от мрака, която ще ви смачка!

Издавайки съскащ звук, банкерът внезапно скочи на крака. В ръката му проблясна острието на толедската кама, която използваше при отварянето на писмата си — но почти в следващата секунда оръжието описа широка, дъга, издрънча в месинговата дръжка на вратата и падна върху килима. Ван Зом с такава сила блъсна назад коварния нападател, който налиташе към него, размахал юмруци, че Хелфенщайн шумно се удари в стената и с болезнено стенание се свлече на земята.

— Слушай! — заповеднически каза непознатият със сподавен и все пак твърд като стомана глас. — Ти игра играта си с белязани карти

и с всички възможни подлости на престъпния свят. Днес тя свърши. Ще ти окажа последна милост, защото една жена, която уважавам, носи твоето семейно име, обременено с безброй проклетия. Давам ти право да избереш между палача и доброволната смърт. Сега е полунощ. Оттук нататък ти отпускам три пъти по двацет и четири часа срок. Ако след това си още жив, ръката от мрака ще те сграбчи и те очаква ужасен край!

С тези думи той му обърна гръб и си тръгна, необезпокояван от своя противник, който го изпрати с втрещен поглед, сякаш напълно се беше парализирал.

Докато крачеше по нощните улици на града, на Ван Зом не му личеше, че преди броени минути остави своя най-опасен враг да избира между палача и самоубийството. Лицето му беше сериозно, но не и възбудено, а походката му спокойна и умерена. На улица Мауерщрасе извади ключ, отвори портата на една къща, изкачи се на четвъртия етаж и тихичко почука на вратата. Когато тя се отвори, на прага ѝ се появи Фридрих, върху когото падаше слабата светлина на мъжделива лампа.

— По живо по здраво ли се прибра от странноприемницата „Златния пръстен“? — попита князът. — Какво става с двамата Волф?

— Примириха се. Току-що се връщам от ареста на предварителното следствие, където ги откарахме.

Ван Зом се огледа в мизерно обзаведената таванска стаичка, кимна с доволен вид и каза:

— Струва ми се, че ще се хване на въдицата.

— Кой? Капитана ли?

— Да. Ако не се лъжа, утре ще ти направи посещение.

— Най-последно! Бях започнал да губя надежда. Кажи речи съжалявах, че напуснах службата при ваша светлост и се нанесох да живея в тази дупка.

— Нямаше как, Фридрих. Защо ти трябваше да връзваш аптекаря Хорн и червенокосия архитект Якоб, че си зарязал работата си при мен?! Патиш от собствените си грехове!

— Няма по-тежко страдание от онова, което сам си причиниш! — въздъхна Фридрих, който просто обичаше този нравоучително-сладникав тон.

— Добре, че си го проумял — с добро чувство за хумор князът откликна на шеговития начин на изразяване на слугата си. — Именно затова те предупреждавам да се пазиш от твоята обожавана любителка на ракия Йете.

— Женитбата е хубаво нещо, ваша светлост. А да не забравяме и зестрата!

— По-добре да не забравяме отровите в стъклениците на бъдещия ти тъст Фридрих! Това е едно много опасно сродяване. Ала трябва да призная, че ти се справи твърде добре! Ти нямаше друг избор, защото Капитана не те изпускаше нито за миг от очи.

— Понякога дори го усещаш — засмя се Фридрих.

— Винаги ли беше достатъчно предпазлив, когато излизаше, за да ме посетиш?

— Не вярвам друг да е по-предпазлив от мен. Аз наех не само тази стая ами и съседната, под името на скулптора Щайн. Имах ли излизане за което Капитана не биваше да узнае, отварях съединителната врата зад този гардероб, и излизах в коридора през другото помещение като скулптора Щайн. Понякога уволненият слуга Фридрих канеше бедния скулптора Щайн на чашка кафе. Да можеше само ваша светлост да чуе как двамата взаимно си изплакваха мъките! Ваша светлост кого търси — почтения Фридрих или малко вятърничавия скулптор Щайн, а?

— Понастоящем си имам работа с почтено-вятърничавия... искам да кажа с несериозния Фридрих. И така, вярвам, че утре ще имаш посещение от Капитана. Ако не, по друг начин ще узная какво е решил да предприеме срещу мен.

— Значи е решил да действа срещу вас, така ли? — Принуден е! Дадох му три дни срок, за да избере: палача или самоубийството! В това време ще се опита да ликвидира всички хо-па които са се изпречили на пътя му. Шепнешком последва таен разговор на толкова тих глас, че както самият Фридрих тържествено заяви, дори острият слух на вятърничавия Щайн не би доловил абсолютно нищо.

След половин час князът излезе от къщата. Мина по улица Зигесщрасе край малката къщица на възрастното семейство Грубе, където живееше Рихард Бертрам, прибра се в жилището си и се отдаде на заслужена почивка. Още рано сутринта на другия ден Ван Зом тръгна по своите работи. Влезе в магазина на оптика Хартвиг и си

избра един театрален бинокъл. Докато плащаше, наведе се над стъклото с изложените под него различни предмети и любезно попита:

— Моля, господин Хартвиг, познавате ли това?

— За Бога! — полувисоко възкликна майсторът. — Полицейска значка!

— Да. Значи сте наясно, че трябва да отговаряте на въпросите ми най-съвестно, нали?

— Разбира се, господине. И без друго нямам какво да крия.

— Известно ми е, драги ми господин Хартвиг. А и моите въпроси няма да са насочени срещу вас, а срещу един опасен тип, които е съсипал много хора. И така, внимавайте! Вие имате помощник на име Вилхелм Фелс, нали?

— Да, вярно е. В честността му можех да се закълна с всички клетви! Но както става винаги в живота — отваряй си очите, когато се доверяваш някому.

— Той призна ли си всичко?

— Естествено! Как би могъл да отрича? Всъщност страшно ми е жал за него, защото само заради някакви си мизерни месингови парчета и стоманени винтове аз никога не бих... — ...не бихте се оплакали в полицията, нали? Знам, господин Хартвиг. Сигурно друг ви е накарал да го направите.

Майсторът кимна.

— Така си беше, господине! И то точно един от вашите хора! Каза ми, че имало какви ли не улики срещу Вилхелм Фелс... е, в първоначалния си изблик на гняв... ще ме разберете... Вилхелм Фелс бе спечелил цялото ми доверие и...

— Ще ми позволите ли, господин Хартвиг, да поседна?... Благодаря ви. И така, преди всичко искам да ви обясня следното: при вас не е идвал никакъв човек от полицията, за да ви кара да подавате жалба срещу клетия младеж.

— Но нали зрението ми е много добро, а и познавам полицейската значка!

— Бил е измамник, драги господин Хартвиг, измамник!

— Измамник ли? Наистина? Някой, който е искал да съсипе Вилхелм Фелс? Е да, тогава ми става ясно онова, което ми се струваше толкова загадъчно в цялата история. От полицията заявиха, че Фелс се ползвал със свършено неопетнена репутация, а пък тъй нареченият

таен агент упорито твърдеше, че срещу него имало различни обвинения.

— Защото същият този мним агент е бил голям мерзавец. Господин Хартвиг, знаете ли кой е тайнственият англичанин, който е поръчал на Вилхелм Фелс да изработи машината?

— Не, разпитах и съседите на Фелс — никой не го е виждал да идва в тази къща.

— Няма и да се мерне повече. Майсторът бавно излезе иззад тезгяха.

— Вие познавате ли го, господин комисар?

— Може би, господин Хартвиг.

— Но защо не дойде при мен? Нали искаше да има машината до Коледа? А тя си стои отзад в работилницата... направо майсторска работа... ама никой не се интересува от нея!

— Ами — продължи Ван Зом, — тайнственият англичанин е идвал вече при вас!

— При мене ли? Не! Та нали би трябвало да го знам!

— Дори сте разговаряли с него.

— Глупости!... Извинете! Искам да кажа, че се заблуждавате.

— Едва ли. Само че не се е появил пред вас като лорд, а като служител на тайната полиция, показал ви е значката си и ви е предупредил за действията на вашия помощник Фелс.

В този момент лицето на Хартвиг изразяваше всичко друго, само не и интелигентност. Той отвори уста и забрави да я затвори.

— Но... но... защо... как... — успя с мъка да изрече. Ван Зом стана.

— Ще дойда пак, майстор Хартвиг, когато се посъвземете от изненадата си — каза той. — За днес само това: мнимият англичанин е поръчал машината на Фелс. Бил е сигурен, че за да изпълни привлекателната поръчка, неопитният младеж ще вземе назаем метални части и други неща от вашата работилница. И действително така е станало. После онзи негодник дошъл при вас като таен полицай. Правил си е сметка: такава история ще съсипе за цял живот човек като Вилхелм Фелс. Когато изтърпи наказанието си, той едва ли ще получи възможност да се захване с почтена работа. Неспасаемо ще попадне във властта на непознатия, на своя зъл демон. Кой знае, може би този сатана се нуждаел от един сръчен механик като Фелс!

— Света Богородице! — извика майсторът. — Мислите, че...

— Да, тъй мисля, господин Хартвиг. Мисля също, че е много мило от ваша страна, ако се погрижите за майката на вашия помощник. Вярно че за нея се грижат в старчески приют, но само за физическите ѝ нужди. Но... вие сам разбирате... за душевните...! Довиждане!

Приблизително по същото време двама мъже седяха в една кръчма, която в този час бе слабо посетена. Единият от тях — достопочтен възрастен господин с почти побеляла коса, който имаше вид на пенсиониран диригент на черковен хор или на органист. Другият бе на средна възраст и не правеше по-характерно впечатление. Изглеждаше като най-обикновен човек.

Двамата разговаряха с умерен, достолепен тон. И самите те, и възвишената им тема на разговор като че бяха обгърнати от тържествена атмосфера. Но при по-внимателно наблюдение и вслушване в думите им ставаше ясно, че създаденото впечатление на достойнство и достолепие е външно и измамно.

— Проклетата история! — избоботи беловласият старец с тежко отмерено движение на ръката.

Другият го погледна доста учудено.

— Нима ви е толкова неприятна? Та нали и двамата са от провинцията!

— Нищо не разбирате! Става дума за неща от по-стари времена.

— Аха, тъй значи! Ваши добри приятели? Смятате, че ще дадат неприятни показания?

— Опасявам се.

— Тогава ще трябва да ги освободим.

Със сериозно изражение старецът поклати глава и сбърчи чело. После каза:

— Няма да имаме кой знае каква полза. В крайна сметка тези глупави недодялани ковачи пак ще се оставят да ги спипат някъде. Най-добре ще е... — ...тези загубени типове да изчезнат! — с мазен глас довърши изречението човекът на средна възраст. — Не би ли могло да им се помогне?

— Сигурно. По хиляда марки на глава... работата струва толкова. — Точно пресметнато две хиляди марки. Хубави пари!

— Приготвени са!

— Кога?

— Веднага след като се получи гаранция, че двамата са ликвидирани.

— Да си стиснем ръцете!

— Ето моята!

Двамата Волф бяха вече обречени. Достопочтеният старец поиска от своята „маша“ по-подробни обяснения.

— Как ще подхванете тази работа?

— С изстрел през прозореца на килията.

— Хмм. Стига само да не се вдигне много шум. Не бива да ви заловят. Сега по-нататък! Знаете ли кои са въпросните килии?

— Не.

Достопочтеният старец извади от джоба си лист от бележник и започна да чертае по него.

— Волф баща е на първия етаж зад четвъртия прозорец, като се брои от административната сграда, а синът е зад деветия. Первазът на прозорците се намира само на четири метра от земята. Улицата ще е тъмна, защото фенерът на ъгъла ще угасне точно в единайсет часа.

— Ясно, разбрахме се. Имате ли други подобни поръчения? Две хиляди марки не са дреболия... струва си човек да се поизпоти за тях.

Беловласият органист впери замислено поглед в дланите си. По лицето му се беше изписала лека и нежна усмивка.

— Вярвам ви, сухата пара е примамлива. Може ще съм в състояние да увеличи печалбата ви. На улица Зигесщрасе номер десет има малка къща, която според мое предположение е собственост на княз Ван Зом. Тя е най-задната постройка в неговия парцел, който се води, че е на Паластщрасе. Там живее млад човек на име Рихард Бертрам... Но не — прекъсна се сам. — На днешното събрание ще се разпоредя какво да стане с него.

— Жалко — каза другият. — Това щеше да е работа и половина... а и не всеки има сигурна и безпогрешна ръка като мен, господине.

— Добре, добре! — махна с ръка органистът. — По-късно пак ще поговорим за това.

— Да запаля ли вечерта двете свещи?

— Да. Но този път по-рано от обикновено! И още нещо: на последното събрание няколко души отсъстваха. Сега трябва да дойдат всички без изключение.

След този странен разговор „най-обикновеният човек“ отиде на улица Мауерщрасе, влезе в една къща и се изкачи на четвъртия етаж. Отвори му Фридрих, почтен слуга и вятърничав скулптор.

— Какво желаете?

„Най-обикновеният човек“ му разказа с подробности всичко, което бяха обсъждали и решили заедно с „органиста“. След това Фридрих му каза:

— Господин шлосер, добре сте се справили. Князът ще ви възнагради, още повече че вашата двойна игра може да ви струва главата. А сега бързо си вървете! Очаквам и друг посетител.

Шлосерът си тръгна и действително, малко по-късно, на вратата на Фридрих се почука кратко. Беше органистът.

— Какво желаете? — попита Фридрих.

Беловласият се огледа в оскъдно обзаведеното помещение и без да чака покана седна на стола.

— Идвам при вас по поръчение на един познат. Познавате ли архитекта Якоб?

— Якоб?... Не мога да си спомня.

— Ще трябва да помогна на паметта ви. Срецнахте се с него при аптекаря Хорн. А него навярно го познавате, а?

— Да. Посещавал съм го.

— През последните дни не сте се мяркал в дома му. Е, да, така е с лекомислената младеж. Първо ухажваш девойчето, после не искаш и да чуеш за нея. Вярно ли е?

— Господине — запротестира Фридрих, привидно много смутен, — не знам, откъде накъде сте...

— Добре, добре, млади приятелю! Всъщност защо отрязахте квитанцията на Йете?

— Но много ви моля, господине! В края на краищата това си е моя работа!

— Не искате да ми кажете? Е, тогава аз ще ви назова причината — един господин, архитектът Якоб, ви обеща да ви помогне и затова вече не ви е нужно да продавате младостта си на тази жена.

— Не ви разбирам.

Органистът кимна бавно и замислено като на себе си.

— Вие сте предпазлив и дискретен, а това ми харесва. Изглежда сте точно човекът, от когото се нуждая. Не, не ми противоречете! Знам

всичко за вас и бих могъл да повтора всяка дума, която сте разменили с архитекта Якоб. Били сте в кръчмата на Фрьобел на улица Бастайгасе. Е, виждате ли? Можете да ми се доверите.

— Ами щом сте дотам посветен във всичко, господине — престори се Фридрих, че отстъпва — тогава нямам причина да съм резервиран. Значи Якоб ви е разказал за мен?

— Да.

— Може би сте самият Капитан, а?

— Не, не съм точно този човек, млади приятелю. Капитана си има по-важна работа от тази лично да ви посещава, но аз съм един от неговите най-доверени хора.

— Жалко, господине! С удоволствие бих разкрил някой път сърцето си пред него, за мен е крайно време... скоро спестяванията ми съвсем ще се изпарят!

— Разбирам — дружелюбно се усмихна органистът. — Съчуствам ви за вашите грижи и тревоги, но съм упълномощен само да ви кажа, че ще ви бъде помогнато... при условие, че се съгласите с нашите предложения.

Почтеният слуга направи няколко забавно припряни жестикулации и извика:

— Всичко! Поискайте от мен всичко! Нужда закон не признава!... Само по-бързо, по-бързо!... Заради тази проклета полумаймуна съм...

— Каква полумаймуна?

— Ами заради този азиатец, този чуждоземец, този княз на всички индийски плъхове и мишки съм на този хал! Само той е виновен за всичко! Ех, да можех да му изиграя някой номер... о-о!

Днес ви се предлага най-добрата възможност за това, драги ми:

— Днес ли? Как така? Изплюйте камъчето де, господине! Омръзна ми този кучешки живот!

— Вече казах, че Капитана иска да ви помогне. Има една странноприемница, която е тъкмо като за вас.

— Не думайте!... Коя е тя?

— Знаете ли къде е гостилница „Съгласие“?

— Много добре! Тя ще бъде дадена под аренда или пък продадена.

— На първо време Капитана ще ви плаща арендата, а когато докажете верността и подчинението си ще ви даде възможност... да закупите цялата къща.

— Пресвета Дево! Господин собственикът на хотел Фридрих! Колко изискано звучи! Знаете ли, уважаеми господине, току-що открих една смес... смес ви казвам, и то каква! Внимавайте! На десет литра вода се вземат шест грама най-обикновена... е, ще ви пощадя с моите малки лабораторни тайни... във всеки случай течността има вкус на отлежал коняк! Разбирате ли от коняци?

— За това по-късно, млади приятелю, по-късно! Нека първо си заслужим странноприемницата!

— Тогава казвайте! Изгарям от нетърпение!

— И така! Предполагам, че добре познавате дома на княз Ван Зом.

— Като петте си пръста! Тичал съм дълги месеци нагоре-долу по стълбите! Казвам ви, няхах никакъв покой нито денем, нито нощем. Беше си едно проклето бъртане!

— Цяла нощ ли свети в къщата?

— Да. По всички коридори има газово осветление.

— Неприятно!

— Защо?

— Че как тогава ще влезе човек незабелязано? Още повече, че нямаме ключ от входната врата и трябва тепърва да човъркаме в ключалката!

Почтеният Фридрих присви лявото си око.

— Отварянето на вратата ще стане бързо.

— А-а, да не би да имате...?

— Да. Нали знаете, че от дълго време чакам часа на отмъщението. Просто не мога да понасям скъперници с навирени носове. Преди да напусна си набавих втори ключ за външната врата. Не, драги господине, този стиснат човек с високо самомнение не бива да си мисли, че ще му се размине, дето ми изхвърли на боклука всичките реторти и епруветки!

— Само така, млади човече! Все повече ми харесвате. Това е една от най-важните житейски мъдрости: човек с нищо да не се примирява!

— Изключено! Ако си мислите обратното, значи лошо познавате човека срещу себе си. Юмрукът, а и малко акъл, са по-силни и от валето коз!

— Само не се горещете много-много, драги приятелю! Къде е ключът?

— Ето го!

Органистът огледа ключа и каза:

— Значително улеснява работата ни. Ще ни го дадете, нали?

— Да. При условие, че бъда възнаграден.

— Разбира се. В бъдеще няма да ви се налага да броите грошовете си, ако продължавате да служите на нашия съюз след тази първа проверка.

— Това е лесно. Помогни ми, за да ти помогна и аз! Съгласен съм. А сега ви моля да ми кажете точно какво трябва да направя! Трепера от нетърпение.

— Князът кога си ляга да спи? — попита старият.

— Не по-рано от един часа. Обикновено работи и до по-късно.

— Няма значение. Сега нощите са много дълги. Може би в три часа, а?

— Много добре.

— Чудесно! Пред къщата има малка градинка, поотдалечена от улицата. Когато от голямата черкова удари три часът, трябва да сте при портата.

— И по-нататък?

— Най-напред един мъж с бавна крачка ще мине покрай портата и точно пред нея ще изпусне носната си кърпичка. Това ще е знак, че е очакваният от вас човек.

— Да го заговоря ли?

— Да. Останалото ще се уреди от само себе си. Ще отключите портата и ще водите хората, които го придружават.

— Къде да ги заведем?

— В гардеробната.

— Какво ще търсят там?

— Не е добре да се знае всичко, млади приятелю. Сам се досещате, че Капитана подробно се е информирал преди да се впусне в подобно начинание и че знае къде да намери онова, което търси.

Хитрият Фридрих щракна с пръсти и се засмя.

— Знанието носи склероза и разваля апетита. Ето защо имам бистър ум и страхотен апетит, драги господине! Нямате си представа колко малко знам и колко блажен се чувствам с това си незнание. Но все пак знам някои неща, които може да са от полза дори за свръхпочитаемия Капитан.

— Тогава говорете!

— Известно ли ви е, че князът притежава милиони, както и какви ли не безценни богатства?

— Е, и?

— Имам болезнена слабост към злато и скъпоценни камъни. Не е ли забележително?

— Продължавайте!

— Това е истинска мания, драги господине, някакъв вид лунатизъм. И тя ме води винаги там, където се намират благородните нещица. Струва ми се, че в тези случаи в мен започва да говори благородната кръв, а благородното привлича благородно. Тази страст ме обзема понякога дори и на сън!

— По-нататък!

— Знаете, че в лунатиците се вселяват свръхестествени сили. Тогава са безполезни и най-сложните ключалки на огнеупорните каси. Не губете търпение, драги господине, ей сега свършвам! И така, князът има в гардеробната си една каса...

— Нищо ново не ми казвате. Знам дори къде е поставена. Но продължете!

— Освен това там има и тежък стенен шкаф, който винаги стои заключен. Предполагам, че в него князът съхранява другите си съкровища.

— И с това не ми казвате нещо ново. Знам го този шкаф.

— Хайде бе!

— Вече можете да си направите извода, млади човече, че за Капитана нищо не остава скрито-покрито.

— Князът често се заключва в тази стая, без да се съобразява с... моята страст към благородното. Една нощ наблюдавах през ключалката как отвори шкафа. Казвам ви, вътре имаше цяла библиотека от най-прекрасни томове! Извади една от книгите и отвори горната ѝ корица... какво беше удивлението ми, драги господине, за малко щях да падна през ключалката! Ван Зом изобщо не държеше в

ръката си истинска книга, а плоско ковчеже, пълно с блестящи и искрящи скъпоценни камъни!

— Знам, знам, и това знам — кимна беловласият органист. — Няма нужда да ми описвате този шкаф. Капитана е хвърлил око именно на „библиотеката“.

— Чудесно! Виждам, че господин Капитана има добър вкус. Но това са само мъртвите богатства на онзи скъперник. Отскоро той си има и живо съкровище!

— Живо ли? — изненада се органистът. — Слушайте, приятелю, изглежда вие сте голям шегаджия, който сам има живи съкровища, разхождащи се из града!

Но Фридрих не обърна внимание на шегата на своя събеседник. Направи сериозна физиономия и бавно и отмерено заяви:

— Не, не се шегувам. Само размислям дали съм длъжен да съобщавам на Капитана всичко, което ми направи впечатление.

— Естествено!

— Е, добре тогава. Точно така е, както ви казах. Този скъперник си е набавил по-особено съкровище, една представителна жена!... Не, не бързайте да махате пренебрежително с ръка, защото цялата работа ми се струва твърде странна! Тази жена непрекъснато спи и той се отнася с нея като с рохко яйце.

— Непрекъснато спи?

— Да. И най-забележителното е, че тя е жената на банкера фон Хелфенщайн, която...

С рязко движение органистът сграбчи ръката на Фридрих.

— Мътните го взели, ама че сте силен! — възкликна Фридрих и се освободи от здраво стисналите го пръсти на посетителя. — Драги господине, от вашата възраст човек не може да очаква подобна яка хватка!

— Млади човече — рече органистът и с мъка се овладя, — съвсем сигурен ли сте в това, което казвате? Не се ли лъжете? Нима добре познавате госпожа фон Хелфенщайн?

— Та нали лично ѝ сервирах, когато преди време тя посети княза! Не, драги господине, имам отлично зрение... ако пожелаете, след години мога да позная една крава от стадото.

Старецът прекара пръсти през брадата си.

— Мътните го взели! — процеди той през зъби. — Дано му се върне в ада!... Млади човече, вие нямате представа колко важни неща ми доверихте току-що. Без да знаете и без да искате ми отворихте очите кой е онзи непознат, онази ръка от мрака, която... но да оставим тези неща! Сега може да ви излезе късметът. Обаче тежко ви и горко, ако открия в думите ви и следа от лъжа! И така, разчитам на вас. Точно в три!

Старият човек си тръгна, а почтеният Фридрих остана известно време неподвижен на мястото си, внимателно заслушан в отдалечаващите се стъпки. После изведнъж се оживи. Втурна се в съседната стая и след не повече от четвърт час другата врата на жилището с два входа се отвори и навън излезе... вятърничавият скулптор Щайн с мека широкопола филцова шапка, нахакано килната към едното ухо, стиснал в ръка сребърната дръжка на тънко, елегантно бастун-че.

Бавно тръгна по улиците като човек, който не знае друго занимание освен да се радва на живота и да се любува пред витрините на великолепните магазини. Не след дълго обаче свърна в странична улица и изчезна в сградата на съда, за да предаде лично едно писмо на асесора Шуберт. То съдържаеше три кратки реда с настоящата молба двамата Волф от село Хелфенщайн да бъдат преместени на по-висок етаж, и то в някоя от килиите, които гледат към двора.

22. АЗ ОБВИНЯВАМ!

— Какво?... Нима вече е станало седем часа? — възкликна вечерта на същия ден министърът на вътрешните работи с невярващ поглед към големия стенен часовник. — Заповядайте, седнете, драга Вреде! Сам виждате, че не стоя без работа. Ала и през ум не ми минаваше, че още сега ще ме заведете при княз Ван Зом. Само една минутка... това са последните подписи!

Лявата му ръка започна припряно да отваря една папка подир друга, а дясната след кратък мигновен поглед върху чисто изписаните с канцеларски краснопис редове слагаше подпис долу вдясно.

Префектът на полицията Вреде замислено угаси пурата си в пепелника и каза:

— Да, да, аз съм свръхточен. Това е заради поканата на Ван Зом с необикновените обстоятелства. Всъщност, ваше превъзходителство, просто не мога да повярвам, че той успя там, където цялата полиция... — ...където цялата полиция нищо не направи, искате да кажете, драги Вреде! — засмя се министърът, затвори последната папка и енергично се изправи. — Не го отричаме, добро хрумване е поне веднъж напук на досегашните традиции да допуснем този вълк единак, на всичко отгоре и лаик, да работи по въпросния случай. Още си спомням как се съпротивлявахте със зъби и нокти!

— Лесно ви е на вас, ваше превъзходителство. Много ми се иска да чуя какво бихте казали, ако най-неочаквано някой непознат си напъха носа тук — при тези думи той се огледа наоколо, — тук във вашата светая светих!

— Това е нещо по-различно, драги Вреде. Тук всичко е унаследено, всичко е традиция, схема... тук всеки, който повече кой по-малко, страда от липса на оригинално мислене и въображение... а при вас вее друг вятър. При вас... там всеки човек си има стойност. При вас все още има истинска борба... Дивия запад в големия град. Във вашите предградия — прерии и мрежа от малки улички, пълни с

престъпници, все още играят роля естествената проникателност и изобретателност, личната смелост.

— Ще ме извините, ваше превъзходителство! И в нашето ведомство е цяла джунгла от параграфи и законови разпоредби! Най-важното е: на никой от господата престъпниците да не падне и косъм от главата! За предпочитане е дузина свестни хора да се простят с живота си! Както чувам, бил внесен нов законопроект — полицейският служител ще има право да използва оръжие само при самозащита, и то тогава, когато е вече мъртъв!

— Ставате несправедлив, драги Вреде. Пожелавам ви някой хубав ден удоволствието да седнете ей тука в това кресло!

— Опазил ме Бог!

— Ето, виждате ли? Във вашата работа още има остатъци от романтика. От момче съм мечтал за подобна дейност — или да бъда следотърсач в Дивия запад, или пък да стана детектив. Но съдбата не пожела и се залових с онова, което още от младежките си години не можех да понасям и...

Червената завеса пред входа се разтвори и един служител съобщи, че колата е пристигнала и чака.

— Добре, да тръгваме, драги Вреде! Струва ми се, че ще прекараме чудесна вечер в дома на княза. Наистина съм любопитен да видя какво ще ни сервира.

— Нима ваше превъзходителство не знае нещо по-определено?

— Колкото и вие, драги Вреде. Ван Зом ни обещава, не, той ни гарантира пълното разобличаване на Капитана, след като неотдавна му дадохме всички пълномощия без да вдига много шум с помощта на вашите хора да вземе от Роленбург своята загадъчна болна и да я отведе у дома си.

— Да, да — кимна Вреде. — Тъй да се каже, чисто отвличане под надзора на полицията. Нечуван случай!

— Е, да. Освен това знам още — продължи министърът, — че тази вечер се събират почти всички съдебни заседатели, които на времето издадоха присъдата в процеса Хелфенщайн-Бург.

— Какво говорите, ваше превъзходителство! Старият таен съветник Щиве дали ще бъде там?

— Да, и председателят на тогавашния съд ще е там!

— Но нали той отдавна излезе в пенсия! Дори не знаех, че е още жив. Сигурно е доста над седемдесетте, нали?

— Хмм, от цялата работа тази вечер няма да изпита кой знае каква радост. Но е по-добре от времето, когато издаде онази присъда... а ето я и колата, Вреде. Качвайте се!... Карай към дома на княз Ван Зом!

Двата бели коня на сиви петна потеглиха.

Действително вечерта в дома на Ван Зом се събра странно общество. Ако сред гостите не бяха министърът и полицейският префект, полковник фон Тифенбах и Улрике фон Хелфенщайн, както и лекарите професор доктор Хофман и доктор Цандер, човек би помислил, че там се помещаваше клуб на юристите. И наистина, тук си бяха дали среща всички господа, които имаха по-значително участие в съдебния процес по двойното убийство в околностите на Хелфенщайн. Като най-млад представител на правосъдието в тази компания се беше появил асесор Шуберт.

Да се прекара цяла вечер в дома на Ван Зом беше особено преживяване. Обществена тайна беше, че князът обича редките скъпоценности и че къщата му представлява пълна с изненади съкровищница. По меките килими безшумно и бързо сновяха добре възпитани слуги, които водеха гостите и им обясняваха едно или друго, доколкото самите бяха в състояние да го сторят.

Непринудената вечеря на отделни маси бе вече привършила. Гостите се бяха обособили на малки групи. Префектът на полицията Вреде, самият стар юрист, разговаряше на професионални теми с тайния съветник Щиве.

— Охо — боботеше съдията с побеляла глава, — не е хубаво, че вестникарите оракулстват пред цялата общественост за някакви си съдебни грешки! Така се разклаща авторитета на съдийското съсловие, а той му е толкова необходим. Това би трябвало да се забрани!

— Ще се предизвика истинска буря сред вестникарския свят, господин таен съветник!

— Но ако ги оставим да вършат каквото си искат, ще подкопаят уважението към най-знатното съсловие! Не, господин префект, завиждам на хирурзите — във вестниците няма да прочетете за несполучлива операция.

— Нова това е нещо друго, на ножа на лекаря се поверява животът на страдащ човек, който трябва да оздравее — по Божия воля и доколкото се простират човешките възможности. А работата на съдията е да доказва вината на престъпниците, да освобождава човечеството от тях, както и да оправдава невинните. Тук всичко зависи от непредвидими обстоятелства и всевъзможни случаи, тъй че човешко е да се заблудиш.

Стържещият глас на Вреде достигаше почти цялата редица на помещения, изпълнени с гости, и лека-полека около двамата спорещи се насъбраха господата „от занаята“.

— Признавам го! — разпалено извика тайният съветник Щиве. — Но продължавам да твърдя, че несполучливите операции са много по-често срещани от съдебните грешки, тоест от несправедливите присъди. И ще ви го докажа. При хирургическата намеса всичко зависи от сръчността и уменията на един-единствен лекар, провеждащ операцията, а за да решат участието на един човек, в съда заседават голям брой трезво мислещи, спокойни и опитни мъже, които никога не принуждава да бързат. И едва колективната мъдрост на тези хора води до произнасяне на присъдата, и то чак след следствия и открити заседания, които често продължават седмици и месеци. Ето защо, господин полицейски префект, ми се иска да допълня твърдението си със следното заключение: съдебна грешка, погрешна присъда в един съд със съдебни заседатели е нещо изключено!

— Ха, май идвам тъкмо навреме, господин таен съветник! — обади се Ван Зом над главите на наобиколилите ги хора. — В ръцете ми попадна стара пожълтяла вестникарска страница със статия за съдебен процес, който би трябвало да се разгледа от зрителния ъгъл на вашето последно съждение. Става въпрос за едно двойно убийство. Убиецът е бил осъден на смърт и... както често с нас си играе случайността или пък Провидението... едва наскоро разбрах, че родителите на осъдения понастоящем са на работа при мен.

— Неприятно! Извънредно неприятно! — каза тайният съветник с гримаса на отвращение. — В крайна сметка човек не може да търпи около себе си родителите на един убиец! Освен ако не искате да намеKNете...

— О, те са спокойни, тихи, почтени хора. Бащата, някой си Ернст Бург, е бил по-рано лесничей. От компетентните власти издействах за

него разрешение да си промени името. Е. Бург! Прочетете го обратно и ще получите — Грубе. Така се нарича понастоящем този Бург.

Изненаданият таен съветник вдигна едната си ръка и господата, намиращи се между него и Ван Зом, се отдръпнаха настрани.

— Бург ли? Лесничей?... А-а, знам го този случай, ваша светлост! Голям шум се вдигна около него... самият аз ръководех цялата работа. Класически пример колко бездънно дълбоко може да бъде моралното падение на човешката душа. Този Бург, синът, казваше се Герхард Бург... о, паметта ми е като попивателна хартия... мммда, ваша светлост, този пропаднал човек имаше нахалството всичко да отрича!

— И до ден-дневен родителите му твърдят, че е бил невинен.

— Естествено! Всички родители защитават децата си! Трогателни примери за невероятното твърдоглавие, с което кръвни роднини или влюбени се застъпват за близките си!

— Но още на времето е имало доста гласове, които са изразили силни съмнения. А също и вестникът, за който току-що споменах, е на мнение...

— Мнение! Мнение! — сърдито избоботи тайният съветник. — Някакъв си вестникар! Той какво може... — Тъй като префектът на полицията Вреде се покашля настойчиво, съветникът сметна за уместно да смени острия тон. — Извинете, ваша светлост — каза той, — че бях малко груб, но се засягам, когато чуя, че хора, пишещи вестникарски дописки, искат да се изкарат по-умни и по-разсъдливи от председателя на съда, от съдии и съдебни заседатели. Случаят Бург сега идва като по поръчка. Един класически случай. А и добре стана, че се отвори дума за него точно днес, понеже тук виждам доста от господата, които взеха в него участие. Трима, не, петима такива господа! Навярно имам основание да кажа, че на времето, както винаги постъпваме, най-съвестно търсихме на чия страна е правото, за да отсъдим справедливо. Казвам справедливо, ваша светлост! Не, не правете пренебрежителен жест, ваше превъзходителство! Ще защитя този случай — дължа го както на себе си, така и на моите господа колеги. Ясно си спомням, ваша светлост... тогава тази работа не беше лека и на всички ни струваше много усилия да останем безпристрастни към онзи закоравял злодей. Той умееше ловко да се защитава... о, той беше умен младеж, много изпечен тип!

— Това ще рече, че сте бил твърдо убеден във вината му, нали?

— Що за въпрос, ваша светлост? За това говори и самата присъда!

— Толкова сте сигурен в себе си, уважаеми господин таен съветник, че не мога да си позволя да се усъмня в думите ви, макар упорито да се твърди, че невинен човек е бил обявен за виновен!

Тайният съветник Щиве подигравателно поклати олисялата си глава и каза:

— Добрият съдия не бива да се вслушва в мнението на тълпата.

— Много правилно — усмихна се Ван Зом. — Тълпата прекалено бързо си съставя мнение, при което изпада в заблуда. Да вземем за пример случая, за когото сега всички говорят! Най-изненадващо една болна жена е била изместена от известното лечебно заведение Роленбург. Хората приказват за отвличане, за престъпление, в действителност полицията премести оттам болната. Нищо противозаконно, напротив, било е предотвратено противозаконно деяние.

— Ха! — възкликна един от съдиите. — Говорите за съпругата на банкера фон Хелфенщайн, нали?

— Точно така — потвърди князът.

— А какво знаете вие за този загадъчен случай? — осведоми се тайният съветник Щиве, който, както желаше Ван Зом, за момента се отклони от темата Бург.

— Какво знам за случая ли, почитаеми господин таен съветник? — отвърна князът. — Вероятно всичко, защото самият аз съм инициаторът. Мога да опиша подробно хода на събитията и да назова причините, които ми дадоха повод да се намеся. Ала преди това ще помоля всички присъстващи за честната им дума да запазят пълно мълчание за онова, което се говори тук и което предстои да става! Още веднъж ви уверявам, че не съм извършил нищо противозаконно. Изслушайте ме, почитаеми господа! По поръчение на господин министъра и на господин полицейския префект Вреде, които в момента присъстват тук като свидетели за истинността на твърдението ми, аз се намирах по следите на един престъпник. Имах сериозни причини да смятам, че същият престъпник е използвал отрова, за да докара госпожа Нора фон Хелфенщайн до загадъчно състояние на несвяст и по този начин да се отърве от най-опасния за него човек,

посветен във всичките му тайни. Свързах се с професор Хофман и с доктор Цандер... ето, моля, и тези господа също присъстват тук като свидетели! Те и двамата са наблюдавали болната и потвърдиха подозренията ми. Господин професорът ме осведоми за опит на престъпника да го подкупи, разбрал, че лекарят е прозрял намеренията му. Ето кое ми даде повод да издействам от господин министъра разрешение да отведа в жилището си болната под полицейски надзор. Виждате, с нищо не съм нарушил закона. Взех жената от лечебното заведение, за да я спася, защото престъпникът искаше да я остави да умре.

— А кой е този човек? — припряно попита тайният съветник Щиве.

— Съпругът на госпожа Нора, банкерът Франц фон Хелфенщайн!

— Франц... фон... Хелфенщайн? — заекна тайният съветник. — Чиста лудост!

— Не е лудост! Дал ѝ е да изпие отровно вещество, което я е довело до известното на всички ни състояние. После я откарва в Роленбург при професор Хофман. Трябвало е да го направи, понеже аз знаех вече за заболяването на жената. По-късно се е канел да я остави там да си умре. Това са непоклатими факти. Още веднъж повтарям: изведохме жената от онази болница и я докарахме тук, само за да спасим живота ѝ.

Старият съдия пристъпи към Ван Зом.

— Значи клетата жена е у вас?

— Да. Лежи в състояние на пълно вцепенение. За щастие разполагам с противоотровата и господин доктор Цандер вече даде на болната от нея. Действието ѝ е бавно, но малко по-късно всички вие ще станете свидетели как тя лека-полека идва в съзнание.

За няколко секунди се възцари дълбоко мълчание. Хората постепенно схващаха значимостта на чутото. Тайният съветник Щиве прекара няколко пъти длан по лъснатия си череп и попита:

— Както изглежда, ваша светлост преследва определена цел, нали?

Подчертавайки всяка отделна дума, Ван Зом заяви:

— Излизането на госпожа фон Хелфенщайн от пълно вцепенение ще ни даде доказателството, че... вашият Герхард Бург е

бил невинен!

Тайният съветник отскочи назад като ухапан от змия.

— Не забравяйте, че аз бях председател на съда!

— Добре, уважаеми господин таен съветник, ще се въздържам да изказвам собственото си мнение; и днес ще предоставя произнасянето на присъдата на вас!

След това Ван Зом се обърна към останалите гости:

— Мога ли да ви помоля да ме последвате в съседната стая? Но не бива да издавате присъствието си с никакъв шум!

Помещението, където князът заведе цялата компания, беше постлано с дебели килими. Тежките, меко тапицирани мебели поглъщаха всеки шум. Насядаха срещу една тъмна стена.

— Това ви прилича на някаква междинна стена — започна да обяснява домакинът, — ала не е нищо друго освен прозрачна, здраво опъната материя, подобна на воал, през която при угасено осветление можете да виждате, без да бъдете забелязани. Още веднъж ви моля за пълна тишина!

Ван Зом изпрати навън слугата, който с лампа в ръката беше светил на гостите, докато се настанят. Стана тъмно и тогава присъстващите видяха, че се намират пред воал, през който ясно различиха изисканото обзавеждане в намиращия се зад него дамски будоар. Висяща лампа пръскаше в помещението мека светлина.

Всички зачакаха в страшно напрежение.

Завесата се разтвори. Двама слуги внесоха вътре легло, поставиха го в средата на стаята и се оттеглиха. На него лежеше бледа жена. Неколцина от гостите веднага я познаха. Малко след това спокойно и непринудено влязоха князът и доктор Цандер.

— Защо разпоредихте да преместят болната в това помещение?
— попита Ван Зом с доста висок глас.

— Защото то е по-уединено. Опасявам се, че след събуждането си болната ще се държи възбудено и невъздържано и няма да е много приятно, ако бъде чула от нежелани лица.

— Много добре.

— Пулсът ѝ започва да се оживява. Става точно така, както предрече ваша светлост. След около пет-десет минути клетницата ще се раздвижи.

— Моля ви, господин докторе, оставете ме с нея насаме! Цандер излезе. Ван Зом придърпа стол до леглото и седна на него.

Изминаха десетина минути. Изведнъж се разнесе ужасен вик и... най-неочаквано Нора фон Хелфенщайн се надигна и седна на леглото. Очите ѝ неестествено се разшириха.

Ван Зом се изправи и каза:

— Най-последно!

Бледите страни на жената поруменияха. Тя с мъка помръдна ръце, немощно ги сви в юмруци, но безсилно ги отпусна върху одеялото.

— Проклет да бъде!... Да пукне!... Ще му отмъстя!

— На кого?

— На Франц!... Той е стократен мерзавец!

После болната отново бе обзета от безсилие. Тя полежа известно време неподвижно, после отново се надигна и пак заговори с чести паузи и отново и отново изпадаше в пълна немощ.

— Даде ми отрова... не можех да си помръдна и малкото пръстче... но чувствах и чувах всичко! О, всяка минута се превърна за мен в ужасяваща вечност! А той стоеше пред леглото ми и с нечовешка жестокост говореше как щял да ме унищожи... и изпитваше сатанинско удоволствие от това, че разбирах всяка негова дума!... Къде е той? — пронизително изкрещя тя. — Къде е?

— Овладейте се! — предупреди я Ван Зом, опасявайки се, че превъзбуденото състояние на жената може да я доведе до нервно разстройство.

— Да се овладее ли? — избухна тя. — Че кой би могъл да се овладее? Вие изобщо не знаете какви неописуеми мъки трябваше да изтърпя! Каква страшна отрова! Лежах като мъртва и все пак — още жива. Искях да се помръдна, а не можех!... О-о, къде е той, за да му върна тъпкано всичко, за да му отмъстя?... Той жива ме запрати в преизподнята!... Но се заклевам с всички клетви, че идва неговият ред! Няма да намеря покой, докато не го унищожа!

Тези думи госпожа Нора изрече на паузи и със запъване. Князът полагаше усилия да укроти бушуващите в нея силни страсти.

— Моля ви, успокойте се!

Този път тя кимна в знак на съгласие и за кратко време мислите ѝ взеха друга насока.

— Ваша светлост, вие ме спасихте. Но след като ми върнахте живота, не бива да ме изоставяте!

— Какво да направя за вас?

— Аз ще го обвиня! Искam отмъщение! Да бъде отритнат от всички като крастав пес! Той е от измета на човечеството, един от най-долните и окаяни престъпници!

— Престъпник ли?

— Всичко ще ви разкажа... а после вие ще отидете и ще го погубите! Ще разкрия всичките му позорни злодеяния!

— Не забравяйте, че ви е съпруг... така ще погубите и себе си!

— Не ми се живее повече! Някога и аз имах сърце... ала той го стъпка и унищожи! Бях вече мъртва и пак искам да умра.

Тук тя направи пауза и затвори очи, сякаш за да надникне в най-скритите кътчета на сърцето си. Изглежда там тя видя нещо ужасно, защото силно потрепери, като че ли я втресе. Щом заговори, гласът ѝ беше предрезгавял и сломен.

— Дни наред лежах неподвижна, като парализирана — каза тя вече по-тихо, — но не можех да спя... от това душата ми се превърна в нажежено разтопено олово, сякаш от него пред мен ясно изникна миналото ми, изпълнено с омраза, отмъщения, лъжи, предателства, клетвопрестъпничество и кръв. Някога исках да стана негова жена... на всяка цена! Бях заслепена! Исах да се отърва от беднотията и нищетата, а той ме оплете в мрежите си с лъжливи клетви и обещания. Така станах негова съпруга, но заплатих с моята съвест и с душеспасението си. Сега искам да се изповядам... нямам желание да живея по същия начин!... Ще ме изслушате ли?

— Ако това ви донесе облекчение... Госпожа Нора поклати глава.

— Облекчение ли, ваша светлост? Искam само да си отмъстя. За тази цел най-напред трябва да се освободя от всичко, което от двайсет години трови душата ми! Изслушайте ме... и ако ви побият тръпки на ужас, знайте, че аз от двайсет години понасям този ужас!... О-о, ваша светлост, аз не бях толкова ниско паднала от самото начало! Бях суетна, а също и влюбена... но повярвайте ми, лоша, лоша и подла станах по негова вина... да, по негова вина! — Тя просто изкрещя последните думи. — По вина на него, на убиеца на своя чичо в Хелфенщайн!... На убиеца на ротмистър фон Тифенбах!

— Убиец на чичо си ли? И убиец на ротмистър фон Тифенбах?

— Казвам самата истина. Бог ми е свидетел... ако не се срамува заради мен. Знаете, че на времето бях компаньонка на Улрике фон Хелфенщайн и възпитателка на малкия Роберт, нали?

— Чух да го споменават.

— Обаче никой не знае как стана така, че високомерният banker Франц взе за съпруга една бедна и далечна братовчедка.

— Доколкото си спомням, хората говореха за романтична прищявка.

— Не. Този човек не е способен на подобни чувства. Направи го по принуда, от страх от мен. Без да искам, така да се каже в последния час, узнах за престъпленията му.

— За неговите престъпления? Какво имате предвид?

— На времето съдът осъди като убиец някой си Герхард Бург, защото в него намериха ключа от стаята на стария Хелфенщайн и защото бръсначът, с който бе извършено злодеянието, беше негов.

— Така е. Главно на тези два факта бе изградено цялото обвинение.

— Значи сте запознат със случая?

— Да. Наскоро прочетох подробна статия в стар вестник. — Тогава сте в течение на нещата. Невъзможно е Герхард Бург да е убил стария Хелфенщайн, понеже през онази вечер той не беше последният човек, излязъл от стаята на господаря на замъка. Самата аз бях при стария господин малко след като Бург си беше тръгнал.

— И?

— Той си седеше жив и здрав на масата.

— По-нататък, по-нататък! — настоя Ван Зом, обзет от странно безпокойство.

— Но и аз не бях последният човек, посетил стария и разговарял с него. Около час по-късно, все още не си бях легнала, защото вестта за схватки с контрабандистите не ни даваше да мигнем... и така, час по-късно дочух шум в коридора. Предпазливо отворих вратата и надникнах. Видях Франц, който, без да ме забележи, излезе от стаята на стария Хелфенщайн, завъртя ключа и го извади от ключалката.

— Как същият ключ е попаднал после в джоба на Бург? И как е било възможно злодеянието да се извърши с неговия бръснач?

Госпожа Нора изкриви уста в горчива гримаса.

— За коварен и хитър човек като Франц не е кой знае колко трудно да прехвърли вината върху друг! Слушайте нататък! Франц, винаги много любезен, та дори и нежен към мен, от около година енергично започна да ухажва младата Улрике. Тя най-откровено му беше обяснила, че не може да отвърне на неговото увлечение и да не си прави повече труда да я печели, защото сърцето ѝ принадлежи на друг. Франц беше повярвал, че този друг е ротмистърът фон Тифенбах. Забелязах, че в него се породил неприязън към Тифенбах, но си казах: ето резултатът от убеждението му, че ротмистърът е спечелил симпатиите на красивата Улрике, отстранява го като съперник. Освен всичко друго установих, че Франц продължаваше да се държи към Улрике учтиво, кавалерски и приятелски. Както разбрах по-късно, той не е искал да си разваля отношенията с нея, понеже вечно имаше парични затруднения и се възползваше от влиянието ѝ над стария Хелфенщайн, за да получава назаем повече или по-малко значителни суми от семейното наследство.

Така в онзи ден, същият преди нощта, когато се разиграха въпросните ужасни събития, Франц незабелязано проследил Улрике, докато тя се разхождаше навън, за да поговори с нея за своите парични проблеми. Точно тогава станал свидетел на среща между Улрике и нейния приятел от детинство. Герхард Бург идвал от гарата, за да посети родителите си. А за същата нощ бил планирал да нанесе онзи удар срещу контрабандистите. Щом ги зърнал двамата, у Франц се разгоряла омраза към Герхард Бург. Той знаеше, че Франц е говорил срещу него пред Улрике.

И докато скрит зад храстите край оградата на ловния парк на замъка ги подслушвал, той забелязал служебната чанта на Бург, която младежът бил оставил настрана. Франц без много труд се добрал до нея и я отворил. Вътре намерил несесер за бръснене с един извънредно остър бръснач. По-късно пред мен той винаги твърдеше, че едва при вида на бръснача му хрумнала мисълта да отстрани чичо си. Пъхнал го в джоба си и пак затворил чантата. После тръгнал за вкъщи... следите ли думите ми, ваша светлост?

Ван Зом отговори само с въздишка, която стигна до слуха на мъжете в тъмното помещение от другата страна на преградата от воал.

— През нощта Франц се вмъкнал при стария господин и хладнокръвно извършил ужасното убийство. Когато съм го видяла да

излиза от стаята, изобщо не съм подозирала какво се е случило. Преди това там беше Герхард Бург. Спомнете си. Франц оставил бръснача в стаята като улика срещу него.

Тя млъкна изтощена и Ван Зом я остави една минута, за да се съвземе. После попита:

— А как ще докажете, че вашият... че Франц фон Хелфенщайн точно в онзи час е извършил в стаята убийството?

— И неодушевените предмети говорят! — безсилно промълви тя.

— Неодушевените предмети ли?

— Да, онзи... онзи стоящ часовник на камината!

— Моля ви! Какво означава това?

Госпожа Нора тежко си пое дъх.

— Там имаше стоящ часовник, много ценен часовник. Беше поставен върху камината в стаята на стария Хелфенщайн. Всеки кръгъл час с тъничкия си гласец той изкарваше своята мелодия: „Бъди винаги верен и честен чак до своя гроб студен...“ Когато в онази нощ видях Франц да излиза от стаята на господаря на замъка, тъкмо тогава чух звуците на „Бъди винаги верен и честен...“. Беше точно един часът през нощта. И тогава той прокле часовника...

Отново настъпи тишина. Ван Зом попита кратко:

— Мислите, че той е искал...

— Искал, искал! — избухна болната. — Просто не можеше да понася мелодията на часовника и не желаше да я слуша, след като го спасихме от пожара в замъка заедно с други ценни предмети. Франц изпаднаше в ярост, когато чуеше да се разнасят онези звуци. Аз преместих часовника на камината в моята спалня. Разбира се, беше ми забранено да го навивам и той спря да работи. Франц се страхуваше от него.

— И какво друго се случи на времето?

— На следващата сутрин след убийството той видял, че Улрике и Тифенбах тръгнали заедно към Боровата клисура, промъкнал се подир тях, станал свидетел на разговора между Бург и ротмистър Тифенбах и хладнокръвно застрелял последния с... пушката на Бург, която била облегната на едно дърво. После изчезнал в гъсталака. Вместо да преследва убиеца, Бург започнал да се занимава със застреляния, защото мислел, че е възможно да го спаси, или поне да облекчи страданията му. А пък Франц имал възможност спокойно да изчака

развоя на събитията. Дори проникателният Бург не заподозрял него, ами контрабандистите, още повече че до следващия ден не забелязал липсата на бръснача. В противен случай по-навреме щеше да бъде обзет от други съмнения.

— Но откъде знаете всичко, и то с такива подробности?

— О, та да не съм вчерашна? Щом знаех кой е убиецът на господаря на замъка, не беше трудно да се досетя кой е убиецът на Тифенбах. Достатъчно беше да кажа на Франц, че съм го видяла да излиза от стаята на убития. След това той ми се изповяда. Една дума от мен щеше да го погуби, ето защо той купи мълчанието ми, като се ожени за мен.

— И вие допуснахте да бъде осъден един невинен човек? — попита Ван Зом. — Нима мислехте, че от такова отровно семе ще избуи вашето щастие?

— Тогава изобщо не се питах кое как е, нито пък размислях много-много. Бях уморена и съсипана. Баща ми нямаше късмет в своите начинания, бяхме напълно обеднели и принудени да водим мизерно съществуване. Ала въпреки това аз си живеях с голямата илюзия, че имам съсловното право да водя безгрижен, охотен живот във висшето общество, към всичко друго оставах безразлична освен към възможността да постигна целта си. И наистина я постигнах. Само не ме питайте на каква цена!

Около минута двамата мълчаха. После Ван Зом поде разговора:

— Моля ви, кажете ми още нещо: вие единственият свидетел ли сте, има ли друг, който познава истинския престъпник от онова време?

— Не мога да кажа с абсолютна сигурност, но предполагам, че Франц е имал помощници.

— Кое ви кара да мислите така?

— Веднъж когато го попитах как всъщност е попаднал в джоба на Бург ключът от стаята на чичо му, Франц се изпусна. Изсмя се подигравателно и рече: „Че за какво са доверените хора!“ Освен това съм убедена, че той е виновникът за опожаряването на замъка, когато загина законният наследник, малкият Роберт. Наистина, нищо не мога да докажа... ала това злодеяние бе последната брънка от една дълга верига престъпления, чрез които моят мъж постигна всичко каквото си беше намислил. Обаче тази мерзост Франц не извърши собственоръчно.

— Как ще обосновате това ваше твърдение?

— По време на пожара той не беше в замъка Хелфенщайн. Също както и Улрике, през онази вечер той се намирал още в града на заключителното съдебно заседание от делото срещу Бург. Ето защо е имал помагачи. Предполагам, че са били контрабандисти, с които поддържал постоянна връзка, това го разбрах по-късно.

— Ужасно! Да опожари замък и да причини смъртта на едно невинно дете!

Нора, която обезсилена се беше отпуснала на леглото, отново се надигна.

— Какво значение има това за човек — каза тя ясно и високо, — който чувства толкова малко угризения на съвестта, колкото и Капитана?

— Капитана ли?

Жената надигна глава и се послуша. Стори ѝ се, че из помещението се разнесоха сподавени възклицания, но тъй като после тишината не бе нарушена, тя отпусна глава.

— Да, признавам най-откровено — каза тя бавно и отмерено, — че моят мъж е Капитана, който от дълги години държи целия град и околията в страх и ужас.

— А съзнавате ли, че с това ваше обвинение го изпращате на ешафода?

— Точно това искам, съжалявам само, че за него няма да има средновековни изтезания! Би трябвало да изтърпи хилядократни мъки... също като мен!... Единствено заради това ви изповядах всичко.

— Той действително ли е Капитана?

— Гарантирам ви го с главата си.

— Добре, ще ви помогна да се отървете от това чудовище в човешки образ. Естествено, ще трябва да повторите тези ваши обвинения пред съдията.

— Да, да, да! И след като го унищожа, съм готова да умра!

— А в случай, че Герхард Бург е все още жив... и го намерят... вие бихте ли се явила на очна ставка с него?

— И на това съм съгласна!

— Ами ако ви изправят срещу вашия мъж?

— Най-голямото ми желание е да изкрещя в лицето на това чудовище колко много го мразя!

— Тогава се споразумяхме. Можете да останете тук в убежището на моя дом, докогато поискате.

Тя се надигна изненадана.

— Аз... аз съм във вашия дом и мога да остана тук? Няма ли да ме предадете на полицията?

— Няма да е умно от моя страна. Ако искаме да заловим Капитана, ще трябва да подхванем нещата малко по-иначе. Той просто ще ви обяви за невменяема и тъй като току-що идвате от психиатрично заведение, това твърдение би прозвучало доста правдоподобно.

С въздишка на облекчение, изтощена от голямото душевно и физическо напрежение, тя отново се отпусна на възглавницата.

— Ще извикам вашата прислуга — каза князът.

Той дръпна шнура на едно звънче. Появи се болногледачка с двама слуги, които по даден знак изнесоха навън леглото с болната. После Ван Зом протегна ръка към друг шнур и завесата от тънък воал се плъзна настрани. Свидетелите на странната сцена бяха осветени от лампата.

Улрике седеше до полковник фон Тифенбах. Скрила лице с носната си кърпичка, тя не помръдваше. Като изстрелян от тетивата на лък, тайният съветник Щиве скочи на крака, разтърка очи и каза:

— Нима сънувах? Та това беше... — тук той млъкна и погледна към останалите господа, сякаш искаше да се увери, че не е станал жертва на фокуснически трик или на зрителна измама. Ала около себе си видя преbledнели лица, по които се четяха удивление и дълбоко възмущение. След малко тайният съветник попита княза:

— Тази дама действително ли е съпругата на банкера фон Хелфенщайн?

— Гарантирам ви — заяви Ван Зом, — а и госпожица Улрике фон Хелфенщайн, чиято компаньонка е била на времето госпожа Нора, също може да го потвърди.

— Ами тя не е ли...? — при тези думи Щиве се почука с пръст по челото.

— Не, и духовно, и умствено тя е също толкова здрава, колкото сте вие или аз. Та нали целият ни разговор ви го доказва, а и господата професор Хофман и доктор Цандер ще го потвърдят.

— Тогава... тогава... тогава — възкликна тайният съветник Щиве и енергично размахна ръце във въздуха.

— Моля? — търпеливо попита Ван Зом.

— Ами тогава... мммда, значи тогава ние ужасно сме се заблудили.

Последва неловко мълчание. Хората се покашляха, побутваха се столове и кресла насам-натам.

Пръв се окопоти префектът на полицията Вреде. Напрегнатият израз от лицето му изчезна и се замени с доволна усмивка. Признанието на госпожа Нора бе свалило от плещите му огромен товар. Най-сетне и в пресата, и в обществеността щяха да престанат клеветите и обидите, с които упрекваха полицията в некадърност. Дори в двореца му бяха подхвърлили неприятната забележка, че не бил в състояние да разкрие дирите и тайните ходове на Капитана. Сега изведнъж всичко се промени. Най-сетне пак можеше да диша спокойно.

Потривайки доволно ръце, той се приближи до княза и рече:

— Направо знаменито, ваша светлост! — каза той, изпаднал в добро настроение. — Само едно нещо не разбирам — как успяхте да изтръгнете пълни признания от тази закоравяла персона след двайсетгодишна престъпническа дейност?

— Единствено е познание за човешката природа. Трябваше да я изпълня с омраза и чувство за отмъщение към нейния мъж. Принудих банкера, след една извършена от нея кражба, да я настани в болнично заведение като предразположена към психически отклонения.

— Принудихте го? Да не би да ѝ е дал отровата по ваше настояване? Това би било твърде неприятно.

— Не Това си беше негово дело. Предположих, че тя отдавна му е омръзнала — не забравяйте насила натрапената женитба — и като опасен човек, който знае за всичките му престъпления, той с готовност би се възползвал от предложилия му се случай да се отърве от нея веднъж завинаги. Той я превърна в най-лютия си неприятел.

— Сам разбирате, ваша светлост, че този успех ме радва изключително и че се намирам в най-добро настроение — кимна Вреде. — Онова, което чухме, беше ужасяващо! Клетия Герхард Бург! — Той закри устата си с ръка и се огледа наоколо. В същото време отвън се чу шум от захлопваща се врата. — Струва ми се — продължи

той по-тихо че останахме с един човек по-малко... вече не виждам нашия таен съветник Щиве. Признавам си, ваша светлост, че проклетия Капитан е причина да прекарам не една и две безсънни нощи... но може би всичко това е нищо в сравнение с нощта, която предстои на нашия стар, добър, саомнителен таен съветник!

Тук разговорът между двамата бе прекъснат. Министърът се приближи и признателно стисна ръката на Ван Зом. После се обърна към префекта на полицията и каза:

— Драги Вреде, струва ми се, че каквото остава още да се върши тук, е ваша работа.

Вреде направи нещо като полупоклон.

— Разбира се, ваше превъзходителство! Незабавно ще наредя арестуването на Хелфенщайн и...

Но Ван Зом побърза да го прекъсне:

— Ако ми разрешите, една молба...

— И каква е тя? — попита министърът.

— Да не го арестуват веднага! Дадох на този престъпник последен срок, който изтича след приблизително четиридесет и осем часа. Той или ще се осъди сам, което никак не ми се вярва, или още тази нощ окончателно ще се оплете в мрежите ми. На бял свят ще излязат допълнително и други неща. При всички случаи е в ръцете ни. Гарантирам ви го. — Вреде погледна въпросително министъра. Той обаче кимна утвърдително и каза:

— Значи вие гарантирате, ваша светлост. Добре! Удовлетворявам молбата ви. Драги Вреде, да изчакаме още малко!

23. ЧАСОВНИКЪТ

Беше към единайсет часа, когато и последната шейна потегли пред парадния вход на къщата на Ван Зом. Нощта беше тъмна и буреносна. По улиците и уличките метеше силен вятър и запокитваше в прозорците гъсти облаци от снежинки. Като слаби светли точки, загубили напълно осветителната си сила, газовите фенери блуждаеха във въздуха и не смогваха да осветят пътя на закъснелите минувачи дори на няколко крачки.

В този момент угасна голямата лампа в просторния вход, а след броени минути широката лицева страна на гордата внушителна къща потъна в дълбока тъмнина.

Но нейните обитатели все още не бяха легнали да спят. Прислугата се оттегли в помещенията, които гледаха към задния двор, чиито плътно затворени капаци не пропускаха и най-тънкия лъч светлина.

Княз Ван Зом седеше самотен в своя работен кабинет, подпрял чело на дланта си, втренчил поглед в тъмнината през прозореца, където от време на време подобно на призраци се носеха светлите гъсти снежни вихрушки. Мислите му бяха при жената на банкера, която по настояване на префекта на полицията временно бе настанена в държавна болница, където по всяко време бе на разположение на властите за разпит и където полагаха за нея грижи, необходими за пълното ѝ възстановяване. Ван Зом си даваше сметка за пълния си успех в опита да изтръгне желаните признания от съучастничката на Капитана. Но колкото и точно да беше изчислил и предвидил предварително всичко... сега, след като действително го беше постигнал, все пак то го беше дълбоко разтърсило. Мислеше си за стария таен съветник Щиве, който на времето с неумолима строгост беше подложил Герхард Бург на кръстосан разпит, а после с произнасянето на присъдата си го беше зачеркнал от редиците на живите.

Навярно в тези часове старият човек също като Ван Зом седеше потънал в тежки мисли пред призованите призраци от миналото.

Изведнъж князът скочи на крака. Не, той нямаше време за безполезни мечтания. Все още врагът не беше обезвреден! Ако всичко се развие така, както го е замислил, още тази нощ, малко след три щеше да удари сетният час за Капитана.

Последният гост още не беше напуснал дома му, когато Фридрих пристигна от затвора с новината, че същата вечер между десет и десет и половина непознат е стрелял с пневматична пушка в килиите, където първоначално бяха затворени арестуваните баща и син Волф. По настоящата молба на княза бяха необезпокоявано оставили да избяга този тип, когото Ван Зом и Фридрих добре познаваха и чиито действия бяха проследени внимателно. На Ван Зом, който дърпаше всички конци, му беше достатъчно да знае, че Капитана наистина е решен да направи всичко възможно само и само да отстрани всеки човек, запознат с тайните му, преди да е изтекъл фаталният за живота му срок.

За пореден път князът премисли взетите предохранителни мерки и реши още веднъж да поговори с Фридрих, и то възможно по-скоро. Той очакваше от Капитана всякакви подлост и коварство, а умният младеж, винаги в добро настроение, му беше станал особено близък и необходим през последните месеци.

Когато камбаната на главната църква отмери третия час, иззад едно крайпътно дърво, недалеч от желязната решетъчна порта, се отдели тъмен човешки силует и бавно започна да се приближава. Приличаше на човек, потънал в мислите си. Докато минаваше покрай портата, от вкочанените му от студа ръце на земята падна носната му кърпа.

— Пссст, хей! — шепнешком се разнесе още в следващия миг откъм другата страна на желязната порта. — Тук е свой човек!

Беше слугата Фридрих, който, изпълнявайки точно дадените му указания, търпеливо изчакваше развоя на събитията.

Човекът на улицата се наведе и бавно-бавно вдигна изпуснатата кърпичка. При думите на Фридрих той трепна от изненада.

— Някой каза ли нещо? — с приглушен глас попита.

— Да.

— И какво казахте?

— Свой човек!

— Не знам какво имате предвид.

Тогава зад Фридрих се чува скърцащи стъпки в снега и някакъв друг човек застана до него в малката градинка пред самата къща.

— Всичко е наред! — каза той на чакащия отвън мъж. — Прехвърлете се при нас!

Бързо и с лекота другият се покатери през оградата.

— Някой влизал ли е в къщата през последните два часа? — попита застаналият до Фридрих човек.

— Не съм виждал жива душа.

— А да сте забелязали нещо по-особено?

— Абсолютно нищо.

— Добре. Днес е главното изпитание за вас. Ако всичко мине като по вода, още отсега гостилницата „Съгласие“ става ваша, но ако съм се излъгал във вас, смятайте се вече за труп!

— Е, е! — тихичко се засмя Фридрих. — Предпочитам кръчма пред ковчег!

— Надявам се да е така, за ваше добро е. Все пак се налага да ви вържа. Подайте си ръцете!

— Да ме вържете ли? Защо, господине?

— От предпазливост. Вие ще ни водите. Ако разбере, че сте верен човек, нищо лошо няма да ви се случи, но ако усетя обратното, в сърцето ви ще забия нож.

— Бррр, колко страшно звучи това, драги ми приятелю! Ето спокойно се оставям да ме вържете. Ето ръцете ми!

Фридрих усмихнато протегна към човека и двете си ръце, макар че не му беше весело. Само за секунди китките му бяха стегнати отзад на гърба и тогава по даден знак от различни страни през снежната вихрушка към тях бързо и безшумно се приближиха още няколко човешки силуета. Фридрих ги преброи. Без предводителя те бяха десет души.

— И така — отново поде човекът, който бе говорил дотогава, и на Фридрих се стори, че разпознава гласа на достопочтения „органист“, — който не се предава без шум, ще получи нож между ребрата. Ти ще останеш на пост долу при входната врата, а ти на стълбището. Тъй! Вие четиримата ще заемете със съкровищницата! Останалите четирима ще ме последват! Отиваме при княза! Хайде!

С тези думи той пхна ключа в ключалката. Вратата се отвори безшумно. Един от мъжете побутна Фридрих да върви пред него. В къщата всеки от тях запали по един маскировъчен фенер. Фридрих закрачи напред, последван от предводителя и останалите. Можеше да се закълне, че този човек беше Капитана. Заизкачва се нагоре по стълбите и на първия етаж се спря пред една врата.

— Ето тук е помещението със скъпоценностите — прошепна той.

— Къде спи князът?

— Ей там, вдясно! Предпоследната врата води към антрето пред спалнята му.

Капитана нареди на четирима от хората си да влязат в стаята, където се съхраняваха скъпоценностите. Изчака и последният от тях да излезне зад вратата, а после направи знак на останалите четирима.

Антрето, в което се вмъкнаха бързо и безшумно, беше тъмно като в рог. Маскировъчните фенери пръскаха слаба, несигурна светлина, която често мамеше зрението.

— Къде е? — попита Капитана в ухото на Фридрих.

— Ей там зад завесата!

— И така — обърна се Капитана към хората си, десницата му здраво стисна ножа, приготвяйки се за удар, — аз сам ще се заема с онзи пес! Само в случай на нужда ще го нападнете и вие!

Съвсем тихо, на пръсти, той тръгна пред другите и отметна тежката завеса, толкова плътна, че даже ярка светлина не проникваше през нея.

Но веднага се спря на мястото си като закован. Мислеше, че ще влезе в тъмна спалня, а най-неочаквано се озова пред силно осветено помещение. Ръцете му пипнешком затърсиха опора встрани и фенерът заедно с ножа строполиха на пода. Имаше чувството, че леденостудена ръка стисна сърцето му... ръката от мрака...

В стаята точно срещу вратата стоеше писалището на убития господар на замъка Хелфенщайн. И изобщо цялата стая беше същата. Мебелите, картините, както и другото обзавеждане... всичко беше същото. Или по-точно казано — бяха поставени точни копия на предметите, унищожени от пожара в замъка Хелфенщайн. И това бе работа на Ван Зом!

А на всичко отгоре от камината се чуха звънките удари на часовник, отброяващи съответния час и заедно с тях се разнесе песента на стария часовник: „Бъди винаги верен и честен чак до своя гроб студен...!“ Нежните звуци подействаха на престъпника като удари с чук. Преди много години същите звуци прозвучаха в ушите му точно когато извади острия бръснач и червената кръв на стария Хелфенщайн бликна от прерязаното му гърло!

Хиляди пъти оттогава тази мелодия го беше подлудявала. Където и да отидеше, каквото и да правеше, той я чуваше. Против волята му Нора беше запазила този гаден часовник и го беше поставила в стаята си, но той не биваше да бие, не биваше да се разнася песента му. Така беше наредил Франц фон Хелфенщайн.

А ето че сега точно тук го посрещна тъничкият гласец на стария стоящ часовник. Престъпникът не подозираше, че Ван Зом е узнал значението на този часовник от Нора и от Антон и в последния момент се е сдобил с този странен механизъм, като предварително знаеше ролята на неговата мелодия в плана за разобличаване на Капитана.

От гърлото на престъпника се изтръгна задавен вик. Той се олюля. В същия миг силен глас зад него разкъса гробовната тишина.

— Убиец! Франц светкавично се обърна. Пред него стоеше... Герхард Бург!

— Помощ! — изрева Капитана. — Мъртвите възкръсват!

Той размаха ръце във въздуха и тежко се строполи на пода. При падането си престъпникът неволно подритна с крак ножа и оръжието се плъзна по пода далеч в ъгъла на стаята.

Четиримата избрани от него хора, несъмнено най-дръзките смелчаци от цялата банда, се вкамениха от уплаха, като видяха своя предводител да рухва на земята. Не забелязаха, че Фридрих тихичко се измъкна настрани.

— Внимание! — заповеднически се разнесе същият остър глас. — Обърнете се!

Подобно на безволеви марионетки четиримата се подчиниха и се видяха изправени срещу шестима полицаи, сред които беше Фридрих, развързан и с револвер в ръка. Сигурно тези хора безшумно бяха обезвредили поста при входната врата и другия на стълбището.

— Предателство! — извика най-сърцатият от бандитите. — Пронижете ги с ножовете си!

Ала още преди ръцете да успеят да замахнат за удар, пълните с олово палки на полицаите се стовариха върху главите им и след кратко време престъпниците лежаха вързани върху килима.

Вързаха ръцете и краката на изпадналия в безсъзнание Капитан, занесоха го в съседната стая и го оставиха под надзора на един пазач.

Цялата сцена се разигра за не повече от три минути. С няколко кратки манипулации Герхард Бург отново се превърна в княз Ван Зом и заедно с Фридрих и полицаите се отправи към гардеробната, за да сложи край на престъпните деяния на останалата част от бандата.

Докато Капитана и неговите четирима съучастници бяха влезли в работния кабинет на Ван Зом, мислейки го за неговата спалня, останалите четирима ловко бяха отворили големия шкаф със скъпоценностите. С треперещи от алчност ръце те започнаха да вадят книгите и да ги разтварят — нали от Капитана бяха научили тяхната тайна. Но... в тях намериха само дребен чакъл.

— Само камъни! — разочаровано извика един от тях.

— Я млъквай! — сопна му се неговият съсед. — Това е само хитър номер. Онова, което търсим, ще се покаже ей сега. Продължавайте!

В същия миг откъм набеденото за спалня работно помещение на княза се разнесе вик — вярно, беше приглушен от стените и от дебелата плътна завеса, но все пак бе ясно доловим.

— Какво беше това? — стреснато попита един от тях и нададе ухо към вратата.

— Последният признак на живот от устата на княз Ван Зом — небрежно подхвърли друг и затвори още една книга, която също съдържаше най-обикновени камъни. — Сигурно Капитана му е светил маслото.

— Да се надяваме.

Изпълнени от алчност, те продължиха да търсят, но колкото и томовете да разтвориха, в никой от тях не откриха друго освен камъчета и пак камъчета.

— Проклет боклук! — изгуби търпение най-припряният от тях. — Да се захващаме с касата! Да не си пилеем повече времето с тези камънаци!

В същия миг в стаята изведнъж стана много светло. Двете врати към коридора и към съседното помещение се отвориха широко и на

прага им заплашително пробляснаха оръжията на полицаите — малки, но зловещи пистолети с насочени дула към престъпниците.

— Дръжте ги! — изрева най-близко застаналият до полицаите бандит и с високо вдигнат нож се нахвърли срещу тях.

Тогава се разнесе изстрел. Човекът рухна на земята, улучен точно в челото.

— Горе ръцете! — заповяда острият глас на княза. — Който помръдне, ще бъде застрелян!

С готовия за стрелба револвер в ръка той прекрачи прага.

— Хвърлете ножовете! — продължи князът и запъна спусъка. Чу се как стоманените остриета издрънчаха на пода.

— Ей там, от дясно... един по един излизате напред! Хайде, давай!

— Къде е Капитана? — извика един тип, чиято късо подстригана червеникава коса издаваше наскоро пуснат на свобода или избягал затворник.

— Скоро ще го видиш, рижава главо — гласеше отговорът, — и то здравата вързан. Всъщност би могъл сам да се сетиш, че иначе ние нямаше да сме тук!

— Е, ами тогава — грубо се изсмя рижият и, като кършеше нахакано рамене, се приближи. — Този път ножовете ни не са изцапани с кръв... иначе щях да ви вода заедно с нас на оня свят, проклетите копои такива!... Хайде, момчета!

Все още колебаейки се и ръмжейки като вързани на верига песове, останалите пристъпиха напред и се примириха с неизбежната участ. Протегнаха ръце, за да ги вържат, и скоро бяха отведени.

Те се появиха пред дома на Ван Зом щом удари три, а когато от църквата бе отмерена първата четвъртина от следващия час, изнесоха Капитана с вързани ръце и крака от къщата. Докато прислугата сновеше из помещенията на обширната сграда като подплашен орляк кокошки, за да заличи следите от схватката, потънал в дълбок размисъл, Ван Зом стоеше изправен на прозореца в работния си кабинет и гледаше как тъмните силуети изчезват в снежната виелица.

Капитана беше изиграл ролята си за последен път.

Какви ли не мисли минаваха през главата на Ван Зом. Той разтърка чело, като че ли искаше нещо да изтрие, после се върна в стаята. На прага ѝ се появи слугата Фридрих.

— Заповедта е изпълнена! — доложи той по военному. — Четирима души молят да бъдат върнати на детективска служба в родния си град отвъд тези красиви планини!

— Четирима ли? — попита неговият господар, който малко по-объркан се върна в действителността от света на своите мисли. — Но аз виждам само един!

— Всъщност са двама, но единият се брои за трима. Спомнете си за кумеца Хайденрайх преди време, когато беше онази иманярска история — едно е три и три — едно, това е то магьосническото число! — засмя се Фридрих, но в смеха му имаше и мъничко тъга. — На първо място е вашият слуга Антон. На второ, най-обикновеният копей Ханс Хол, който от днес нататък пак заедно с гореспоменатия Антон ще бъде вързан като със синджир за службата си на частен детектив в родния си град. На трето място идва вятърничавият скулптор Щайн, който ще изчезне безславно и безследно. И на четвърто — почтеният Фридрих, понякога наричан Йохан, който няма да получи нито чаровната Йете, нито гостилницата „Съгласие“, защото човекът, който се канеше да му подари тази хубава кръчма, бе изпратен от ваша светлост в един хотел, където на самия него нищо няма да му подаряват! Ах, да, така е ваша светлост, на този свят ти се отплащат все с неблагодарност!...

„ЗА ДА СЕ СБОГУВА...“

Голямо беше вълнението на следващия ден в града, щом се разчу, че през последната нощ със съдействието на княз Ван Зом е арестуван спечелилият си ужасна слава Капитан заедно с цялата си банда. Обаче вълнението и сензацията надминаха всякакви граници, когато вестниците публикуваха името на тайнствения, толкова дълго търсен престъпник — банкера Франц фон Хелфенщайн. Хората бяха смаяни и отначало не повярваха. Питаха се дали пресата или пък полицията не бяха станали жертва на рафиниран и хитър шегаджия. После вестниците започнаха да изнасят все повече и повече убедителни подробности... и лека-полека кошмарът, който от дълго време неизказано бе измъчвал надлъж и нашир жителите на страната, взе да се разсейва и накрая изчезна.

На обед по заснежените улици на града се чуха веселите звънчета на шейната с малката златна княжеска корона над холандския държавен герб. Тя спираше ту тук, ту там и навсякъде слугата скачаше на тротоара, за да предаде в една или друга къща някакво писмо.

Кратката бегло нахвърляна на ръка покана предизвикваше учудване, а при Улрике фон Хелфенщайн това учудване се примеси с дълбока печал.

Когато камериерката, донесла писъмцето на своята господарка, излезе от от стаята, Улрике не беше повече в състояние да се владее. Погледът ѝ се плъзгаше по кратките редове, сякаш още не можеше добре да схване смисъла им. Две сълзи се отърколиха по страните ѝ, размавайки буквите, които неговата ръка беше написала: „За да се сбогува, княз Ван Зом си присвоява честта най-учтиво да покани госпожица Улрике фон Хелфенщайн на чашка чай и непринудена лека вечеря...“ За да се сбогува! Защо е това внезапно заминаване? Тъкмо след залавянето и разобличаването на Капитана имаше толкова неща да се изясняват и уреждат в нейните семейни работи и отношения, а това можеше да стане единствено с помощта на Ван Зом. Сега той просто я изоставяше на произвола на съдбата. Разтърсиха я тихи ридания. Изведнъж в нея отново настана пълен мрак и като че с един удар угасна жизнеността, куражът ѝ за борба с живота, изместили от няколко седмици нейната дългогодишна тъга и меланхолия. За да се сбогува... Тя притисна с кърпичката пълните си със сълзи очи и се опита да овладее обзелото я глупаво чувство. Та какво ли в крайна сметка я засягаше княз Ван Зом? Какво си беше мислила, на какво се беше надявала? Какво беше това раздвоение в душата ѝ?... Тя не искаше да признае пред себе си, че простодушното ѝ и прямо сърце, което не знаеше що е притворство, се беше събудило след двайсетгодишно вцепенение и безчувственост, че цялото същество на този чужденец я привличаше по необясним начин. Имаше чувството, че този човек е донесъл със себе си полъх от любимия ѝ, изчезнал безследно толкова отдавна.

Часовете отлитаха, тя трудно съумя да се овладее. Позвъни на камериерката си и докато момичето ѝ помагаше да се облече за посещението си в дома на княза, тя за пореден път премисляше какво би могло да означава това бързо и ненадейно сбогуване. Ала колкото и да си блъскаше главата, не ѝ хрумваше логично обяснение.

В дома на княза тя завари гостите насядали на трапезата. Там бяха полковник и госпожа фон Тифенбах заедно с дъщеря си Хедвиг, както и често споменаваният от вестниците асесор Шуберт. Там беше и авторът на стихосбирката „Картини от родината на тропиците“, Алмансор, със своята тиха и мълчалива природена сестра Мари Бертрам. Погледът на Улрике скришом търсеше този млад човек, който, без все още и самата тя да подозираше, ѝ беше толкова близък.

— За съжаление старият таен съветник Щиве е отказал поканата ми — каза княз Ван Зом. — Пише, че вчерашното вълнение и прозрението, че която и да е човешка присъда е отчайващо несъвършена, са му донесли безсънна нощ и има нужда да си върне душевното равновесие. Но ми пожелава всичко най-добро — както за моето заминаване, тъй и за по-нататъшния ми житейски път.

— Заминаване! — избоботи със своя мощен глас полковник Тифенбах. — Вярно, това беше поводът за вашата покана. Но защо така, ваша светлост? Надявахме се да ви задържим в нашия прекрасен град! Кажете ни поне защо тъй внезапно?

Всички погледи се отпавиха към княза в напрегнато очакване, но Ван Зом усмихнато махна с ръка и каза:

— По-късно ще ви обясня всичко, по-късно, скъпи мои приятели.

Затова и помолих да ми окажете честта да ме посетите. Да, наистина става дума за сбогуване... но животът е толкова пъстър... нима е невъзможно хората да се срещнат по-скоро, отколкото са предполагали?

Улрике фон Хелфенщайн се наведе ниско над чашката си е чая и разсеяна и объркана за трети път сложи захар в нея.

— Откровено да ви призная, ваша светлост — наруши асесор Шуберт дълбокото мълчание, което бе настъпило след думите на домакина, — това е тежка загуба за всички нас. Макар и добре да разбирам, че след като беше ликвидирана бандата на Капитана, нищо не ви свързва с този град, все пак...

Разговорите отново се насочиха към събитията от последната нощ и всички толкова се разгорещиха, че никой не забелязваше как се нижеха часовете. Гостите се разхождаха в съседните помещения, предоставени за приема. Дамите си похапваха различни сладки лакомства, господата пиеха ликьори и си избираха пури от различните кутии, поднасяни от обикалящите наоколо прислужници.

Урлике фон Хелфенщайн не допринесе и с една дума за оживения разговор. Сърцето ѝ бе свито от болка. Беше се усамотила в малка съседна стая. Там стоеше унесена пред маслена картина с пейзаж от Делхи. Сериозно обмисляше дали няма да е по-добре, ако се извини с несъществуващо главоболие и се върне у дома си, защото се страхуваше, че може да се разплаче с глас тук, в тези помещения, които никога повече нямаше да види.

— А знаете ли, госпожице фон Хелфенщайн — внезапно чу тя зад гърба си звучен глас, — че всъщност давам тази прощална вечеря заради вас?

Урлике изплашено се обърна и втренчи поглед в дружелюбно усмихнатото лице на Ван Зом.

— Заради... мен? — повтори тя със запъване. — Мисля, че се шегувате, ваша светлост!

— О, не, напротив, говоря съвсем сериозно!

— Но не разбирам поради каква причина...

Тя млъкна и се опита в израза на лицето му да открие обяснението.

— Ще ми позволите ли да ви напомня за нашия разговор, в който става дума за общия ни приятел...

— За Герхард Бург ли? — възкликна развълнувано тя.

— Точно така. Казах ви... или май само ви загатнах, че той има желание пак да види родината си, ала само при условие, че името му се очисти от ужасното подозрение за извършеното двойно убийство...

— Продължавайте! — настоя Урлике.

— Мисля, че най-после за неговото оправдание няма пречки!

— И?

— И за да може Герхард Бург да се върне в родината си, аз ще трябва да си замина... Гледате ме толкова въпросително. Повтарям: Герхард Бург има възможност да бъде тук, само ако княз Ван Зом му отстъпи мястото си. Просто няма как двамата да съществуват един до друг. И тъй като предполагам вие държите да се видите с вашия приятел от младежките си години, реших с тази прощална вечер да ви доставя малка радост. Разбирате ли ме?

Урлике сведе глава, кръвта нахлу в лицето ѝ.

— Не ме измъчвайте! — помоли го тя. — Нещо се е случило. Говорете! Имате ли вест от него?

— Да.

— Мога ли да видя писмото? Какво пише?

— Моля ви още само за минутка търпение! Ей сега ще се върна и вие ще... узнаете... всичко.

Той бързо излезе. Учудената Улрике го проследи с поглед. Князът странно наблегна на последните си думи. Обзе я трескаво безпокойство.

От съседните помещения до слуха ѝ долиташе глъчката от спорещи гласове. Другите гости все още разискваха какви ли не въпроси, засягащи Капитана и престъпната му дейност. Всичко това за Улрике беше без значение. Тя потърси с какво да се развлече. Погледът ѝ отново падна върху картината с пейзаж от Делхи. Тя пак обърна гръб на вратата, зад която беше изчезнал Ван Зом.

И ето че изведнъж долови зад себе си някакъв шум. Бързо се обърна и... извика:

— Герхард...!

Мъжът, който толкова неочаквано изникна пред нея, доста я изплаши. Стори ѝ се, че цялото помещение се завъртя около нея. Ала тя се опита да се държи храбро и скоро овладя слабостта си. В погледа ѝ грейна ликуваща радост, понеже веднага позна Герхард Бург, променен, напълно разбираемо, след двайсет години отсъствие, но все още строен и напет, в цветущо здраве, досущ като образа, съхранил се в сърцето и душата ѝ. Заблудата беше изключена.

— Герхард! — извика тя още веднъж и понечи да протегне ръце към изчезналия от дълги години приятел. Но в същия миг се сети какво ѝ беше разказал ван Зом, а именно, че Бург отдавна се е оженил. И ръцете ѝ безсилно се отпуснаха. Сянка от меланхолия и тъга се смеси с радостта ѝ. В този момент Герхард бързо направи крачкадве към нея и каза:

— Аз съм, Улрике! Най-сетне се прибрах у дома, най-сетне съм оправдан, най-сетне съм в състояние да те попитам дали през всичките тези дълги години не си ме забравила и дали си съхранила в себе си поне мъничко обич към мен.

Тя му отправи несигурен поглед.

— Да... много се радвам... да те... не, да ви... не, да те видя отново. Вече чух от княз ван Зом, че... но Боже мой, гласът... е същият като на княза...

Улрике млъкна объркана. Той я погледна с очи, които сияеха от щастие.

— Улрике, не подозираш ли най-после истината? Княз ван Зом и аз не можем да се появим едновременно на едно и също място, защото сме... един и същ човек.

— Ти си... Ван Зом?

— Да, аз съм.

— Ами холандката?

— И жената, и децата са измислени, просто измислени, Улрике. При тези думи тя се разплака, в нея само за секунда изчезна огромното напрежение.

— Извинявай! — каза той и я прегърна с едната си ръка, сякаш да я защити. — Не ми беше лесно да ти кажа тази неистина, но първо трябваше да разбера какви чувства изпитва сърцето ти. Освен това още не биваше да говоря, не биваше да разкривам самоличността си преди името ми да е очистено от позора.

Тя кимна и със сълзи в очите каза:

— То е очистено. Герхард Бург се оправда.

— Благодарение на твоята помощ, както и благодарение на княз Ван Зом, който неуморно играеше ролята на детектив. Никой не успя да прозре маската ми.

— О, напротив! — веднага възрази тя. — Сърцето ми подозираше истината. В присъствието на Непознатия от Индия то туптеше по-силно, не се оставяше напълно да бъде заблудено.

— Значи — допълни той, — то е продължавало да обича Герхард Бург, в когото никой вече не вярваше, така ли?

— Да.

В отговор той нежно целуна Улрике. Тя отвърна на целувката му и не се възпротиви, когато Герхард притисна главата ѝ до гърдите си, започна да я гали и да ѝ шепне:

— Всичките мъки и страдания свършиха. Сега ще бъдеш щастлива, щастлива след толкова дълги години на тъга и нещастия.

Най-сетне тя се освободи от прегръдката му и го погледна изпитателно в очите.

— Ами какво ще стане сега с княза? — попита тя. — Имам предвид... с неговата титла. Тя истинска ли е или... само измислена?

— Аха, искаш да кажеш, че и тя е била маска? Не, успокой се! Князът е истински и титлата е заслужена честно и почитено! И когато се венчаем, Улрике, ти ще станеш господарка на едно внушително имение.

— Къде?

— На: Борнео!

Улрике отново го погледна въпросително.

— А как се сдоби с него?

— Ще ти разкажа с няколко думи. Когато избягах на времето си... на времето, преди двайсет години..., не заминах за Америка, както правят повечето хора, нарушили закона, а отплавах към Индийския архипелаг. Три години се скитах из Северно и Западно Борнео...

— Боже мой!... Сред диваците? Казват, че там имало и човекоядци!

— О, положението не е чак толкова лошо! Измежду тези диваци има свестни, достойни за уважение хора. Във всеки случай добре се разбирах с тях. Спечелих приятелството на княза на Матан, тъй като спасих любимия му син от разбеснял се носорог. По-късно с помощта на този княз намерих големи диаманти. Самият той притежава известния „Данау раджа“, който тежи над триста и шейсет карата. Така забогатях. После дойдоха англичаните. Но аз избягвах всичко, което ми напомняше за Европа и за родината... понеже там имаше една жена — добави той тихо, — която трябваше да забравя... а не можех... Накратко, нещо ме теглеше да замина. И така, отправих се към вътрешността на страната... тя принадлежеше на холандците, ала само формално. А там няха конкуренти, защото всеки се страхуваше да рискува живота си. След една-две години сред даяките, тамошните туземци, си спечелих слава на безпогрешен стрелец. Уважаваха ме и се страхуваха от мен, така че можех да поема риска да закупя огромен участък земя точно сред тяхната територия. Заживях там и всички главатари надлъж и нашир ми се подчиняваха. Ето как чрез моето влияние успях да измъкна оттам здрави и читави група изследователи, обречени иначе на сигурна гибел, както и поделение колониални войници. По-късно накарах непокорните туземни племена да сключат договор с холандските губернатори. Дори на времето „Нюве Ротердамсе Курант“ издаде специален брой заради тези събития, а

холандското правителство ме прикани да му изпратя допълнително поточни данни. Моята тогавашна постъпка му донесе значителни успехи и затова то ми предложи пожизнена рента. Аз обаче отказах. След това холандското правителство реши да ми засвидетелства благодарността си, като ми даде титлата княз. Така станах княз Ван Зом.

— И тази титла не може да се оспори, така ли?

— Не.

Улрике замълча и след известно време тихо попита:

— Искам да знам още нещо, Герхард. Днес ти ме покани в дома си. За да се сбогуваш. Защо? пак ли искаш да напуснеш Германия?

— Не толкова скоро! Моите имения на Борнео имат благонадеждни управители и е достатъчно от време на време да отиваме заедно там, за да видим как вървят нещата.

— Защо тогава тази заблуждаваща дума „сбогувам“, която толкова много ме изплаши и от която толкова ме заболя? — ще ти обясня, поканих те, за да се сбогувам... с изминалите тъжни двайсет години, а също и с този княз Ван Зом от Борнео. Пред теб е само Герхард!... Доволна ли си от това обяснение?

Щастлива тя се отпусна в прегръдките му.

25. ИГРАТА СВЪРШИ

Първото нещо, което предприе Ван Зом на следващото утро, беше на отиде до къщата на Франц фон Хелфенщайн, чиито входи се охраняваха от полиция. С дебела папка под ръка се отправи към сградата на съда. Времето се промени. Силен фьон духаше над града и превръщаше снега в киша и мръсотия. Хората, вече свикнали с кучешкия студ, отваряха прозорците си. Беше като предвестие на пролетта, до която оставаше още малко време.

Изглежда асесорът Шуберт очакваше посещението на Ван Зом, защото щом князът се появи, очите на съдебния чиновник радостно светнаха и той се втурна да го посрещне.

— Благодаря ви, ваша светлост, че вчера ме поканихте да присъствам на онова странно превъплъщение! Много неща имаме да поправяме и да компенсираме относно обявления извън закона Герхард Бург, който сега носи княжеска титла, а и за много неща трябва да благодарим на Непознатия от Индия. Колкото повече се задълбочавам в досието на делото по Капитана, толкова по-откровено трябва да призная, че без вашето съдействие никога нямаше да открием следите на този хитър и изпечен престъпник! Знае ли ваша светлост, че във връзка с този случай господин министърът е на доклад при краля?

Ван Зом пренебрежително махна с ръка и каза:

— Не забравяйте, драги господин асесор, че успях да постигна целта си толкова бързо само защото получавах от страна на тукашните власти помощ и подкрепа! Затова по-добре да говорим за други неща! Днес ще имате добрината да доведете стария ковач, нали?

— Всичко е подготвено. Нека ваша светлост ми позволи да кажа още нещо! Досегашното поведение на ковача показва, че той храни към Капитана стара ненавист, както и че на времето е бил принуден да извърши онова престъпление.

Ван Зом замислено поклати глава.

— И аз подозирам същото. Само ми липсва ключът към загатката. Възможно е тогавашната... но ще видим. Може би той ще

каже на Герхард Бург, отдавна смятан за безследно изчезнал, онова, което досега е премълчавал пред съдия-следователя.

Князът седна до асесора Шуберт зад писалището му.

— Ако ви помоля да го доведете?

Съдебният писар седеше очаквателно пред своята масичка малко по-настрани, а асесор Шуберт си беше приготвил молив и листове хартия.

Шуберт позвъни и след като се появи един съдебен служител, той му даде съответните нареждания. След известно време вратата се отвори и с тежки, провлечени стъпки в стаята влезе старият Волф. Цялата му фигура изглеждаше приведена. Дясната му ръка, която при задържането беше изкълчена от Ван Зом, висеше на бинт. Очите под гъстите му рунтави вежди бяха дълбоко хлътнали в орбитите си. Някаква горчива мъка го разяждаше.

Ван Зом едва не скочи на крака, за да го подкрепи, толкова го потресе физическото рухване на силния някога мъж.

Старият Волф се приближи до писалището като сомнамбул, като човек, който не се интересува от заобикалящия го свят.

— Господин асесор — каза той полувисоко, — каквото и да съм направил... пуснете моето момче да си върви! Той е невинен... наистина нищо не знае...

Насред изречението той млъкна, внезапно забелязал Ван Зом, който не носеше вече маска, и в когото разпозна Герхард Бург, макар че двайсетте години не бяха минали, без да оставят следи във външността на тежко препатилия и изстрадал човек.

— За Бога! — извика той. — Господ да се смили над мен... това е Бург! Герхард Бург!

Потръпвайки, той закри лице с лявата си ръка.

— А-а, значи не сте ме забравил, Волф? — развълнувано каза Ван Зом. — Това е хубаво. Седнете! Аз съм тук, стари приятелю, за да ви изкажа благодарността си, защото ако не бяхте вие, сега нямаше да съм жив!

Бавно, като че не можеше да схване добре думите му, Волф отпусна ръка и втренчи поглед в човека зад писалището. Краката му се подкосиха и се строполи на един стол, който силно изпраця и замалко да се счупи.

— Да... благодарите? — с тих глас заекна ковачът. — Без мен... е нямало... да сте жив... вие...

— Така е, приятелю Волф. Ако на времето не ме бяхте измъкнали и от купето на влака, нямаше да мога да си върна свободата и отдавна да съм изгнил във вонящата килия, или невинен щях да бъда екзекутиран като убиец.

При тези думи Ван Зом се изправи, заобиколи писалището и се приближи до някогашния ковач на Хелфенщайн.

— Герхард Бург! — повтори старият човек отнесено. — Наистина, той знае всичко... да, знае всичко!

— Да, Волф. Ако не всичко, то поне достатъчно, за да предпазя момчето ви от затвора... а и вас също!

— Боже Господи!... Момчето ми!

— Най-напред ще ви кажа следното: подпалването на замъка Хелфенщайн...

Арестантът понечи да скочи и да възрази, ала с болезнен стон се отпусна върху облегалото на стола.

— Волф, бъдете разумен и изслушайте внимателно онова, което ще ви кажа! Опожаряването на замъка има давност. Никой съдия не може да ви осъди заради това престъпление!

Като се с помощта на невидима сила старият ковач се надигна от стола. Очите му неестествено се разшириха. Тежките му, съсипани от работа ръце затрепериха като листа на трепетлика.

— Давност ли? — със задавен глас изрече той. — Давност?... О-о... иска ми се... веднага... да го кажа... на... моето момче!

— Недейте, Волф! Само ще събудите в него лъжливи надежди.

— Лъжливи надежди ли?

— Да, Волф, поне на първо време. От вас зависи дали синът ви, а и вие самият, окончателно ще се спасите от затвора. А сега внимавайте! Само по себе си вашето подпалвачество е покрито с давност... но към него се прибавя нещо много лошо. Ако при умишлен палеж се унищожи човешки живот, срокът за давност става двайсет години. А този срок изтича след четири месеца... просто нямате късмет, драги Волф. Ето виждате ли, ако малкият Роберт фон Хелфенщайн не беше загинал в пламъците, тогава...

— Не, не, не! — изкрещя Волф и стъклата на отворения прозорец издрънчаха и над минаващите по улицата хора прелетя

мощният му глас. — Никой не изгоря тогава! Жив човек не е изгарял! Само мъртвото дете на гърбавата Грете, разсилната!

— На гърбавата Грете ли?

— В името на моето душеспасение! Банкерът искаше малкият Роберт да загине в пламъците и ние... не, тогава аз спасих малкия Роберт. Просто сърце не ми даваше да... и затова взех детския труп...

Ковачът направи движение с ръце, сякаш захвърляше нещо надалеч. Разтреперан от глава до пети, той отново се строполи на стола си.

— Спокойно, Волф! — опита се да го успокои Ван Зом. — Спокойно! И това го знам, но ни е необходимо вашето откровено признание. Иначе върху вас ще тегне подозрението, че на съвестта ви тежи човешки живот... Не, останете си седнал на стола, Волф! Ще ви задам няколко въпроса и вие ще ми отговаряте само с „да“ или „не“. И така: банкерът Франц фон Хелфенщайн настоятелно поиска от вас да подпалите замъка, нали?

— Да.

— За него най-важното беше в този пожар да изгори наследникът на стария Бернхард фон Хелфенщайн, малкото момче Роберт, така ли?

— Да.

— Недвусмислено ли го заяви?

— Мога да се закълна... а и момчето ми...

Ван Зом махна с ръка и побърза да го прекъсне:

— Вие сте искали да спасите малкото момче. Разбирам. Затова малко след погребението, докато сте празнували рождения ден на гробаря Зебалдус, сте откраднали от ковчега мъртвото дете на разсилната Грете от Хелфенщайн, нали?

— Да, на гърбавата Грете.

— Малко преди пожара сте извели тайно от замъка малкия Роберт и сте го довели в града, подхвърляйки го пред сиропиталището?

— Да.

— Оставили сте му неговата златна верижка на врата заедно с медальона и инициалите на името му, нали?

— Да, господин Бург! Но откъде знаете...

— Задоволете се с факта, че го знам. И се радвайте... защото иначе вратите на затвора завинаги щяха да се затворят зад вас! По друг

начин не бихте доказали истината... А сега — по-нататък! Имате ли сведения от сиропиталището какво е станало с подхвърленото дете?

— Не съм питал, но все пак узнах. Един шивач на име Бертрам, който беше и музикант, го е осиновил. Нарекъл го Рихард според онова „Р“ на медальона.

— Значи детето се казва сега Рихард Бертрам и е син на шивач, така ли?

— Да.

— За Бога, ваша светлост! — прекъсна ги асесор Шуберт. — Тогава нашият Алмансор, нашият поет Рихард Бертрам, е единственият законен наследник. — ... на имението Хелфенщайн. Така е, господин асесор, и след всички дадени показания, след всички доказателства и признания няма нещо което да пречи на официалното признаване на Роберт фон Хелфенщайн за истински наследник.

При тези думи старият селски ковач склочи ръце като за молитва. Ъгълчетата на устата му конвулсивно потръпваха, сякаш в душата му бушуваше буря и сякаш се мъчеше да удържи и преглътне напирещите сълзи.

— Точно това — дрезгаво каза той — ме преследваше ден и нощ, на сън и наяве. Виждах пред себе си Роберт като подхвърлено дете... и вас, господин Бург, как се скитате немил недраг по далечни земи!... О-о, все пак Бог е милостив, макар и късно ме дари с този хубав час!... Той ми е простил!

— Хората също ще ви простят, Волф, и ще можете да започнете в Хелфенщайн нов живот, ако признаете всичко и действително се разкаете. — Всичко ще кажа, всичко! Но да започна нов живот? Не, господин Бург, твърде е късно. Да се върна пак в Хелфенщайн? Никога! Виждате ли, господин Бург — разприказва се неудържимо старият Волф, сдържал се толкова години да разкрие сърцето си пред някого, да свали целия непоносим товар от своята душа, влачен в продължение на двацет дълги години... — виждате ли, господин Бург, когато на времето ви измъкнах от влака...

— Значи го признавате?

— Разбира се!

— Но защо го направихте? Един осъден за двойно убийство не се освобождава само от добро сърце! Сигурно е имало нещо друго, което ви е решило на тази стъпка!

Старият Волф заби поглед пред себе си и мълча известно време. После продължи:

— Запишете всичко, господин асесор, запишете! Това е нещо като разчистване на сметки от миналото и искам да сваля от себе си всяка вина. Е, имам на моя сметка не едно и две прегрешения, господин Бург, и направо ще си призная: бях контрабандист... о-о, такива като мен има... исках да кажа, такива като мен на времето имаше колкото щеш по границата, а и около Хелфенщайн... и не винаги се е пипало с велурени ръкавици! И така, в една нощ... при самоотбрана, господин асесор... между юмруците ми попадна един граничар — при тези думи ковачът огледа загрубелите си ръце — и се наложи граничарят да лежи няколко седмици в болницата. Но всичко беше съвсем честно, мъж срещу мъж, макар че заради черната ми маска той не ме позна. След това никой не знаеше, че старият Волф е свършил тази работа. Само един-единствен човек го подразбра. И аз самият не знам как! И този човек беше... — ... банкерът Франц фон Хелфенщайн! — подхвърли Ван Зом.

— Правилно. Той беше. И оттогава ме държи в ноктите си като самия сатана. Аз затъвах все по-надълбоко. А когато не исках повече да участвам в игрите му, той ме заплашваше, че ще ме издаде на полицията. Ами да, той бе в състояние да докаже всичко, което бях извършил, а аз не можех да му направя абсолютно нищо. Така всичко си продължаваше по старому. Веднъж се разхождах в Боровата клисура и видях как банкерът застреля ротмистър фон Тифенбах...

— Какво? — извика Ван Зом, прекъсвайки го. — Видели сте убийството, Волф?

— Да, господин Бург. Много добре го видях.

— Но защо тогава допуснахте да ме осъдят?

— Нали вече ви казах: той ме държеше в ръцете си! А Капитана не знае що е милост! Щеше да ме погуби. Освен това, ако се бях явил като обвинител в съда, съдията щеше да си помисли, че това е жалък опит да си отмъстя на банкера. Аз, простият ковач, срещу негово високоблагородие банкера! И после, господине, аз се заклев: ако действително ви осъдят, да направя всичко възможно, за да ви спася. Е, изпълних клетвата си!

— Да ме спасите ли, Волф? — попита Ван Зом с меланхолична усмивка. — Да, разбира се, спасихте ме... но аз загубих дом и

отечество, както и честта си.

Старият Волф се удари с юмрук в широките си гърди и те глухо изкънтяха.

— Повярвайте ми, аз съм платил за вината си ей тук вътре... ден след ден, нощ след нощ. Животът ми се превърна в ад! Имах чувството, че съм вързано за верига куче. Всеки час копнеех този негодник да ми падне в ръцете! Обаче винаги когато имаше да ми казва нещо, той ме посрещаше с револвер в ръката, с пръст на спусъка, тъй че нямаше как да го сграбча за гърлото... о-ох... или пък ми изпращаше нареждането си писмено.

Дълбок стон се откъсна от гърдите на стария човек.

— Навярно така се стигна до подпалването на замъка, нали Волф? — продължи да го разпитва Ван Зом.

— Да.

— Доскоро банкерът твърдо е вярвал, че наследникът на Хелфенщайн е загинал в пламъците, нали?

— Да.

— Ще повторите ли всичко това на съдебното дело?

— Да. Имам само още една молба, господин Бург.

— И каква е тя?

— Иска ми се още веднъж да се изправа срещу този мерзавец, който ми съсипа живота!

— И това ще стане, Волф. Очната ставка между двама ви е дори необходима — бързо подхвърли асесорът и след като се разбраха с Ван Зом с един поглед, той направи тайно знак на ключаря, застанал прав до вратата.

— Иска ми се да застана срещу него и да му кажа право в гадното мошеническо лице колко го презирам! Само веднъж още...

Останалите му думи се загубиха в неясно мърморене, защото старият Волф закри лице с лявата си длан и безволево се отпусна на стола, сякаш внезапно го бяха напуснали всичките му съпротивителни сили.

Ван Зом реши да не му досажда повече и го остави сам с голямата му мъка. Тихичко го заобиколи и заставайки нарочно с гръб към вратата, сложи върху папките с делата пред съдия-следователя дебелата сметководна книга, която беше взел от тайното чекмедже в писалището на Капитана.

— Господин асесор — каза той, — струва ми се, че ловът свърши. Остава да дадем сигнала за неговия край. Затова искам да прибавя към вашата преписка и тази книга. От нея ще разберете, че Франц фон Хелфенщайн е не само безскрупулен престъпник, а и че е от най-пропадналите негодници. Всяко човешко изкупление е нищо в сравнение с безграничните физически и душевни страдания, които е носил със себе си. Той е такъв подлец и мерзавец, какъвто за щастие човечеството не ражда толкова често.

Князът млъкна, а асесорът вдигна глава, сякаш очакваше допълнително още обяснения.

— Погледнете ей тук! — тихо продължи Ван Зом и посочи към един ред в книгата. — Тук ще намерите имена на мъже и жени заедно с адресите им... а срещу тях и ролята, в която Капитана се е появил пред съответното лице, за да го постави в противоречие със закона.

— Но защо му е бил целият този маскарад, който му е отнемал толкова много време?

— Ще ви обясня. Зловещата сила на неговата банда се е състояла в това, че тя се е попълвала най-вече от хора, които в същината си са били свестни и почтени.

— Свестни и почтени ли?

— Да, господин асесор. Какъвто човек е бил и старият Волф, защото за пограничното население контрабандата е нещо като страст, също каквото е браконьерството за някои планинци. А аз съм убеден, че на времето Хелфенщайн е изпратил онзи граничар на пътя на контрабандистите, за да бъде пребит от ковача и така завинаги да има с какво да го държи в ръцете си... И така Капитана е предпочитал да избира почтени чиновници, търговци и занаятчии, които по един или друг начин поставял в затруднено положение. Принуждавал ги е да се провинят пред закона, господин асесор — гневно каза Ван Зом. — Не ви ли е ясно, че истинският негодяй и престъпник много по-лесно ще издаде престъпление или свой съучастник, отколкото по природа свестният и почтен човек, който се бои от полиция, съдилища и обществен позор като от чума?... И който дори при най-малкото непокорство е заплашен Капитана да го съсипе заедно със семейството му за цял живот?

— Наистина е така.

— И всеки един от тези хора той е държал в ръцете си и всеки един от тях той непрекъснато е тласкал към гибел!

— Наистина сатанинска идея!

— Е, тогава разбирате молбата ми, господин асесор, да използвате съдържанието на тази дебела книга внимателно и предпазливо... с нея предавам в ръцете ви щастието или нещастията на не един и двама души. Може би ще върнете някои клетници към нормален и почтен живот. Но внимателно и предпазливо! Ще ви дам за пример два случая — Ван Зом разлисти няколко страници и посочи едно място: — Ето, вижте тук! „Вилхелм Фелс, техник, улица Васерщрасе 10“. И след това: „Англичанин, машина“. Отдолу е датата. „Предаден на полицията от оптика Хартвиг заради злоупотреби и присвояване“.

— А-а, знам го този случай, защото съм клиент на майстор Хартвиг! Да, Вилхелм Фелс още седи в ареста на следствието... По дяволите! — подскочи асесорът. — Кой би си помислил? Значи в бъдеще и този Фелс е щял да стане член на бандата му, нали?

— Че какво друго да излезе от него, господин асесор? Наказан заради злоупотреба или кражба... отритнат от човешкото общество... безработен, гладуващ... и то след като е единственият човек, който изхранва сляпата си майка?... А после погледнете тук! „Ключарят Арнолд, улица Васерщрасе 4. Гаранция за Менерт сто марки!“ После следват датите на многократните посещения при Арнолд и неговата жена под маската на възрастен господин с парализиран ляв крак, сини очила и с настоятелното искане: „Борман да бъде освободен за три часа. Триста марки възнаграждение за риска“. Първо е поставил човека в затруднено положение с гаранцията, за да го направи отстъпчив за главната си цел — при нужда да освобождава Борман... Е, струва ми се, господин асесор, Аг на първо време това ви е достатъчно.

С мрачно изражение Шуберт сбърчи вежди и шумно затвори дебелата сметководна книга. В същия момент влезе ключарят и по военному удари токове пред своя началник.

— Нека да влезе! — подвикна му съдия-следователят.

Вратата се отвори. Въведоха Франц фон Хелфенщайн с белезници на извитите си на гърба ръце. Зад него се появи як и широкоплещест вахмистър с револвер на колана.

Междувременно Ван Зом се оттегли зад големия шкаф, пълен с папки, дела и преписки, а асесор Шуберт се настани на мястото си на съдия следовател.

С нахално изражение на високомерното си лице Капитана се приближи до самото писалище, без да удостои стария Волф дори с поглед.

— Настоятелно ви моля — веднага поде той, — да свалите тези позорни белезници! Комедията и без друго продължи достатъчно дълго и ще се оплача от вас, господине, пред министъра на правосъдието!

— Охо! — невъзмутимо рече асесор Шуберт. — Още ли продължаваме същата песен? Залавят ви в момента на очевидно нахлуване в чужд дом с цел кражба и опит за убийство и на всичко отгоре...

— Я мълчете! Да не сте дръзнали да ме обиждате! Че какво друго да направи един истински мъж с чувство за чест, когато разбере че без знанието и одобрението му, неговата жена е отвлечена в чужда къща? Нахлух в дома на този съмнителен княз само защото там крие моята съпруга... това ли наричате кражба с взлом и опит за убийство?

— Чакайте! — прекъсна го асесорът. — Преместването на жена ви се извърши със знанието и съгласието на полицията, а по времето, когато нахлухте при княз Ван Зом, госпожата не беше вече там, а беше настанена в държавна болница. Но да оставим този случай! Може би предпочитате да си поговорим за друго деяние — за загадъчното изчезване на Роберт фон Хелфенщайн. Досега отричахте. А може би ще отречете също така, че в онази нощ сте нападнали и убили вашия кръвен роднина, стария господин Бернхард фон Хелфенщайн...

— Нима съм попаднал сред луди? — гръмко се изсмя обвиняемият.

— ... макар собствената ви жена — неумолимо продължи съдията и повиши глас — ясно и недвусмислено да каза пред свидетели, между които министърът на вътрешните работи, префектът на полицията Вреде, че вие... вие съвсем сам... сте убили Бернхард фон Хелфенщайн с бръснача на Герхард Бург!

Зачервилото се от ярост лице на обвиняемия изведнъж преbledна като платно. Той раздвижи устни, ала от устата му не се отрони дума.

— Освен това... ще отречете ли и че по ваше нареждане тогавашният ковач Волф подпали замъка Хелфенщайн, за да загине в пламъците на пожара истинският наследник — Роберт фон Хелфенщайн?

Асесорът отново направи пауза.

— Освен това... ще отречете ли, че предумишлено сте застреляли ротмистър фон Тифенбах?... Свидетели: ковачът Волф, който е кръчмар в Хелфенщайн!

— Лъжи на побъркани! — пронизително изкрещя Франц. — Искат да ме погубят!... Но цялото е просто една смешна игра!... Преди двайсет години заради двете убийства беше арестуван престъпникът и напълно законно осъден. На път за затвора той избяга и повече не се е мяркал насам... Това е най-убедителното доказателство, че е осъден справедливо! Невинният няма да допусне такъв позор да тегне над неговото име! А сега изведнъж някой решава да заподозре един виден и уважаван член на обществото в извършването на гадно и долно деяние, за което виновникът отдавна е открит и осъден!...

Нечувано!

— Може би — сериозно каза асесорът — Герхард Бург просто не е имал възможността да се защити срещу тази присъда. Капитана гръмко се изсмя.

— Ами тогава нека дойде той самият, сам да си оправя работите! А после ще видим! Но докато законно осъденият след произнасянето на присъдата си трае или бяга, с което я признава, никой няма право да повдига срещу мен подобни обвинения! — добре — разнесе се в този момент звучен глас откъм шкафа с преписките и съдебните досиета. — Нека бъде вашата воля, Франц фон Хелфенщайн, ето ме!

Престъпникът замръзна като вкаменен. Очите му се опулиха и той втренчи поглед във високия снажен мъж, който бавно, крачка по крачка се приближаваше към него, заобикаляйки писалището.

— Бург — изломоти той с натезал език и всичко случило се през последната нощ със светкавична бързина премина през съзнанието му, — Герхард Бург...

— Да, аз съм — каза Ван Зом. — Дойдох, за да си разчистя сметките с вас. Най-накрая се оплетохте в собствената си мрежа... аз съм княз Ван Зом!

В очите на Капитана припламнаха подозрителни искри — той изрева като диво животно и се опита с десния си крак да ритне своя враг, понеже ръцете му не бяха свободни. Ван Зом отскочи настрана, но това движение се оказа излишно, защото някогашният селски ковач изведнъж се озова зад Капитана. С рязък замах старият освободи изкълчената си ръка от бинта и мигновено сграбчи разбеснелия се негодник отзад за ръцете над лактите.

Асесорът посегна към звънеца, а вахмистърът се втурна към двамата.

— Не е нужно! — извика Волф. — Аз ще го укротя!

Той приближи уста до ухото на Капитана и с дива ярост изкрещя:

— Не искаш да се изповядаш и да признаеш, гад такава, покварител на човешки души, така ли? Добре, тогава ще си намериш такъв съдия, при когото тия работи не минават! Моят живот и без друго е погубен, поне ще те отнеса със себе си. Хайде, ела!

С енергично и мощно движение той го вдигна от земята... последва мощен скок, ужасен нечовешки вик... и двамата изчезнаха през отворения прозорец, политайки надолу от високото.

В първите мигове присъстващите останаха заковани. После вахмистърът се завъртя на пети, втурна се през вратата и изтрополя надолу по стълбите. Съдебният писар се изтръгна от мястото си така, че столът му шумно падна на пода. Асесорът с един скок се приближи до прозореца.

— Боже мой! Боже мой! — извика той.

— Да — обади се потресеният Ван Зом. — Бог сам го осъди.

На улицата от всички страни се стичаха хора. Старият Волф лежеше мъртъв на паважа с изпотрошени кости от падането си от третия етаж, ала противникът му беше още жив.

Ван Зом и съдия-следователят побързаха да слязат долу.

— Ама че неприятна история! — каза асесор Шуберт, докато повиканият лекар внимателно опипваше тежко пострадалия банкер. — Раните му сигурно няма да позволят да се яви на съдебното дело, а може би и следствието ще бъде прекратено.

— Ще изчакаме — отвърна князът. — Във всеки случай му предстои да изпита страшни болки и се надявам, че именно тези мъки ще го принудят да направи откровени признания. Приблжихме се с една голяма крачка към целта си.

Онова, което още се случи, може да се разкаже съвсем накратко.

Предсказанието на Ван Зом излезе вярно. Това, което не успяха да постигнат никакви разпити и очни ставки, бе постигнато благодарение на мъченията, на които Божието провидение подложи престъпника след двайсетгодишно търпеливо изчакване. Бенкерът направи пълни признания, които всъщност не разкриха нищо ново и едва ли имаха значение за предварителното следствие освен да го ускорят.

Много съвестно Непознатия от Индия се погрижи да се възстанови напълно честта на Герхард Бург, да се хвърли обилна светлина върху цялостната дейност на Капитана и на неговата банда. В тази важна работа и на него, и на прокуратурата големи услуги направи дебелият сметководна книга, която Ван Зом намери в писалището на банкера и връчи на асесор Шуберт.

Князът откри важни неща в къщата, където се състояха тайните срещи на подчинените на Капитана: голяма, добре замаскирана ракла, вградена в пода, точно под ораторския пулт, а вътре в нея какви ли не документи, скици и чертежи, които обясняваха много неща и утежняваха допълнително положението на банкера. Впрочем във въпросната къща се беше приютил филиалът на една търговска организация, финансирана от Франц фон Хелфенщайн, която нямаше нищо общо с престъпната дейност на Капитана. Именно това закриляше този адрес от подозренията на властите. Избените помещения обаче бяха изцяло на разположение на собственика на имота, а той говореше, че ги е отстъпил за ползване на някакво дружество, за да прави там събранията си. Всички му бяха повярвали, докато с енергичните си действия един човек, който знаеше какво върши, намери по-доброто и истинско обяснение на нещата.

Ван Зом попълни и сведенията за отровителя Хорн. Този човек по-рано преподавал химия в някаква гимназия, но по-късно бил освободен от работа. След това опитал късмета си като аптекар, ала не се съобразявал със законовите разпоредби и изгубил правоспособността си за тази професия. Оттогава се препитавал със знахарство и други повече или по-малко тъмни дейности, с които си спечелил прозвището „Отровителя“. Хората разправяха, че бил пътувал до Южна Америка, стигнал до бреговете на Шингу и там изучил индианските отрови за стрели. Но сега бе сложен край на

безчинствата му. Беше от лицата, въввлечени в съдебния процес на Капитана. И така не след дълго, пред настоящето искане на обществеността, се даде ход на главното дело срещу Франц фон Хелфенщайн, който почти не беше в състояние да се явява на заседанията на съда. Присъдата бе произнесена само след броени дни. Тъй нареченият Капитан се осъждаше на смърт чрез обезглавяване. Ала не се стигна до нейното изпълнение. Провидението предопредели за него по-лош край. Вечерта след произнасянето на присъдата здравословното състояние на Франц фон Хелфенщайн много се влоши. Обзет от силна треска в ужасните си кошмари, той се боричкаше ту с една, ту с друга от безбройните си жертви. А в малкото часове, когато будуваше и бе в ясно съзнание, го връхлиташе панически страх от очаквания го край. Така Франц фон Хелфенщайн умря от хилядократна смърт.

Синът на ковача се отърва със сравнително лека присъда. Баща му беше поел цялата вина върху себе си, така че Ван Зом се застъпи с успех за сина. Аптекарят Хорн отиде за дълги години в затвора. Неговите пет прелестни дъщери бяха настанени в приют, а неговата „отровителница“ бе подложена на унищожение. Както вече споменахме, с помощта на дебелия сметководна книга, открита от Ван Зом, доказаха вината на почти всички членове от бандата на Капитана и неколцина от тях отидоха зад решетките за много години. Присъдата засегна и великана Борман, който естествено не можеше да бъде освободен от отговорност, но все пак имаше изгледи да бъде помилван след известно време, ако прояви добра воля и се поправи. Подобна бе и участта на ключаря Арнолд, обвинен във вземане на подкуп и в злоупотреба със служебното си положение. Нямаше как да не бъде наказан, ала наказанието му беше леко, понеже се доказа, че е действал под заплахата и принудата от страна на Капитана. И за него съществуваха изгледи да бъде помилван, ако имаше добро поведение в затвора. А докато излежаваше присъдата си, неговите близки щяха да получават грижи, също както и жената и детето на Борман.

Нора фон Хелфенщайн остана вярна на намерението си да отмъсти на своя мъж и с пълните си признания отстрани някои трудности от пътя на следствието, и то без да я е грижа, че по този начин признава съучастничество с престъпника. В болницата тя бързо вървеше към подобрение. Въпреки всичко в деня на произнасянето на

присъдата на делото на Франц фон Хелфенщайн вестниците съобщиха, че на сутринта са намерили госпожа Нора мъртва. Беше умряла внезапно от сърдечен удар. Когато Ван Зом чу новината, си помисли: „Мир на духа ѝ. Спести си големи неприятности.“ Първоначално прокурорът я привлече като свидетел на обвинението срещу Капитана и съучастниците му. Съдебният процес срещу Нора бе само временно отложен заради здравословното ѝ състояние. Тя подозираше какво я очаква след оздравяването, така че смъртта, една последица от неприятните и толкова силни вълнения, дойде като избавление за нея.

От доста дълго време Непознатия от Индия отделяше внимание на нечистите и забулени в тайна далавери на собственика на заложната къща Соломон Розенбаум. Той безспорно установи, че евреинът е подчинен на Капитана и негов съучастник. Към това се прибавяше и фактът, че Розенбаум, подозирайки истинския произход на Рихард Бертрам, направи опит да го измами за онази златна верижка, която представляваше единственото предметно доказателство за произхода на младия човек. Ван Зом добре знаеше, че зад това престъпно деяние се криеше дъщерята на Розенбаум, темпераментната Лена, която се стремеше да спечели за себе си поета Алмансор.

Всичко това изпълваше княза с дълбоко отвращение към евреина и към цялото му семейство. И ако отначало бе пощадил Розенбаумови, постъпи така поради две причини: първо, желаше да се съобрази с чувството за благодарност, което таеше покровителстваният от него Рихард Бертрам към Лена, тъй като на времето със сумата за заложената верижка тя му помогна да се избави от най-страшната мизерия. Князът пазеше фалшивата верижка, сериозна улика срещу Розенбаумови. Второ, защото Ван Зом предпочиташе да остави евреина известно време спокойно с далаверите му, внимателно да го следи какво върши, за да придобие по-ясна представа за личността му и за неговата дейност.

Така направи и... постигна смайващ успех. В хода на тези издирвания се оказа, че евреинът, когото князът смяташе за дребен, нечестен вехтошар, занимаващ се с различни нечисти сделчици, е долен търгаш и мошеник от голяма класа. Той беше замесен навсякъде, където с лукавство и брутална безогледност можеха да се присвоят нечувани печалби от лихварство. Пътят на този подъл кождер минаваше през разрушено човешко щастие, дори и през

трупове. Това продължаваше вече десетилетия и Соломон Розенбаум отдавна беше станал богат човек. Богатството, към което той се домогваше с алчната упоритост, типична за хората като него, се беше стичало в джобовете му от всички страни. Съдбата му отказваше само едно нещо — обществено уважение, както и влизането в кръговете на видната буржоазия и на знатната аристокрация. Въпреки многото си пари той беше и си оставаше вехтошар и собственик на заложна къща, едно влечуго, ласкател и подмазвач, който лесно превиваше гръбнак. Соломон Розенбаум си мислеше, че на това положение все някога ще се сложи край. Надяваше се да постигне целта си с помощта на дъщеря си Лена, която разполагаше с парите на баща си, с външните прелести на млада ориенталка, както и с едно сносно образование. Тя трябваше да завоюва мъж, който да отвори и на нея, и на близките ѝ вратите на салоните в големия град. Обаче Розенбаум беше направил сметка без кръчмар. Роберт фон Хелфенщайн беше далеч от мисълта да попадне в мрежите на Лена. Неуморният Ван Зом надуши и разкри в онези избени помещения, където ставаха тайните събрания на Капитана и бандата му, работилница за фалшифициране на пари. Разбра и доказа, че не някой друг, ами самият евреин е пускал в обръщение фалшивите пари, обстоятелство, което принуди Ван Зом да не се съобразява с Розенбаум. Не стига и това, ами самата Лена, която до този момент князът считаше за по-добра от родителите си, с едно деяние на престъпно сляпа омраза доказа, че с кръвта на Соломон Розенбаум и на жена му тя беше наследила и всички лоши качества на тази кръв и не заслужаваше нито състрадание, нито пощада.

Един ден Роберт фон Хелфенщайн, вече официално признат за законен наследник на стария Хелфенщайн, заедно с Хедвиг фон Тифенбах и баща ѝ се връщаше от разходка с карета до дома на полковника. Когато конете спряха, Хедвиг слезе от колата. Роберт ѝ помагаше. Полковникът беше стигнал до градинската порта. Точно тогава забулена жена внезапно изскочи отнейде, втурна се към Хедвиг и рязко вдигна дясната си ръка, сякаш се канеше да я удари с нещо.

Полковникът сграбчи непознатата отзад.

— Какво искате? Полудяхте ли?

Роберт хвана вдигнатата ръка на жената. Тя яростно се съпротивляваше.

— Отмъщение!... Отмъщение! — задъхано извика тя. Пребледнялата Хедвиг се отдръпна настрана, а Роберт с лявата си ръка рязко смъкна воала от лицето на нападателката.

— Лена... — заекна той, — Лена... Розенбаум!

Междувременно кочияшът скочи от капрата. Притича и един слуга. Те усмириха еврейката и изтръгнаха от ръката ѝ малко шишенце със солна киселина.

— Да, да! — изкрещя Лена. — Не отричам. Искях да заля с киселина сладникавата ѝ кукленска муцунка и да я обезобразя, за да не може той да се ожени за нея!... О, Боже на моите деди, защо ми попречи да изпълня намерението си!

Роберт потръпна от ужас. Забеляза, че Хедвиг цялата трепереше. Той се сепна, приближи се до девойката и я отведе в къщата. Полковникът уведоми полицията и Лена беше арестувана.

На същия ден задържаха и Соломон Розенбаум заедно с жена му като съучастничка въз основа на донесение, направено от Ван Зом в полицията. Така вместо в големите салони на града пътят на евреина го заведе в „Бастилията“.

Междувременно Вилхелм Фелс беше освободен от затвора. Министерството го помилва, понеже недвусмислено се установи, че подлостта на Капитана и безизходното положение, в което е бил изпаднал, са го принудили да се провини пред закона. Неговият стар майстор пак го прие на работа, а и князът не забрави да се погрижи за него и за майка му. Една жена му беше останала вярна докрай през мрачното и тежко време за него и това беше Мари Бертрам, която след ареста на Франц фон Хелфенщайн се освободи веднъж завинаги от зловещия си преследвач. И когато Вилхелм Фелс я отведе в дома си като своя жена, целият квартал на града сподели голямото щастие на младата брачна двойка.

По-големи бяха интересът и съучастието на градското население към участта на други две двойки, които описаните в тази книга събития събраха. Тези четирима души стояха много повече в центъра на всеобщото внимание, отколкото Вилхелм Фелс и Мари Бертрам. Както вече споменахме, Рихард Бертрам, известен като поета Алмансор, носеше вече законното си име Роберт фон Хелфенщайн. И така, той поиска ръката на Хедвиг фон Тифенбах, станала преди време обект на дръзката взломна кражба, извършена от великана Борман, и тя

с радост се отдаде на мъжа, който пламенно я обожаваше още като беден писар и поет в сурова борба за своя насъщен хляб. А Герхард Бург под името княз Ван Зом отведе в дома си като съпруга младежката си любов Улрике фон Хелфенщайн И понеже в качеството си на наследник от женски пол тя не можеше да влезе във владение на имението, то се падна на нейния намерил се брат Роберт.

Роберт се зае да издигне нов замък Хелфенщайн на старото място. Княз Ван Зом стана негов съсед. Той закупи Боровата клисура и значителна част от земите, които заобикаляха гористата долина. Там, на открито възвишение построи нов замък, наречен Таненщайн. Двата с Роберт незабавно и енергично се захванаха с осъществяването на един отдавнашен план — още от времето, когато Ван Зом вярваше, че ще разобличи кумеца Хайденрайх като най-големия престъпник в околността. Той се разпореда да каптират водата на лековития извор в мочурището и целият терен наоколо да бъде отводнен. По този начин даде възможност на малкото планинско селище бързо да се развие като курорт. Всеки път, когато срещаше стария Хайденрайх, кимваше му приятелски и казваше:

— Помози Бог, кумец! Сега тук е хубаво, нали?... Да, да! Ора ет лабора! Все пак иманярството си заслужаваше!

След щастливо извоюваната си победа Ван Зом си спомняше и за кумеца Хайденрайх, и за някогашния си неуспех, за продължителните си борби да постигне желаната цел. Той не забрави многобройните бедняци, с чиято мизерия се сблъскваше по време на издирванията си в големия град. Князът остана за тях същият великодушен благодетел.

В замъка Таненщайн освен новобрачната двойка Улрике и Герхард живеяха възрастните Грубе, при които беше намерила подслон Мари Бертрам заедно с малките си братчета и сестричета, а по-късно и Рихард Бертрам. На стари години с официалното разрешение на общинските власти, те си възвърнаха предишното име Бург, защото то беше очистено от позорното петно. На тях, на родителите, завърналият се син разкри много преди другите хора да заподоз-рат нещо кой се крие зад маската на Непознатия от Индия. Зад маската на човека, който като легендарен герой се появи, за да освободи страната от тайнственото чудовище в човешки образ, смятано от всички за непобедимо, както и да извоюва победата за правото и справедливата кауза.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.